

Suomalaisen
Kirjallisuuden
Seuran

Toimituksia.

3 Osa.

1 Jako.

Helsingissä, 1840.

Präntäty J. Simeliuksen Leiden tykönä.

Imprimatur.

H. Widenius.

Verlag von
H. Widenius
Helsinki, 1840.

Kanteletar

taikka

Suomen Kansan

Wanhoja

Lauluja ja Wirsiä.

I Kirja.

En tieä tekijätäni,
Enkä tarkon saajoani
Liekö telkkä tielle tehnyt,
Sorfa suolle suorittanut,
Tawi rannalle takonut,
Koskelo kiven kolohon.

Helsingissä, 1840.

Präntätty J. Simeliuksen Lesken tykönä.

Handwritten Title

Handwritten text line

Handwritten text line

Handwritten text line

Handwritten text block

Handwritten text line

Handwritten text line

Liuehisto,

(Alkulauseessa.)

	Sivu
Kaulun yhteisestä arvosta, synnyistä ja iästä	I
Erityisistä laulu- eli runolaaduiista	II
Niiden aikasemmassa eli myöhäsemmästä ilmau- masta ja erikansoissa löytymästä	III
Erotuksesta kansan ja oppineitten runoel- mien välillä; kumpasenki ilmaumisesta ja ar- vosta toinen toisensa rinnalla	IV
Kansanrunojen erityisestä arvosta, niiden kor- juusta niin Suomessa kun muualla	VI
Tässä kokouksessa löytyvien laulujen ja wirsien kotipaikoista	VII
Suomen wanhan laulun muutunnasta nykyisiin usiammasta laadusta	VIII
Näytteitä nykyisistä lauluista —	
1. Kreiwin sylissä istunut	IX
2. Petetty nuorukainen	XI
3. Morsiamen kuolo	XII
4. Welisurmaaja	XV
5. Dnneton nuorukainen	XVIII
6. Toiwoton rakkaut	XIX
7. Kultani kukkan kaukana	XX
8. Kultaansa ikäwöiwä	XXI
9. Merille lähtewä	XXIII

10.	Turwaton	XXIV
11.	Kultaansa surewa	XXV
12.	Hyljätyn suru	XXVI
13.	Mlenkatsottu	XXVII
14.	Karjalan neito	XXVIII
15.	Poika ja tyttö	XXIX
16.	Wihaawa ystäwä	XXXIV
17.	Petetyn kirous	XXXV
18.	Kauru ja itku	—
19.	Kannalla itkejä	XXXVI
20.	Warpusen olut	XXXVII
21.	Häälaulu	XXXIX
22.	Laulu, olut ja wiina	XLI
23.	Mutkanen matka	XLII
24.	Neion walitus	XLIV
	Wasta nimitettyin laulujen kotipaikoista; niiden arwošta wanhan laulun suhten ja muušta laadusta	XLVII
	Nykyisen laulun synnystä; toivo Suomen wastafesta laulusta	XLIX
	Syy siihen, että wanhoja lauluja wielä Karjalassa tawataan	LI
	Suomen wanhan laulun sisällisestä laadusta; sen tawallisesta surullisuudesta, yksinäisyydestä, luonnon ystäwyndestä	—
	Käen arwošta Suomesa ja Suomen laulusa	LV
	Tawallisista aineista kansanlauluissa; niiden kuwausmuodosta	LVI
	Eräitä oppineitten lauseita Suomen laulun arwošta; muutamia sanoja sen synnystä ynnä entisestä ja nykyisestä olosta	LVIII

Erityisistä lauluista verratusten; lasten lauluista	LXII
Laulukouluista — oliko semmoisia Suomessa? .	LXIII
Suomen lauluin iästä ja mitkä niistä tavallisesti ovat vanhempia	LXIV
Suomen laulun itsenäisyydestä; Ruotsin ja Venäjän laulusta; Wiron laulusta	LXV
Näytteitä muutamien muukalaiskansain lauluista Lätsä kokouksessa olevien lauluin erottamisesta muista Suomen runoelmista; niiden eriosihinsa laskemisesta; muutamia sanoja niiden keräämisestä; toisinnoinsta	LXXIII
Eikö näitä lauluja ole wierailta lisäyksillä turmeltu? —	LXXVI
Tämän laulukokouksen nykyisestä täydellisyydestä; mitä näistä on ollut ennen präntätty ja missä ne tavataan; erilaulujen järjestämisestä	LXXVII
Yhdistä erilauluissa tavattavista lauseista ja edellä luettuun sanojen kertomisesta wirsilauluissa	LXXVIII
Tarwittawista selwityksistä niin muissa asioissa, kun oudommista sanoistaki ja paikoissa, joista itsekuki laulu olisi saatu	LXXIX
Erifaltasista laulunnoteista; vanhantapaisten nuottien muutunnasta nykysemiin; niiden toiwottawasta forjuusta	LXXX
Tälle laulukolle annetusta nimestänsä: Kan-teletar	LXXXII
Wielä keräämättömistä lauluista Suomessa; wastuksista kerätesä	LXXXIII

Luulošta ja pelosta, kun olisi tämmöisistä lau-
 luista kristilliselle elämälle haittaa ja was-
 tusta tulewa **LXXXIII**
 Popullinen toiwotus Kantelettarelle . . . **LXXXV**

LXXXVI
LXXXVII
LXXXVIII
LXXXIX
LXXXX
LXXXXI
LXXXXII
LXXXXIII

Yhteisiä Lauluja.

I. Kaikille yhteisiä.

Laulutiloissa.

	Sivu
1. Eräskummanen kantele	1
2. Elkkä ouostuko	2
3. Kiven alla kieltäjäni	—
4. Miksi en laulaisi	3
5. Paula, laula kieli keito	4
6. Mä on ääntäni kulunut	6
7. Kuoli rakentajani	7
8. Sillon laulan, konsa jouan	—
9. Ei sanat sanohin puutu	8
10. Jos ma lauluille rupean	10
11. Luonenko, lopettanenko	11
12. Ei runo rahatta laula	12
13. Wirren kiittäjälle ja moittijalle	13

Entisiä muistellesa.

14. Toisin ennen, toisin eilen	13
15. We'en waraset	14
16. We'en waraset. (toisin)	15
17. Muinainen käkeni	16

Varattomana.

	Eivu
18. Jumalaan turvaava	16
19. Kun saisin, en heittäisi	17
20. Paljo on tikalla huolta	18
21. Mikä lie piivoillani	19
22. En elä elotta	20
23. Kyll' on kystä aitaösa	—

Wähäonnifena.

24. Syitä wajawaisuuksiin	21
25. Erotus mielillä	22
26. Armottoman ofa	23
27. Missä nyt minun ofani	—
28. Wakaaja onni	24
29. Erotus onnilla	25
30. Tuli talwi, ei tahottu	26
31. Ei waiwaisista häihin	—

Wieraalla maalla.

32. Muinaiset ajat paremmat	27
33. Wierin maalle wierahalle	28
34. Kotihinsa toiwowa	30

Kotipuntteesä

35. Minun on koti koiwikosä	30
36. Korpi kurjalla kotina	31
37. En tohi tupahan mennä	32

Omasiltansa wierotettuna.

38. Koista erotettu	33
39. Suwultaan heitetty	34
40. Oli ennen parempi	35

Kuolla toivoessa.

	Sivu
41. Parempi kuolla kun kitua	36
42. Kuolisinko koito raukka	37
43. Manalaan ikävöivä	38
44. Nuorra Manalle menijä	39

Syntymistään vaiferviesjä.

45. Mian silloin äiti makso	40
46. Parempi syntymättä	—
47. Syntymistään paheksiä	41
48. Mahoit ennen maammo rukka	42
49. Onnettomasti syntynyt	44

Suolisja yhteisesti.

50. Saijinko käeltä kielen	45
51. Empä voi ilon eleä	—
52. Elkää sanoko huolettomaksi	46
53. Monihuolinen	48
54. Usiahuolinen	—
55. Mikä neuoksi minulle	49
56. Hoikka, kaita ja musta	50
57. Sortunut ääni	51
58. Ikuinen suru	—
59. Huoliansa haastelewa	52
60. Ei sula syän surunen	53

Orpona.

61. Wähä ilo emottomalle käestä	54
62. Pimiä isoton pirtti	55
63. Emintimäisen saanut	56
64. Viennuesta orpo	57
65. En tieä telijätäni	58

Sananalasia.

	Sivu
66. Raksi, jotka ei moiti	59
67. Kun oisin käkenä	—
68. Suru ja pelko	60
69. Sanoissa kuluwa	61
70. Sepän tehtäviä	62

Wihattuna.

71. Suku surmaksî rupeâ	63
72. Ei kestä lihanen silta	64
73. Soisit suohon fortuwani	65
74. Wilu wiimenki tulewi	66

Orjuudessa.

75. Dhoh kullaiâta kotia	67
76. Ei kuinkaan hywä	68
77. Täbâsa saapi lempo lemme	—

Toivotuksia.

78. Rahenlainen toivotus	69
79. Hywän sään toivotus	70

Serjatesä.

80. Luuterin laatu	71
81. Hätäkö tyttöjen	72

Oppisekasia.

82. Kummaistako kuuleminen	72
83. Mistä tunnen tuhman	73
84. Muutamia tuntomerkkejä	74
85. Kyntelin kysymykset	—
86. Toisin ennen, toisin eilen.	75

	Sivu
87. Juomarin toimi	76
88. Emon neuvo pojalle	77
89. Lavattawa tyttö	78
90. Väinämöisen sanoja	79
91. Lintuin keräjät	84
92. Kewon walitus	86

Yhtä ja toista.

93. Pohjolan poika	87
98. Ensimmäinen rautio	88
95. Pahalaisen matka	89
96. Herran hewosen kuolo	91
97. Mieli melkiässä	—
98. Kolme kokematonta	92
99. Kolme pyytöä	93
100. Kurki ja waris	—
101. Hyvä laiskalla lapsi	94
102. Ele naura toisen naista	—
103. Afansa kullaki	95
104. Weneelle tuulta	—
105. Maata pannesä	96
106. Leikkuuta lopettaisä	97
107. Syöttäwi meri sikansa	—

Bitopaihoisä.

108. Wangittu pannu	98
109. Tynnyrin puhe.	100
110. Oluen synty	—
111. Lehkäme ilonen ilta	102
112. Hyvä isäntä	103
113. Hyvä emäntä	104
114. Riitos emännälle	106

Tansseissa ja kisoissa.

	Sivu
115. Sopiwaissa	106
116. Boisi nuo pariksi panna	107
117. Tansin kulku	108
118. Tanssiin yrittelijä	111
119. Tule meille tanssimahan	112
120. Tahtoisitko rakastaa	113
121. Huattame aitoamme	114
122. Hyvä ilta lintufeni	115
123. Köyhä ja rikas wouti	116
124. Hirwenhiihanta	117
125. Miksi en wäsyisi	118

II. Hääkansan lauluja.

a) Antiaisissa.

Kaason ja kosiomiehen välillä.

126. Onko mitä milläki	118
127. Kutti, kutti	122
128. Katso neitoasi	124
129. Kasa kaasolla sylissä	125

Sulholle.

130. Ele ihastu ensilläalla	126
131. Kiitä sulho lykkhyäsi	127
132. Ele wie neittä pahoille	128
133. Puollusta neittäsi	129
134. Neuo sulho neioistasi	130
135. Ansioa myöten palkka	131

Worsiamelle (k. n. 148—156).

	Eiivu
136. Mitä itket neito	132
137. Pähet jälen jäämättömäksi	133
138. Pähet kukka kulkemahan	134
139. Toisin toisessa talossa	136
140. Jo nyt waihoit, minä waihoit	138
141. Kuulitko huolet loppuwan	—
142. Läksit kouluhun kotoa	139
143. Apinat atiworeisut	140

Worsian lähtiesjansa.

144. Heitän suoni, heitän maani	142
145. Läyli lähteä, läyli ilman	143
146. Ei toiste tunmeta'kaan	144
147. Muuttunut koti	146

Worsiamelle.

148. Kun itket, hywinki itke	148
149. Kutti, kutti neito rukka	150
150. Ele itke neito rukka	152
151. Mitä neien itkemistä	153
152. Tapa toinen ottaminen	154
153. Ele moiti anoppiasi	157
154. Miehen mielen nouto	158
155. Kotihin heittämiset	159
156. Ken meitä we'elle wiepi	—

b) Häisjä.

Kysymyksiä.

157. Disiko lupa kysyä	160
158. Tokko näit mitä tullessa	161

Sulholle.

	Sivu
159. Voi weikko, mitä wetelet	162
160. Kirkas neiti kihloissasi	163
161. Kutti, kutti sulho rukka	164
162. Laajasukunen neiti	165

Kaason ja kofiomiehen välillä.

163. Kaason kauneus	167
164. Kaason istunta	—
165. Kaason lämpimän saanta	168
166. Kaason syötäntä	169
167. Maata menentä	170
168. Kaason juomiset	171

Kofiomiehelle.

169. Kofiomiehen ylistys	173
------------------------------------	-----

III. Paimenlauluja.

170. Kuffalatwa kuusi	173
171. Mipä paimenten olla	174
172. Tule tänne	175
173. Missä armahani	176
174. Armahan kulku	—
175. Entö minäki toivoisi	177
176. Katso Kiesus karjaistani	178
177. Muut kuuli kirkonkellon	179
178. Lepo, lepo, lehmäni	180
179. Paista päivä paimenelle	—
180. Laske paimenta kotihin	181
181. Mene päivä, wiere wiikko	182
182. Jo tulen kotihin	183

	Eivu
183. Hämeheh kävijä	184
184. Kuulin kummat kuusialta	186
185. Minkä noista mille annan	189
186. Työnsä kumpasellaki	190
187. Juoksin, juoksin joen wartta	—
188. Wenehen synty	192
189. Souti sotka suojan rannan	193
190. Läkäm siffo Suurulahan	194
191. Antti armas herttaseni	195
192. Repo ja jänis	196
193. Hiiren peiaat	197
194. Katin kostominen	198
195. Hiiri ja hämähäkki	199
196. Hiiri ja katti	200
197. Hiiren tapaaaja	202
198. Joutsen ja hanhi	204
199. Mitä itket pieni lintu	205
200. Pääskyläinen	207
201. Ihullinen kurki	208
202. Häwinnyt hanhi	210
203. Hewosen hakia	211
204. Merkitty orit	212
205. Tuntematon weli	214
206. Pakenewa	215
 IV. Pasten lauluja.	
207. Anto ja saanti	219
208. Läkčilään lähtö	220
209. Prokko tiellä propatinna	222
210. Tuomittu katti	223
211. Talo seppä wiifatteita	—

	Sivu
212. Kolffaa kotaa	224
213. Kenen tämä pelto	225
214. Ken söi kesäwain	226
215. Kirkon teko	227
216. Neiti werkoösa	228
217. Kojo ja Anni	230
218. Di ukko uikari	232
219. Min rastas raataa	233
220. Ken Teron tietää	234
221. Piilehtijä	—
222. Oli ennen ukko, akka	—
223. Paimenen hätä	236
224. Ellin welli	—
225. Tuomissa	237
226. Tule ämmä Tuuterista	—
227. Kääpönen, kääpönen	238
228. Yksi on akalla poika	—
229. Wanhan ammunta	239
230. Nukka kunnis karkaele	—
231. Sinun sikoja, minun sikoja	240
232. Hus sika metsään	241
233. Ruotsin kieltä	—
234. Olin ennen onnimanni	—
235. Hyi, hyi Hymylään	242
236. Meni akka metsään	244
237. Palwelin minä rikasta miestä	248
238. Luojan kuffu	251

Toisintoja	253—318
----------------------	---------

Alkulause.

Samaista ylimuistosiista ajoista owat kaikki kansat maailmassa rakastaneet soittoa, laulua ja runoelmata. Soitto ja laulu ihmisellä owat ikäskun toinen pyhempi kieli, jolla itsellensä eli muille haastelee erinäisiä halujansa ja mielsensä waikutuksia; jolla paremmin, kun tällä tawallisella, jokapäiwäisellä kielellä, ilmottaa ilonsa ja riemunsa, surunsa ja huolensa, onnensa ja tyytywäisyytensä, toiwonsa ja kaipuunsa, leponsa, rauhansa ja muun olentonsa. Ajatukset itsestänsä semmoisissa tiloissa olisawat sulinta soittoa ja kauniinta laulua, jos taittaisiin hayata ja pysyiwään muotoon kuwata. Mutta tämä kuwaanta ei taida tapahduttua, paitsi äänen ja sanan kautta, puuttuwaisesti, niinkun kaikenlainen muuki kuwaus maailmassa. Kotikielellä huofiaasti kerromma joka asian paikallensa, mutta wierailta, vähemmin tutuilla kielillä puutumma usein sanoja tawottelemaan ja asia jääpi kertomatta. Niin on se äänen ja sanan ki kanssa mielen ja ajatusten asioita kertoessansa; usein puuttuwat kesken, eiwätkä saa ilmoitetuksi, ei kaikkia osotetuksi, mitä tahtoisiwat. Mutta parempaa ja täydellisempää kuwausmuotoa ei saadessa täytyy mielen ja ajatusten tyytyä ääneen ja sanaan, taiwutellen niitä mahdollisuutta myöten millon soitoksi ja lauluksi, millon muuksi ferrontalaaduksi.

Jos joku kysyisi soiton ja laulun syntyä, niin emme taitaisi juuri erehtyä, jos vastaisimme niiden synnyn ei paljo myöhäsemmän koko ihmisluonnon syntyäiköksi olevan. Sillä jo ensimmäisillä ihmisillä oli samoja syitä, kun meillääki, soittoon ja lauluun. Ensimmäinen laulu kuitenkin mahtoi paremmin olla jotain äänellistä hyminää, kun sanallista laulantoa. Lapsi ennen puhumaan tottumisensa kokee sanattomalla äänellä mieltänsä ilmoittaa, ja ensimmäistä laulua pidämme, ei täysikasvaneena, vaan lapsena, syntyneen. Tästä lapsuudestaan kasvoi se vähitellen suuremmaksi ja synnytti aikaa voitain useampia erilisiä — erityisiä laulu- eli runolaatuja. Semmoisia erityisiä runolaatuja ovat lauluruno, loihduruno, wirsiruno, kertomaruno ja osotelmuruno. *)

Lauluruno kuvaa ihmisen erinäistä mielenlaatua ja kaikkinaisia kohtaamia ajatuksia moninaisissa tiloissa. Loihdurunolla on työnä tulleitten pahojen poistaminen eli peljättyjen vastaaminen. Wirsiruno kertoo jostain varsinaisesta eli muuten ajatellusta tapahtumasta, useinkin jollain siwutarkotuksella, ei paljaan kerrottavan asian puoleksi. Kertomaruno samaten kertoo joista kivistä nykyisemmistä eli kaukasemmista asioista, mutta ei yhdestä eli kahdesta, vaan usiammista toinen toistansa seuraavista. Osotelmuruno asettelee kaksi eli useampaa jostain haastaviksi eli jotain toimittaviksi keskenänsä. **)

*) Sanalaskurunoa emme ole tahtoneet erillisen laulurunosta mainita, vaikka kyllä onki vähä omituisia laatuansa.

**) Laulurunoja laadustansa ovat, mitä nykyisen kokouksen ensimmäisessä ja toisessa kirjassa löytyy, wirsirunoja, mitä kolmannessa. Kertomarunoja tavataan Kalevalassa Väinö-

Näistä runolaaduiesta pidämme laulurunon olevan sekä vanhimman, että muuten yhteisimmän. Myöhäsemmäksi arvaamma loihturnoa, sitäin myöhäsemmäksi wirsi- ja kertomarunoja, osotelmarunoa kaikkia nuoremmaksi. Suomen kansa jo vanhuudesta on harjoitellut itsiänsä kaikissa näissä runolaaduissa, mutta sitä ei taida yhteisesti kaikista kansoista sanoa. Usiammalla ei ole loihturnoja ja osotelmarunoja, emmekä tiedä wirsi- ja kertomarunoja, mitä mainita kehtaisi, kaikilla löytyvän. Kau-

mdisen, Ilmarisen, Lemminkäisen ja muiden senaikuisien moninaisista toimista ja huolista kotonansa sekä muualla, erittäinki Pohjolassa. Loihturnoja ovat kaikki luvut, synnyt ja muut sanat, niinkun esimerkiksi raudan, tulen, käärmeen, pistoksen ja riiden synnyt eli luvut; Lemmennosto-, Kosiomiehen ja lapsiwaimon luvut; Kateen, woiteen ja mehiläisen sanat; werensulku- ja muut asetus-, suositus-, lumous-, turvaus-, rukous-, manaus-, herjaus-, pelotus-sanat. Suurin osa niistä vielä on pranttäämättä, ehkä niitä jo kyllä pranttätyndä luetaan usiammissa kirjoissa, erittäinki seuraavissa: Chr. Lencquist, Specim. de Superstitione Veterum Fennorum. Aboæ 1782; Chr. Ganander, Mythologia Fennica. Aboæ 1789; H. R. von Schröter, Finnische Runen. Finnisch und Deutsch. Upsala 1819; Zach. Topellius, Suomen Kansan Vanhoja Runoja ynnäl myös Nykyisempiä Lauluja. Turussa ja Helsingissä 1822—1831; Kantale taikka Suomen Kansan sekä Vanhoja että Nykyisempiä Runoja ja Lauluja. Helsingissä 1829—1881. Osotelmarunon laatua ovat nykyessä laulustoissa löytyvät Hääkansan laulut ja XXVIII runo Kalewalassa. Sen täydelisemmästä muodostumisesta saadaan esimerkki J. F. Lagerwallin kirjasta: Runulinna. Murhekuvaus 5:stä tapauksesta Helsing. 1834, kuin myöski Jal. Juteinin kirjoista: Perhekunda. Pila-kirjoitus epäluuloista. Wiipur. 1817; Pila-pahoista hengistä, uskon wahvistukseksi, 2:nen plöspano. Wiipur. 1827.

niimmat kertomaruonsa ovat Greikalaisilla ja samate ylistetään heidän laulujansaki kauniiksi. Mutta selviä, wirsihin sekaumattomia lauluja, epäilen jos tavataan missään kansassa enempi kun Suomessa, ja epäilemättäki jäävät loihturnoissa kaikki muut tutut kansat Suomalaisista jällelle.

Etä tässä edellä olemma werrailleet kansan, ei oppineitten teelmiä runoja, sen lukija helposti muistuttamattaki hawatsee. Jos oppineitten teelmiä arwaisimma, niin siinä Suomen runosto jäisi loitos jällelle monesta muusta kansasta, niinkun jääki. Joka jälkeäminen ei kuitenkaan paljo huoletuta meitä, koska kansantekoisissa runoissaan on pian ensimmäisiä. Kummallaki, niin kansan, kun oppineitten runoilla on oma arwonsa ja etusuutensa, sitä emme tahdo, emmekä taida wastustella. Mutta toinen toisensa rinnalla niitä pitäen näemmä edellisissä luonnon jälkimäisissä moninaisuuden woittawan. Kansanrunoja siitä syystä ei juuri saata'kaan tehdyiksi sanoa. Niitä ei tehdä, waan ne tekeytyvät itsestänsä, syntyvät, kaswawat ja muodostuwat semmoisiksi ilman erityisettä tekijän huoletta. Se maa, joka niitä kaswattaa, on itse mieli ja ajatus, ne siemenet, joista sikiävät, kaikki naiset mielenwaikutukset. Mutta kun mieli, ajatukset ja mielenwaikutukset kaikkina aikoina ja kaikilla ihmisillä enimmäiten owat yhtä laatua, niin runotki, jotka niistä syntyvät, eivät ole yhden eli kahden erityinen omasuus, waan yhteisiä koko kansalle. Samassa kun niitä sanottaisi jonkun erityisen tekemiksi, kadottaisiwat kansanrunollisen arwonsa. — Tämän saamma liiatenki laulurunoiista sanoa, jotka yli kaikkien muiden runojen juuri owat mielen äänel-

lisää kuvauksia, ajatusten sanallisia muodostumisia. Pilvet taiwaalla kulkewat tietänsä, eiwätkä jätä kun warjon-
sa maalle. Samate ihmisen mieli ja ajatukset: ne liikku-
wat ja vaihtuwat toinen toistansa ajellen, waan lähim-
mäinen siinä tilassa heistä ei tiedä suuresti mitänä. Mut-
ta pilwet viimein kaswawat ja puhkeawat sateeksi; samal-
la lailla paisuwat mieli ja ajatukset aikansa, puhkeawat
sanoiksi ja lähtewät siinä muodossa toistenki hawattawaksi.
Tainka kerran wertauksille ruwettuamme joko sopiwammasti
wertaisimma mielen mereksi, lainehiksi ajatukset, ja erinäi-
set mielenwaukutukset tuuleksi. Tuuli tywenästä rannasta
alkain ensin siittää pienet wäreet, kaswattaa wäreistä lai-
neet, kohottaa laineista suuret, ulommaksi hawattawat
kuohupäät aallot. Samalla tawalla erinäiset waukutukset
ensin liikuttawat tywenän mielen ja sitä jonkun ajan liiku-
teluansa pakottawat viimein äänellä itsensä ilmottamaan.
Olkoon siinä sikseen kansanrunoin synnystä ja ilmaumi-
sesta.

Oppineitten runot siinä kohta erotaksen kansanrunoista,
etteiwät ole ajatuksesta syntyneitä, waan ajatte-
lemalla tehtyjä. Tekijä ei pakoteta sydämensä tyllhy-
deltä runoilemaan, waan runoilee omalta päättämältänsä.
Siinä on muuttunut työksi, mikä kansanrunoissa oli il-
mauma; elävän kään ääni metsässä kuwakäen kufunnaksi
seinäkelloissa; luonnon puro koiwetuksi wesojaiksi; luonta-
nen metsä istutetuksi puistoksi. Lapset usein kuuntelewat
mielusammin kuwakäkeä, joka seinäkelloissa tiimat huhuwi,
kun eläwätä metsäkäkeä; pitäwät suorin koiwosojan kau-
niimpana, kun sinne tänne mutkisteleman luonnonpuron;
asustelewat ennemmin istutetuissa puistoissa, kun luonta-

jesja metsässä — moni kiittää kaimowettänsä kaikkia hetewesiä paremmaksi. — Oppineitten runoelmisssa pilwi itsestänsä ei ala sataa, waan esinnä tehdään pilwi, jonka sitte annetaan sataa, s. t. s. oppinut runoilte ruwetesansa ensin kokee mielsensä ja sydämensä sillä aineella täyttää, josta päätti runoella. Se työ hänelle miten luonnistuu, sitä myöten saapiki wälistä somempia, kauniimpia, wälistä sopimattomampia, kehnompia runolaitoksia. Vielä on seki oppineille haitaksi, että kun nuoruudesta alkain harjottawat itsiänsä moninaisten ainetten tutkinnoisssa, usein unehuttawat ne, jotka lapsuudesta oikein tunssewat, eiwätkä aina opi uusia täydellisesti, waan puuttuwaisesti tuntemaan. Niin itsen kielenki kanssa. Sen eläwä luonnollisuus tahtoo kirjalliseksi kankeudeksi muuttua; se ei tairu ajatusten ja mielen mukaan senkään wertaal, minkä kieli niitä tawallisesti woipi seurata. Sitte semmoisina oppineet kuitenki moninaisuutta rakastawaiset miljon ottawat runoillaksensa aineita, jotka ilman olissswat paremmat, kullon teeskentelewät mielenwaukutuksia ja ilmisaattawat ajatuksia, jotka myös olissswat paremmat ilman ihmislunnonssa löytymättä. Tätä emme nyt kuitenkaan sano ylehenä kaikista oppineitten runoista. Tosin löytyy niidenki seassa toisinaan luonnon siittämiä, kauniita, joiden ei ollenkaan tarwitse kansanrunoin rinnalla häweta. Myös woittawat ne muotonsa moninaisuudella kansanrunot, niinkun istutettu puutarha woittaa puitensa moninaisuudella luontasen metsän, waikka metsä muuten on suurempi.

Mikä siis on kansanrunoissa se omasuus, jossa enimmästi tekorunoista erotaksen? — Se on luonto ja teeskentelemettömyys; sula mielen ilmotus ilman mitään salaa-

matta, mitään ulkoa lisäämättä. Tämän luonnollisuutensa ja yksinkertaisuutensa tähden on myös oppineiltaki kansanruno kaikkina aikoina arvossa pidetty. Greikalaiset, wanhakaan aikaan kaikista siivistyneimmät, kokosivat suurella huolella kansanrunonsa yhteen, ja nykyaikoina on pian kaikki siivistyneet kansat samalla huolella ja rakkaudella niitä kohdelleet. Niin rajamaassamme Ruotsissa, jossa vielä esiwaltaki äskettäin on käskenyt alhasemmissä kouluissa niitä lukea. Warahinen ei siis taida olla'kaan Suomen runojen ja laulujen unohduksen tieltä korjaaminen. Jopa ei warahinen, waan walitettawaksi kylläki myöhänen. Monta niistä kauniimmista on jo iäksi päiwäksi kadonnut ja monta näihin aikoihin säilynyttä katoaa päiwä päiwältä, wuosi wuodelta, polwi polwelta, entisten jälkeen, jos niitä ei kohta ja täydellä toimella sitä ennen korjata. Enemmän osan tästä kokouksesta olemma wanhoilta waimoihmisiltä saaneet ja he owat aina lauluinsa lomaan, uusia muistutellesansa, sanoneet: "kun olisitta tulleet minun tyttöaikoinani, ka silloin niitä olisi keräytynyt; silloin niitä laulettiin paljoki, waan unohuneet owat jo muistosta, kun nuori kansa niitä ei enää laula, muita omia rentutuksiansa parempana pitäen."

Se on Suomen Karjalassa, jossa näitä lauluja nykyaikoina enimmästi lauletaan, ja mainittawimmia siinä kohdassa owat Lieksan, Ilomantsin, Riteen, Tohmajärwen, Sortawalan, Jaakkiman ja Kurkijoen pitäjät. Kolmannessa kirjassa löytywiä wirsilauluja taasen enemmin lautetaan Wenäjän, kun Suomen Karjalassa, ehkä kyllä kumpasessaki, eikä aina eriwirsiä, waan yksiki. Sawosta on jo enin osa kadonnut niin

lauluista, kun wirsistä, kuitenki vielä siksi jälkimuistoa niistä ollen, että helposti nähdään, niiden sielläki ennen muinaan tutumpia olleen. Pohjanmaalta, Hämeestä ja muilta paikoilta Suomessa niitä enää tuskin muistotarkkaan entisestä olostansa tavataan. Laulu kyllä ei ole häwinyt, ei Sawosta, eikä muualta Suomessa, waan on muuttunut, joko hengelliseksi wirsiksi eli maalliseksi toisenlaatuiseksi. Hengellisiä wirsiä laulellaan, paitsi lukemattomia arkkivirsoja, vanhassa ja uusissa wirsikirjoissa, Sionin wirsissä, Ahreniuksen juhlawirsissä ja muissa kirjoissa. Ne ovat kaikki prantätyitä, ja sen tarwitsewatti olla, sillä niitä olisi muuten waitiampi muistaa, kun kansanlauluja, koska kieli ja ajatukset niissä tavallisesti eivät ole selviä, waan enemmän eli vähemmän sekaavia kumpasetki — Maallisia nykyisemmän ajan lauluja on usiammasta laadusta. Rantamailla ja Hämeessä niitä osittain käännetään ruotsista, osittain tehdään uusia, waan ruotsin mukaan, taikka muuten entisestä Suomen laulusta poikkeawaisesti. Muutamia niistä tavataan jo ulommaksi Sawoon ja Karjalaan lewenneenä, joissa myös itsisäki toisinaan uusia lauluja siihen laatuun ilmautuu. Ne ovat enimmästi pranttäämättömiä monilla erinäisillä nuoteillansa. Syntymäpaikoillani etelä Suomessa tuli viimeistäki joka wiides vuosi uusia lauluja entisten siaan. Entisiä uusien ilmautesa ruwettiin vanhantapasina pitämään ja saiwat unohtua. Niille uusille tuli pian sama wuoro eteen. Niinostaan muutamia, joko aineensa eli nuottinsa tähden muisteltiin kauemmin. Pitäjän suutarit, räätälit, sepät, nikkarit ja muut mestarusmiehet olivat niiden lewittäjiä, usein tekijöitäki. Näytteeksi panem-

ma tähän muutamia semmoisia lauluja. Joka tahtoo, niistä myös saapi tilaisuuden tutkia Suomen nykyaikoina wallan ottawata laulua entisen rinnalla ja oman mielenjä mukaan parahiten arwella kummanki somuudesta ja muista etusuksista.

1. Kreiwin sylissä istunut.

Minä seisoin korkialla wuorella,
Wiheriäisessä laskossa;
Näin, näin minä laiwan seilaawan,
Kolme kreiwää laiwalla.

He laskiwat laiwan rannalle,
Käwit maallen astumaan;
Ja se nuorempi kreiweistä kaikesta
Tuli minua kihlaamaan.

Hän otti formuksen formestaan,
Ja se oli kultanen:
”Katsos nyt, minun piikani ihana,
Sinä saat tämän formuksen.”

”En ota minä ouoilta formusta;
Mua kielsi mun äitini.” —

”Ota pois, pane formus formeesi,
Sitä ei näe äitisi.”

”Mihin panen minä nyt tämän formuksen,
Ettei minun äitini nää!” —

”Sano: laskossa tuolla kun kävelin,
Tämän formuksen löysin mä.”

”Ei neuo sa minua valehtelemaan,
Sen äitini ymmärtää;
Paljo parempi on minun sanoa:
Olin nuoren freiwii sylissä.”

Ja se ilta oli lämmin, ihana,
Ja linnut ne lauloivat,
Keto allansa kaunis ja wihanta,
Kukat keolla kaswoivat.

Pikka istui freiwinsä sylissä,
Moni muistui mielehen;
Yö joutui ja päivä oli laskenut,
Hän nukkui freiwii wierehen.

Namulla koska lifka heräsi,
Hän oli ihan yksinään;
Pois oli laiva lähtenyt rannalta,
Pois freiwiki wierestään.

”Woi, woi mua waiwaista piifaa!
Kuinka onneton nyt minä lien;
Ota pois meri, wie tämä formuški,
Mitä tällä mä käesfäni teen.”

”Nyt näen mä sen ehkä myöhään,
Että muita hän rakasti,
Minun jätti surusfani itkemään,
Ja wiefkaasti wietтели.”

2. Petetty nuorkainen.

Nuori mies kihlasi morsiamen,
Otti oman kullan,
Meni sitte vieraille maille,
Lupasi pian tulla.

Oli hän siellä vuotta kaksi,
Oli kolme vuotta;
Kulta luuli kuolleheksi,
Lainnut ei enää outtaa.

Nuori mies tuli vierailta mailta,
Tuli hän kotiansa,
Meni kultansa kartanohon,
Terwehti kultoansa.

Nuori mies tuli vierailta mailta,
Meni kultansa luoksi;
Kulta se tuosta waljeni
Ja we'et filmistä juoksi.

"Miksis kultani waljenit,
Et ole niinkun muinen?" —

"Täytyipä minun waljeta,
Kun minull' on kulta toinen."

"Toiseen olen vihittynä,
Kihlat toiselta saanut;

Toinen minua toiwotteli,
Toisen kanss' olen maannut."

Kulta se tuosta surkutteli,
Paniin pahoillensa,

Erokirjan kirjotti
Ja antoi kullallensa. —

”Kirjan nyt minä kirjotin
Ja annan sinulle tässä;
Et nyt kauan enempi
Mua näe maalimassa.”

Weti hän miekan terävän
Ja painoi itsensä läpi;
Weri lähti wuotamaan,
Kun wäkewä wirta käypi.

Tästä mahtaa jokahinen
Panna mielehensä,
Kuin se tekee pahaсти,
Joka pettää ystäwänsä.

3. Morsiamen kuolo.

Ilalla istuttiin istumella,
Murehest' ei mitänä tietty;
Wa rallalla ra, wa ralla ralla ra,
Murehest' ei mitänä tietty.

Nuori mies sai sitte kirjasen,
Ett' oli kultansa fairas;
Wa rallalla ra j. n. e.

Käwi hän sitte kammariin,
Puki siellä parahimmat waatteet.

Meni hän sitte tallihin,
Siell' oli walkia ruuna.

Otti hän kultasen satulan,
Hopiaisten solkien kanssa.

Satuloitsi walkian ruunansa,
Sitoi ne hopiaiset solet.

Räski hän sitte ajamaan,
Ujoi seitsemän penikuormaa,

Yhtenä kauniina kesäsenä yönä,
Kun moni makiasti nukkuu.

Tuli hän wiheriähän lehtohon,
Kuuli kun lintuset lauloi.

"Mitä te linnut niin surusesti
Täällä nyt lauleletta?" —

"Sitäpä linnut me surusesti
Täällä nyt laulemma:

Sairas on nuoren miehen morsian,
Kohota jo kuolla'ki taiksi."

Ujoi hän wähän matkaa etemmä,
Kuuli hän kellojen soiwan.

Kysyi hän kellon soittajalta:
"Kellenpä kelloja soitat?" —

"Kuollut on nuoren miehen morsian;
Sillen mä kelloja soiton."

Hjoi hän wähän matkaa etemmä,
Näki hautoa kaiwettawan.

Kysyi hän hauan kaiwajalta:
”Kellenpä hautoa kaiwat?” —

”Kuollut on nuoren miehen morsian;
Sillen mä hautoa kaiwan.”

Hjoi hän wähän matkaa etemmä,
Luli appensa kartanohon.

Näki hän ruumiin liinattuna
Makaawan lautojen päällä.

Ne posket ennen ruusunpunaset
Olivat nyt walkia kun liina.

Katseli kalwehia kasvoja,
Ja walkehia poskia kanssa. —

”Ne oli ennen ruusunpunaset,
Nyt owat ne walkia kun liina.”

Rupes hän sitte itkemähän,
Itki seitsemän wuorokautta.

Seitsemän wuorokautta itkettyä
Kuoli hän kaheksannella.

Kuollut se sitte hauattihiin
Kuollehen morsiamen wiereen.

Siellä he lepeävät wierekkää,
Heräävät taiwaassa ferran;
Wa ralla ralla ra, wa ralla ralla ra,
Heräävät taiwaassa ferran.

4. Belifurmaaja.

- ”Mistä tulet, kustas tulet,
Poikani ilonen?” —
- ”Meren rannalta, meren rannalta,
Äitini kultanen.”
- ”Mitä sieltä tekemästä,
Poikani ilonen?” —
- ”Hewostani juottamasta,
Äitini kultanen.”
- ”Mistä on selkäsi saveen tullut,
Poikani ilonen?” —
- ”Hewonen huiskasi hännällänsä,
Äitini kultanen.”
- ”Mistä on jalkasi wereen tullut,
Poikani ilonen?” —
- ”Hewonen polkasi rauallansa,
Äitini kultanen.”
- ”Mistä on miekkasi wereen tullut,
Poikani ilonen?” —
- ”Pistin weljeni kuoliaksi,
Äitini kultanen.”
- ”Mintähen sinä weljesti pistit,
Poikani polonen?” —
- ”Mintähen naistani nauratteli,
Muorini kultanen.”

- ”Minne nyt sinä itse joutuit,
Poikani polonen?” —
- ”Muille maille wierahille,
Muorini kultanen.”
- ”Minne heität taattosi wanhan,
Poikani polonen?” —
- ”Mieron werkkoja paikatkohon,
Muorini kultanen.”
- ”Minne heität maammosi wanhan,
Poikani polonen?” —
- ”Mieron rihmoja keträtköhön,
Muorini kultanen.”
- ”Minne heität naisesi nuoren,
Poikani polonen?”
- ”Mieron miehiä katselkohon,
Muorini kultanen.”
- ”Minne heität poikasi nuoren,
Poikani polonen?” —
- ”Mieron koulua kärsiköhön,
Muorini kultanen.”
- ”Minne heität tyttösi nuoren?”
Poikani polonen?” —
- ”Mieron karjoja kaitsekohon,
Muorini kultanen.”
- ”Koskas sieltä kotihin käännyt,
Poikani polonen?” —

”Konsa korppi walfenewi,
Muorini kultanen.”

”Koskas korppi walfenewi,
Poikani polonen?” —

”Konsa hanhi mustenewi,
Muorini kultanen.”

”Koskas hanhi mustenewi,
Poikani polonen?” —

”Konsa kivi ween päällä pyörii,
Muorini kultanen.”

”Koskas kivi ween päällä pyörii,
Poikani polonen?” —

”Konsa høyhen pohjaan painuu,
Muorini kultanen.”

”Koskas høyhen pohjaan painuu,
Poikani polonen?” —

”Konsa päivä syänyöllä paistaa,
Muorini kultanen.”

”Koskas päivä syänyöllä paistaa,
Poikani polonen?” —

”Konsa kuuhtu kuumasti polttaa,
Muorini kultanen.”

”Koskas kuuhtu kuumasti polttaa,
Poikani polonen?” —

”Konsa tähet taiwaalla tanssii,
Muorini kultanen.”

”Koskas tähet taimaalla tanssi,
Poikani polonen?” —

”Konsa kaikki tuomiolle tullaan,
Muorini kultanen.”

5. Onneton nuorukainen.

Mh voi kuinka kauhiasti suru wainuaa mieltäni,
Kun mun täytyy lähteä ja tänne jättää kultani!

Sinun luontososi lempiä on syämeni sitonut,
Sinun kammis katsantosi kowasti mun wanginnut.

En mä sua, kulta liffa, taia koskaan unhottaa,
Enkä muien tyttöin päälle taia koskaan katsahtaa.

Paljo ennen sinun kanssasi juon ma wettä wirrahta,
Ennenkun ma muien kanssa joisin olutta tuopišta.

Nimesi mä kirjottelen hopenahan, kultahan,
Kuwasi mä kätkielen syämeni pohjahan.

Sinussapa syämeni kiini riippuu ainian,
Sinuapa ainoata minä aina rakastan.

Raiken hywytyesi eestä sinua ma kiitän nyt,
Waiikka usein wäärin tein mä, et sä mua heittänyt.

Waiikka tuhat, tuhat kertaa mieleesi olen rikkonut,
Minusta sa kuitenkin et ole poies luopunut.

Eikä ajat, eikä waiwat taia meitä erottaa,
Eikä maailman esiwallat wäliämme wierottoa.

Tieän kyllä, että kaikki soisit minun sortuwan,
Soisit myöski sinun pois puolestani luopuwan.

Mutta ystävätäs ele koskaan pois unhot!
Muistaa mahat aina häntä, vaikka onpi kaukana.

Taiwaan Herra meiät vielä kerta yhteen auttawi,
Vaikka moni sen nyt kyllä mahottomaksi luulewi.

Wielä wiheriäsä lakkossa ma kanssasi astelen,
Kukat ynnä ruusut kaikki sinulle siellä taittelen.

Wielä wieresäsi kerran ilosena istunen,
Surut, huolet, waiwat kaikki mielestäni heittänen.

Nyt mä laamen laulamasta — hyvästi nyt kultani! —
En woi laata suremasta, vaikka päätän wirteni.

Jos nyt joku tietä tahtoo, kuka laulun tehnyt on,
Niin se oli muori poika — Nuorukainen Dnneton.

6. Toivoton rakkaus.

Syämestäni rakastan sua elinaikani,
Jos kohta onki turha jo kaikki toiwoni.

Et kyllä itse luwannut mua koskaan heittää näin;
Waan köyhyyteni tähden mä hyljätyski jäin.

Sä syämesi annoit ja jälle pois otit,
Toiselle rakkautesi minusta wierotit.

Jos kirjotella taitaisin minä rakkauden sen,
Joka minua nyt waiwaa ja polttaa syämen. —

Se rakkauen kipinä, joka syttyi rintahan,
Ei taia ennen sammua, kun pääsen hautahan.

Kuin aurinkoinen loistaa taiwaalla palawa,
Niin kaunis myös se rakkaus oli meissä alkawa.

Nyt khyneleeni wuotaa, sen kaikki näkewät,
Ja päiväni on pitkät ja kowin ikäwät.

Joka ystävänsä miistaa, suru sille siaan jää;
Woi sitä suurta tuskaa ja sitä ikäwää!

Kuin linnut oksapuisissa kauniisti laulelee,
Niin suru syäntäni kowemmin kaiwelee.

Ja kukat kaikenlaiset kukoistaa keolla,
Waan ei ne anna mulle tuskiissa lepoa.

Oh kuhun otan tieni ja kusta lewon saan,
Kun sinä mun nyt hyljäsit ja heitit kuolemaan!

Moni se kyllä luuli mun suotta itkewän,
Ja käski kaiken huolen mun pois heittämään.

Waan kuinka ystäväni mä taian unhottaa? —
Ei koko maailmassa ole toista semmoista.

Nyt laannen laulamasta, wirteni lopetan;
Sinulle hywin kaikki käteesi toiwotan.

7. Kultani kuffuu kaukana.

Kultani kuffuu, kaukana kuffuu,
Saiman rannalla ruifuttaa;

Ei ole ruuhtha rannalla,
Joka minun kultani kannattaa.

Ikävä on aikani, päivät on pitkät,
Surutont' en hetkeä muista'kaan;
Woi mikä lienee tullutkaan,
Kun jo ei kultani kuulu'kaan!

Toivon riemu ja autuuen aika
Suruani harmon lievittää;
Rintani on kun järven jää —
Kukapa sen wiimentki lämmittää? —

Kotka se lenteli taiwahan alla,
Sorsa se souteli aalloilla;
Kulta on Saiman rannalla,
Lähteä ei tohi tuulelta.

Tuuli on tuima ja ankarat aallot,
Ruuhet on rannalla pienoiset;
Ruuhet on rannalla pienoiset,
Kultani sormet on hienoiset.

Ele lähe kultani aaltojen waltaan! —
Aallot ne pian sinun pettäisi.
Sitte ei suru mua heittäisi,
Ennenkun multaki peittäisi.

S. Kulthaansa ikäwöiwä.

Tuoll' on mun kultani, ain' yhä tuolla,
Kuninkahan kultasen kartanon puolla;

Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

On siellä tyttöjä, on komioita,
Kultani silmät ei katsele noita;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Kukat owat kaunihit, kaunis kewät-aamu,
Kauniimmat kultani silmät ja haamu;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Linnot ne laulawat soriällä suulla,
Soriampi kultani ääni on kuulla;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Hunaja ja mesileipä makialle maistaa,
Kultani suu sekä huulet on toista;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Woi koska näen minä senki ilopäivän:
Kultani siwullani kulkewan ja käywän!
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Syys tulee etehen ja kesäpäiwä rientää,
Waan minun kultani ei tule sentään;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

Tule, tule kultani, tule kotipuoleen,
Täiikka jo menehynki ikävään ja huoleen;
Woi minun lintuni, woi minun kultani,
Kun et tule jo!

9. Merille lähtewä.

Syvästi kultaseni, hyvästi kultani! —
Mun lähteä nyt täytyy pois kotimaaltani.

Mun täytywi nyt mennä merille kulkemaan!
Ja sinua, en tieä, jos uäen millonkaan.

Kahella laiwa pieni minua outtelee;
Se mulla kotimaani ja tuttavani lie.

Se kotimaani mulla ja tuuli kultani,
Ja aalto armahani tahikka — surmani.

Jo ennen monta miestä se meri petteli,
Ja monen kullau silmät wesille jätteli.

Waan ellös mua surko, jos ehkä kuolisin;
Sä suotta kaottaisit ikäsi kaunihin.

Kun kuulet kuolleheksi, tee riisti rantahan,
Ja aallon luomat luuni ne peitä santahan.

Ja ota pieni ruusu ja laita kaswamaan,
Käy sitte kesäilloin wälistä katsomaan! —

Kun ruusu kaunihisti kesällä kukoostaa;
Se rakkauteni kunnan eteesi muowostaa.

Hyvästi vielä kerta, hyvästi ystävä!
Ei suremaan nyt auta, vaan täytyy lähteä.

10. Turvaton.

Onneton olin minä ollessani,
Onneton tähän kylään tullessani;

Onnettomaksi olen minä luotu,
Ei ole minulle ilopäivää suotu.

Turvoa ei ole siellä, eikä täällä,
Enempi kun linnulla lentonsa päällä.

Maalima minua nyt paljoki waiwaa,
Ja minun eteheni kuoppaa kaiwaa.

Ystäväni on myös ynsiäksi tullut,
Kun hän on maaliman juttuja kuullut. —

Kuule'pas kultani, vielä sana yksi:
Kuinka tulit minä näin hyljättyksi?

Kuka sinun eksytti rakkauen tiellä? —
Tule, tule kertaki luokseni vielä.

Muistatko muinen kun marjassa käytiin,
Mhosilla istuttiin, leikkiä lyötiin? —

Päiwä se paisti ja pienet kukat loisti;
Kukatki ne ketosilla iloamme toisti.

Linnut ne lauleliwat metsien päällä;
Meistä he laulowat siellä ja täällä.

Ei ole ajat enää, niinkun olit ennen,
Entiset ajat owat olleet ja menneet.

Entinen oma kulta ei enää hoia;
Niin se mun heitti kun pienen linnun poian.

Toiwoni räufesi, meni juuri tyhjään,
Ei ole mulla nyt ilopäivää yhtään.

Enkä mä itselleni näin luullu käywän; —
Ikäväni kestää kuolemapäivään.

Olen ma kun kyyhkynen wierahalla maalla,
Lentävä lintunen taiwahan alla.

Olen ma kun oksalla warpunen pieni,
En tieä kuhun otan matkan ja tieni.

Nuoruusikä rientää ja aikani kulkee;
Lopa noista waiwoista wäsymyski tulee.

Päiwäni päättyy ja elämäni katkee,
Multa se mureheni peittää ja kätkee.

11. Kultaansa surewa.

Itkettää ja surettaa ja huoleksi tahtoo tulla,
Muill' on koiösa kultasensa, eikä ole mulla.

Minun kultani kaukana ja kaukana se kuffuu;
Yksin täytyy maata mennä, yksin täytyy nuffuu.

Minun kultani kaukana ja kauas taissi mennä,
Eipä sinne pienet linnut iäönsänsä lennä.

Kumpu se pieni lintunenki sanoman nyt toisi,
Suru menis mielestäni, parempi mun oisi.

Lennä, lennä lintu ruffa, puhu kuullakseni —
Käwitkö sinä kullan maalla, näitkö kultaseni.

Sano, kuinka kullan maalla aamu armas koitti;
Jloisnako elettihin, waiko suru woitti.

Mitä näit sä muutaki ja näitkö wielä senki,
Jos oli kaikki terwehet ja kulta liiatenki.

Tule jo kulta tälle maalle, tule poika kulta,
Ettei tulis turha'an tämä ikä nuori multa.

12. Hyljätyn suru.

Hoi on, hoi on, huolettaa ja hulluksi taian tulla;
Kultani on wallattuna, jos oli ennen mulla.

Wesi wuotaa silmistä ja suru syämen kairvaa —
Woi nyt tätä ikävää ja tätä suurta waiwaa!

Tämä wiikko on pitempi, kun koko mennäwuosi,
Eikä kestä silmätkään, kun paljo wettä wuosi.

Mansikoita mennäwuonna kullalleni poimin,
Nyt on mulla kokonansa toisenlainen toimi.

Ei nyt enää, ei nyt enää kesämarjat auta,
Minun kultani rakkaus on ruostunut kun rauta.

Kuinka taisit kylmetä, kun lämmin olit ennen,
Kallattelit, laulelit ja aina tulit tänne.

Kuinka taisit narrata'ki köyhän miehen lasta;
Köyhä mies on elättänyt pienestä kassikasta.

Mitä ompi rikkautesi rakkautta vastaan? —
Maast' on kulta kotosin ja syän taiwahasta.

Jos en minä olis silmiäsi nähä'känä saanut,
Niin nyt oisi syämeni lewossansa maannut.

Nyt on syämeni surunen ja itku kyllä kestää,
Enkä löyä lepoa ma maalimasta mistään.

Wielä löyän lewonki ja riemun sekä rauhan,
Jos ei täällä; toki löyän tuolla puolen hauan.

Eikä kauan kestä'känä, ennenkun ma kuolen,
Heitän tänne waiwani ja surun sekä huolen.

13. Glenkatsottu.

Pois pitää mennä ja hyvä kylä jättää,
Ei nyt enää tämän kylän työtöt anna kättä.

Mikä lie mun kullalleni, mikä mennyt mieleen,
Ei nyt enää haastattele, eikä istu wiereen.

Sinä olit oma kultani, olit monta vuotta,
Mikkipä nyt wierastuit ja hyljäsit mun suotta?

Waan en huoli surra'kaan, en kanna suurta huolta,
Ei se taia tyttöin tähän tämä poika kuolta.

Mikäs on mun ollessani nuorena poikana aina? —
Menen merimieheksi ja elän sillä lailla.

Kuule'pas nyt kulta liffa, kuinka minä weisaan:
Lähen poies Suomen maasta, muille maille reisaan.

Kauppalainvat seilaawat Turun salmen suulla,
Sinne otan matkani ja siell' on lysti olla.

Taikka menen Rysän maalle, kauas Wenäehelle,
Enkä tule ikänäni tähän kylään jälle.

14. Karjalan neito.

Minä olen Suomen neito, Suomen koria kukka,
Moni poika minua jo houkutteli hukkaan.

Kuusku ei oo kauniimpi, kun tyttö Karjalassa.
Eikä toista tarwita, kun olen maalimassa.

Minä tyttö, kaunis tyttö, kun mun pojat näkee,
Huoli syttyy syämehen, mieli naia tekee.

Kaunis tyttö, siwo tyttö, siwon nimen kannan,
Empä minä joka pojan halata'kaan anna.

Enemmän mä mielestäni itsestäni tykkään,
Poies, poies wierestäni kehnot pojat lykkään.

Synniksi sitä sanotaan ja syntipä se lienee,
Nuoren tytön ruwetella kehnon pojan wiereen.

Pian on se tyttö raukka tullut kunnialta,
Joka kerran heittäytyi noien poikien waltaan.

Pojilla ja susilla on yhtäläinen mieli,
Sus ei wirka mitänä, pojill' on lunkas kieli.

Poika puhuu kauniisti likan sängyn eessä,
Mesi, maito kielessä ja myrsky syämesä.

Niin on poika piian luona kun halmehessa halla,
Pian poika piika raukan hempeyden tallaa.

15. Poika ja tyttö.

P o i k a.

Sen mä olen laulanut ja laulan kaikkein kuullen:
Tule tänne liikka kulta, anna suuta mulle!

T y t t ö.

Kerran anto nätti liikka kehnon pojan suuta,
Hetki muuttu halwaksi, kun heittolikan lunta.

P o i k a.

Liikka kulta, liikka kulta, liikka kulta vielä!
Et hän toki halaamasta minua nyt kiellä!

T y t t ö.

Silkkiisaalin rinnalla se ei pastihuiwi passaa,
Eikä kelpaa kehnot pojat tätä tyttöä vastaan.

P o i k a.

En ole juuri tietäjä, en ole iso noita,
Waan kun näen nätin likan, vielä mä sen woitan.

T y t t ö.

Alkoja saapi halata ja se ei haittaa mitään,
Ei saa tyttöhin koskea, häwetä poikiin pitää.

P o i k a.

Toinen lampi on sywempi ja toinen matalampi,
Toinen liikka on kowempi ja toinen antawampi.

T y t t ö.

Kyll' on noita poikiaki wiientoista sorttii,
Mont' on wiety katsomahan Wiaporin porttii.

P o i k a.

Likkoja wieään kuormittaisiin Lappeenrannan kouluun;
Siell' on päiwät paremmat kun mustilaisen joulu.

T y t t ö.

Suomen poikia saatellahan ruunun ankkuripajaan;
Siellä lyöwät rauan päälle, kiwimuurit fajaa.

P o i k a.

Tämän kylän pienet piikat kuffuwat kun käet,
Hämmällänsä häwäsewät koko poikawäen.

T y t t ö.

Tämän kylän nuoret työtöt kaunihisti kaswaa,
Huulet on kun hunaja ja suu kun sula raswa.

P o i k a.

Niin on tämän kylän työtöt, matala kun kaali,
Silmäanalus sininen ja posket punamaalii.

T y t t ö.

Tämän kylän likat on kun mesimarjan kuffii,
Poikia juoksee joukottain kun töpöhäntä huffii.

P o i k a.

Tämän kylän likat on kun rupasammaakoita,
Noita pojat telliwät kun terwatallukoita.

T y t t ö.

Likat käywät kummialla, kun kaste heinikossa,
Pojat juowat, rypewät, kun sika rapakossa.

P o i k a.

Emmä ole kehno poika, humalainen hullu,
Enk' ole piikoin pilkkaksi ma tähän kylään tullu.

T y t t ö.

Kesäilta kelmoton sen kerran näytti julki,
Kuinka pojat pohmelossa pitkin kylää kulki.

P o i k a.

Kesäilta, kaunis ilta, senki näytti kerran,
Että pojat käweli ja eleli kun herrat.

T y t t ö.

Kesäilta kelmoton se laitti kerran niinki,
Että pojat pohmelossa puuttu suohon kiini.

P o i k a.

Pojat makaa kammariösa pumpulipaiallansa,
Likat saunan lattialla mustalla warrellansa.

T y t t ö.

Likat makaa aitasansa werkawuitan alla,
Pojat pitkin pihoa ja tallin lattialla.

P o i k a.

Pikka parat aitoisansa monta yötä walwoo,
Ikäwissä itkewät, kun suttien pennut ulwoo.

T y t t ö.

Pikoill' ompi onnen aika aiwan ihanainen,
Pojill' itku, kuikutus ja elo tuhmanlainen.

P o i k a.

Minne tytöt juotuisswat, jos ei pojat korjais? —
Sän kaiken itkiswät, oiswät toisen orjat.

T y t t ö.

Mitä tuosta hyötyisün, jos huonon pojan naisün? —
Wiinanjuojan, mieron ruojan, tuskan, ristin saisün.

P o i k a.

Moni tyttö, siewa tyttö, hawatsi sen hiljaan,
Että jo oli joutununna wanhan piian firjaan.

T y t t ö.

Tämä vuos' on tämmöistä ja toinen vuos' on toista,
Waan ei tälle tyttärelle wiinanjuojat loista.

P o i k a.

Wanha piika harmajapää se on kun telkkä tiellä,
Mykättää ja mäkättää sen kowan ilman eellä.

T y t t ö.

Emmä ole wallan wanha, enkä wallan nuori,
Een nyt saatan sanoa'ki: sinust' emmä huoli.

P o i k a.

Minä poika, kaunis poika niinkun merikaisla,
Et sä löyä Suomen maalta toista tämänlaisia.

T y t t ö.

Jos oisi wiina puuttunut jo wiittä vuotta ennen,
Disit kyllä tyttöjä saawa, naisit waikka kenen.

P o i k a.

Piiat pirun riivatut ne pojilta wiinan estää;
Pojat herran süinatut ne juovat minä kestää.

T y t t ö.

Siit' on pojilla surua, kun wiina paljo maksaa;
Eikat itsensä elättää, kun työtä tehä jaksaa.

P o i k a.

Ele sinä likan ruoja minua nyt pilkkaa, —
Wielä minun taskusani hopiatti hilkkaa.

T y t t ö.

Poika rahansa menettäwi olwehen ja wiinaan;
Työt ei pane rahojaan, kun silkkihin ja liinaan.

P o i k a.

Woi kun olen joutunutki näien liffain warwiin,
Näistä emmä muuta saa, kun monta mieliharmii.

T y t t ö.

Mahoit olla tulematta, olla kotonasi;
Ei sua tänne toiwottu, ei tietty tuloasi.

P o i k a.

Ei nyt auta, ei nyt auta, ei nyt auta mitään,
Luotu olen lähtemään ja lähteä mun pitää.

T y t t ö.

Toi saatti lähteä ja parempi oisi ollut,
Kun et oisi ollenkana tähän kylään tullut.

16. Wihaawa ystävä.

Oli minullaki ennen ystävä,
Nyt on mulka wihamies.

Toinen istuu jo kultani sylissä,
Toinen suuta jo antelee.

Kuinka taitat nyt mua wihata,
Kuin ystäwät olimma? —

Kuinka taitaa silmäni katsella
Toista kultani sylissä?

Näin suurella syämeni surulla
Nimeäs minä muistelen.

Näin suru minun syäntäni waiwaapi,
Pois ei lähe mielestä.

Woi jospa se raffauen kipenä
Nyt wieläki eläisi!

Ja Herra nyt tälläki hetkellä
Sinun mielesi kääntäköön!

17. Petetyn kironus.

Kirotut olkoot formet, joill' Owen awasit,
Kirotut käsivarret, joilla minua halasit!

Kirotut kaksi jalkaa, joill' olit astuwa,
Kättesi myös kirottu, jolla koskit minua!

Kirotut kanssa silmät, joilla minua katselit,
Kirottu wiekäs kieli, jolla minua wiettelit!

Woi suurta surkeutta, johon olin joutuwa! —
Kukas sen niin nyt käywän olis tainnut uskoa.

Kun saisin pienen paatin, aalloille laskeisin,
Ja koko kotimaani iäksi jättäisin.

Tahi saisin pari lautaa ja maata pikkuisen,
Mullassa maatakseni uneni itkuisen.

18. Nauru ja itku.

Astelin kaunistä kangasta myöten,
Heliätä rannan hiekkoa myöten.

Poro minun pölysi polwilleni,
Heliätä hiekkoa helmoilleni.

Menin minä siitä siskoni luoksi,
Sisko se ulos mua wastahan juoksi.

Siskoni wei mua kamarihin käymään,
Toi sitte ruokaa ja käski mun syömään.

Söin palan eli puolen arvostani,
Kysyn minä siskolta armastani.

”Armahasi ei ole ollut täällä;
Maata’pa taitaa marjojen päällä.”

Kävin minä armasta katsomahan,
Sisko se siivullani astumahan,

Armahani makasi paarten päällä,
Silkkinen waate oli silmien päällä.

Sisko se kaski mua nauramahan:
”Taiat sa toisenki armahan saaha.”

Olisinpa nauranut armastani,
Waan empä jaksanut itkustani.

Suu minun nauro, syämeni itki,
Weet ne wieriwät poskia pitkin.

Weet ne wieriwät poskia myöten,
Kulki kun wirrasa koskia myöten.

19. Rannalla itkejä.

Läksin minä kesäyönä käymään
Sihen laksoon, kusfa kuuntelin päiwää,
Kusfa lintuset laulaa,
Metsäkanatki ne pauhaa,
Ja mun syämeni etsi lepoa ja rauhaa.

Katsoin minä alas wetten puoleen,
Näin rannalla tytön kauniin ja nuoren,

Joka istui ja itki,
Katsoi aaltoja pitkin,
Ja hän oli surullinen joka hetki.

”Mitä itket sä raukka rannalla yksin? —
Ja sun filmistäsi weet wieriwät nytfin.
Mikä tuska ja waiwa
Sinun syäntäsi laiwaa? —
Ei anna syänyöllätään hoiwaa.”

Hän wastasi: ”sepä suru mua waiwaa,
Kun ei koskaan tule takasin se laiwa,
Jossa kultani kulki
Poikki aaltojen julki,
Minun jätti ja surun syämehen sulki.

Jo nyt outellut olen wiikko kaks
Suuri tyhjään, näy ei tulewaksi;
Mikä mahtanee olla! —
Jopa taisiki kuolla,

Wain on wanhina meren toisella puolla”

Ja hän katseli vähän aikaa vielä,
Näki aalloilla pilwen punertawan siellä; —
Pilwi ei ollut wainkaan,
Tunsi kultansa laiwan —
Mistetty nyt luoja maan ynnä taiwaan!

20. Warpusen olut.

Näin minä unta maatesani,
Warpusen panewan oltta;

Munanfuori oli kuurnana,
Ja tuohta hän ruukasi polttaa.
Ja koska hän oluensa valmiiksi sai,
Hän itsensä siitä nyt humalaan joi,
Ja pani ala räystähän maata!

Räystähän ala hän nyt makasi
Ja synkiähän unehen waipui,
Kisä hänen nukuksissa kohtasi
Ja käpälällä selfähän tarttui;
Warpunen unestansa hawasi,
Kun kisä häntä repi ja raateli,
Ja kuolema ahisti häntä.

Warpunen itkuhun puhkesi
Ja rukoili hartahasti:
”Ei kisä kulta nyt minua syö
Ja tapa näin surkiasti!”
Waan kisä se hänelle wastasi näin:
”Ei wainen sun warpunen hywin nyt käy,
Sen olen minä näyttävä kohta.”

Kisä se käpälätään kohotti,
Ja warpunen tuiskahti tuuleen:
”Panin minä ferta wähän olutta,
Sen sanon minä kaikkein kuulden;
Waan kun ei siitä tullut parempaa,
Kun että olin henkeni kaottaa,
Niin olkoonpa viimeinen ferta.”

Kun warpunen pois oli lentänyt,
Läksi kisä häntä tarwottamahan;

Hän hyppäsi forkialle wuorelle,
Ja sieltä hän putosi maahan;
Senkaltaisellapa pauhinalla,
Pa=pa=pa=pa=pa=pa=pa=pa=pauhinalla,
Lopun tämä elämä saapi.

21. Häälaulu.

Koska piämmä häitä,
Elkäm' unohtako näitä
Hyppimiä, tanssimia, kun on wanhuudesta tapa!
Pari kaunis, ihan walmis,
Käy nyt tanssihin kanssa;
Hlotellen, riemutellen tanssikate nyt kaikki!
Wäki morsianta katsoo,
Smehellä myös tahtoo
Koreutta, kauneutta, kun on morsiamen päällä:
Ruunu päässä, palmut käässä,
Kulta rinnassa kiiltää,
Hopiapaulat, ketjut, waulat, hywin kaunihit kaikki.
Hlofesti nyt wieraat
Käwelewät niinkun herrat,
Hywä ruoka, jalo juoma, joka hengelle walmis.
Pojat piltit, tytöt kiltit,
Yhä tanssia pyöräi,
Syän palaa, sano salaa: "jos ois omat nämät häämme."
Ukot ei tule joukkoon,
Ukat pakenewat loukkoon,
Maurelewat, katselewat iloleikkiiä nuorten.

Heki ennen eivät menneet
Poies polskasta kesken;
Hlofesti riemufesti heki hyppiwät silloin.

Sitä muistakame kaikki,
Parikunnallemme ratti
Hoivotella, toivotella, siunausta Jumalalta,
Joka ensin itse wiissin
Awiokäskyn sääsi,
Ewan pienen pani wiereen Adamille paratiisiin.

Perillisiäki kanssa
Jumal' aina armoستانsa
Heille suokoon, ynnä tuokoon kaswamahan kaunihiesti,
Hywyhesä, siweyesä,
Jost' on kunnia heille,
Maalimalta, kaikkialta, ilo enkeleillä kanssa.

Sitä toivotamme vielä,
Ettei Herra heiltä kiellä
Ujallista, tawallista, mitä tarvitsewat täällä
Hengen eloks, wälimenoks,
Kun on ruoka ja juoma,
Waate werho, talo kerho, sekä tarpehia muita.

Jumal' Abrahamin juuri,
Isakinki Herra suuri,
Jakopinki, jokasengi, anna parillemme tälle
Siunausta, suojellusta,
Hä'ät, tuskat poies poista,
Pitkää ikää heille lisää hywän terweyen kanssa.

Ja kun päätywi Herran
Tämä elo, nimeen Herran,
Bajawainen, tufalainen, tämä wäähä ajan waihe;
Elo toinen, parempainen,
Sumal' anna taiwahassa,
Muuttumaton, puuttumaton ilo enkelien kanssa.

22. Laulu, olut ja wiina.

Löytywi kulta kuppiksi,
Jos talonpoika tahtoo,
Hopeeta housun napiksi,
Ken kaluksi sen katsoo;
Löytyy myös sanoja wirsiksi,
Kun etempätä etsii,
Ja laittelewi lauluksi,
Runoiksi tehä wiitsii.

Baan aina tulee warota
Ne monet wäärät wärsyt,
Ettei laki sua sakota
Ja pane pahat reisut. —
Niin saapi laulaa helistä,
Ett' oikein seinät soipi,
Olutta juoa wälistä,
Kun kallo kantaa woipi.

Se mielen tanssin taiwuttaa,
Antaa myös wäähän woimaa;

Kyll' uni muuten unvuttaa,
Jos välill' ei saa hoiwaa.
Ja teki neiet naitawat
Sen kernaasti suotta,
Myös votta yhtä taitawat,
Jos itse wähän juotta.

Miehellen ei myös mitään tee,
Jos rhyppyn, kaks'i ottaa,
Waan kolmas mieltä koittelee,
Ja neljäs älyn woittaa;
Wiinasta ei tule wiisauš,
Kun sitä paljo rhyppää,
Waan fewyt luonto, kerkeys,
Sen kanssa olla pnyttää.

23. Nutkanen matka.

Läskin hewosen ostoön,
Senki kowaan kostoön;
Oli mulla rahoja säkki,
Tuli sitte ilta äkkiin,
Tahottiin minua tappaa,
Kahani poies lappaa,
Minä pääsin pakoön
Wahwan waaran rakoön.

Yhyin sitte yhteen kylään,
Senki saugen hywään;
Menin yhteen taloon,

Senki sängen jaloon;
Menin ulkoa tupaan,
Ilman muuta lupaa.
Sanoin mie: hyvää iltaa,
Putosin pääni siltaan,
Ramppasin owen ramppii,
Uloin sitte tanssii;
Panin säffini naukaan,
Uloin sitte laulaa.

Minä perässä makaa,
Ei hän unesta lakaa,
Heräsi toki tuosta,
Ulko minulle haastaa:
"Mistä sinä olet mies?" —
Minä sanoin: "Hiisi tiesi."
Sanoi hän minulle hiljaan:
"On meillä alla sillan
Kellari syvä ja suuri,
Sinne on murhattu juuri
Ennenki monta miestä,
Ku ei päässyt pois eestä."

Minä minä talosta karsin,
Matkalle heti marsin,
Yksinäni halkiöisin,
Tuskinpa tien minä löysin.
Lippasin sitte linnaan,
Saksan kanssa rinnan;
Saksa se minulle sanoi:
"Duko sinun miesi jano? —

Osta wiinaa sarffa,
Maksaa kolme markkaa;
Muttu tuopin täysi,
Niin saat hyväksi pääsi.”

Marakatti pöyältä katsoi,
Päälleni rännätä tahtoi;
Minä häntä jalalla potkin,
Ruoskalla selkään sutkin.
Läksin sitte kotihin tuolta,
Tiell' olin nälkään kuolta;
Waan tuli talo wahwa,
Siin' oli jalo rahwas.
Emäntä ruokaa laittoi,
Keipeä pöyälle taittoi,
Söin minä mahani täyen,
Läksin sitte kotiin käyen;
Siit' oli mieleni paha,
Roswot oli wieneet rahan,
Enkä mä hewoista saanut;
Parempi kun oisin maannut,
Munna ajan senkin,
Pitkänä päässä penkin.

24. Neion walitus. *)

Eipä mene mielestäni,
Eikä muistosta murene,

*) Eikä tämä Neion walitus jo ennestäänki löytyy edellä nimitetyssä Topeliuksen kokouksessa melkein yksillä sanoilla prantattyna,

Armas ihana aika,
Jona laulun ollen lasja,
Pikku piikana wiserin,
Holla ihanan linnun,
Leipojaisen leikitsewän,
Tuolla pilvien powella,
Wapana waiwatonna.

Wapaa waiwoista poweni,
Tuuwin ennen tuulen lailla,
Kiitäten kipunan lailla,
Pennin lehtona lehossa,
Perhosena pyörtändöillä;
Mehun maistelin mafian
Kufan kultasen kypistä,
Hopealta hohtawaisen.

Ïstuin ilona aholla,
Mehumiellä mättähällä,
Ïstuin kuffana keolla,
Lempeästi leikitellen
Suloisten sisarten kanssa,
Tyweneesti tuumitettu
Tuulen hengeltä, tulewan
Metifestä mantereesta.

Lewon kuwana leholla
Nukuin nurmilinnun lailla;

niin emme kuitenkään ole tahtoneet, emmekä tainneet sitä tästä
nykyajan runoelmanäytteestä erottaa, koska se paremmin kun
moni muu todistaa, wanhan kansanrunollisen sulon wieläki hengis-
sä olewan.

Rauha rakkahin rakensi,
Siirsi wierehen siansa,
Eikä untani uhannut
Huolilla heräjäwillä,
Näillä suurilla suruilla,
Powea nyt polttawilla.

Empä tieä, enkä taia
Selkeästi selwitellä,
Mitä juoksi mieleheni,
Mitä aivohon osasi
Uivan ankara ajatus,
Mitä syttyi syämeheni
Tuli ennen tuntematon.
Kun ma wuotta wiisitoista
Olin jättänyt jälelle,
Roussi nousulla nisäini
Snihtu outo syämeheni,
Huoli musi huiwin alle,
Pullistuwahan powehen.

Niin nyt on tukala tuwassa,
Mieli raskas mantereessa;
Löyä en armoa aholla,
Enkä lehoessa lepoa,
Eikä onni oksapuien
Usu mustan warjon alla.
Waiwa waiwuttaa lewolle,
Waiwa waiwaapi uneni,
Waiwa herättää walolle,
Uuen päivän paistehelle.

Tuolla sytewi, syämen

siähtöihä swäshä

Peitetynisä pohjukoisä,
Toiwon tuli tuuntematon,
Tuli outo ja tukala,
Jot' en saata sammutella,
Enkä rasäi raisäkaella.
Tuonne kiiruhtaa kiuwasti
Kaikki kieleni tarinat,
Tuonne aiwoni ajatus,
Tuonne suosio syämen,
Toiwon poluille pimeään,
Ahtahille aawistuksen,
Syämelleni suruisten,
Syämelleni suloiisten.
Kaikki kaitisä ajatus,
Yks' on aina arwollinen
Täytten tarwetten seasä,
Yks' on tarwe toiwottawa,
Syämelleni surunen,
Syämelleni sulonen.

Näistä edellisistä lauluista lauletaan niitä seitsemää ensimmäistä melkein yli koko Suomen maan, ehkä ei aina ja joka paikassa yhdellä tavalla. Karjalasta saatuja owat laulut 8, 9, 10 — — — 15, 18, 23, joita kuitenki myös usiampia Sawosä ja muuallaki Suomesä eritawoilla laulellaan. Hämeestä kirjotettuja owat 16, 17; Uudelta maalta 19, 20; Sawosta ja Sawonrajaselta

Pohjanmaalta ja Satakunnasta 21, 22, 24. — Kuusi 1:mäisen laulun alkuvärsyä ja koko 2:nen laulu ovat ruotsinkielisten laulujen mukailematta *) ja melkein näyttää siltä, kuin olisi myös lauluilla 3, 4, 9, 20, ruotsalainen alkunsa, joka sama arvelu mikö ei sowy lauluhin 5, 6, 19. Viimeksi nimitettyä kuulimme lassa syntymäpaikoillamme lauleltawan, jota myöten sen olemma kokeneet korjaella muistostamme, kosk' ei saanutkaan silloin kirjotetuksi.

Jos nyt tarkemmin tutkinna näitä nykyajan lauluja wanhanaikaisten rinnalla, niin ylipäänsä saatamma sanoa, että ovat kehnompia laadustaan, ei ainoasti kielen wuoksi, waan muunki laulusomuutensa. Lyhyitä tawuita löytään usein pitkiksi wenytyttynä ja pitkiä lyhytten siaan pakattuna, jonka ohessa sanojen yksilanta (alliteratio) on sattumoisssa. Tawallisesti on niissä myös paljo karkastuita sanoja, jotka näistä näytteistä kuitenkin olemma kokeneet pois karsia, jossa työssä niiden monet toisinnot kokonaisemmillä sanoillansa ovat awuksi tulleet. Niin on muuki laulusomuus näissä kehnompi, kuin wanhanaikaissa, ainoastaan nuottiensä moninaisuudella woittawat ja niidenpä tähden kyllä owatti niin tawallisiksi tulleet. Diksiassa laulusssa ei pitäisi kumpasenkään, ei sanan, eikä nuotin, yksipuolisesti wallita, waan keskinäisessä sowussa ja yhteydessä toisensa kanssa elämän. Tästä yhteydestä owat nykyaikoina kuitenkin sana ja nuotti erinneet ja edellinen jäänyt oppineitten rumoteelmisssä melkein itsewaltiaaksi, jälkimäinen nykyisissä kansan laulusssa. Sana ja nuotti, a-

*) Katso: Sw. Folkwisor af E. G. Geyer och A. A. Afzelius, 2:dra D. Etbm. 1816, p. 2 ja 212.

luista sisaria, nyt useinki kaipaavat toistansa ja itkewät yksinäisyydestänsä, sanoen:

Kaks' oli meitä kaunokaiista,
 Emon tuomioa tytärtä,
 Vanhemman warustamata,
 Kaksi siwoa sisarta;
 Käsikkähä me käwimmä,
 Sormikkaha me sowinma,
 Kilpoa kiven etehen,
 Kinnan riihuonehesen.
 Pois on mennyt meistä toinen,
 Toinen suuresti surewi,
 Itkewi ikänsä kaiken,
 Ujan kaiken kaihoawi.

Syy siihen, että nuotti nykyisissä kansan lauluissa on sanan ylitse wallan saanut, on sama kuin kaiken muunki yhteisen elämän muuttumiseen entisestä laadustansa. Entinen yksinkertaisuus tawoisissa ja elämässä menee wuosi wuodelta alle ja palkitaan ulkonaiselta, silmään pistäwältä foreudelta; wanhanaikaset wahwat ja lämpimät, harmajat eli walkiat sarkakauhtanat uusilta, painetuilta, ohuilta, kehnotekosilta takeilta; holkaset, lujat, maalaamattomat seinät punasilta, ohuilta ja kylmiltä kyhäyksiltä; mustat, sawuttuneet kanteleet korioilta, kiiltäwiltä wiuluilta.

Kun siis tawat ja elämä muusfaki kohdassa owat muuttuneet, niin ei saa oudostua entisen laulunki muutunnasta nykyseen, sillä laulut, jos owat luontasia, ei teeskelyjä, kuwaelewat aikoja, joina syntyiwät, yhtähywin, ja ehki paremmin, kuin moninaiset muut kuwaukset. Ei

muiksi kun naurettavaksi tekeytyisi se, joka eletävästä aikaansa ei arvaava, karsaasti katselisi kaikkia, missä ei ole entisen ajan muotonen. Kullaki ajalla on oma luontonsa, elämänsä ja muu olentonsa, eikä entistä aikaa saada takaisin kääntymään, jos kuinka förteistä vedettäisi. Tätä emme nyt kuitenkään sano nykyisten aikain ylistykseksi entisten suhten, vaan ainoasti niiden nuoksi, jotka aina surevat entisen kuusen maahan kaatumista, eivätkä arvaa, että wesaasta woipi uusi puu yletä, jos sitä ei jalkohin tallata. — Niin nykyisestä Suomen laulustaki, ehkä kuinka kehno ja vähäärwonen se onki, woipi parempiärwonen laulu yletä, jos sitä taitawasti hoidellaan ja forjaellaan, ei kokonansa jaloissa potkita. Wanhalla laululla on jo pian ikänsä eletty, ja uusi laulun wesa on kaswamassa, mutta moni toisi mielellänsä Ruotsista eli muualta täysikaswaneita puita Suomen laulutarhaan istutettawiksi, eikä odota wesan kaswamisista, tahi ei arwaa siitä mitään tulewan, jonka tähden sen huoletta heittääki. Meidän toivotuksemme on, että Suomen uusi laulu perustettaisi wanhalla laulun kulmakiwille, waikkemme sentähden katso sopiwaksi, että koko rakennus tulisi sen entisen pian raukeawan, paikoin jo rauenneen, mukaseksi. Multimusten siaan woipi hywin panna kiwijalan, erinäisiä huoneita sopii wäljentää, akkunoita suurentaa, uloslämpiwä muuri kiukoan ja reppänän siasta raketa, koko rakennus korottaa ja wieläpä seinätki ulkopuolin punata. Ettei tätä uutta rakennusta wielä ole millään paremmalla onnella alotettu, sen todistaa ne moninaiset sekä mielettömät että kielettömät, niin hengelliset kun maalliset arkkwiisut, joita wuosi wuodelta joukottain ilmautuu maahan. Sen todistaa

myös seki, että oppineitten tekemistä runoista ja lauluista ei ole mainittavasti mitänä kansan runoiksi ja lauluiksi ruvennut, johon, Suomen kansan lauluhalu muistellesamme, lienee se ainoana syynä, että ovat ulommaksi kansan mielestä, tawoista ja ennen tutuista laulusta hairahaneet, kun mitä kansa tuntisi omaksensa eli muuten woisi omistaa.

Se on Karjalassa kahda'puolen waltarajaa, jossa talonpoikainen kansa, paremmin kun muualla oikian arwonsa tuntewa, ei vielä ole herraswäen häntään tunkeunut. Siellä on vielä usiammilla wanhanaikaisilla tawoilla arwonsa, siellä, niinkun jo edellä sanoimme, wanhoilla lauluillaki pesänsä. Herroja kun sinne ei vielä ole joka mökkiin asettautunut, niin siitä on talonpoikainen kansa saanut wanhat tapansa rauhasa suojella. Wieläpä on itse herraswäkiki, misjä sitä siellä on, enimmästi siksi tottunut talonpoikaista elämää näkemään, ettei ylipäänsä tuomitse kaikkia kansan tapoja. Niin itse kansan lauluksaki. Mamsellitki wälistä laulelewat niitä, eiwätkä pelkää suunsa siitä pahaksi pilautuwan, jos kyllä toisia löytyy sielläki, jotka pelkääwät. Usiamman olemma myös kuulleet kanteletaki soittawan, ilman formiensa kuluntaa waromatta eli soittoa muuten talonpojastamatta.

Jo alussa tarpeeksi asti kerrottuamme Suomen erinäisistä runolaaduista, emme enää huoli'kaan muista, kun näistä, nykysesä kokouksesä löytywistä, lauluista ja wirsistä puheeksi ottaa. Ylimalkasesti on näissä yksinäisyys ja surullisuus läpikäypänä aineena, ehkei kuitenkaan niin, ettei toisinaan ilosempiki mielenlaatu ilmottaisite. Muutamassa laulusa kuwailee tyttö surkeuttansa ja

sanoo olevan itsellensä ”paian päivistä pahoista, huiwit huolen kankahasta;” ja huolen kankahaksi voisi miö ei koko tätä laulukokousta nimittää. Voimi niissä melkein yleensä on huolista kehrätty, kude erilaatunen ollen. Ne ovat verrattavia pilwiseen syyspäivään, jona aurinko harvoin pilvien lomasta paistaa pilkuttaa. Niistä sopii sanoa, mitä muuan laulaja itsestänsä erittäin kertoo, sanoen:

Usein minun utusen,
 Usein utusen lapsen,
 Maassa mieleni makaawi,
 Alla jalkojen asuwi,
 Alla penkin pehtelemi,
 Murkissa nuhaelewi —
 Miel’ ei terwoa parempi,
 Syän ei syttä walkiampi.

Sanoimme myös yksinäisyyden olevan näissä alati havattavana, ja niin onki. Peräti toisenlaatuisia lauluja syntyy remusissa seuroissa ja muissa tiloissa, joissa ihminen ei tunne yksinäisyyttänsä haittaavaksi. — Mutta kun kuitenkin ihminen luonnostansa ei rakasta yksinäisyyttä, vaan kanssakäymistä ja seurausta, johon Suomen työillä ja pojilla, ynnä muulla maamme kansalla, kaukana toinen toisista erillään asuvilla, ei usein ollut tilasta, niin mielesään wetiwät koko luonnon seuraansa, kaikille turhimmille’ki aineille hengen ja elämän, mielen ja kielen kumaellen. Niin usein pitävät puhetta ja kanssakäymistä lintuin, kalain ja muiden elävain, puiden ja kukkien, kiviin ja kantojen, järvien, jokien, lampien ja muiden senslaisten olentojen kanssa. Seuran kaipuussa saivat niistä

joka paikalla lässä olevia ystäviä. ”Yks’ on tuuli tuttuani, päivä ennen nähtyäni,” sanoo wieraalle maalle joutunut, ja tyttö miehelään lähtiesfänsä, kun aawistelee, minlaiseksi syntymäkotinsa, hänen toiste tullesfänsä, olisi muuttunut, laulaa:

Muut ne ei minua tunne,
Kotihini tultuani,
Kun nuo kaks’ kappaletta:
Minimäinen aian witsa,
Perimmäinen pellon seiwäs,
Minun piennä pistämäni,
Neitona witsastamani.

Samalla mielellä lohduuttaa toinen kodista eroawa itsfänsä, sanoen:

Paištawi Jumalan päivä
Muualleki maalimassa,
Ei isosen ikkunoille,
Ei weikon weräjän suulle.

Muuan taas yksinäisyytensä ikävässä haastattelee lintua seuraawaan tapaan:

Tule tänne, pieni lintu,
Pennä tänne, lintu rukka,
Haastele halusi mulle,
Ikäväsi ilmoitele;
Mie sanon sinulle jällen,
Haastan mielihaiķiani.
Sitte waihamma wajoja,
Rahenkesken kaihojamme.

Minkä osan ottamisen ja kanssakärsiväisyyden onnettomasta tapauksestansa eikö anna tyttö moninaisille eläwiksi ajatetuille aineille, kun laulaa:

Tuota saarifi saneli,
Saaren rannat raukotteli,
Tuot' itki ihanat nurmet,
Uhot armahat walitti,
Nuoret heinät hellitteli,
Kuifutti kukat kanerwan,
Tuota piian pillamusta,
Emontuoman turmellusta; —
Eipä nouse nuoret heinät,
Ei kaswa kukat kanerwan,
Kaswa ei sinä ifänä
Sillä tuhmallä siällä,
Kusf' on piika pillattuna,
Emontuoma turmeltuna.

Ilmanko eläwiksi ja mielellisiksi saarta, rantoja, nurmia, ahoja, heiniä ja kukkia ajattelematta hän sillä tavalla taisi niistä lausua? — Ja samate se, joka salassa huoliansa haastellessa ei tiennyt kellen ilmottaisi, etteivät kertoisi ulomma, viimein kuitenki tuuman keksiwä, sanoen:

Menen metsähän mäelle,
Puhelen Jumalan puille,
Haastan haawan lehtisille,
Pakajan pajun wesoille;
Ne ei kerro kellenkänä,
Kuihkaele kullenkana.

Saman ystävyhden ja kansakärjiväisyyden, jonka ajatukseensa luomolta nautitsivat, osottivat sille takasin. Niin seki, joka eräästi ei tieten, minne mättäisi moninaiset huolensa, viimein käskee korpin niitä poiskantamaan, lampihin hukuttamaan, kuitenki waromalla, ettei weisi kalallisiin weihin, sillä:

Kalat kaikki huolestuisi,
 Alwenet alas menisi,
 Suuret hauit halkiaisi,
 Sären lillit liukeneisi,
 Saisi siikaset surua,
 Kaikki mustuisi mujehet,
 Hänen hoikan huolistansa,
 Murehista mustan linnun. —

Mutta muita muistellesa eikämme unohtako käkeä! — Oli muiden lintujen ja muiden hengellisten eli hengetönten olentojen oli käki Suomalaisille rakas ja arwossa pidetty — saman arwon vielä tänäpäivänäki nautitsewa. Dliki tämä tapahtuwa lyhyestä ajastansa vuoden kauniimmilla päiwillä, taikka ystävyydestä, erinäisiä huokauksia kuwaelewasta kufunnastansa, taikka seurawajasesta elämästänsä, johon Suomen kansa paremmin kun mihen muuhun taisi omanki elämänsä werrata? — Arweloamme myöten wähän itsekustaki syystä. Tämän erityisen arwonsa tähden käkeä lauluisa usein muistellaan ja mainitaan kauniimmilla nimityksillä: kultanen, hopiainen, kulkakielellinen, kulturalintu, hopiaalintu, hopiaarinta, tinarinta, hietarinta, papurinta, Esaksan mansikka, Wiron puola j. n. e. — Wähäonni-

set huoliönsansa toiwottelewat hänen kanssakäröwäisyydestä kowemmin kuffuwan, tytöt millon kultia ja hopehia ynnä muita koristuksia suustansa kukahtelewan, millon ilmottawan ajan, kuna naitaiswat. Emoton orpo walittaa, ei enää käestäkään iloa itfellsnä emonsa kuoltua olewan, jos kuinka kuuntelisi ja kääntelisihen. — Käen kufunnasta pa Wäinämöinenki naulat uuteen kanteleensa kuwasi, ja minkä osan käki ihmisten asioissa luultiin ottawan, osotetaan ehkä silläki, kun runossa asetetaan yksinäisillä sanoilansa koiwuun latwassa Loukahaisen sisaren hukuntaa suremaan. — Mainitusta kaikenlaisille eläwille ja muille olennoille ajattelusta ihmistapafesta mielestä ja kielestä tulee vielä seki, että usein annetaan lintujen ja muiden eläwien eli hengetönten olentojen pitkiä kanssapuheita wälillänsä pitää. Sillä tawalla istuwat linnut oikentta, kissat ja hiiret, rewot ja jänikset, koiwuun ja tuomen tyttäret tarinoiwat kaikenlaisia keskenänsä eli ihmisten kanssa. —

Moni ehkä katsoo aineita ja asioita, joiden kanssa näillä lauluilla on tekemistä, alahaisiksi, wäähäarwosiksi, laulun ansatsemattomiksi. Mutta niinkun ainaki kanssrunoissa tapahtuu, on myös näissä laulaja tutut, joka päiväset aineet walinnut, ei niitä pilwistä eli muista korkeuksista tawotellut — taikka toisiin sanoen: tutut, joka päiväset aineet ja mielenwaukutukset owat laulajan laulamaan pakottaneet ja laulut siitä syntyneet. — Kansan runoelmisssa mieli harwoin lentelee ylen korkeialta pilwistä eli muualta semmoisia lauluaineita tapailemaan, joilla waan pilwisä, ilmassa ja tuulessa onki kotimaansa, ja perustuksensa laulajan omaassa mielessä, silloin tawallisessti olewaki paremmin tuttu pilwien, ilman ja tuulen kans-

sa, kun tämän warsinaisen elämän. Se joka halajaa runoelmia semmoisista ylähäisistä aineista, niitä elköön koskaan etskö kansantekoisissa! Mitä löytään semmoisten forkiastoppiisten teelmissä ja laitelmissä, jotka wierahia tälle jospapääiwäiselle, alahaiselle elämälle, taikka sitä halpana pitäväiselle, siihen siitä syystä eiwät puutu'kaan, waan mielensä lentimillä kohoten päätyvät viimein kunneki omisssa luuloisfansa löytywihin parempihin maailmihin. He owat liikawisaita, joillen ei kelpaa tämä nykynen Jumalan luoma maailma; sen pitäis heidän mielensä mukaan olla peräti toisenlaisen ja semmoiseksi kuwailewaksi. — Mutta se, joka paremman maailman puutteessa ajaksi edes tyytyy tähän oltawaansa, elettäwäänsä, joka myös halajaa nähdä, tuta ja tietää, milliseksi Suomen kansa sitä arwaa, eli tätä ennen on arwannut, milliset heidän mietteensä, toiwonsa ja yrityksensä siinä owat, — sillä on näiden laulujen, ehkä alahaisisfaki, wähaarwosissa aineissa kylliksi miettimistä ja oppimista. — Muuten on muistettawa, ettei minikään laulun somuus ja kauneus synny aineesta, waan aineen käyttämästä tahi mielen wapaasta liikunnoista aineita kuwatesfansa. Mahaisista aineista ei siis seuraa, että lauluki olisi alahainen, eikä ylähäisistä toisella puolella laulun ylähäisyys; nimi ei pahenna miestä, jos ei mies nimeä.

Itse kirjotustapaki eli kuwausmuoto näissä ei lentele niin forkialle, kun muutamien muiden, esmerkiksi itäisten kansain runoelmissä. Wälistä kyllä wähän siihenki laatuun, mutta ei tavallisesti. Se on jo mainittu lapsellinen luonnon ystäwyyss ja tuttavuus, joka enimmästi kirjotustawanki muodostaa. Enempi kun ylisuuntaasuutta rakaste-

taan vertauksiin ja sanalaskuihin puettua muotoa. Usein tulee niiden kautta lyhyt kirjotus osottamaan laajoja ajatuksia, joista waan joku osa on oikein ilmotettu ja enempi puoli ei muulla, kun jolla kulla sanalla, wertauksella eli sanalaskulla wiitottu. Niinoastaan tottuneet semmoisissa tiloissa näkewät ja keksivät laulajan oikean mielenjuoksun. Usein sanotaan myös jotain peräti toista, kun mielessä makaa, waan sillä tawalla, että silloinki tottunut helposti arwaa oikean mielen. Monessa laulusa on mieli ilman nähtävästä johdatusta toisiin aineisiin kulkewa, joilla ei näyttäisi paljo yhteyttä ennenlausuttuihin kanssa olewan. Mutta tarkemmin tutkiesä löytään silloinki usein joku porras niiden wälillä. Ja jos ei aina löyttäisikään, niin muistakame, että se ilmanki ajattellessa on mielen luonnollinen laatu, usein yhtäkkiä kaikkinaisiin aineisiin joutuwan, joista, jos kysyt jalestä, kuinka tulin sitäki ajattelemaan, et itsekään aina taida selwää saada. Kuinka monta tuhatta ajatusta sillä tawalla eikö wähänki ajan sisästä toisinaan ajellehda itsekunki päässä? Kuka woi niiden kaikkien juonnon ja toisen toisesta sitetyn yhteyden selwittää? — Tästäki kohdassa on siis laulaja yhteistä mielen luontoa seuraawa ja sanoilla kuwaawa ajatuksensa ilman warawaisuutta ja pelkoa, niinkun ne itse työssä ilmotaksen.

Suomen laulun fulosuudesta emme nyt huoli'kaan omaa lausettamme ilmotta, koska näitä korjaellesamme waan olisimme tainneet liiaksi niihin rakastua, ja lauseemme, jos ei olla'ki, kuitenki näyttää yksipuoliselle. Se joka ennemmin halajaa erityisten mietteitä siitä asiasta lukea, kun itsistä lauluista kokea, lufekoon entisen, kaikiästä

kuulusimman kotimaamme professorin, H. G. Porthaan
 niin erittäin Suomen runotaidosta laitettua kirjaa *)), jos-
 sa läpensä ylistää Suomen laulun somuutta, kauneutta ja
 sulosuutta. Samalla tavalla ylisti sitä aikoinansa piispa
 Danieli Juslenius, lausuen: "Suomen laulun kau-
 neutta ja vaikuttavaista, sydämen liikuttavaista luontoa
 emme taida lyhyellä kertomisella osottaa, ja jos vielä tai-
 taisimmaki, niin ei kukaan uskoisi kertomustamme todeksi,
 joka itse ei ole saman laulun sisällisimmän luonnon kanssa
 tutuksi tullut. Se oikein tulvehtii niin lausettensa kun a-
 jatuksen somuudelta, ja ilman niitä runoa ei arvata mit-
 sikkään." **) — Saksalainen tohtori H. R. von Schrö-
 ter, joka kolmatta kymmentä vuotta sitte käänti ja pränt-
 täytti saksaksi muutamia Suomen runoja ja lauluja, nimit-
 tää runostoamme ihmeteltäväksi laulunlähteeksi ja
 luulee sen kyllä itsestänsä ystäviä luoksensa wetävän, et-
 tei tarvitse ja kaipaa hänen erityistä ylistyöstensä. ***) —
 Kuitenki oli niin Porthaanilla, kun Jusleniuksella, Schrö-

*) Katso: H. G. Porthan, Dissert. de Poësi Fennica, partt. V,
 Aboae 1766—1778.

**) Mainittu piispa D. Juslenius on sama mies, joka suomenta
 Lutheruksen vähän katekismoon ja sitä seuraavaiset D. Svebiliuk-
 sen yksinkertaset selitykset. Sanansa, jotka luetaan kirjansa "Suom-
 mal. Sana-Lugun Coetus," Ethm 1745, esipuheessa S. 16, kuul-
 luvat: ne jam de carmine quidquam dicam Fennico, cujus
 elegantia, vis commovendi animos, et affectus ciendi, bre-
 viter enarrari neqvit: et si maxime id possem, fidem face-
 rem nemini, qvi illius intima non penetraverit sermonis.
 — — — Figuris tam dictionum, qvam sententiarum abun-
 dat, ut sine illis poësis non aestimetur.

***) Katso ennen mainitun kirjansa esipuhetta, jossa ensimmäisellä si-
 vulla luetaan sanat: "in unserm deutschen Waterlande, das schon

terillä ja muilla, jotka senlaisilla lauseilla runoistoamme ylistävät, waan joku pieni osa sitä tuttu, eikä sekään kauniin ja paras osa.

Ulkopuollista todistusta ei siis kaipaa'kaan laulumme somundeستانsa, emmekä juuri pelkää sen sisäpuollistakaan kaipaawan, jos ken sitä kysyisi. Mutta jos tapaisi lufija toisinaan semmoissaki paikkoja, joilla ei näyttäisi kyllin su-
loa, somuutta ja kauneutta olewan, niin ensiksi muista-
foon, ettei ole'kaan yhden kaunis kaikkein kaunis, ja tois-
seksi elköön unohtako, mitä itse lauluin tekijät asiasta ar-
welewat, sanoen:

Elkäte hywät imeiset

Tuota ouoksi otelko,
Jos mie lapsi liion laulan,
Pieni pilpatan pahasti;
En ole opissa ollut,
Seisonut sepon pajassa —
Dlen oppinut kotona,
Dman aitan orren alla,
Dman äitin wärttinöillä,
Weikon westoslastusilla.

Waan jos joku kysyisi, mintähden semmoisina, opis-
taan ja taidostaan eli muusta mahdistaan epäilewinä,
rupeawatkaan laulamaan, niin waataawat wieläki laula-
jamme:

so viele ausheimische Gefangeströme lebend in sich aufgenommen,
hoffen wir, dieser wunderbaren Liederquelle eine nicht ungünstige
Aufnahme versprechen zu dürfen. Unseres Preises bedarf sie nicht
— sie selbst wird bald genug der Freunde um sich versammeln,
die auf ihr Rauschen hören. —

Emp' ois outo ollenkana,
Saattamaton saanutkana,
Nuwennut runon tekohon,
Waan tuli iso ikävä —
Se minun pani pakolla,
Sepä työnti työntämällä.

Saman sanoivat jo wanhuudestaki, taikka:

Kyllä huoli wirttä tuopi,
Mure wirttä muistuttawi,
Raiho kantawi sanoja,
Mielalaset arweloita. — — —

Laulan hoikka huolissani,
Ikäwissäni ilotsen,
Panen pakko päiwissäni,
Jott' on iltani kuluisi,
Namuni alimenisi,
Huopeneisi huomeneni. —

Ja sanotaanpa sanalaskunki tarwoin: luotu on lintu lentämähän, huolellinen laulamahan. — Eitsiis pitäisi kenenkään oudostuman sitä, jos toisinaan saastostansaki epäilewinä antautuwat laulamaan, kowalta ikäväältä, raskailta huolilta eli wielä muiltaki syiltä pakotettuna. — Peljättävästi on myös monen laulun kanssa aikain muuttuesä tainnut käydä, kun tytön kanssa, joka wanhemmillä päiwillä itsestänsä muistutteli, sanoen:

Oli mulla muoto muinen,
Oli muoto muien rinnan,
Kun ma notkuin nuorempana,

Hersyin heinän karwallisna. —

Olin ennen, kun olinfi,

Olin armas aikoinani,

Kaunis kasvipäivini;

Olin kun omenakukka,

Tahi tuores tuomenkukka,

Tahi mansikka mäellä,

Puola polttokankahalla.

Jo kyllä kahdestiki tätä ennen olemma maininneet, missä näitä lauluja tätä nykyä enimmästi tawataan. Jos Karjala myös on heidän warsinainen ja ainoa syntymämaansa eli waan jälkimäinen piilopaikkansa, siitä välistä olemma hawauneet kahta'alle ajateltawan. Amerikan willit kansat pakewat tuo tuostaki Euroopalaisten edestä syntempiin erämaihinsa ja nämät luomnon synnyttämät ja kasvattamat laulut lienewät samalla tawalla ulkoa maahan tulleen siivistymisen jaloista aina edemmä ja edemmä wetäyneet, sillä lailla nyt ainoastaan Karjalassa löytyen. — Talonpoikaset lapset jättäwät ilonsa ja lopettawat leikkinsä lattialla, ujoistellen loukkohin rientäen, kun herraswäkeä tulee tupaan; niin arwelisimma myös näiden eli muiden samanlaatuisten lauluin yli koko Suomen muinaan leikkinsä lyöneen, waan sitte jo sanotuista syyistä nykyseen piilopaikkaan wäistyneen, entisestä olostansa muilla paikoilla ei paljo muuta, kun jälkiä ylehenä käymisä sanalaskuissa jättäen. Karjalassa owat toki siks wiellä säilyneet, että, waikka kyllä wanhat ihmiset walittawat niiden lapsuudensa armahien ylenkatseesta, niitä kuitenki wiellä kaikilla ijillä ja kaikissa tiloissa laulellaan. Lapsilla on erityiset laulusa, nuorilla naimattomilla erityiset,

naineilla erityiset ja erityiset ikäkuluilla wanhoillaki, paitsi mitä siitä laadusta on, että lauletaan yhteisesti usiammilta eli kaikiltaki. Samate on lauluja erittäin pojilla, erittäin tytöillä, erittäin miehillä, erittäin naisilla, erittäin ukoilla, erittäin afoilla. Yksipuolisuuatta peljätessämme emme taida yhtä lajia näistä toistansa paremmaksi kiittää. Jokaisella lajilla on oma sulonsa ja kauneutensa, niin esimerkiksi lastenki lauluilla, joita luetaan tämän ensimmäisen kirjan lopulla. Moni taitaisi niitä kehnommaksi arwata, kun mitä pränttiin toimitettaisi, mutta kuitenkin owat ne lapsilla niin rakkaat ja kauniit mielestänsä, etteiwät paljo muita lauluina pidäkään, kun semmoisia heidän mielenensä ja älynensä mukaan juoksewia. Se on itseensä hämmentynyt wiisaus, joka lapsille muuta taritseekaan, kun minikä älytä woiwat, taikka joka katsoo sitä wesalle sopimattomaksi, että tuulen mukaan heiluu sinne tänne, eikä asu kun täysi puu jäykkänä, kankiana. Lapsilla on omat mielenensä, omat halunsa, omat työnsä, taitonsa ja laulusaki, ja sen mukaan pitää kaikkia heihin koskewia arwattaman. — Mainitut lasten laulut owat kun ensimmäinen luokka Suomen laulukouluksa. Semmoisia owat kaikki parahimmat runoniekat lapsuudeksansa laulaneet, juuri niistä laulun luontoon tottuneet ja mieltyneet. Muu laulukoulu sitte on itsekullaki ollut, niinkun siitä eräs laulaja kertoo, sanoen: *)

Omat on wirret oppimani,
 Omat saamani sanaset,
 Tiepuoliista tempomani,
 Risukoista riipomani,

*) Katso myös 9 laulu tässä ensimmäisessä kirjassa.

Kanarwoista kattomani,
 Wesoista wetelemäni,
 Kun olin piennä päimenessä,
 Lausa lammasten keralla,
 Metisillä mättähillä,
 Kultasilla funnahilla. —
 Tuuli toi sata sanaa,
 Tuhat ilma tuuwitteli,
 Wirret aaltoina ajeli,
 Lausehet wetenä wieri.

Muuta erityistä laulukoulua Suomalaisilla ei kyllä ol-
 lutkaan. Sillä waikka laulukouluistaki Suomen runoissa
 ja lauluissa toisinaan muistellaan, niin niillä arwatta-
 wasti ei ymmärretä muuta, kun mikä wieläki maassa on
 tawallinen, että toinen opettaa toiselle laulun ulkomuistil-
 ta laulettawaksi. Sillä tawalla ymmärrettävä lienee kyl-
 lä seki toisessa kirjassa präntättävä laulu, jossa tyttö
 kertoo pienempänä eräälle akalle muutamia lankakeriä ja
 rätsinän eli paidan laulun opetuspalkasta antaneensa, waan
 jota tuhmuutta suuremmaksi tultuansa katuu, kun ilmanki-
 akka opetuksitta häwätsi huoltensa kyllin wirttä jat-
 kaawan, niillä samoilla sanoillansa sitä oikiata, joka pai-
 kassa tilallista Suomen laulukoulua osottawa, josta jo
 ehki kylliksi olemma edellisissä lehtilöissä maininneet.

Suomen laulun iästä eli wanhuudesta emme täida
 muuta sanaa, kun että sen juuret katoaa menneisiin yli-
 muistosiin aikohin, latwa näihin nykyisiin aikohin koskewa.
 Niin näistäki tässä kokouksessa löytywistä monella kyllä
 on suuriki ikä, ehkä wuosituhansia seljässä, waan toiset

taas eivät ole kowin wanhoja. Wangittu pannu *) esimerkiksi ei voi olla vanhempi yhteistä wiinakieltoaikaa kuningas Ryöstä III:mannen hallitessa. Koiteren järwen rannalla eli pari vuotta sitte ja taitaa vieläki eellä wanha 80:vuotinen akka, Mateli Kuivalatar, joka muutamista muilta kerätyistä tyttöin lauluista, kun niitä hänen kuullaksensa luimma, sanoi: ”no vieläkö nyt sitä maassa muistellaan ja ken sitä teille lauloi? — Minä sen ennen nuorra tyttönä ollen tein.” — Ilkan ilman syytä entisestä lauluteostansa kehuneen emme usko’kaan, sillä sinäki iässä oli vielä hyvä laulaja ja toiseksi niitä tekemäksensä sanotuita tyttöin lauluja ei juuri laulettukaan Ilomantsia ja Kieksan rajakylä ulompana. Ainaki lauluin ikää tutkiesä luulisimma jonkun oswiitan niiden nykysesstä olopaikasta saatawan. Mitä laajemmalla usiammissa e ripaikoissa kutaki laulua lauletaan, sitä wanhemmaksi luulisimma, ja eninmiten lauletaan niitä laajemmalla, joilla on enempi toisimmitä. Tämä on yleensä sanottu, ei sillä mielellä, että se sopisi joka ainoaan erityiseen lauluun niin yhdesä kun toisesäki kohdasä.

Etä Suomen laulutaito on kansan omituinen siittämä, synnyttämä ja kaswattama, ei ulkoa peritty, sen jo osottaa Suomen laulun omituinen muotoki ja kaikki erityinen laatuinsa toisista rinnalla kaswawista sisaristansa, Ruotsin ja Wenäjän lauluista. Ruotsilla ei ole paljo tämmöisiä mielen suorja ja selviä osotuksia lauluissansa, waan kun jostain laulawat, pukewat asian kertomatapaan, taikka tarinoiwat jostain toisesä, johon ajatuksessa itsiänsä

*) Katso 108 laulu I:mäisesä kirjassä.

wertailawat. Heidän laulunsa paraasta päästä owat sitä laatua, kun wirsilaulut tämän kokouksen kolmannessa kirjassa, ehkä kyllä niidenki luonnosta paljo eroawaiset. Enimmät Ruotsin kansanlauluista ei ole'kaan perijuurin kansan tekosia, waan ylhäsemmän osan kansasta, Ruotsin muinaisen herraswäen laatimia. Kansa sitte ta-woisiansa, siisteydesfänsä ja muussa elämässä herraswäen tawottawa pakkausi tilalle, herraswäki siirtyi edemmä ja jätti tahallaan eli unohduksesta laulut jälkeensä, jotka kansa omisti, korjasi ja säilytti — siitä niitä nyt kansanlauluiksi nimitetään, semmoisia enin osa ei alkuaan ollen. Duituisia, alkuperäsiä kansanlauluja Ruotsilla meidän tiedosta on ylen vähä, neki harwoin minikään werosia. Wenäjän laulu, ehkä vähä enemmän Suomen laulun sukulainen, kuitenkin paljo erotaksen siitä, niin että, kun jo sanoimme, Suomen laulua ei taita muuhun, kun itseensä wer-rata, juuri tämä itseisyytensä sen wanhaa ikääki todistawa.

Wiron laulujen yhteydestä Suomen laulujen kanssa olisi enemmän kirjottamista, kun mihin tässä esipuheessa aikaisimma. Ne alkuaan eivät olleetkaan erotettuja välillään, waan yksii lauluja, sitte kansan erotessa laulujenki toisistaan wieroten. Tämän eron jälkeen näyttää Suomen laulu, niinkun itse kieliki, paljo paremmin alkuluonnossansa pysyneen, muuten on se myös kaikella tawalla taitawampi ja runsaampi Wiron laulua. — Muiden kaukasempain kansain laulujen werralla vielä vähemmin rupeamma Suomen laulua tutkimaan, ehkä kyllä seki ei taitaisi sopimaton olla. Sen siasta panemma tähän näyt-teeksi eräitä muukalaiskansain lauluja, joille kuitenkin sitä ennen olemma kokeneet suomalaisen puurun antaa.

Seuraavalla tavalla sanotaan Lappalaisen matkalla armahansa luoksi laulaneen. *)

Paišta päivä, armas päivä,
Paišta päälle Orra lammin,
Että kultani näkisin
Orra lammin laitehella.

Ei niin mäntyä mäellä,
Eikä kuusta kukkulalla,
Jonk' en latwahan kapuissi,
Kun waan kultani näkisin.

Oksat poies otteleisin,
Joka lehwän leikkoaisin —
Oksat kaikki kaunihitti,
Kaikki lehwänsä lewiät.

Disko linnun lentoneuot,
Kohottimet kotkalinnun,
Lenteleisin, liiteleisin
Orra lammin laitehelle.

Waan mitä miehellä minulla,
Kuta kurjanpäiwäsellä! —
Ei ole siipeä wariksen,
Jolla luoksesi tulisin.

*) Katso: J. G. von Herder, Stimmen der Völker in Liedern. Tübingen 1807, siv. 104, jossa kirjasssa myös seuraavatki laulut saksankielisestii, siv. 102, 129, 170, 171 177, ovat tavattawat.

Jo olet viikon vuottanunna,
Kaiken kaamosen ikäsi,
Sinisillä silmilläsi,
Metisellä mielelläsi.

Baan vielä sinun tapoan,
Wielä istun wieresäsi,
Waikka minne'ki menisit,
Kunne'ki tulekselisit.

Kowa on kahle, rautakahle,
Luja köysi, liinaköysi,
Rakkaus sitäi kowempi,
Lujempi seet syänten.

Estimaalainen (Amerikan kylmässä, pohjaisessa maanääressä) ilmottaa surunsa ystävänsä kuolemasta tähän laatuun.

Woi minua mies polaista,
Kun nyt näen istumesi
Tyhjänä tuwassa tässä,
Asuntoesi autiana.

Pois on mennyt ystäväni
Pimiähän maanpovehen,
Muuttanut Manalan maille,
Käynyt Kalman kartanohon.

Jota ennen iltasilla
Vuotin iltani iloksi,
Kävin wastahan kujilla,
Koska kuulin kulkewaksi.

Tullut ei tyhjänä kotihin,
Tuli täyellä wenolla —
Ween koiria wenossa,
Lintusia liiatenki.

Joista äiti joutusasti,
Keitti liemen kerkkästi;
Ruoan runsahan rakenti,
Laitti muille ja minulle.

Kun näki lähellä laivan,
Punamaston purjehtiwan,
Oli luona ensimmäisnä,
Laiwan laialla lähinnä.

Ween koiransa korniat
Kanto kauppiaan kätehen,
Toi parahat liinapaiat,
Nuolet rautaset nopiat.

Waan miss' on nyt ystäväni! —
Woi kun muistuu mieleheni,
Suru särkewi syämen,
Huoli rinnan raatelewi.

Woi jos wierisi weteni,
Tahi itku irtautuisi,
Niinkun muilta muutamilta;
Ehkä huoli huopeneisi.

Tahi jos kuolisin minäki,
Kaatuisin katala raukka; —
Waan kuka kantaisi surua
Waimostani, lapsistani? —

Niin mahan majoilla näillä
Wielä wiipyä wähäsen,
Waiff' on mennyt mielestäni,
Ilo poikennut iäksi.

Lithowilaisen morsiamen laulu syntymäkodikautensa
eroawa, äitinsä jättämä.

Enkö jo sanonut äiti,
Sanonut saivinki kerroin:
Hanki tänne tyttö toinen
Kutojaksi, keträäjäksi;
Jo olen kyllin keträellyt,
Kyllin kankaita kuellut,
Kyllin pesnyt pöytiäsi,
Kyllin laasut lattioitta,
Kyllin kuullut äitiäni,
En kyllin anoppiani,
Kyllin heiniä haraillut,
Kyllin laitellut lapoja,
Kyllin kulkia keräillyt,
Seppeleiksi selwitellyt. —
Nyt ne ei kukat koriat

Kauan päässäni kahaja,
Ei siniset silkkinauhat
Paista päivänpaistehehessä,
Eikä suortuvat foriat
Tuiski tuulesa isosti;
Kun tulen kotihin toiste,
Käyn lakisä, en kulisä.
Sitte lakkini lawia
Wielä tuiski tuulesäki,
Kaulahuiwini foria
Kumottawi kuutamella;
Waan ne formukset foriat
Wakassa walittelewat,
Silkkinauhani siniset
Jtkewät ikänsä kaisen.

Sikelialaisen ylistyslaulu kultasestaansa.

Minne, minne mehiläinen,
Kunne kulkusi warainen? —
Tuskin wielä tuntureilla
Namurusko alkehehessä.

Kukat kultaset, foriat,
Kaiikki wielä kammihisti
Lepeäwät lemmeessänsä,
Utusilla utimilla.

Kaste kanssa kaikinpuolin
Mielä wilkkuwi kufilla;
Etkö sure sulkiasi
Tulemasta turmiolle? —

Et sä sure sulkiasi,
Yhä lennät löyhyttelet;
Sano nyt matkasi minulle,
Kunne kuitenki yritit?

Mesikä mielessä sinulla? —
Jos ei muuta, jo sanonki,
Mistä saat mitatta mettä
Elinkautesi imeä.

Etkö 'tullut tuntemahan,
Näkemähän neioistani? —
Sill' on huulilla hunaja,
Sillä suu sulinta mettä.

Lemä sinne lintuseni,
Kule sinne kultaseni;
Sieltä saat simoa kyllin,
Sieltä määrättä mesää.

Grekikalaisen tytön lauluja kultaansa ikävöidessä.

1.

En taia, äiti kulta,
Ma kangasta kutoa;

Mull' ompi outo waiwa
Eyänalassa aina —
Tuo kehno Kirki rukka
Povea polttelewi.

2.

Kuu kulki matkoihinsa,
Samoite seitsentähii,
Jo yli puol'yön aika,
Ja minä raukka walwou
Yhäti yksinäni.

3.

Kaikki anto armas aika,
Anto kesän, anto talwen,
Anto joulun, anto kehrin,
Anto riistoa, eloa,
Ystäviä ja iloa,
Anto pojan äitilleni;
Waan mitä minulle anto? —
Ei mitänä millonkana.

* * *

Tähän nykyseen Suomen laulujen ja wirsien kokoukseen olemma kokeneet saada kaikki meillä tutut Suomen kansan wanhat eli wanhantapaset laulut ja wirret, niinkun Kalewalaan erottelimma kaikki kertomaruokset sitä laatua. Näin on Suomen kansan wanhoista runoelmista kaksi osaa tullut säilytetyksi; loihiturunoista tulisi pian kolmas, jos, kuni toivomme, saataisiin prän-

tinalaseen forjuun edes neki niistä, jotka jo ovat koottu-
na, joka työ ei kyllä ole'kaan huokeimmia toimittaa, jos
mielittää saada kaikki suunnallensa erotetuksi ja siivotuksi.
Näidenki laulujen ja wirsien erottaminen itsensä ei aina
ole ollut niin kewiä, ettei toisinaan olisi kylliksi työtä jat-
kaanut. Wirsirunot wälistä ylikarkaawat loihurunohin,
samoite laulutki, esimerkiksi toisessa kirjasssa präntättävät
mettä ja sotalaulut, jonka tähden niistä enemmän,
loihutusekasemman osan olemmaki tästä kokouksesta loihtu-
runoin sekaan otettawaksi lykänneet. Toisella puolen yhty-
vät laulut nykysempiin lauluhin ja siinäki on raja usein
tahtonut tulla sekawaksi. Mutta kuki tekee ja laatii työn
ymmärryständä myöten parahiten ja niin olemmaki meki
tehneet, emmekä pane tuota siksensä mielellemme, jos
toisinaan olisi laulumaata joku osa muualle jäänyt, toisi-
naan raja tullut ylikäydyksi. — Se nyt oli wastuksena ko-
ko tämän kokouksen Suomen runostosta erottamisessa;
sama sekawuus on tahtonut sen eriosihinsa laske-
misessa haitaksi tulla. Niin esimerkiksi tämän ensimmäi-
sen kirjan lauluista owat paimen- ja lasten laulut
liketysten toinen toistansa, ja toisessa kirjasssa löytywistä
neitojen lauluista olisi muutamia taittu paimen-
lauluiksi eli naisten yhteisiksi lauluiksi toisilta
lukea ja samoite joita kuita poikien lauluista arwata
miesten yhteisiksi eli urosten lauluiksi, taikka
wastahakaan. Niin kolmannenki kirjan wirsilaulujen
kanssa. Moni taruwirsi taitaisi toisilta arwattaa his-
toriallisiksi, moni muinasuskonen pidettä taru-
wirtenä eli wastahakaan. Niin usein muunkin erottami-
sen ja rajottamisen kanssa.

Jo toistakymmentä vuotta olemma näitä keräilleet erittäinkin kesäaikoina 1828, 1831, 1832, ja vuosina 1836, 1837 olimma toista vuotta kerrassaan, Suomen Kirjallisuuden Seuran toimella ja kostannuksella, niin näitä kun muitaki keräyksiä warten Wenäjän ja Suomen Karjalassa ynnä Lapissaaki liikkeellä. Sitte siltä matkalta kotiuttua olemma pian heittämättömällä työllä näitä yksii lauluja ja wirsiä präntin alle korjaelleet, sowitzelleet ja suunnitelleet, enimmänsä osan sillä ajalla wähintäki neljä kertaa uudestaan puhtaaksi kirjotelleet, waikkemme sittekään mieleemme mukaan ole kaikkia paikkoja oikein suunnallensa saaneet. Waan tämän mainimma sillä mielellä ja toiwolla, ettei puuttuwaisuutta pantaisi huolettomuuden syyksi, waan ennemmin muun saamattomuuden. Mainittuun niin usiasti uudistettuun puhtaaksi kirjottamiseen on, paitsi muuta, seki syynä ollut, että, kun työnne alla aina tulimma waiillinaisia paikkoja yhdessä eli toisesä kohtaa hawatsemaan, syksyillä 1838 ja 1839 niiden tähden uudelleen lähimmä Karjalaan, josta myös kummallaki kertaa sainma paljo lisäyksiä ja tosinnoita ennen koottuhin. Toisinnoita tosin onki haitaksi asti paikka paikoin kaswanut, waikkayllä olemma kokeneet kaikki joutawat, mielestämme mitättömät, kerrassaan pois heittää. Niin muiden seasä esimerkiksi semmoiset puhettaatutuisinnot, kun lenti, lensi; lähti, läksi; saatto, saattoi, saatti; kaato, kaatoi, kaati, kaasi; olen, oon, oon; olemma, oomma, oomma, olemme, oomme, oomme; mene, mäne, mee, mää; pane, paa; minä, mie, ma, mä; sinä, sie, sa, sä; hän, hään; me, myö; te, työ; he, hyö; tuo, toi, taa; iso, isä, taatto, taatta; emo, emä, äiti, maammo,

mamma; sisar, sislo, sikko, siukku; weli, welji, weljyt,
 welo, weio, weikko; minia, minjä, minnä, minna;
 wärttinä, wärttänä; lasa, lasna; kulkiesä, kul-
 keissa; sanonut, sanonu, sanonna j. n. e., joita erittäin
 merkittesemään waan ylen harwoin lienemmä hairauneet.
 Joia semmoisista ja muista poisjätetyistä toisuuoista tah-
 toisi tiedon, kyllä saapi sen käsikirjotuksistamme, jotka ai-
 omaa äsken mainitulle S. R. Seuralle jättää. Toinen
 huolettawampi asia on se, ettemme aina ole tainneet osa-
 ta toisintojen seasta sominta ja parasta itse lauluun wa-
 lita, waan sen siaan ottaneet jotain kehnompata, wähem-
 min sopiwata. Mutta mikä misäki olisi somin, sitä ei
 aina käsitä ajattelemallakaan ja miettimällä; wälistä sat-
 tuu, wälistä taas pitää monenki paikan jäädä wähemmin
 walmiinnäköseksi. Jos joskus näistä lauluista tulisi toi-
 nen uusi laitos präntättäwäksi, niin pankoot ja sowitelkoot
 silloin toiset paremmin, ikäskun ne, jotka joita kuita näistä
 ehkä ottawat ulkokiellelle kääntääksensä, ennen työhön ru-
 wettuansa mahtawat silmäillä toisuuoitaki ja walita, mikä
 niissä saattaisi paremmin sanottu olla, kun itse päälus-
 musa.

Jo näiden maineena olewien toisintojen paljous mah-
 taa wapauttaa meitä siitä luulosta, että olisimma näitä
 lauluja omilla laitoksillamme lisänneet eli muilla wierailla
 sanoilla parsielleet. Emmekä siitä nyt wirkkaisi mitänä,
 jos ei ainaki, jotka kansanlauluja owat forjalleet, olisi
 tulleet saman luulon alasiksi. Ne, jotka owat tottuneet es-
 rottamaan kansanlauluin oman somuuden ja luontasuuden,
 myös kyllä helposti erottaisiwat, jos niihin mitä olisi ul-
 koa lisätty. Ei yksikään kukka ole arempi wierasta koske-

miestä suhten, kun kansanlaulut. Joku ainoa wieras sana, jolla luultaisi parannettavan, usein pilaisi koko laulun somuuden. Sen tietessä olemmaki aina waroneet, niihin mitään lisäksi panna, ja waan aikaharwoin jonkun poisjääneen sanan waillinaiseen paikkaan panneet, senki useimmiten muistossa säilyneistä kuulluista — sillä paljo olemma ainoastaan kuulleet laulettavan, erittäinki wesimatkoilla ja muissa tiloissa, joissa kirjotus ei syntynyt.

Näistä lauluista ei ole juuri yhtään, jota emme olisi kansassa tawanneet, waikka onki joita kuita ennen pränättäynä täydellisemmissä eli waillinaisemmissä tapailmissa. *) Kun ne nyt kaikki olemma tähän yhteen liittäneet, niin toiwommaki tämän laulukokouksen siinä kohdassa täydelliseksi, ettei tarwitse muualta pränättäyitä lauluja hakea,

*) Katso: Pieniä Runoja Suomen Poijillen Ratorin, I:männen osa, pränättäy 1818, jossa laulut I — — — VI, VIII, X owat tätä laatua, ja II:nen Wikko, Upsalassa 1821, jossa samoitte laulut I — — — XI kuuluvat tähän kokoukseen. Näistä yhdeksästätoista laulusta löytyy eini osa myös von Schröterin, tämän esipuheen III:mannella siwulla, mainituksa kirjassa, jossa päälliseksi tätä laatua tawataan 7 paimenlaulua, 2 jauhorunoa ja Kojosen poian wirsi. Ne kaksi jauhorunoa myös luetaan Porthaanin edellä (siw. LIX) sanotuksa kirjassa ja owat melkein ainoat samassa kirjassa löytywät wanhanaikaset kansanlaulut. Muutamia tämänlaatuisia olemma meki ennen pränättäyneet (siw. III nimitetyn) Kanteleen 2:ssessa osassa, siw. 13—23, 33—72, kuin myöski kuukaussanomain Mehiläisen vuosikerroissa 1836, 1837. — Ilman näitä pränättäyistä saatuja apuja olemma myös eräitä lisäyksiä kirjotettuna näihin saaneet Magisteri Matthias Aleksanderi Kastreiniltä ja Akademian Oppilailta Johan Fredrikki Rajaanelta, jonka tässä kiitollisuudella mainimma.

joita tässä ei löytyisi. Ei ennen prääntätyitä kyllä usein tavata entisessä muodossaan, vaan wälistä toisinnaisissa, wälistä usiampaan erilauluun erinneenä, joka tulee siitä, että kun kehnommilla laulajoilta ennen lienee erilaulu-
hin kuuluvia asioita ja sanoja yhteen laulettu, niin sa-
wat sekä meiltä että muilta sillätawoin sekawasti prääntä-
tyiksi, vaan owat nyt tulleet paikoillessa asetetuiksi ja
järjestetyiksi sitä myöten, kun paremmat laulajat niitä lau-
loivat eli muuten olemma älynneet. Tämäki järjestämi-
nen on usein kyllä hankalata työtä ollut. Erilaulajat yh-
den laulun melkein aina laulawat usiampaan enemmän eli
wähemmän toisistaan eriawään tapaan. Mikä muistaa
sen täydellisemmästi, kuka waiilinaisemmasti, kuka vaan
muutamia sanoja ja eräitä paikkoja tawottelewa, muiston-
sa kehnotta poisjääwistä syyttelewa. Eikä sekään olisi
niin suurena haittana, vaan kun vielä sen olessa useinki
laulellaan niin sekawasti, että yksii sanoja ja paikkoja mil-
lon wedetään yhteen, kossa toiseen lauluun, niin wiiteen,
kuuteenki toisiansa; taikka kun yksii lauluja lauletaan niin
eritapaisesti, että pian joka toinen wärsy on erinkaltanen.
Semmoisia järjestäisissä saapi kyllä wisusti mieltä ja tar-
kata, kuinka kaikki saataisi parahimpaan sopuun keskenän-
sä, ja ettei tulisi johon kuhun lauluun liitetyksi, mikä alkus-
ansa mahtoi peräti toiseen kuulua.

Yksii lauseita tavataan paikkapaikoin kahdessa eli usi-
ammassaiki erilaulussa. Niistä ei tule meitä syyttää,
taikka ajatella, kun olisimma hywästi woineet poisheittää
ne ja neki sanat jostain laulusta, koska ne jo tawattiin
jossain toisessa edellisessä. Sihen meillä ei ole ollut oi-
keutta. Jos yhdessä laulussa jo tawattiin sanat: näillä

raukoilla rajoilla, polosilla Pohjan mailla, taikka: tällä inhalla iällä, katowalla kannikal-
la, taikka: woi minä polonen poika, woi poika
polon alanen, niin se ei estä, etteiwät saisi toisesaki-
tawattaa. Semmoisia lauseita mahtoi jo ikivanhuudesta
käydä kun muitaki sananparsia kansassa, jonkalaisina
helposti tulivat muuttumattomina millon mihinki lauluun
sekaumaan. Eikä ole ensinkään kansanlauluissa semmoinen
asia kummiteltawa; tapahtuupa wälistä oppineittenki kes-
kellä, että käyttävät kun omiansa, mitä jo ennen on tul-
lut muilta sanotuksi. — Erilaatu taasen on sen asian kans-
sa, että wirsilauluissa usein kerrotaan sana sanalta
edellisiä, samassa wirressä olevia lauseita. Se on Suo-
men wirsilaulun omasuus, ja ken sitä ei katso kauniista-
waksi, toki katsokoon suattawaksi. Ollisimma kyllä woineet
wälttää, ettei semmoisia yhdesä wirressä sattuwia, usi-
ammasti ferrottawia lauseita olisi enää jälkimmäisä siiois-
san-
sa prantäty. Jos waan ollisimma panneet ensimmäiset sa-
nat niistä ja osottaneet toistenki seuraawan, niin olisi
sina tainnut olla kylliksi. Mutta toisinki puolin miettien,
ja koska niiden täydellinenki kertominen ei tule kirjan suu-
ruutta lisäämään, kun kahdella, korkeinta kolmella lehdellä,
niin olemma katsoneet sopiwammaksi, sillä tawalla prant-
täyttää täydellisesti, kun lauletaanki.

Uusiampi näistä lauluista taitaisi kyllä äffinäisempiä
lufijoita warten erityisiä selwityksiä tarwita. Niin esimer-
kiksi tanssi- ja häälaulut niitä seuraawista tanssi- ja hää-
tawoista. Jos aikaa ja tilasuuuua saamma, niin kyllä miksi
emme saata'ki jossain neljännessä kirjassa wasta semmoisia
selwityksiä toimittaa, waan näihin kolmeen olemma pal-

jaat laulut siltänsä toimittaneet. Kuitenki aiomma kolmannen kirjan lopulla kaikki oudommat sanat selwittää. Paikkoja, joista itsekuki laulu olisi saatu, on työläs ja mahdotonki nimittää muulla tavalla, kun minä jo olemassa tehneet tämän esipuheen VII:männellä ja VIII:sannella siwulla, koska harwoin onki joku laulu täydellisesti yhdestä paikasta ja yhdeksi laulajalta saatu, waan usiammilta paikoilta ja usiampain laulannasta nykyseen muotoonsa kaswanut.

Kyllä kymmenellä ja wieläki usiammalla, wähä toisistaan eriawillä nuoteilla laulellaan näitä lauluja eripaikoilla. Muutamat wielä silläki lisäelewät nuottitapoja, että ensisti joka wärsyn toisesti ferrottua, eli ilman kiertomatta, panewat joita kuita erityisiä sanoja jälkeen, taifka kertowat wielä kolmannelle loppusanat itsestä wärsyystä, jotta tulee esimerkiksi seuraawiin tapohin laulettawaksi.

Ruwetkasme, rohjetkasme,
 Kauniissa joukossa,
 Elkä ääntämme häwetkö,
 Kauniissa joukossa,
 Waikk' on lapset laulamasna,
 Kauniissa joukossa, j. n. e.

* * *

Dmpa mulla kultanenki,
 Dmpa wainen niinki,
 Sen punasen päiwän alla,
 Dmpa wainen niinki,

Sinisukka, saapasjalka,
Ompa wainen niinki,
Berkawästi, farkatakki,
Ompa wainen niinki,
Palttinapaita, pumpulihuiwi,
Ompa wainen niinki,
Keikkatukka, liippahattu,
Ompa wainen niinki j. n. e.

* * *

Suru tuli Suomen maalle ::
Ai, ai Suomen maalle,
Suru tuli Suomen poikasille ::
Ai, ai poikasille,
Jtku pitkä piikasille ::
Ai, ai piikasille,
Mure musta wanhemmille ::
Ai, ai wanhemmille j. n. e.

* * *

Ompä uskonut oliss ::
En wainen oliss,
Waike' oisi sata sanonut ::
Waike' sata sanonut,
Luhat suuta tunnustanut ::
Suuta tunnustanut,
Luhat kieltä kertoellut ::
Kieltä kertoellut j. n. e.

Tämmöinen wärsyjen wälittäminen erisanoilla juuri o-
sottaa jotain kansassa sinnyttä eli siliäwätä halua, entis-
sestä yksinfertasesta laulunuo-
tista poiketa, moninaisempia
saada, ja on kun joku porras entisten ja nykyisten laulunuo-
tien wälillä. — Muutamilla muillaki kansoilla, esimerkiksi
Hispanilaisilla, Greikalaisilla, Wenäläisillä,
on ulkonaisen rakentonsa suhten Suomenlaatusia nelimitta
runoja, joita myös mahdetaan laulaa, waan joiden nuot-
tit meillä owat tuntemattomat, ettemme taida niitä Suo-
men runonuotin rinnalla tutkia. Emmekä vielä tunne o-
mistä Suomenkaan nuoteista, kun jonkun pienemmän osan,
koska niitä ei ole keltään paremmalta soittoniekalta kerät-
ty. Sen waan tunnemme ja tiedämme, että Suomessa
löytyy kansan seas-
sa paljo erityisiä, usein kylläki kauniita,
luontoa wai-
kuttawaisia nuotteja, joita ei toki pitäisikään
ilman keräämättä ja korjaamatta heittää! *)

Karjalassa, Sawossa ja Pohjanmaalla, joissa erit-
täinki Karjalassa wanhoja kanteleita vielä pidetään ja
kanteleen soittoa rakastetaan, laulellaan näitä lauluja
toisinaan kanteleen äänen avulla, s. t. s. laulaja laulaa ja
soittaa yhdesä. Kanteleella oli ennen wanhaan oma hal-
tianeitsensä, jota Kantelettareksi eli Kantelehetta-

*) Tästä esipuheessa löytyvien nykyisempien laulujen, kun myöski
muutamien wanhojen runonuottien soittonuokasen järjestämisen on
Herra Laulun-
opettaja Fredrik August Chrström hyväntahto-
sesti toimittanut. Jos niissä olisi jotain erehdystä eli muuta
wika-
a, esimerkiksi että laulettaisiin kauniim-
masti, kun näissä soit-
totawoissa on osotetuksi saatu, jota muutamista nuoteista kyllä pel-
käämmäki, niin siitä ei tule häntä syyttää, waan meidän huonoa,
usein pettäwäistä soitto- ja nuottimistöämme.

refsi nimitettiin. Kun hänen huolensa kanteleesta jo on vähennyt, ja kohta taitaa peräti loppua, niin toki toivommalta hänellä nykyaikoina siksi joutoa olewan, että ottaa nämät laulutki huostaansa, liiatenki, kun jo entisessä wirassansa lienee niiden kanssa kyllinki tutuksi tullut. Sillä toivolla ja mielellä olemma tälle laulukokoukselle antaneet nimensä Kanteletar.

Elköön uskofo kukaan, että nämät oliswat ne ainoat perintöjätteet Suomen muinaisista lauluista. Toinen mofoma on epäilemättäki vielä pois, keräämättä. Tämöisiä keräessä kohtaaki paljo wastuksia, jotka pitkittäwät työtä ja saattawat sen muutenki vaikeaksi. Kansa niitä milloin pitää ylen halpana, ettei kehtaa kirjotusta wasten, eikä muuten herrasväen kuullessa laulaa, milloin taas luulee niitä jumalattomiksi ja pelkää tilintekoa. Eikä ollenkaan ole ihmeteltävä tämä viimeksi mainittu kansan luulo ja pelko, — ompa moni oppineemmistaki ihmisistä ajatellut ja sanonut niin tämmöisten, kun kaikenlaisten muiden maallisten laulujen ja tarinain oikian kristillisen elämän harjotusta maassa estelewan. Jos niin olisi, niin toki olisimmaki paremmin tehneet, ne herrasään tuleen nakata, kun prännttiin toimittaa, ja sitäki paremmasti, jos niitä emme ensinkään olisi unohduksen tieltä keränneet ja forjanneet. Sillä niin jumalattomat mielestämme emme olekaan, että ehdolla hankkisimme esteitä kristilliselle elämälle, jolla ilmanki hankkimatta kyllä lienee wastusta maailmassa. Sen sanomma vielä kertoen, että vielä nyt, kaiken ja monivuotisen waiwamme perästä, saiswat paikalla pränntiin siasta lieteen lentää nämät laulut ja wirret, jos niistä mainituspa kohdassa mitään haittaa, wastusta eli muu-

ta hämmennystä pelkäisimmä. Mutta olemma kuulleet, kristillisistä elämätä olevan usiammasta laadusta, eikä sitä yli muiden oikiaksi kiitettävän, joka näiltä ja muilta samanlaatuisilta aineilta taitaisi häiritettää. Sen on usiampi vielä niistäki sanonut, joita nykyaikoina wälistä oikein soimataan kiwaudestansa kristillisyydessä. — Kallio ei liikahtele kowasakaan tuulessa, waan wahti wedellä pyörii pienimmänki löyhkän edessä. Ja joka luulee kenenkään mielen ja ajatukset näiltä pidätettävän, etteiwät pääse oikiaan kristilliseen tuntoon heräämään, se ennen näitä ja meitä tuomitsematta häwittääköön maailmasta kaikki joukawat, mielettömät puheet, seurat, hypyt, tanssit, soitot ja muut semmoiset — kieltäköönpä linnutki ilmassa laulamasta, koska ne kuitenkin tiettävästi eiwät aina laula luojansa ylistystä, waan lauluillansa useinki suosittelowat toisiansa — kieltäköön myös maan kaswamasta muita, kurristikukkia, Riesuksen kämmekeitä ja Maarian wuodetheiniä. — Kristillisyyt on iso, monihaaranen ja monilehwällinen, latwallansa taiwaaseen ylettywä puu. Jos linnut ei sori yhdelle oksalle laulamaan, niin soriwat toiselle. Mutta oksaa emme pida lintujen laulannasta sen pahempana. Emmekä myös ylitse kaikista muista katso niitä oksia kauniiksi, jotka alti nuruwat sitä, että puu kaswaeessansa kohotti heidät juuripuolesta ja maapinnasta korkeammalle ilmaan, jonka tähden latwoillansa yhä nuokkuwat alaspäin, eiwätkä koskaan tyydy nykyseen oloonsa ja osaansa, waan tahtoisiwat puun juureen asentonsa. Kaikilla on heillä kuitenkin juuresta ylös nousewa woimansa. — Sillä mielellä emme pelkää näistä sitä luultua kristillisyyden wastusta tulewan, waan en-

nemmin, paitsi muuta hyödytystä, monellenki jotain kaurista, syytöntä ja wiatonta mielenpidettä, joka toisinaan ehkä estää sen pahempiin yrityksiin johtumasta ja sekau-
masta.

* * *

Niin lähde nyt Kantalehtar matkohissi, ei esteeksi hy-
wille tawoille, kristilliselle mielelle ja elämälle, tahi muil-
le hywille tarfotuksille, waan jälkinäytteeksi ja osotteeksi
entisen ajan elämästä, tawoista, mielestä ja muusta laa-
dusta, kun myös joksiki tienwiitaksi Suomen tulewalle lau-
lulle ja laulajoilta, ja muille ystäwillese sekä hywänsuo-
willesi syyttömäksi ajanvietteeksi, jos ei huwitukseksi ja o-
piksi! — Niillen, jotka moittiwat sinua, sano, ettet taida
olla wanhempatasi parempi, waan wanhempasi on aika,
joka synnytti sinun, ja itse olet sen ajan lapsi. Köyhäl-
tä wanhemmalta ei ole lapsen paljo perittäwää; ellös
sentähden köyhyyttäsi ja talonpoikaista pukuasi njostellko!
Nyt on aika rikkaampi moninaisilta opeilta, tiedoilta ja
taidoilta, niin siittäköön, synnyttäköön ja kaswattakoon
parempia lapsiaki! — Niillen taas, jotka liiaaksi mieltiwät
sinuun ja ylimääräsesti kiittäwät, kuiskaa korwaan ja sa-
no, et ansatseswasi semmoista liifanaista ylistystä. Muis-
tuta heitä moninaisista wajawaisuukfistasi, esimerkiksi sii-
täki, kuinka yhä kohtaawissa, päälle pakkaawissa huolis-
sasi harwoin olet juuri mitään pysyväistä, oikein lewot-
tawaista lohdutusta löytänyt, waan useimmin tawotellut
pian jälle menewiä tekolohdutuksia, joihin et kyllä itsekään
ole woinut tyytyä, jos kohta sen, lapsellisella kerskaamal-

lasi, maailman kuullessa wälistä sanoisitti. Taikka miiksi
neuon ja opetan sinua, etkö jo itse aikaa sitte ole laulamut;

Kun kuulen sanottawaksi,
Eli liion pantawaksi,
Sillon seison selwemmästi,
Piän päätä pystymmästi,
Olen kun oriheponen,
Tahi sälkö säärtä lyöen;
Kuulisin kiitettäväksi,
Yhenkään ylistäväksi,
Allempana pään pitäisin,
Allas silmät sirteleisin.

Helsingissä 9 päivä Huhtikuuta 1840.

ELIAS LÖNNROT.

Pränttiwirheitä.

Sivun	radilla	on:	lute:
III	27	1881	1831
VI	30	teeskentelemettömyys	teeskentelemättömyys
VII	28	lautetaan	lauletaan
XLV	11	lehtona	lehtenä
8	2	mie,	mie
16	6	sulkytteli	sylkytteli
20	25	sakariwainwas	sakariwarwas
24	25	ennen	onnen
26	3	Heinäjalla	Hein'ajalla
27	3	juowut	juowat
33	20	kantamaisistansa	kantamaisistansa
36	14	suruille	suruille
53	25	kankawat	kankahat
57	9	Kätti	Jätti
64	17	likasioille.	likasioille,
74	23	Joka	Joko
116	19	wuoti	wouti
139	5	wietäwäwäsi	wietäwäsi
145	15	tuntenee	tuntenee
173	5	Tuot	Tuot'
177	8	mielufampi	mielufampi
212	18	ohranärtehellä	ohranärttehellä
229	5	wirkkosi	werkkosi

Joita kuita pienempiä wirheitä löytyy myös, waan joista ei tule lufialle haittaa. Niin tulisi seuraawat sanat oikastawaksi, että luettaisi: ouostuko, kieltäjani siw. 2; Elettihin 13; turwaawa 16; Wuoto musta, 22; kun 27; koiwikossa 30; ennen 35; huomenna 36; Niän 40; ennen 42; palmikolle. Arkena 78; wanha 82; Pohjolan 87; pääsfänjä 88; aikonani 91; rukouksia 96; kumasniekassa 230; tupaan 232; missä nyt owat itsekuksi jollain pienemmällä erehdyksellä präntätetyt.

Verzeichnis

Titel	Blätter	Preis	Verlag
1. Band	1-100	1.00	Verlag
2. Band	101-200	1.00	Verlag
3. Band	201-300	1.00	Verlag
4. Band	301-400	1.00	Verlag
5. Band	401-500	1.00	Verlag
6. Band	501-600	1.00	Verlag
7. Band	601-700	1.00	Verlag
8. Band	701-800	1.00	Verlag
9. Band	801-900	1.00	Verlag
10. Band	901-1000	1.00	Verlag

Die in diesem Verzeichnis angeführten Bücher sind zum Verkauf ausgeben. Die Preise sind in Mark angegeben. Die Bücher sind in der Regel in guter Ordnung und vollständig. Die Verlagsfirma ist für die Richtigkeit der Angaben verantwortlich. Bei Fragen wenden Sie sich bitte an den Verlag.

Yhteisiä Lauluja.

I. Kaikille yhteisiä,

1. Eräsunnanen kantele.

Ne warsin walehtelewat,
Tuike tyhjeä panewat,
Jotka soittoa sanowat,
Urwelewat kanteletta
Wäinämöisen weistämäksi,
Jumalan kuwoamaksi,
Hain suuren hartioista,
Ween koiran kouffuluista;
Soitto on suruista tehty,
Murehista muowaeltu:
Koppa päiwistä lowista,
Emäpuu ikipoloista,
Kielet kiusoista kerätty,
Naulat muista wastuksista.
Sentä ei soita kanteleni,
Ei ilotse ensinkänä,
Soitto ei soita suosioiksi,
Paskke ei laatuista iloa,

Kun on huolista kувattu,
Murehista muowaeltu.

2. Elkää ondoستوكو.

Orettiin minusta outo,
Warsin wirhi wislattihin,
Minun lapsen lauluiستاني,
Pienen pilpatukستاني;
Minun liion laulawani,
Pahasti pajattawani.

Waan elkää hywät imeiset
Tuota ouoksi otelko,
Jos mie lapsi liion laulan,
Pieni pilpatan pahasti;
En ole opissa ollut,
Seisonut sepän pajassa,
Saanut ulkoa sanoja,
Loitompata lausehia;
Olen oppinut kotona,
Oman aitan orren alla,
Oman äitin wärttinöillä,
Weikon westöslastusilla.

3. Riwen alla fieltäjäni.

Paulaisinpa, taitaisinpa,
Osaajaisinpa olisin,

Laulaisin minä kotona,
 Waan en julkea kylässä;
 Kylän naiset nauranewat,
 Ihmiset imehtelewät,
 Minun lapsen laulujani,
 Pienen piepotuksiani,
 Jos ma lapsi liion laulan,
 Paljo mieleton pajatan.
 Eik' ole hullun kieltäjäistä,
Ulkaran asettajaista;
 Hirwen all' on kieltäjäni,
 Maan alla masentajani,
 Jo on pelto peittehenä,
 Nurmi kaunis kattehenä,
 Silmillä heliät hiekat,
 Taloilla muhiat nullat.

4. Miksi en laulaissi.

Laulawat Lapinki lapset,
 Heinäkengät heittelewät,
 Hirwen harwoilta lihoilta,
 Petran pienen pallehilta;
 Niin miks' en minäi laula,
 Miks' ei laula meiän lapset,
 Ruoalta rufihiselta,
 Suulta suurukselliselta?
 Laulawat Lapinki lapset,
 Heinäkengät heittelewät,

Wesimaljan juotuaansa,
Petäjäisen purtuaansa;
Niin mikš' en minäi laula,
Mikš' ei laula meiän lapsset,
Suomalta jywälliseltä,
Oluelta ohraselta?

Laulawat Lapinki lapsset,
Heinäkengät heittelewät,
Nokisilta nuotioilta,
Hiilisiltä hiertimiltä;
Niin mikš' en minäi laula,
Mikš' ei laula meiän lapsset,
Lawitsoilta lautasilta,
Huonehilta honkasilta?

5. Laula, laula kieli keito!

Laula, laula kieli keito,
Sui kurja sulin pakaja!
Etpä sillon laajon laula,
Etkä aiwan pitkin piuska,
Kun sa kuolet kurja kieli,
Katonet katala raukka;
Kun on suusfa surman suitset,
Surman päitset päälaella,
Kaulassa Manalan kahle,
Tuonen ohjat olkapäillä.

Laula, laula kieli keito,
Sui kurja sulin pakaja!

Etäpä silloin laajon laula,
Etä aiwan pitkin piuska,
Kun wiisin wyöteltänehe,
Kuusin kengiteltänehe,
Päälle lauan lasketahan,
Piina päälle liitetähän.

Laula, laula kieli keito,
Suu kurja sulin pakaja!
Etäpä silloin laajon laula,
Etä aiwan pitkin piuska
Kun sa wieähän wiluhun,
Pakkasehen paiskataban,
Lauta alle, toinen päälle,
Kupehelle kummallentki.

Laula, laula kieli keito,
Suu kurja sulin pakaja!
Etäpä silloin laajon laula,
Etä aiwan pitkin piuska,
Tuonen tuopin tuomisilta,
Manan kannun kantamilta;
Kehnot siell' on tuopin tuojat,
Kannun kantajat katalat.

Laula, laula kieli keito,
Suu kurja sulin pakaja!
Etäpä silloin laajon laula,
Etä aiwan pitkin piuska,
Kun sa suuni ruohon kaswat,
Kieleni heliän heinän,
Watsani wihannan wiian,
Kulmani orawikuusen.

Paula, laula kieli teito,
 Suu kurja sulin pakaja!
 Paula waikka laslematta,
 Ja heläjä heittämättä!
 Jääpi suuta surmallenki,
 Kieltä maassaki märätä,
 Tuonen toukkien jyviä,
 Manalan matojen syöä.

6. Niä on ääntäni kulunut.

Paulon ennen lapsempänä,
 Kieltä pieksin pienempänä,
 Waan en nyt sanoa saata,
 Enkä kielin kerskaella;
 Kieleni minun kipiä,
 Säweleni sangen sairas.
 Niä on ääntäni kulunut,
 Säweltäni suuri säie,
 Sitte mennehen sytyshyn,
 Sitte toisen toukoajan.
 Jskä on suuni sulkenuuna,
 Lauti salwanna sanani,
 Jott' ennen jokena juoksi,
 Myötäwirtana wiliisi.
 Niin mun ennen ääni juoksi,
 Kun lylly lumella juoksi,
 Wenonen jokiwesillä,
 Mastilaiwa lainehilla.

Nyt on ääneni polosen,
Minun kurjan kulkutorni,
On kun karhi kaskimailla,
Hangella hamupetäjä,
Wene kiiwilla kiwillä,
Keki rannan hiekkasilla.

7. Kuoli rakentajani.

Ei kumaja kiiwa kulkku,
Eikä rintani rimaja,
Kun ei woilla woiettane,
Rakettane raswasilla.
Ei oo woilla voitajoa,
Raswoilla rakentajoa.
Kun ennen oma emoni;
Sepä woilla woiehellutti,
Sekä raswoilla rakenti.
Jo nyt on kuollut kuusi vuotta,
Kaonnut kahdeksan vuotta,
Kuollut woilla voitajani,
Raswoilla rakentajani.

8. Sillon laulan, Konja jouan.

Tupa on täynnä tuppisuita,
Pöytä pönkiä mahoja;
Ei olle wirren wirkkajoa,

Nsian alottajoa,
 Kun en mie, ruma ruvonne,
 Lapsi laiha laikahtane,
 Wirsilöitä wirkkamahan,
 Nsitta alottamahan.
 Sillon laulan, konsa jouan,
 Konsa jouan ja kykenen,
 Kons' ei kafrani karise,
 Eikä heinäni heläjä,
 Rukihini ei rutaja.
 Nrytpä ei kaurani karise,
 Eikä heinäni heläjä,
 Rukihini ei rutaja;
 Niin tuonko tupahan wirret,
 Saan sanani lämpimähän,
 Istume ilokiwelle,
 Luome leikkikalliolle,
 Nlowirret wieresäni,
 Saatawillani sanaset.

9. Ei sanat sanohin puutu.

Nyll' on maata kyntäjällä,
 Nhoja ajelijalla,
 Kangasta kävelijällä,
 Wettä wiljon soutajalla,
 Wiel' on wirttä laulajalla,
 Runoja rupeajalla.
 Ei sanat sanohin puutu,

Wirret weisaten wähenē;
Ennen metsä puita puuttu,
Metsä puita, maa kiwiä,
Ennenkuin runo sanoja,
Runon lapsi laululoita.
Sanasta sana tulewi,
Kypenestä maa kytewi,
Pauku päästä laajenewi,
Wirsi weisaten wenywi.
Sitä suu pakaelewi,
Mitä mieli tietelewi,
Sinne laulaja menewi,
Kunne wirsi wiittoawi.
Tuhma lauluhun latowi,
Wierittäwi wirtehensä,
Mitä sylki suuhun tuopi,
Wesi kielelle wetäwi.
Tuosta tunnen tuhman wirren,
Pitkä wirsi tuhman wirsi,
Kaksi kaunista sana,
Tahi ei täyttä kahtakana.
Wiisas wirren weisoawi,
Oypinut osaelewi,
Sanat saapi paikallehen,
Luottehet lomia myöten;
Suu se syytäwi sanoja,
Kieli luopi luottehia,
Niinkuin ratsu jalkojansa,
Dri konsti koipiansa.
Wiisas wirren weisoawi,

Hjallaan lopettelewi;
Hyvä on laulu loppuwasta,
Lyhyestä wirsi kunnis.
Mieli on jäämähän parempi,
Kun on kesken katkemahan.
Eipä koski kielaskana
Laske wettänsä loputen,
Eikä laulaja hyvänen
Pausa tyyni taitoansa.

10. Jos ma lauluille rupean.

Jos ma lauluille rupean,
Wirrentöille työnteleme,
Pulan pihlajat pihalle,
Tammen keskitalhualle,
Tammelle tasaset oksat,
Joka oksalle omenan,
Omenalle kultapyörän,
Kultapyörälle kätösen;
Kun käki kukahtelewi,
Kulta suusta kuohahtawi,
Waske lenoilta waluwi,
Kultasehen kuppisehen,
Waskeisehen wakkasehen,
Ilman maahan wieremättä,
Nikoille ripoamatta.
Siitä tammen taittelemma,
Pihlajat pirottelemma,

Tyvet teemmä tynnyriksi,
Latvat lainan mastiloiksi,
Kesken kesti pöytäsiiksi,
Pikariksi pienet oksat.

11. Luonenko, lopettanenko?

Mieleni minun tekisi,
Miwoni ajattelisi,
Lähtiäni laulamahan,
Saahani sanelemahan;
Monet on taitot taskusfani,
Ajatukset wyöni alla,
Savin saatuja sanoja,
Tuhhat wirren tutkelmata.
Pulaisimpa, taitaisimpa,
Kellittäisin, kestäisinpä,
Pulaisin lahvoisfa näisfä,
Kehikoisfa kellittäisin,
Waan on muustaki muretta,
Huolta huomispäiwistäni,
Etten tieä tiimalleni,
Entä taia tarkalleni.
Suuni sulkea pitäisi,
Kiini kieleni sitoa,
Laata wirren laulannasta,
Heretä heläjästä.
Niin luonen, lopettanenki,
Herennenki, heittänenki,

Paremmille laulajille,
Taitavammille runoilille.
Kerin wirteni kerälle,
Suorittelen sommelolle,
Panen aitan parwen päähän,
Luisten luffojen taaksi,
Ettei pääse päiwinähän,
Selviä sinä ikänä.

12. Ei runo rahatta laula.

Laulaisimpa, taitaisimpa,
Waan en mie rahatta laula,
Suut' en kullatta kuluta,
Pieksä kieltä penningittä.
Laulajan lafi wäsyywi,
Runon kullku kuiwettuwi,
Rahatonta laulaessa,
Kullatonta kullkueessa.
Emma äijiä anoisi,
Enkä paljo pakkoaisi:
Nyriin suun awamisesta,
Kiunan kielen kääntymästä,
Kopeikan koko sanalta,
Puolen puolelta sanalta.
Tahi kysyn miestä miekkonehen,
Satuloinen hewoista,
Kuningasta linnoinehen,
Pappia kirikkonehen.

13. Wirren kiittäjälle ja moittialle.

Siin' oli wirsi kuullaksenne,
 Toinen ilman ollaksenne;
 Kumartakaa kuuliani,
 Otsin maahan oppiani!
 Ken tätä wirttä kiittänewi,
 Pautua ylistänewi,
 Sille poika syntyöhön
 Kyntäjäksi, kylwäjäksi,
 Wasstaskoivun walfoseksfi,
 Meren kaislan kaunoseksfi,
 Wiisahaksi, kun isonsa,
 Läpi käymähän keräjät,
 Tutut julki jaksamahan.
 Kenpä wirttä moittinewi,
 Pautua alentänewi,
 Sille tyttö syntyöhön
 Pätsirinnan walfoseksfi,
 Terwaslannon kaunoseksfi,
 Niin on laiska, kun emonsa,
 Alla aian maattawaksi,
 Lepittäköön lewättäwäksi.

14. Toisin ennen, toisin eilen.

Toisin ennen, toisin eilen,
 Toisinpä tänäi päänä:
 Elettihit meillä ennen,

Oltihin ojan takana,
Djapuita poltettihin,
Djawetta keitettihin:
Syötihin ojakaloja,
Isolassa ollessani,
Emolass' eläessäni.
Toisin sillon Rappi laulo,
Hyrehti hywäsukunen,
Wennon joukio jorisi,
Wennon joukko jouatteli,
Hyvän sammon saatuaansa,
Kirjokannen tuotuaansa.
Toisin sillon touko kaswo,
Toisin maa orahan otti,
Toisin paisto päivä sillon,
Toisin kuutamet kumotti.

15. We'en waraset.

Oli meitä, kun olisi,
Oli ennen aikoinansa,
Siskoja sininen silta,
Weikkoja weno punanen.
Tuli tuuli, otti laian,
Tuli toinen, toisen otti,
Kolmans'i kolan repäsi;
Tuli viimeinen wihuri,
Sepä wei koko wenehen.
Jai weikot ween warahan,

Joutu formet soutimeksi,
Käsiwarret wartimeksi,
Peukalo perämelaksi.
Soua formet tuolle maalle,
Kussa puut punalle paisto,
Puut punalle, maat sinelle,
Kivet kiiltävät wafelle,
Hopialle hongan oksat,
Kullalle kufat kanerwan.

16. We'en waraset. (toisin.)

Oli meillä, kun oliti,
Oli ennen aikoinansa,
Siskoilla sininen silta,
Weikoilla wene punanen.
Koussi tuuli tuulemahan,
Ilman ranta riehkimähän,
Tuuli puut havuttomaksi,
Kanarwat kufattomaksi,
Heinät helpehettömäksi.
Siitä taitto siston sillan,
Weikoilta wenon hajotti,
Jätti weikot wein warahan,
Siskot siirrästi salolle;
Jätti formet soutimiksi,
Kämmenet käsimeloiksi,
Hongan oksat huonehiksi,
Katajat kamariloiksi.

17. Muinanen käkeni.

Kukka muinanen käkeni,
 Entinen ilokäkeni,
 Kukka illat, kukku aamut,
 Kerran keskipäivälläki,
 Syänyöllä sulkytteli.
 Jo on kuollut kuusi vuotta,
 Raonnut kahdeksan vuotta,
 Wiety entinen iloni,
 Syöty kullan kukkujani.
 Mikä söi minun käkeni,
 Kuka kullan kukkujani,
 Kun ei kuulu kukkuvaksi,
 Illalla iloitsewaksi,
 Päivänlaskun laulawaksi,
 Minun iltani iloksi,
 Huomeneni huopeheksi,
 Mina aikani kuluksi;
 Jott' ei ois illoilla ikävä;
 Ei apia aamuisilla.

18. Jumalaan turvaawa

Empä tuota tunne'kana,
 Tunne'kana, tieä'känä,
 Kulle syulle sylweäme,
 Kulle laaume laulle;
 Jop' on minua jotki suotu,

Jotki suotu, kutki saatu,
 Sillaksi likasioihin,
 Pahan paikan polkimeksi.

Joko nyt heitti Herra Kiesus,
 Hylkäsi hyvä Jumala,
 Sukukunnan surtawaksi,
 Heimon helliteltäväksi?
 Waan ellös sukuni surko,
 Kamaloiko ristikansa,
 Mun polosen päiviäni,
 Angerwoisen aikojani!
 Eipä heitä Herra Kiesus,
 Hylkeä hyvä Jumala,
 Kun ma luome luojahani,
 Heitäme Jumalahani.
 Surwun syötti, synnyn syötti,
 Esiwanhemman elätti;
 Niin miks' ei minua syötä,
 Kuts' ei kurjoa elätä,
 Sukukunnan suupaloilla,
 Heimokunnan hempuloilla.

19. **Kuin saisin, en heittäisi.**

Kun ma kerran kengät saisin,
 Kerran kestävän hewosen,
 Kerran korjan kelmollisen,
 Kerran paian palttinaisen;
 Niin kuin kerran kenskisine,

Empä ennen riisuisime,
Entä ennen heittäisime,
Ennentun Tuonelan tuvilla,
Manalan majaperillä.

20. Paljo on tifalla huolta.

Empä tuota tieä'känä,
Tieä'känä, tunne'kana,
Kuta laulaisin lajia,
Kuta syytä syyttäisin;
Joko teen tifasta wirren,
Pakinan tikan pojasta.
Paljo on tifalla huolta,
Ja paljo tikan pojalla,
Syömistä, juomisista,
Henkensä pitämisestä.

Noin tiesin tikan sanowan,
Kuulin kurjan kuijuttawan:
"Empä tieä tiffa rukka,
Kuta tammea takonen,
Kuta kuusta kolkuttanen,
Kuhun kulkunen salohon:
Tuolla ois enempi puita,
Tuolla äiä pökkelöitä,
Tuolla touffia paremmin."

Noin tiesin tikan sanowan,
Kuulin kurjan kuijuttawan:
"Empä tieä tiffa rukka,

Minne mennä, kunne käyä,
Kunne kuitenki osata.
Istun tässä illan kaiken
Karjalaisen kannon päässä,
Ei syötetty, ei juotettu,
Eikä toiste toivotettu,
Eikä emistä kysytty;
Päivän päätäni kiwisti,
Wiikon wäänti watsoani.
Sat' oli miestä Salliloa,
Tuhat miestä Tullilloa,
Ei ken pöytähan panisi,
Lautahan las'etteleisi.

21. Mikä lie piioillani?

Pestaisimpa mieki piian,
Drjan ottaisin minäi,
Kun ois tuohi waattehena,
Sawi ruokana parasä;
Tahi se syömättä eläisi,
Larkeneisi waattehetta.
Wiisin piikoja pitäisin,
Kuusin käskynkuulioita.
Waan en nyt sanoa saata,
Enkä tuota tuhma tunne,
Mi on piru piioillani,
Paha palkkalaisillani,
Ei pysy minulla piiat,
Drjat ei ne ollenkana.

22. En elä elotta.

Osapoika, onnipoika,
Jumala rahakas poika!
Rikos riistanen rekesi,
Lavarainen aisa taita,
Rikki riihen kynnyksihen,
Poikki aitan portahille;
Täytä riihi riistallasi,
Aha aittani elolla;
Sill' en mie elä elotta,
Asu ilman ammatitta,
Ennen teltojen tekijä,
Waskiwaippojen wanuja,
Kultakangasten kutoja,
Hopiaisten huolittaja!

23. Kyll' on kystä aitasfa.

Tule meille Tuomas kulta!
Tuo'pa joulu tullessasi!
Tule kekri, jouwu joulu,
Sekä pääse pääsiäinen!
Kyll' on kystä aitasamme,
Paljo pantua eloa,
Sirkan reisi, paarman jalka,
Peiposen peräpakara,
Sammakon sakarivaiwas,
Sisiliskon silmäpuoli.

24. Syitä waiwaisuksiin.

Miks' on minulla ääni wieno,
Ääni wieno ja matala? —

Siks' on minulla ääni wieno,
Ääni wieno ja matala,
Kun olen kylmällä kyhätty,
Syänkuilla synnytetty,
Waahtokuuna waiwat nähty,
Lehtipuusfa liekutettu.

Miks' on silmäni kipiät,
Näkimeni näin täperät? —

Siks' on silmäni kipiät,
Näkimeni näin täperät,
Kun itken joka ikävän,
Joka huolen huokaesen,
Joka wiikon wierettelen,
Joka kuuhuen kujerran.

Mintähen olenki huoles,
Mintä hoikka huoleellinen? —

Sentähen olenki huoles,
Senpä hoikka huoleellinen:

Noussi suolle suuri honka,
Wiitahan wilu petäjä,

Joss' oli huolilla siansa,
Murehilla muu pesänsä;

Siit' on mulle tuutu tehty,
Tuutu tehty, käättö kätty',

Waku waiwanen rakettu.

Miks' on mulla muoto muusta,
Muoto muusta, kaiat kadwot? —

Eikö' on mulla muoto musta,
 Muoto musta kaiat kasvot,
 Kun synnyin sysituvassa,
 Kasvoin karstakammariassa,
 Join paljo joesta wettä,
 Eöin suolta sammalia.
 Enkö ole sitte kyllin syönyt,
 Kun emosen syöttäessä;
 Enkä sitte siirwon juonut,
 Kun emosen juottaessa;
 Enkö ole sitte siirwon peesty,
 Kun emosen kylwettäessä;
 Enkä siirwon nukkumunna,
 Kun emosen soutaessa.

25. Grotus mielillä.

Miten on mieli miekkosen,
 Nutuallisten ajatus? —
 Niin on mieli miekkosen,
 Nutuallisten ajatus,
 Kun kewäinen päiwännousu,
 Namun armas aurinkoinen.
 Mitenpä polosten mieli,
 Kuten allien ajatus? —
 Niinpä se polosten mieli,
 Niinpä allien ajatus,
 Kun syksyinen yö pimiä,
 Talwinen on päiwä musta;

Minun on mustempi sitäi,
Synkiämpi syksy-yötä.

26. Armottoman osa.

Ulahan' on allin mieli
Miessa wilua wettä,
Mempänä armottoman
Käyessä kylän katua.
Wilu on watsa warpusella
Jääoksalla istuesssa,
Watsani minun wilumpi
Astuessani ahoja.
Syän kylmä kyyhkysellä
Syöessä kylän kekoa,
Kylmempi minun sitäi
Jääwessä juoessani.

27. Missä nyt minun osani?

Osa oli minulla ennen,
Niinkuin muilla muuallaki,
Kun kaswoin ison koisssa,
Eletin emoni mailla.
Kaswoin kun kala meressä,
Wesa nuorella norolla,
Niinkun putki puuta wästen,
Sarakeinä wuorta wästen,
Witikko mäkeä wästen.

Kasvoin taaton kannikoilla,
Wenyin weikon wiipuloilla,
Maammoni kananmunilla,
Eisaren sianlihoilla.
Pois' on nyt osani multa,
Katehesa kohtaloni.
Missäpä minui osani,
Kussa kurjan kohtaloni? —
Tulen tuiman tietävässä,
Jlmiwallian warassa.
Osani palo palossa,
Turmeltui tulen sisässä,
Pahana palokesänä,
Tuliwuonna woimatonna.

28. Mafcaaja onni.

Muilla onni työn tekewi,
Haltia rahan hakewi;
Minun onneni mafasi,
Haltiani haukotteli,
Kiven alla kinnas käässä,
Havun alla hattu päässä.
Disko onni ostaminen,
Lyffy tieltä löytäminen,
Ostaisin paremman onnen,
Pahan ennen pois panisin,
Selin seinähän sitoisin,
Päin panisin patsahasen,

Siinä witsoin winguttaisin,
Nahkaruoskin naukuttaisin,
Kantaisin wilua wettä
Kowan onnen olkapäille.

29. Grotus onnilla.

Osallisten onni walwo,
Eykyllysten lyyrätteli;
Minun mallion makasi,
Minun utran uinueli,
Osallisten orren päässä,
Eykyllysten lyyhtehillä.
Tuuwitti emo minua,
Maapotteli vanhempani,
Orrella osattomalla,
Kätknessä waiwasessa.
Yks oli lehmä maamollani,
Sen häjy häräksi muutti,
Piru pitkäpiimäseksi.
Härän söi susi kesällä,
Minä maiotta makasin,
Kesän woitta woollattelin;
Kieskasetta rinottelin,
Talwilampahan takuisa,
Mustan uuden untuwissa.

30. Tuli talwi, ei tahottu.

Gläisi kesällä kenti,
 Heinäjalla heikompi,
 Baan on pakko pakkasella,
 Suru suurella lumella.
 Kelpasin minäi kesällä,
 Päin päiväpaistehehella;
 Tuli talwi, ei tahottu,
 Syänkuill' ei syötettynä;
 Jouwuin kurja kulkemahan,
 Näälän kanssa nääntymähän,
 Pakkasessa partumahan,
 Wilussa wärisemähän.
 Anna'pas kesä tulewi,
 Lähenewi lämmin aika,
 Laas minua tarwitahan
 Rukihin rutistuesssa,
 Kesäheinän heiluesssa,
 Kaurojen karistuesssa.

31. Ei waiwaista häihin.

Häitä Hiitola pitäwi,
 Paha joukko juominkia;
 Lappo häikse'en hewosen,
 Nuos'iksehen mustan ruunan.
 Ei ole häistä Hiitolaisten,
 Pahan joukon juomingista;

Ei häijä häihin wieä,
 Kylän kurjoo kutsuta.
 Itse hurjat häänfä juowut,
 Pahat piironfa pitäwät;
 Ei waroa wainafelle,
 Onnettomalle ofoa.

32. Muinafet ajat paremmat.

Ujattelen aifojani,
 Muistan muita päiwiani,
 Parempia päiwiani,
 Entistä elantoani.
 Muin oli ajat paremmat,
 Päiwät kaikki kaunihimmat,
 Päiwänlafkut laupiaimmat,
 Koriammat huomenkoitot.
 Toifin fillon touko kafwo,
 Toifin maa orahan otti.
 Sillon nousi nuoret heinät,
 Ann ma nousin nuorufainen;
 Sillon kafwo kaikki kafslat,
 Ann ma kafwoin kaunis lapfi.
 Kafwoin koifsa forkiaffa,
 Mlenin ylituwifsa,
 Kaunihilla kannikoilla,
 Eioilla lihamurailla.
 Waan tuli furma fuutimaton,
 Keften yötä kenkimätön,

Pois otti minun polosen,
 Kauas kanto Karjalasta,
 Näille ouville owille,
 Weräjille wierahille,
 Jossa harwon päivä paisto,
 Harwon kuutamet kumotti;
 Harwon on kuultu kuikan ääni,
 Harwon kaakkurin kajatus;
 Harwon on hauki wierahana,
 Siika ei sinä ifänä,
 Lohen pois ei polwenahan.
 Niinpä nyt tätä nykyä,
 Tällä tuhmallä iällä,
 Sian tieän, kussa synnyin,
 Kanssa kaiten, kussa kaswoin,
 En tieä sitä sioa,
 Kussa kuollo kohtajawi,
 Hengen loppu loukahtawi,
 Näillä ouvilla owilla,
 Weräjillä wierahilla.

33. Wierin maalle wierahalle.

Kun kaswoin koissa ennen,
 Korkian ison koissa,
 Teuto tengat tietä myöten,
 Rahat rantoa ajeli.
 Tuli tauti, taaton tappo,

Tuli surma, söi emoni,
Topa tuosta toisfa vuonna,
Kohhta kolmanna kesänä,
Raha wieri, ranta wieri,
Teräs wieri, tenka wieri,
Mie vielä enemmän wierin,
Wierin maalle wierahalle,
Tulin tuntemattomalle.
Yks' on tuuli tuttuani,
Päiwä ennen nähtyäni;
Muut ne ei minua tunne,
Mie waan muita tunnustelen,
Wenäläistä weikokseni,
Wenakkoo sisarekseni,
Jos ei weikko liene'känä,
Emon laps' ei olle'kana.

Niin en nyt sinä ikänä,
En polonen polwenani,
Kuule weikon weisoawan,
Poulawan emoni lapsen.
Kun kerran käwin pihalle,
Niwan aamulla warahin,
Kuulin laulannan lahella,
Miepä rannalle las'eme,
Kuulin weikon weisoawan,
Poulawan emoni lapsen.
Eipä weikko weisannunna,
Poulanna emoni lapsi,
Sorsat täällä soittelewi,
Kuikat kuitterettelewi,

Koskessa kiven kolossa,
Ween wirran pyörteessä.

34. Kotihinsa toivova.

Diisko mulla, kun on muilla,
Hewonen rekivetonen,
Reki kaksikaplahinen,
Sa'an maksawa satula,
Korja kolmikymmeninen;
Kyllämä itse luokit saisin,
Saisin aifat ainiaiset,
Luoffi tuomesta tulisi,
Nisat pitkät pihlajasta.
Sitte en kauan katselisi,
Enkä ennen seisattaisi,
Kun mun tultua kotihin,
Päästyä ison pihoille,
Isen tupa tupruaisi,
Lämpiais' emoni sauna.

35. Minun on koti koiwikoksa.

Ei tieä kotoset waimot,
Eikä naiset naapurini,
Missä miehet mellostawi,
Kussa uhmoaa urohot;
Missä mellostan minäi,
Kussa kurja uhmaelen.

Sainpa fiero kiertämähän,
 Waiwanen waeltamahan,
 Kuuksi päiväksi kululle,
 Ilman rannalle iäksi,
 Tieä en suojoa sioa,
 Enkä tyyntä walkamo.
 Sorsall' on siansa suoajat,
 Tyynet allilla asunnot,
 Johon sorsa suojeleksen,
 Alli laitto laajeleksen;
 Minun on koti koiwikossa,
 Pajupehkossa pesäni,
 Kuhun kurja suojeleme,
 Sekä laitto laajeleme.

36. Korpi kurjalla kotina.

Kotihinsa muut menewät,
 Majoillensa matkoawat,
 Kurjall' ei ole kotia,
 Katalalla kartanoa;
 Korpi kurjalla kotina,
 Salo sauna waiwasella.
 Moni on päivä päätön päivä
 Uusiampi einehetön;
 Ilta ainaki tulewi,
 Yö etehen ennättäwi,
 Moni tuikkawi tulonen,
 Wilkuttawi walkiainen.

Ei ole turwoa tulesta,
Walfiaifesta waroa,
Turwoa tuhoistakana,
Waiwaiistakana waroa.
Tuikkaen tuli palawi,
Wiskutellen walfiainen,
Eesjä lapsen armottoman,
Kohalla kowaosasen.
Noin tunsi tulen isäntä,
Wirkko walfian pitäjä,
Tuwallinen tuumoawi,
Ja sanowi saunallinen:
”Poes turwaton tuwasta,
Armoton katoksen alta!
Tunlen wieä turwatonta,
Ahawaisen armotonta,
Waratonta wastarannan.

37. En tohi tupahan mennä.

Surull' on susi metsässä,
Surummalla mie sitäi;
Kettell' on repo metsässä,
Ketekemmällä mie sitäi;
Jällell' on jänis metsässä,
Jälemmällä mie sitäi.
Wilu on mulla wienosella,
Wilu wienopäiwäsellä,
Kylmänen kyläjalalla;

Menisin minä tupahan,
 En tohi tupahan mennä,
 Saaha sammalhuonehesen.
 Ei tupa ison tekemä,
 Tup' on wierahan tekemä,
 Wenäläisen weistelemä,
 Karjalaisen kaskuttama.

38. Koista erotettu.

Koti forkia näkywi,
 Aitta kannis kalsjottawi,
 Jossa weikkoni wiruwat,
 Siskoni sirottelewat —
 Weikot wierahat minulle,
 Siwukulkiat sisaret,
 Emo wielä wierahampi,
 Duompi oma emoni.
 Emoni minun erotti,
 Kantajani karkotutti,
 Poies muista lapsistansa,
 Kauas kantamastansa,
 Tuulipuolelle tupoa,
 Pohjaispuolelle kotia,
 Pohjan tuulta tuntemahan,
 Urjyntää älyämähän.
 Jo tunnen katala kaikki,
 Tunnen tuulet, tunnen tuiskut,

Lunnen ainoset ahawat,
 Lunnen tuimat vastarinnat,
 Lunnen jäiset jääsettehet,
 Sekä räntäsen satehen.
 Nyt' en tulle tuntemahan:
 Ehtoja oman emoni,
 Oman weljen weikkoutta,
 Mielisiiwoa sifaren.

39. Suwultaan heitetty.

Kuuli ennen äiti äänen,
 Iso itkuni tajusi,
 Kun istuin ison sylissä,
 Paruin äitin paarmahilla;
 Nyt ei äiti ääntä kuule,
 Iso ei itkua tajua.
 Kuoli tuo kultanen isoni,
 Kaatu armas kantajani;
 Jäin mä weljien warahan,
 Sifarien alle armon.
 Parempi ween warassa,
 Kun on weljien warassa,
 Armahampi alla tuulen,
 Kun sifaren armon alla.
 Niin mä wierin weljistäni,
 Kuni puut pinoستا wieri,
 Kivet saunan kiufoasta;

Niin mun siskoni sivosi,
Kun on kieron keträpuunsa;
Niin mun heitti heimokunta,
Kun orawa kuiwan kuusen.
Suku suuttu, heimo heitti,
Hylkäsi hyvä sukuni,
Oma veikko wierastutti,
Siskoni kävi sivotse.
Waan jos heitti heimokunta,
Hylkäsi hyvä sukuni,
Ei heitä Herra Kiepus,
Hylkeä hyvä Jumala,
Hyvien hylittäväksi,
Pahojenki pantavaksi.
Hoia Herra huolellista,
Kaitse lasta kaihollista,
Kun ma huuan huolissani,
Suruissani surkuttelen!

40. Oli ennen parempi.

Oli minulla ennen,
Oli ennen aikoinani,
Iso ilmo in syntyesä,
Maammo maille kantaessa,
Emonen imettäessä.
Iso minun heitti iljenelle,
Maammo maalle paljahalle,

Weljet wiewille wessille,
Sifaret sulille soille,
Ilman wyöttä, waattehitta,
Iholla alastomalla.
Niin minun ifoni heitti,
Kun on fieron firweswarren;
Niin minun emoni heitti,
Kun on wäärän wärttinänsä;
Niin mun heitti siskoseni,
Kun on kartun kalliolle;
Niin mun heitti weikkoseni,
Kun kala kirwisen rannan,
Pohi luotosen apajan.
Heitit suurille suurulle,
Npiioille mielaloille;
Turwani on turpeheessa,
Armo kirkon aian alla,
Toivo Tuonelan' tuwisä.

41. Parempi fuolla kun fitua.

Syántäni tuimelewi,
Päätäni kiwistelewi;
Eikä tuima tuimemmästi,
Kipiämmästi kiwistä,
Jotta huomena minua
Hurstin huiškuteltaisi,
Käsin käännyteltaisi.

Sitte toisena pyhänä
Kuus' ois tuomassa tupahan,
Wiisi wiemässä wiluhun,
Sata tielle saattamassa.
Weişi weikkoni hewonen,
Taluisi isoni tamma,
Musta multihin wetäisi,
Sawenkarwa saatteleisi;
Kuuluisi kuparin ääni,
Wasken ääni wankahuisi.

42. Kuolisinko koito raukka.

Kuusen juuret kuiwettumat,
Waan ei kuiwu khyneleini;
Meret suuretki sulawat,
Ei sula minun suruni.
Mitä woin minä polonen,
Kuta taian kurja raukka,
Tämän suuren huolen kanssa,
Ja suuren surun keralla;
Suru särkewi syämen,
Huoli watsan halkasewi.
Tulisko kewätki ferran,
Talwen kanta katkiaisii,
Ehkä koito kuolisinki,
Katkiaisinki katala —
Lehti puuhun, ruoho maahan,

— Minä marras maan rakohon,
Minä toukka Tuonelahan,
Minä tuima turpehesen.

43. Manalaan ikävöiwä.

Sun ois muita, niin minäi,
Itsemennyttä Manalle!
Kusta nyt saisin kumppania,
Minä toiseksi menisin
Tuonne Tuonelan tupiin,
Manalan ikimajohin.

Sylin mullat syyteleisin,
Koprin kuopan kaiweleisin,
Kirkon kirjatun siwuhun,
Satalauan laitehesen.

Jopa waan minulla oisi
Mikä mennä'ki Manalle,
Jkä mennä Tuonelahan;
Tuonen tyttäret toruwat
Minun wiikon wiipyywäni,
Kauan maalla kaswawani.

Waany' on kielsi Wainämöinen,
— Epäsi suwannon sulho,
Itsemennyttä Manalle,
Turpehesen tunkenuutta,
Sylin mullat syytänyttä,
Koprin kuopan kaiwanutta.

44. Nuorra Manalle menijä.

Kun minä menen Manalle,
Tahi joutun Tuonelahan,
Tuonen tyttöset toruivat,
Manan neiot riitelewät:

”Mi sinun Manalle saatto,
Kuka tuotti Tuonelahan? —
Nuorrapa tulit Manalle,
Nuorra Tuonelan tuville.
Ei sinua tänne täywy —
Ilman luojan tietämättä,
Ilman tauin tappamatta,
Ottamatta oiwa surman,
Muun surman mufertamatta.”

Wastata minun tulewi,
Sekä siiwolla sanoa:

”Emmä tänne tullutkana
Ilman luojan tietämättä,
Ilman tauin tappamatta,
Ottamatta oiwa surman,
Muun surman mufertamatta.”

Tuonen tyttöset toruivat,
Manan neiot riitelewät:

”Itse oot Manalle tullut,
Oman tunnon Tuonelahan;
Kun sa muitaki olisit;
Kautta Tuonen tulleshia,
Manan mailta siirtämiä,
Eylin ois multa syhyettynä,
Koprin kuoppa kaiwettuna.”

45. Niän sillon äiti makso.

Woi isoni, woi emoni,
Woi on walta vanhempani!
Minne'kä minua loitta,
Kunne kannoitta katalan;
Kunne loitta kuolemahan,
Kannoitta katoamahan,
Näihin suurihin suruhin,
Apioihin mielalohin.
Parempi minun olisi,
Parempi olettelisi,
Maata maksoissa emoni,
Alla keuhon kellitellä,
Alla rinnan riuotella,
Pernoissa pesän piteä,
Ilman kuuta katsomatta,
Ilmoa ihoamatta.
Niän sillon äiti makso,
Emonen sitäi enempi,
Kun ma maksoissa makasin,
Alla keuhon kellittelin,
Alla rinnan riuottelin,
Pi'in pernoissa pesäni.

46. Parempi syntymättä.

Parempi minun olisi,
Parempi olisi ollut,

Syntymättä, kasvamatta,
 Ilmahan sikiämättä,
 Maalle tälle tähtymättä,
 Ilmoille imettämättä.
 Kun oisin kuollut kolmiyönä,
 Katonut kapalolasssa,
 Waaksan waatetta pitänyt,
 Waaksan toisen puupalaiستا,
 Kynnärän hyweä maata;
 Pari pappien sanoa,
 Kolme luffarin lufua,
 Kerta kellon helkähystä.

47. Syntymistään paheksiä.

Mitä lie minua luonut,
 Kuka kurjoo kyhäsnyt,
 Näille päiwille paholle,
 Mokomille mielaloille;
 Joka ilta itkemähän,
 Joka wiikko wieremähän,
 Joka kuu kujertamahan.

Dis woinut minun emoni,
 Ennenmin emo kuluni,
 Kesän leskenä lewätä,
 Talwen juosta joutilasna;
 Maata waston waippoansa,
 Eiki liinahurstiansa,
 Ennenkun nuorta miestä waston,
 Waston toista vanhempoa.

Dis woinut minun emoni,
Ennemmin emo kuluni,
Syleillä systä puuta,
Halailta wesihafoa,
Kun on miestä wiereltänsä,
Puolisoa puoleltansa.

Dis woinut minun emoni,
Dis woinut emo kuluni
Tätä lasta tehtäessä,
Synnyteläissä minua,
Panna saunahan sawua,
Lyöä sauna salpa päälle;
Kun oisi kylä kysynnä:
"Mitä saunassa sawua,
Mitä sauna salpa päällä?"
Dis tuohon emo sanonna:
"On mulla wäähä ituja,
Pikkarainen maltahia."

48. Mahoit ennen maammo rukka.

Kun emo minua tuuti,
Niin se tuuti tuskitensa;
Kun emo minua waali,
Niin se waali waiwoiftensa,
Suruftensa suojaeli,
Raihoftensa kaswatteli.

Mahoit ennen maammo rukka,
Mahoit kaunis kantajani,

Armas maion antajani,
Ihana imettäjani,
Kapaloia kantosia,
Mytöstellä mättähiä, *lähjä hylle-*
Pestä pieniä kiviä,
Kun sa pesit pienoistasi,
Kapalojit kaunoistasi.

Mahoit ennen maammo rukka,
Mahoit kaunis kantajani,
Kultanen kulettajani,
Hopiainen hoitajani,
Tuuvitella turpehia,
Piekutella lehtipuita,
Waalitella warpasia,
Kun sa tuuvitit minua,
Waalit waiwaišta minua.

Sa mahoit minun emoni,
Mahoit maammo ruffaseni,
Mennä järwen rantaselle,
Wieä hurstilla wetehen,
Upotella uitimella;
Tahi luoa tuutunen tulehen,
Käätä kätty walkiahän,
Piekku lieteheh sysätä.
Dis tuota kylä kysynnä:
"Missä tuutunen tuwasta?"
Sinä wastannut olisit:
"Tuutunen palo tulesa,
Lapsen tappo liika tauti."

49. Onnettomasti syntynyt.

Diekö minua luoja luonut,
 Wai lie synti synnyttänyt,
 Wai käski oma osani,
 Kowa omni ohjaeli,
 Kaikki huolet huolimahan,
 Kaikki surut sureksimahan,
 Kaikki kaihot kantamahan.
 Sillon synnyin mie polonen,
 Konsa kaikki huolet synty;
 Sillon kaswoin mie katala,
 Konsa kaikki kaihot kaswo;
 Korkein kowaosanen,
 Konsa kaikki koitopäivät.
 Parempi olisin ollut,
 Soriampi syntymättä,
 Kaswamatta kaunihimpi.
 Kun oisit maammo ruffaseni
 Kaottanut kaksioisnä,
 Niskoissa pihalle wienyt,
 Kafaroidsa kaimotielle,
 Wienyt peltojen perille,
 Pannut aitojen alatse.
 Nisken tuolla toissa wuonna,
 Nisken kolmanna lesänä,
 Disit ohrina otellut,
 Herne'warsina walinnut,
 Kauran tähkinä katsellut,
 Disit saahessa sanonut,

Ajatellut ottaessa:
"Tuoll' on kaunis kantamani,
Ihana imettämäni."

50. Saisinko käältä kielen.

Rukkua kätesin kääkö,
Lintu lauloa lupasin;
Saisinko käältä kielen,
Rukkujalta rukkutorwen,
Rukkuisin jokaisen kuusen,
Joka lehto leikin löysi.
Tuolla rukkuisin kowemmin,
Kusf' on kurjat rukkemaassa,
Waiwaset waeltamaassa,
Huolelliset horjumaassa,
Martahat matelemaassa.
Mistä tunnen huolellisen? —
Tuosta tunnen huolellisen:
Huolellinen huokoawi,
Huoleton huhuelewi.

51. Empä woi ilon eleä.

Empä woi ilon eleä,
Enkä leino leikin lyöä,

Ilon illan oltuani,
 -Leikin leikaheltuani.
 Niä on huolta hoiwattuna,
 Njatušta annettuna,
 Pantuna pahoa mieltä,
 Sitte mennehen sykyshyn,
 Sitte toisen toukoaian.
 Eikä taia ääni juosta,
 Suu ei soita suostoksi;
 Ääneni äristynynnä,
 Puheeni puuttununna,
 Kun ma join joesta wettä,
 Lakin wettä lammikošta.
 Eikä kaifu kanteleni,
 Eikä harppuni heläjä;
 Mure murti kanteleni,
 Huoli harppuni hajotti,
 Kun wiikon suruösa soitin,
 Murehiösa murmattelin,
 Ja panin pahoisfa mielin.

52. Eikä sanoko huolettomaksi.

Moni muualla sanowi,
 Ja moni ajattelewí:
 "Ei oo huolta hurnakolla,
 Njatušta aiaksella."
 Elkäte hywät imeiset,
 Elkäte sitä sanoko;

Miä on huolta huostassani,
Ajatusta wyöni alla,
Paljo mustoa muretta,
Surua syennävöistä.

Ken mun huoleni lukisi,
Apiani arwoaisi,
Se kosken kivet kofisi,
Meren aallot arwoaisi,
Lammin lumpehet lukisi,
Hawut metsän haasteleisi.

Ei ole sitä hewoista
Talon pienosen pihalla,
Talon suuren soimen päässä,
Joka mun huoleni wetäisi,
Mureheni muunne weisi.

Kanna korppi huoliani,
Mureitani musta lintu!
Kanna kaimohin sywihin,
Lampihin kalattomihin,
Niwan ahwenettomihin!

Ele wie kalallisiin,
Ele ahwenellisiin;

Kalat kaikki huolestuisi,
Ahwenet alas menisi,
Suuret hait halkiaisi,

Sären lillit liukeneisi,
Saisi siatti surua,

Kaikki mustuusi myjehet, = *muutken* = *fischengel* -
Minun hoikan huolistani,

Ja mustan murehistani.

53. Monihuolinen.

Enemp' on minulla huolta,
Kun on koskessa kiviä,
Kannalla rapakiviä,
Kanarwia kankahalla,
Pajuja pahalla maalla,
Hiekkoja hyvällä tiellä.
Ei ole sitä hewoista
Talonpojan tanhualla,
Rikkahankana rikoilla,
Parahass' ei pappilassa,
Koko kirkkokunnassamme,
Joka weisi huolet multa,
Kaihot muunne kannattaisi,
Poies saattaisi suruni.

54. Usiahuolinen.

Paljo on koskessa kiviä,
Uia on aaltoja meressä,
Minull' on enempi huolta,
Mielaloo annettua.
Usiampi mull' on huoli,
Kun on kuusessa käpyjä,
Katajassa karpehia,
Petäjässä pirpasia,
Närehesä nästyroitä,

Päässä heinän helpehiä,
 Oksia pahassa puussa.
 Ei sitä hewoista löymy
 Wiien Wiipurin wälillä,
 Kuntien linnan kuuluwilla,
 Joka mun huoleni wetäisi,
 Raiheeni kannattaisi.
 Heko ei jaksa weteä,
 Rautakiisko kinkotella,
 Ilman luokin lekkumatta,
 Wempelen wärisemättä,
 Minun hoikan huoliani,
 Mureitani mustan linnun.

55. Mikä neuoksi minulle?

Mikä neuoksi minulle,
 Mikä neuon antajaksi? —
 Neuo neitonen minua,
 Opastellos orpolapsi!
 Ei neieessä neuojata,
 Orwossa opastajata,
 Neottu itseni neiti,
 Opastettu orpolapsi.
 Enkä huoli huolimahan,
 Suuresti sureksimahan;
 Annan huolia hewosen,
 Murehtia mustan ruunan,

Rautasuisen surkutella,
Suuripäisen päiwitellä.
Hewosell' on pää parempi,
Pää parempi, luu lujempi,
Koko ruumis runsahampi,
Kaulasuonet kantawanmat.

56. Hoikka, kaita ja musta.

Mintähen olenki hoikka —
Donko hoikka luonnon hoikka,
Wai hoikka emon tekemä? —
En oo hoikka luonnon hoikka,
En hoikka emon tekemä;
Mie oon hoikka huoliani,
Hoikka huolia kowia.

Mintähen olenki kaita —
Donko kaita luonnon kaita,
Wai kaita emon tekemä? —
En oo kaita luonnon kaita,
En kaita emon tekemä;
Mie oon kaita kaihojani,
Kaita kaihoja kowia.

Mintähen olenki musta —
Donko musta luonnon musta,
Wai musta emon tekemä? —
En oo musta luonnon musta,
En musta emon tekemä;

Mie oon musta mureitani,
Musta suuria mureita.
Huoli hoikaksi wetävi,
Raiho muita kaiemmaksi;
Mure muita mustemmaksi.

57. Sortunut ääni.

Mikä sorti äänen suuren,
Äänen suuren ja sorian,
Äänen kaunihin kaotti;
Jok' ennen jokena juoksi,
Beswirtana wilasi,
Lammikkona lailatteli? —
Suru sorti äänen suuren,
Äänen suuren ja sorian,
Äänen armahan alenti;
Jott' ei nyt jokena juokse,
Beswirtana wilaja,
Lammikkona lailattele.

58. Ikuinen suru.

Räki kuffua käfesi
Maalle tälle tultuansa,
Lintu lauloa lupasi
Lennettyänsä leholle.

Kuku, kuku kultalintu,
Kaulele hopialintu,
Jott' on aikani kuluisi,
Sekä wiikko wierähtäisi;
Sulaisi syän surunen,
Hautuisi halunen rinta.
Ei multa sinä ikänä,
Poloselt' ei polwenani,
Suru syömeestä katoa,
Mure mielipuolestani.
En minä sinä ikänä,
En polonen polwenani,
Surutont' en suuta syötä,
Marutonta wartta suori,
Kanna pääätä kaihotonta,
Ikäwätöntä elätä.

59. Suolianja haastelewa.

Käyn mä kymmenen kyleä,
Samoan saan taloa,
En löyä sitä sisarta,
En sitä emosen lasta,
Jolle ma sanon sanani,
Haastan mielihauteheni.
Jos ma siskolle sanoisin,
Niin sanois sisar sawulle,
Sawu sen saisi patsahalle,
Patsas pihtipuoliselle,

Pihituolin pihalle,
Piha pellontytäjäälle,
Tyntäjä koko kylälle.

Wirrkaisinko weikolleni,
Weikko kohta naisellensa,
Weikon nainen naapurihin,
Naapuri koko kylälle.

Tahi jos wirkan wierahalle,
Mainitsen kylän Matille,
Wieras sen witeksi panewi,
Kylän Matti kymmeneksi.

Niin kellen sanon sanani,
Haaстан mielihauteheni,
Ettei muut muretta saisi,
Miero mieltä arwoaisi? —
Menen metsähän mäelle,
Puhelen Jumalan puille,
Haaстан haawan lehtyisille,
Pakajan pajun wesoille;
Ne ei kerro kellenkänä,
Kuihkaele kullenkana.

60. Ei sula syän surunen.

Suot sulawi, maat waluwi,
Uhowieret aukiami,
Kaiikki kankawat sulawi,
Lätäkötki lämpiäwi;
Ei sula syän surunen,

Ei walu wajanen rinta,
 Jää on jänkkä syämesäni,
 Watsassani waskiwuori;
 Ei sula sulallakana,
 Ei walu warillakana,
 Kähe ei lämpimälläkänä,
 Kexene kesälläkänä,
 Pala ei päiväpäistehella.
 Minkä päivänen yleni,
 Sen mun mieleni aleni;
 Minkä päivä lämpimämpi,
 Sen mun mieleni wilumpi;
 Minkä päivä kaunihimpi,
 Minun mieleni pahempi.

61. Wähä ilo emottomalle käästä.

Käki kukku kuusikossa,
 Käki kukku, lintu laulo,
 Kukka muien kuultawaksi,
 Mutuallisten iloksi,
 Ei minulle millonkana,
 Ei kuku ajasta siitä,
 Kun ferran emoni kuoli,
 Kaatu kaunis kantajani.
 Elköhön emoton lapsi,
 Elköhön sinä ikänä,
 Kanan kuunnello kakeä
 Päivän puolelta mäkeä:

Kun käki kukahtelewi,
 Niin syän sykähtelewi,
 Syän syttywi tulelle,
 Pää palolle paukahtawi.

Elköhön emoton lapsi,
 Elköhön sinä ikänä,
 Kuunnello kewätkäkeä
 Pohjan puolelta mäkeä:
 Itku silmähän tulewi,
 Weet postille waluwi,
 Heriämmät hernet-aarta,
 Paksummat pawunjyweä;
 Kynnärän ikä kuluwi,
 Waaksan warssi wanhanewi,
 Kuntua kewätkäkösen.

62. Pimiä isoton pirtti.

Oli mulla nuoto nuinen,
 Oli nuoto nuien rinnan,
 Kun ma notkuin nuorempana,
 Kaswain heinäkarwallisna.
 Hyvä oli lapsen lasa olla
 Hyvän wanhemman warassa;
 Iskävä isättä olla,
 Duto äitittä eleä,
 Waiwa suuri wanhemmatta:

Yiniä isoton pirtti,
Waikka päivä paistakohon,
Sofia emoton soppi,
Waikka kuu kumottakohon.

63. Emintimäisen saanut.

Roira haukku korven rannan,
Penikkainen pellon rannan,
Minä juoksin katsomahan,
Toivoin tuotawan emoa.
Ei emoa tuotukana,
Tuotihin emintimäistä,
Tuon tuhannen tullukkoa,
Pahan hengen pallukkoa;
Witsa wäännetty käessä,
Kohotettu koiwun latwa,
Lyyä lasta armotonta,
Kolkata kowaosasta.

Niin en nyt sinä ifänä,
En tämän elon sisässä,
En löyä emon hywynyttä,
Enkä äitin armautta,
Waikka etsisin tulella,
Wailehteisin walkialla.
Wieras on emon sialla,
Waimo wieras, kun Wenäkö,
Ei sano emon sanoja,

Käy ei äitin askelilla,
Wirkko wierahan sanoja,
Käypi armon askelilla.

64. Piennesta orpo.

Piennä heitti minun isoni,
Piennä isoni, piennä emoni.
Iso kuoli, äiti kuoli,
Kuoli muu sukuni suuri,
Kätti mulle jäiset kengät,
Sukat uhkuset unohti;
Jätti jäisille jälille,
Talwiselle tanterelle;
Jätti kun jänö pojansa
Suolle soiferrehtamahan,
Jäälle jääfellehtämähän,
Tielle tiiperrehtämähän,
Palolle papattamahan;
Jätti tulen tuuwitella,
Wiluilman wiihytellä,
Koloilman kostutella.
Wihmawesi minun wirutti,
Kyyt minulle ruoan kanto,
Maot maiolla piteli.

65. En tieä tefiätäni.

Mikä lie minunki luonut,
Kuka kurjasen kuvannut —
Kie'kö luonut luoja suuri,
Suennut sula Jumala?
Jos lie luonut luoja suuri,
Suennut sula Jumala,
Tot' ei luonut luontapääänä,
Suennut suentapääänä;
Loi pääänä luonnattomana,
Suunnattomana sukessi.

Enkä tieä tefiätäni,
Enkä tarjon saajoani;
Kie'kö telkkä tielle tehnyt,
Sorsa suolle suorittanut,
Lawi rannalle takonut,
Koskelo kiven kolohon.
Iso heitti heikkosena,
Matalana maammo jätti,
Härän kynnen forkuisena,
Pystyn peukalon pituisna;
Heitti isoni iltikalle,
Emo jätti jäätikälle,
Joka tuulen tuntemahan,
Arwoamahan ahawan.

66. Kaksi, jotka ei moiti.

Waiwasen heposen warša
Kaikkien ajeltawana,
Onnettoman eufon lapsi
Kaikkien saneltawana.
Kaikki saatua sanovat,
Sekä pantua panewat,
Sanovat sananalaišta,
Osawat onnetonta.

Kaikki muut minua moitti,
Waan ne kaksi kappaletta,
Minun piennä pistämäni,
Sekä lasša laittamani:
Alimmainen aian witsas,
Perimmäinen pellon seiwäs;
Ei niill' oo suuta sanoa,
Eikä kieltä kerskaella.

67. Kun oisin käkenä.

Lauloa minä lupasin
Näille maille tultuani,
Kukkua kätesin kälkö
Lehtomaille mentyäni.
Kukkupa käkeä kaksi
Kahenpuolin kaimotietä;
Kun oisin itse käkenä,

Itse kurja kukkujana,
 Kukkuisin jokaisen kuusen,
 Mäjäلتäisin kaikki männyt,
 Joka puuhuen puhuisin,
 Joka lehvän leilettäisin.
 Siinä kukkuisin enemmän,
 Kussa käyvät huolelliset,
 Astuvat sananalaset;
 Siinä kukkuisin vähemmin,
 Kussa autuaat ajawi,
 Lykylliset lyyrättäwi;
 Siin' en wirkkaisi mitänä
 Kuningasten kulkieessa,
 Waltojen waeltaessa.
 Mistä tunnen huolellisen,
 Urwoan sananalasen?
 Tuosta tunnen huolellisen,
 Urwoan sananalasen:
 Mahana wyön pitäwi,
 Mlempata henkiäwi.

68. Suru ja pelko.

En minä sinä itänä,
 Kuuna kullan walfiana,
 Surutont' en siuta syötä,
 Warutont' en wartta kanna.
 Surten istun, surten astun,

Surten ruoalle rupean,
Peläten perehen waille.
En minä sure sotia,
Wainowuosia waraja,
Pelkeä metsän petoja;
Suren suišta kattiloa,
Pelkeän perehen kieltä,
Warajan maria wettä
Rinnoille ripistywäksi,
Raaturwäksi kaswoilleni.

69. Sanoissa kuluwa.

En kulu minä kutsuisa,
Enkä wanhane wakoissa;
Kulun kiiwissa sanoissa,
Wäsryn silmäwääntelöissä.
Sanat päälleni satawat,
Puheet putoelewat;
Kaikkien sanat sakowat,
Jokahisen juonet käyppi,
Kun tuimat tulikipumat,
Tahi rautaset rakehet,
Päälle lapsen armottoman,
Emottoman ensimmäisä.
Niin on suuta suukkimassa,
Leukoja leputtamassa,
Kun on suuret suolakopsat,

Lemmon palkehät parahat;
 Ei oo ken sanan sanoisi,
 Sanan puolenkaan puhuisi,
 Puoleltani puhta'alta,
 Wiereltä wiattomalta.

70. **Sepän tehtäviä.**

Diisko seppänä setäni,
 Tahi taattoni takoja,
 Weljeni walaja wasken;
 Tiettäisän suruista suitset,
 Päitset päiwistä pahoista,
 Riimut mieron riitelöistä,
 Länget mieron läyhynnöistä,
 Satulan kylän sanoista,
 Ohjaksen oman sukuni,
 Keet on miesten reuhunnoista,
 Korjat naisten kuohunnoista,
 Huolista hyvän heposen,
 Murehista mustan ruunan;
 Tolla armoton ajaisän,
 Sekä kurja kierrähtäisän,
 Muille maille wierahille,
 Wierisän Wenäehelle;
 Saisinko sanoilta rauhan,
 Lewon leuailta pahoilta.
 Jos min wirkkaisi Wenakko,

Wenäläinen wiefottaifi,
Saisi ummikko sanoa,
Duto kieli kelpotella.

71. Suku surmaksî rupestî.

Ei itke iso minua,
Ei emo pane pahaksi,
Ei kastu sisaren kaswot,
Weikon silmä ei wettä wieri,
Waikka joutuisin jokehen,
Elikkä wierisin wetehen,
Kaatuisin kalamerehen,
Sisareksi siikasille,
Weikoksi ween kaloilte.
Koti toivo kuolleheksi,
Piha pitkin maanneheksi,
Maja maani myöneheksi,
Kartano kaonneheksi.
Sukuhuni surwelime,
Heimohoni heittelime,
Suku surmaksî rupestî,
Heimo hengen kiertäjäksi,
Kulkkuni kuristajaksi,
Ääneni äristäjäksi.
Suku ei surwulle tunnu,
Heimokunta hempiälle;
Suku on muuttunut sueksi,
Heimo hengen ottajaksi.

72. Ei kestä lihanen silta.

Mikä lie minua luonut,

Kuka kurjoo kyhännyt,

Tälle inhalle iälle,

Katowalle kannikalle;

Ei luonut sanasepäksi,

Pannut wirsiportahaksi.

Parempi minun olisi,

Parempi olettelisi,

Dlla wirsiportahana,

Kun on sotkuportahana,

Suolla sotkuportahana,

Siltana likasioilla.

Soisi mun sukuni suuri,

Heimokuntani helewä,

Soille sotkuportahiksi,

Silloiksi likasioille.

Paikeiksi pahoille maille,

Kannonpäiksi kaimotielle;

Soisi suohon fortuwani,

Kalliolle kaatuwani,

Kikohin litistywäni,

Alle juurten juuttuwani.

Baan ellös hywä sukuni,

Kuulu heimokuntaseni,

Suoko suolle portahiksi,

Silloiksi likasioille!

Ei kestä lihanen silta,

Pölkky luinen luikahtawi;

Ei se kestä köyhän käyä,
Rajakengän rapsutella.

73. Soisit suohon sortuwani.

Kun ma kuolisin polonen,
Katalainen kakkiaisin,
Sata suunsa salpoaisi,
Tuhhat suunsa tuffkoaisi.
Sata suu sanoo minua,
Tuhhat kieltä kerskoawi;
Sata suut' oman sukuni,
Ja tuhat kyläistä kieltä.
Soisit mun kyläset naiset,
Soisit naiset naapurini,
Kowemmin kotiwäkini —
Soisit suohon sortuwani,
Maahan waajaksi wajowan.
Waan ei suonut suuri luoja,
Waatanut waka Jumala,
Soille sotkuportahiksi,
Silloiksi likasioille.
Enkä sinnes suohon sorru,
Kunnes kannan kahta kättä,
Wiittä formea wiritän,
Kynttä kymmentä ylemnän.
Du puita pitempiäki.
Soille sotkuportahiksi,

Maahan waajaksi wajoa;
Wiel' on suolla suuri hontka,
Rannalla raju petäjä,
Taloin päällä käytäväksi,
Helmoin hemsuteltawaksi.

74. Wilu wiimenki tulewi.

Wilu wiimenki tulewi,
Wilu mulle wienoselle,
Wilu wienopäiwäselle,
Wihattuna wiertesfäni,
Seinäwieret seistesfäni,
Ollessa owen takana.
Menisin minä tupahan,
En tohi tupahan mennä;
Tuwasä toruttanehe,
Ulla parren pantanehe;
Dwensuusf' on uot silmät,
Kaiat filmät karsinässä,
Kierot keskilattialla,
Perässä periwihaset.
Mikä neuofsi minulle,
Mikä neuon antajaksi? —
Isoseni, ainoseni,
Laos mulle rautakengät,
Rautakengät, puiset paulat,
Joilla seison seinäwieret,

Usun ikkunan alukset,
 Kunnes wiihtyisi wihaset,
 Usettuisi ankaraiset,
 Waipuisi humalahurjat,
 Wiinarallit rautiaisi.

75. Ohoh kullaista kotia!

Lämmin paita liinanenti
 Oman äitin ompelema;
 Wilu on waippa willanenti,
 Waimon wierahan tekemä.
 Lämmin on emosen sauna,
 Ilman lölyn lyömättäki;
 Kylmäpä kylänen sauna,
 Waikka löyly lyötäköhön.
 Korja kotonen leipä,
 Jos on täynnä tähtäpäitä;
 Wihawainen wieras leipä,
 Waikka woilla woiuohon.
 Willanen emosen witsa,
 Ruokonen isosen ruoska,
 Joskon wiikon wirpokohon,
 Rupeaman ruoskikohon;
 Witsa wierahan werinen,
 Kyläläinen kynnäppäinen,
 Joskon ferran iskeköhön,
 Tahi puolen koskekohon.

Dhoh kullaiſta kotia,
 Armasta iſon eloa!
 Jos oli leipeä vähempi,
 Niin oli unta wiljemmältä;
 Ei toruttu torfunnasta,
 Makoomaſta ei manattu.

76. Ei kuinkaan hywä.

Pah' on orjana eleä,
 Käyä toifen käſkyläiſsä;
 Teen mä työtä työn ajalla,
 Wäännän hartion wäellä,
 Täntän käſkyt, kannan wäſkyt,
 Kärsin käſnäſet lapiot,
 Ei oo hywä ſiitäkänä,
 Tuoſtakana tuon parempi,
 Torutahan torfunnasta,
 Manataan makoamaſta.

77. Täſſä ſaapi lempo lemmin.

Pah' on mieleni palofen
 Ilmanki pahottamatta,
 Uina aatkeloittamatta;
 Siit' on ſemminki pahempi,

Siitä aina aatfelampi,
Kun vielä pahotetahan,
Aina aatfeloitetahan.
Sanotaan minun polosen
Kivet suuret istuwani,
Maat suuret makoawani;
Itse istuwat sanojat,
Makoawat mainitsijat;
Itse istuwat kiwensä,
Joka maan makoalewat.

Enkä tieä mie polonen,
Miten olla, kuin eleä;
Miten olla mielewänä,
Kuten kuuluna asua.
Aina muis' inehmissä
Saapi lemmen liikkumalla,
Kunnian kävelemällä;
Tässä saapi lempo lemmen,
Viru kunnian pitäwi,
Lemmon löyhkykartanoilla,
Virun pitkillä pihoilla.
Saisi en kurja kunniaa,
Raukka lempiä tapaisi,
Waikka wuoret wierettäisin,
Kalliot kaha jakaisin.

78. Kohenlainen toivotus.

Anna Kiesus antajalle,
Tunge tuhlarin kätehen;

Wie Juutas winkujalta,
Paha henki parkujalta,
Anna aina antajalle,
Tunge tuhlarin kätehen:
Torwin tuomos taiwahašta,
Pillin pilwišta puota,
Alwa maat alasin puolin,
Puhko pellon penkeristä.
Almun saan ma antajalta,
Tuhlarilta toisen almun,
Winkujalt' ei wettäkänä,
Parkujalta ei paloa.

79. Hyvän sään toiwotus.

Anna onni ohravuotta,
Jumala jywäkeseä,
Saisin kekriksi olutta,
Tahi juoa joulukseni;
Drjatki olutta saisi,
Palkollisetki panoista,
Kasakatti kaljawetta,
Wierretta kivenwetäjät.

Anna luoja luokosäättä,
Herra heinän kuiwautta,
Armahalla luok'ajalla,
Heliällä hein'ajalla.
Wie'pä pilwi Pietulahan,

Siellä wettä tarwitahan:
Suot tulesa, maat tulesa,
Kaikki kankahat tulesa,
Kaikki kaimot kuivanehet,
Lähteet läkähtynehet;
Siell' on lapset ristikättä,
Kansa kaikki kastamatta,
Pojanpoika puolitehty,
Ei oo vielä wettä nähty.
Siellä paitatki palawi,
Turkit uuet turmeltuwi,
Ukot mimmilla palawat,
Ukat saunan lautasilla,
Pojat porstuan owilla,
Piiat kaikki kartanolla,
Lapset pitkin lattiata,
Kengit räystähän nenillä.

80. Tuuterin laatu.

Tuhm' on laatu Tuuterissa,
Kun neiet kossissa käywät,
Ukat juohessa ajawat,²
Tuuteriss' on miehet tuhmat,
Miehet tuhmat, naiset laiskat,
Tyttäret wälikäwiät,
Pojat puolenmiehelliset,
Ukot untelot, sofiat.

Ei ukot ulos osaja
Ilman naisen saattamatta,
Tyttären taluttamatta.
Usta etsivät perästä,
Penkin alta iffunoo;
Ei usta perästä löyää,
Penkin alta iffunoo.

81. Hätäkö tyttöjen?

Mikä meidänki tytärten,
Mikä muien neitosten? —
Ei tytärtä tuumatonta,
Neittä neuon saamatonta.
Neuon neitonen pitäwi,
Tuuman tyttö keksinewi,
Alta aittahan menewi,
Päältä purnon puhkoawi,
Katon kautta pois tulewi,
Laen kautta laitteleksen;
Sufasta säkin tekewi,
Kalsustansa kantoneuon.

82. Rummaistako kuuleminen.

Ruklupa käteä kaksii
Rahenpuolin korpinotkon;
Satuin noita kuulemahan —
Hyw' oli kuulla kummaistaki.

Laulo kaksi laulajata
Kahenpuolin pöytälaian;
Satuin noita kuulemahan —
Hyw' oli kuulla kummaistafi.

Riiteli kälystä kaksi
Kahenpuolin kaalimaljan;
Kummaistako kuuleminen? —
Kemmon kuultawat molemmat.

83. Mistä tunnen tuhman.

Mistä tunnen tuhman miehen,
Arvoan uron typerän? —
Tuosta tunnen tuhman miehen,
Arvoan uron typerän:
Wiikon istu wyö sylissä,
Kauan housut kainalossa,
Wiikon wirsua tekewi,
Kauan tuohia katselewi.

Mistä tunnen tuhman naisen,
Lahi tyttären typerän? —
Tuosta tunnen tuhman naisen,
Lahi tyttären typerän:
Lulen tuhkahan puhuwi,
Lietehen lehettelewi,
Koufsewi turwalle tupsu,
Paha katseku kartanolle,

84. Muutamia tunteimerkkejä.

Tuttu on tuomi muista puista,
Anoppi kylän afoista,
Wäwy muista wierahista,
Nato tyttö neitosista. —
Kufistansa tuomi tuttu,
Astunnaastansa anoppi,
Wäwy wehnäpiirastista,
Nato tyhjän nauramasta.
Wiel' on tuttu huolellinen,
Arwattu halunalanen;
Tuost' on tuttu huolellinen,
Arwattu halunalanen:
Huokaellen huoles käyppi,
Kaulellen halunalanen,
Uni ei tule usein
Huolellisen huonehesen,
Haastata ei huolellista,
Haukota halunalaista.

85. Ryntelin fysiomykset.

Rynteli kowin fysiwi,
Paawali pajattelemi:
"Joka on ruohtimet ruhottu,
Joko tappurat tapettu?" —
Wastawi wiriä waimo,

Sanowi hyvä emäntä:
"Jo mie ruhoin ruohitimeni,
Sekä tapoin tappurani."
Kynteli kowin kysywi,
Paawali pajattelsewi:
"Joko on kankaita kuottu,
Mlotettu aiwinoita?" —
Wastawi wiriä waimo,
Sanowi hyvä emäntä:
"Jo on kankahat kuteella,
Sekä aiwinat alulla."

Waris lenti waahtokuulla,
Kewätkuulla keifutteli,
Wyyhille wiriän waimon,
Panfolle aniparahan,
Kuontalolle kunnottoman,
Emärontin roiwahille.

86. Toisin ennen, toisin eilen.

Toisin ennen, toisin eilen,
Toisinpä tätä nykyä;
Toisin ennen toimi käsfi,
Toisin ennen työ opetti.
Toimi käsfi tonkimahan,
Maa wäfewä wäantämähän,
Ei kun nyt tätä nykyä,
Elon entisen lopulla.

Eip' on maaten maa pietty,
 Istuen isosen pelto;
 Ei suannut suuri pelto,
 Maa ei sallinut sawinen,
 Miestä werkaista waolla,
 Koriata kuokan päässä,
 Piian pitkiä hameita,
 Sukan wartta walkiata.
 Nyt tämä nykynen kansa,
 Sekä kansa kaswawainen,
 Maaten maitansa pitävät,
 Pentin päässä peltojansa;
 Syöwät maansa makkaroina,
 Stroina isonsa pellon.

87. Juomarin toimi.

Moni matkassa tulewi,
 Tapahtuwi taipalella,
 Goutawalle juomarille,
 Hurjalle humalapäälle:
 Kinnas kirpovi kuhunki,
 Saapukka johonki saapi.
 Isäntä olutta juopi,
 Mies se wiinoa wetäwi;
 Heponen helyjä syöpi,
 Warsa warpoja purewi,
 Pere piinoa pitäwi,
 Lapset nälkeä näkewi. —

Noin sanowi lapsi rukka:
Iso illalla tulewi,
Tuopi tuoresta kaloa,
Betäwi werestä lientä;
Iso aamuksi ajawi,
Keskiyöksi kerkiäwi,
Tuopi tuoresta pajua,
Anto witsoa werestä.

88. Emon neuo pojalle.

Emo neuo poikoansa,
Wanhin waiwansa näköä,
Kun kuki sukimojansa,
Itse ilmoin luomiansa.
Noin kuulin emon sanowan,
Waimon wanhan lausuwaksi:
"Poikueni nuorempani,
Lapseni wakawampani!
Jos tahot talohon naia,
Tuoa minneä minulle,
Ellös pyytäkö pyhänä,
Tieltä kirkko kihlaelto;
Sillon porassti punanen,
Ja silai silkkipäässä.
Tallawaimotki pahimmat
Kirkkotiellä kirehiksen,
Sinisukkahan siroksen,

Punapaulahan paneksen,
 Pää on silkkihin siottu,
 Hiukset pantu palmikolle."
 "Arkena parempi aika;
 Silloin naitos poikueni!
 Ota olkihuonehestä,
 Riisanwarresta walitse,
 Kivenpuusta kihlaellos;
 Jos' on nurin nuttu päällä,
 Takkii valmis tahtomatta;
 Jos' on hunttu huutehesä,
 Perä pettelen tomussa,
 Warsi jauhon walkiasä."

89. Tawattawa tyttö.

Eno neuo poikoansa,
 Waino lastansa warotti:
 "Ellös wainen, poikaseni,
 Suosko juhline kosissa!
 Tyttöä ei piä tawata
 Kiviseltä firkkotieltä,
 Siellä waltotti werassa,
 Laiokat lainawaattehesä,
 Pahallaki paita päällä,
 Tuhmimmalla pää tufossa.
 Tyttöä pitää tawata
 Riikestä rinnamasta,

Heinästä hämyämästä;
Jok' on riski riihenpuija,
Hempulainen heinänlyöjä.
Tyttöä pitää tavata
Kivenpuusta kiikkumasta,
Käsiwarstin waapumasta,
Kawetasta nainen saaha,
Kiihestä riwahka piika,
Taitawa talon miniä,
Koria kotonen waimo;
Jok' on joutusa jalalta,
Sormilta hywin soria,
Astareihin aina walmis,
Walpas aamulla warahin."

90. Wäinämöisen sanoja.

Kaksi weljekset wesille,
Emon lapset lainehille;
Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kielti kolmesta pahaista:
Wesillä wiheltämästä,
Lainehilla laulamasta,
Wenehesä wieremästä,
Purressa parahtamasta.

Oli weljekset wesillä,
Emon lapset lainehilla;

Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kielti kolmesta pahasta:
Suolimasta süian suolta,
Hauin wuolta wuolimasta,
Syömästä kalankutuja.
Noin se wirkko Wäinämöinen,
Ennensyntynyt pakasi,
Nuoremmalle weiollensa:
"Ei sinun pitäisi syöä,
Ei sinun, ei muienkana,
Süian suolta, hauin wuolta,
Uuwenen alaista puolta,
Kuujasen kutumätiä."

Tuli weljefset wesiltä,
Emon lapset lainehilta;
Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kielti kolmesta pahasta:
Yksin öillä kulkemasta,
Humalassa huutamasta,
Maantiellä makoamasta,
Syänyöllä soutamasta.
Waan ei kiellyt Wäinämöinen,
Ewännyt suwannon sulho,
Huffuwata huutamasta,
Kuollutta makoamasta.

Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Uttoa poron perästä,

Tapinmaasta taikinoa;
Kielti uimasta uhallä,
Weikan wettä foutamasta.

Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kuffarova paikattua
Wyöltä miehen naimattoman;
Kielti työtöntä taloa,
Loukoa tekemätöntä.

Kielti wanha Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kielti maata miehetöntä,
Kirwehetöntä kyleä,
Eloa emännätöntä,
Koiratonta kartanoa.

Mielä kielti Wäinämöinen,
Epäsi suwannon sulho,
Kullalle kumartamasta,
Hopiälle horjumasta,
Wanhan nuorta tahtomasta,
Kaunista kakeämästä.

Sano wanha Wäinämöinen,
Nuoremalle weiollensa:
Kaunis on kattila tulella,
Waikka wettä kiehu kohon;
Hywä mieli miehen päässä,
Waikka ilman istu kohon —
Wäki ei wäännä hartioita,
Säre ei mieli miehen päätä.

Sano wanha Wäinämöinen
Nuoremmalle weiollensa:
Hoia hongaista wenettä,
Hoia hongan westäjätä;
Pah' on orja palkatonna,
Paha paljon palkan kanssa —
Osallahan mies eläwi,
Koira toisen kohtalolla.

Sano wanha Wäinämöinen,
Nuoremmalle weiollensa:
Suo wilja wihattawalle,
Rahat raufoteltawalle! —
Hullu saapoa wihaawi,
Siitä saapi saamatonki,
Wiha wiepi wiljan maasta,
Kateus kalan weestä.

Sano wanha Wäinämöinen
Nuoremmalle weiollensa:
Aina auttawi Jumala,
Ajan kunki kattasewi;
Wiippen erät paremmat,
Kauan ollen kaunihimmat —
Harwon syötti harwa werko,
Sillon suurilla kaloilla.

Sano wanho Wäinämöinen
Nuoremmalle weiollensa:
Jumalass' on juoksun määrä,
Ei miehen ripeyessä;
Juoksewa johonki saapi,

Käypä kauas kerkiämi —
Usein käypi käypä härkä,
Kun jo hengästy hewonen.

Sano wanha Wäinämöinen
Nuoremmalle weiollensa:
Sitä kuusta kuuleminen,
Jonka juuresa asunto;
Kiitä muille muita maita,
Itselfe omia maita —
Omat maat makuisimmat,
Omat metsät mieluisimmat.

Sano wanha Wäinämöinen
Nuoremmalle weiollensa:
Wäli on wäätyllä witsalla,
Wäli wäantämättömällä;
Mies tulewi neuotusta,
Koira neuomattomasta —
Tieto ei miestä tieltä työnnä,
Neuo syrjähän syseä.

Sano wanha Wäinämöinen
Nuoremmalle weiollensa:
Coisin Suomeni hyväksi,
Karjalani kaunihiksi;
Hywin aina elettäväksi,
Kunnialla kuoltawaksi —
Vaiokat Lappihin menewän,
Muut weltot Wiron wesille.

91. Lintuin keräjät.

Röyhä mies kotoa kynti,
 Sekä kynti, jotta kylwi,
 Kylwi kymmenen jyweä,
 Kynti kymmenen wako.
 Sihen lintuja sikesi,
 Kaswo paljo peiposia;
 Hakahiti harakat siinä,
 Sekä närhit näppäsiwät,
 Käwi sirkut siisimässä,
 Warpuset warastamassa.

Pajulintu palkulainen
Ukättihin, keksittihin,
 Wiewän wiimeistä jyweä,
 Reunimmäistä reutoawan.

Nuorittihin, käärittihin,
 Vieksittihin, pyntättihin,
 Pyötitihin, lytistettihin,
 Jaloin päällä pyörittihin;
 Wesi silmästä sirusi,
 Weri waiwasen nokasta.

Keräjihin käntettihin,
 Laitettiin lain etehen.

Kurki lintujen kuningas
 Itse istu tuomariksi,
 Palkat lautamiehiksi,
 Walamiehiksi warikset.

Kurki huuti kulkustansa,
 Rajahutti kaulastansa:

"Dotko ottanut jyviä
Röyhän miehen kynnökseltä?"

Pajulintu palkulainen

Sihen vastaten sanowi:

"Söin minä jyweä kaksi,
Kowin äiä, kun on kolme."

Kurki kulkunsa kurotti

Yli pöyän lausumahan:

"Kosk' oot ottanut jyviä,

Käynyt kurja sissimässä,

Röyhän miehen kynnöksellä,

Kynnöksellä, kylwöksellä;

Miin ei saa sääliä warasta —

Tahi korwat karstitahan,

Tahi kaula katkotahan,

Pää poikki järeitetähän.

Pääskyläinen pieni lintu

Se lausu laen rajasta:

"Warastat sinäki kurki,

Otat otria oloksi,

Rukeita mielen määrin,

Kannat kauranki jyviä."

Kurki laski suuren kulkun,

Parkasi pahan säwelen,

Pääskyselle pienimmälle:

"Donko mie warastanunna

Röyhän miehen kylwöksestä? —

Taian mie ilmanki eleä

Röyhän miehen kylwöksettä;

Lenmän synkkään salohon,

Siellä riivin rikkahia,
Katkon kaurahalmehia,
Tahi syön marjoja metsästä,
Kaiwan suolta karpaloita.”

Lausu pääsky pieni lintu:
”Baan minäpä s’ en warasta;
Olen ihmisten ilona,
Kiemu kaisen ristikansan,
Saattelen suwen sanoman,
Laitan päivän lämpimämmän.”

92. Newon walitus.

Nevo juosta reyätteli,
Pitkin wuorta woivotteli;
”Riu, rau, revo rukka!
Miss’ olit tämän lesyen?” —
”Jumalalla paimenessa,
Karjalaisna kaikkivallan.”

”Saitko paljo palkastasi
Jumalassa oltuasi?” —

”Kuusi poikoa polonen,
Sikiöitä seitsemisen.”

”Miss’ on poikasi polosen,
Kussa tyrmän tyttäresi?” —
”Tuoll’ on poikani polosen,
Tuolla tyrmän tyttäreni:
Kaikk’ on fettuna Kemissä,

Tukulmis ja turkkiloina,
 Piispan pitkinä hioina,
 Papin paian kauluksina,
 Herrojen hetalehina, *Shorfa, Trasa*
 Waltamiesten waattehina,
 Laianya itseki tulla,
 Itse onneton osata,
 Saaha saksalle rahoiksi,
 Kauppamiehelle kaluksi,
 Tuomarin turkin hioiksi,
 Nimismiehen niskomiksi.
 On sitä minullai mieltä,
 Nutt' on furma sukkelampi:
 Millon wisikowi wipuhun,
 Saattawi satimen alle,
 Millon rauat rapsahtawi,
 Pahat sangat paiskahtawi;
 Käypi wiisaski wipuhun,
 Hullu huhtowi siwutse."

93. Pohjolan poika.

Poika synty Pohjolasssa,
 Rappi I m a l a n lahella;
 Tullut ei miestä tuhempata,
 Untelompata urosta.
 Söi syet, someret appo,
 Hüilet kuivat kuippaeli.

Yöt oli fiiven välissä,
Päivät piili paaen alla,
Kesät kentällä makasi,
Talvet taljaluotehella;
Mennyt ei metsähän ikänä,
Ei kalahan kullonkana,
Saiwat jouset jouten olla,
Berkot wiemättä wessille.

94. Ensimmäinen rautio.

Itse seppo Ilmarinen
Kauan kalkutti pajassa,
Saanut ei kuokkoa kokohon,
Kirvestänsä kiehumahan;
Paaet kaswo kantapäihin,
Syli syttä hartioille.

Ujatteli aamusilla,
Päivät päässänsä piteli:
”Miks’ ei minulla rauta kiehu,
Ulla ahjoni walahu;
Taon talwen rautoani,
Keitän kirvestä kesosen.”

Päätywi paha pajahan,
Kysy keho kynnyseltä:
”Monesko mokoma seppä
Kirves sulla kiehumassa?”

”Wast’ on wiisi walmihina,
Kowin äiä, kun lie kuusi,
Yhen aamusen ajalla,
Yhellä rupeamalla.”

Tuon paha sanoiksi wirkki:
”Ei sepällä silläkänä
Saane wiittä walmihiksi,
Yhellä rupeamalla,
Joka rauan keittelewi,
Hietakopran heittelewi.”

Siitä seppo Ilmarinen
Itse ottawi opiksi —
Heitti hietoa tulehen,
Kirwehensä keittehille;
Jopa kohta kirwes kiehu,
Rauta ahjossa rakentu.

Se hänen sepäksi saatto,
Takojaiksi tehä taisi;
Ei oppi ojalan kaaha,
Neuo syrjähän syseä.

95. Poholaisen matka.

Seppä seisowi pajasssa,
Sepän poika porstuassa;
Kuuli lempo lehmäkshehen,
Piru pitkähännäkshehen.
Lyykistihen lypsämähän,

Heittihen heruttamahan;
 Tuo lypsi tulisen maion,
 Walahutti walkiaisen,
 Vuotti tulipunasen,
 Säkehisen säilähytti;
 Sai paha pajasta kyyin,
 Lempo muunne lennättimen.

Noin tiesin pahan sanowan,
 Kuulin furjan kuifuttawan:
 ”Mie olen käynnynä katala,
 Etfinnä tänä yönä,
 Samonnunna Suomet, Saaret,
 Käynyt kaisen Karjalanki,
 En ole mitänä saanut,
 Enkä einettä tavannut.
 Hämeessä härkä ammo,
 Dulussa oluet juoksi,
 Kanat Naarwassa kakahiti,
 Repo räähky Rääwelissä,
 Wiipurissa siat winku,
 Ruffo Riiaassa riahti.”

Noin tiesin pahan sanowan,
 Kuulin furjan kuifuttawan:
 ”Jo olen jotaki nähnyt
 Tämän ilman kannen alla:
 Kolme wuorta forkiata,
 Koiramuoren korkeimman;
 Kolme synkkeä saloa,
 Näin Synerwän synkeimmän;
 Kolme järweä jaloa,

Kallaveen kauheimman,
Puruveen puhtaimman,
Kolkon puolipohkehesen;
Kolme koskea kowoa,
Hämeessä oli Hälläpyörä,
Kaatrakoski Kainuussa,
Ei ole Wuoksen woittanutta,
Mikänyttä Imantran.

96. Herran hevosen kuolo.

Kuoli herralta hevonen,
Paras ruuna pappilasta;
Tuli korpille kohina,
Ilo ilman lintusille.
Hatsahti harakat siinä,
Sekä närhit närkäsiwät,
Tuohon koirat kohti juoksi,
Sapakat hywin samosi,
Susi juoksi suota myöten,
Karhu kangasta kapusi,
Kontio kowia maita,
Ahmo aiwan kelwotonta.

97. Mieli melkiässä.

Olipa minulla mieltä,
Oli ennen aikonauki;

Oli mieltä muillen asti,
Sekä tointa toisellenki,
Paljo pantua wäkeä,
Ajatusta annettua.
Jo nyt on mieli melkiässä,
Raikki toimi toissalla,
Ajatus ahawan tiellä,
Wäki wäljässä tilassa.
Mieli on toisen miehen päässä,
Toimi toisessa talossa,
Wäki toisen hartioissa,
Toisen aivossa ajatus.
Mieltäni meri ajawi,
Wesi wäätäwi wäkeä,
Tuulet tointa tuuwittawi,
Ajatustani ahawa.

98. Kolme kokenutonta.

Raikki oon katala nähnyt,
Kokenut kowaosanen,
On kolme kokenutonta:
Uuestahan syntymättä,
Syömättä anopin leipä,
Apen sillat astumatta.
Enk' oo korppia kokenut,
Syönyt lientä mustan linnun,
Maitoa mahon jäniksen.

99. Kolme pyhtöä.

Anterus ylinen yrkä,
Ylimmäisen miehen poika,
Teki tielle tetren pyhön,
Kannalle rewonritasen,
Kylän alle neien pyhön.
Kävi tieltä tetrenpoika,
Kannalta reponen puuttu,
Kylän alta neito nuori.
Anterus ylinen yrkä,
Ylimmäisen miehen poika,
Tetrestä piti pitoset,
Rewon kauppo kaupunkihin;
Minne neitonsa menetti? -
Sen menetti wierehensä.

100. Kurki ja waris.

Kurki kuusesta huhuwi,
Keträfulkku keiahutti:
"Tapa tauti tyttölapsel! —
Maalta marjat poimitahan,
Karpalot karistetahan."
Waris waakku wainiolta:
"Ele tapa tauti tyttäriä! —
Häwiäisi hääweroni.

Häitä saaha'an tytöistä,
 Piioista piot parahat,
 Härkä lyöähän lihoiksi,
 Iso lehmä isketähän,
 Härkä häiksi, toinen kuitki,
 Maholehntä makkaroiksi,
 Lammas liioiksi lihoiksi;
 Mulle suolet puistetahan,
 Haparaiset annetahan,
 Alla aian lapsineni,
 Pellolla perehineni."

101. Syvä laiskalla lapsi.

Syvä lapsi laiskan vaimon,
 Käsitukka funnottaman;
 Kun tulewi työlle lähtö,
 Istuksen imettämähän,
 2 Lehystäksen lapsen päälle,
 Saawat unta nunin korvat,
 Saunan lauat lappiata,
 Penkki paksua pereä.

102. Ole naura toisen naista.

Ole naura toisen naista,
 Moiti toisen morsianta!

Wielä saat itseki naisen,
Sekä moisen morsiamen,
Saat sa naisen naurettawan,
Morsiamen moittittawan.

103. Mikansa kullaki.

Soutelemma, joutelemma,
Melkein melaelemma,
Näillä wäljillä wessillä,
Lakehilla lainehilla.

Tuli aika, airo taittu,
Tuli toinen, mies menewi,
Mies meni, mela putoši,
Wene haapanen hajosi.

Tuo nyt Ahki airojasi,
Wenettäsi wein isäntä,
Anna mulle airo toinen,
Tuo mulle mela parempi,
Jotta jonne'ki osaisin,
Selät suuret souteleisiin.

104. Weneelle tuulta.

Puhu tuuli purteheni,
Ahawa alukseheni,

Anna airoille apua,
 Huoparille huowituſta!
 Niwan on airot pikkaraifet,
 Soutajat wähwäkifet,
 Pienofet peränpitäjät,
 Lapset laiwan hallitſijat.
 Tuuwittele tuuli purtta,
 Soutele weſi wenettä;
 Anna juoſta puifen purren,
 Mennä mäntyſen wenehen,
 Juoſta purren puittomia,
 Kiiteä kiwittömiä!

105. Maata pannesſa. *)

Vanen nyt maata maan luwalla,
 Maan luwalla, puun luwalla,
 Kaiken kartanon luwalla;
 Kieſus kilpi, Maaria miekka,
 Warani wakaa Jumala.
 Santta ſalwan laſkijakſi,
 Luoja lufon ſulkijakſi,
 Jumala nukuttajakſi,
 Maaria makuuttajakſi,
 Herrani herättäjäkſi,
 Kieſus ylös noſtajakſi,

*) Nämät mahtawat olla paawinaikuiſſia loruſekaiſia rukouſſia.

Sumalata kiittämähän,
Maariaista mainimahan,
Kiesusta ylistämähän.

106. Leiffuuta lopettaisfa. *)

Lähe nyt ainoa awuksi,
Kiesus kulta kumppaliksi!
Suin kokohon, päin kokohon!
Muut on koosfa, muut koosfa,
Sie oot raukka rauhallasfa,
Kurja kuukumaisillasi,
Katalainen kannoillasi.

107. Syöttäwi meri sifansa.

"Woi meitä merisifoja,
Hywän Päiwän hylkehä,
Näillä Päiwilän pihoilla,
Hywän järwen rannikoilla!"

"Mi meidän merisifojen,
Hywän Päiwän hylkehien,
Näillä Päiwilän pihoilla,
Hywän järwen rannikoilla?
Syöttäwi meri sifansa,
Hywä järwi hylkehensä.

Meripä näkywi meille,
Meri melän iffunoihin,
Meri ennenki elätti,
Meri syötti, meri juotti,
Meri saatti saappahisün,
Pojat kenkähän kowahan,
Pienet püiat pintelihin.”

108. Wangittu panna.

Ultoa runoja kuulin,
Puhki tuohden tuomioita,
Halki lauan lausehia,
Läpi sammalen sanoja,
Wiinasta walituswirren,
Runon ruoan kuolemasta;
Kun on wiina kuoletettu,
Kaotettu kaunis ruoka,
Jos oli joukoissa ilona,
Kawintona rahwa'assa,
Ilon alku iltaßilla,
Elon alku aamußilla;
Hywä herrojen howissa,
Paras herffu pappiloissa,
Kaunis kaitissa siioissa,
Talonpoikien tuwisissa;
Lohutti suruset syämet,
Jlahutti itkewäiset;

Saatti miehet mielipäähän,
 Ihmiset elo kätehen,
 Kullat kulmille kohotti,
 Nosti helmoille hopiat.

Voi sima pannu parka!
 Mitä tieät tehnehesi —
 Leitkö murhan, wai warastit?
 Kun oot wangittu kowasti,
 Pyöty rautohin lujasti;
 Kun on huulet rikki lyöty,
 Kaikki hattusi halastu,
 Dot kun oksalla orawa,
 Käpy suussa kääntelewä.

Meiän kuulusa kuningas,
 Majasteetti maan isäntä!
 Päästä piiput piinan alta,
 Pannut kaikki kahleista;
 Pane pannut walloillensa,
 Entiselle ennollensa,
 Sangoistansa rippumahan,
 Pisaria tippumahan,
 Että me poloset poiät
 Saisimme sawurajasta,
 Pikarin piwohon panna,
 Suuruspullin suun etehen,
 Ystävät wihollisista,
 Hywät weljet wierahista.

109. Tynnyrin puhe.

Mitä putsinen puhui,
Satawantinén sanowi? —
Sitä putsinen puhui,
Satawantinén sanowi:
”Kyllä muistan murhiwuoet,
Urwoan ajat pahemmat;
Isä surwi suokanermat,
Weikko wehkoja keräsi,
Niti hiehoa herutti,
Sisko wuohta wollotteli;
Hiljan joutu juomakansa,
Kulettihin kuulut miehet.”

110. Oluen synty.

Tieän mä oluen synnyn,
Humalast' oluen synty.
Humala, Remusen poika,
Piennä maahan pistettihin,
Kyninä maahan kynnnettihin,
Wiholaisna wisokottihin,
D s m a n pellon penkerehen,
Wierehen K a l e w a n kaimon.
Siitä taisi taimi nostaa,
Mletä wihanta wirpi,

Osmannin pellon penkerellä,
Wierellä Kalewan kaimon;
Koussi puuhun pienosehen,
Kohiti latwoa kohosi.

Niin huhu humala puusta,
Ohra pellon penkereltä,
Wesi kaimosta Kalewan:
”Milloin yhtehen yhyimmä,
Konsa toinen toisihimme:
Soulunako, kekrinäkö,
Waiho wašta pääsäisnä,
Waiho jo tänäki päänä? —
Jospa jo tänäki päänä.”

Tuosta kohta koolle saiwat,
Ja tuliwat toisihinsa;
Wästäräkki wettä kanto
Kerkeän kesäsen päivän,
Punalintu puita pilkko,
Tianen pani olutta.
Hywin se tianen tiesi,
Osasi oluen panna,
Waan ei tiennynnä nimetä.

Risfa wirkko fiukoalta,
Kasi lausu lauan päästä:
”Olut on oikia nimensä,
Hywä juoma hurškahille,
Paha paljo juonehille;
Hurškaat ilottelewi,
Hullut tappeloittelewi.”

Tianenpa pieni lintu,
Warpunen wäjäwaranen,
Kutsu paljo wierahia
Oluille juotawille;
Hywä oli juoma hurškahille,
Paha paljo juonehille:
Pani se hullut huiškamahan,
Mielipuolet meiskamahan.

Tianenpa pieni lintu,
Warpunen wäjäwaranen,
Ei woinut kotona olla,
Piti metsähän paeta.

111. Tehkämme ilonen ilta.

Jo on mennyt mennyt vuosi,
Mentöhön tämäki vuosi
Muien vuosien mukahan,
Muien päiwien perästä!
Laulukkame, soittekkame,
Tehkämme ilonen ilta! —
Ei tässä surulla syöä,
Ei eletä huolen kanssa,
Tässä syöhän surutta,
Eletähän huoletonna;
Tässä on soitot seinimillä,
Kanteleet kamanan päällä,
Harput, huilut kammariissa,

Hlopillit ikkunoilla,
Porokellot portin päällä,
Nämpäkellot räystäähillä;
Tanner täynnä tanssijoita,
Keskipiha keikkujointa;
Kellerit teloja täynnä,
Telat täynnä puolikoita,
Puolikot olutta täynnä;
Keipeä sata sylhyistä,
Woita wiisi leiwiskäistä,
Seitsemän sianlihoa.

112. Hyvä isäntä.

Sanelen salituvista,
Saajasta salitupien,
Laulan lautsan laskeijasta,
Isännästäni ilotsen;
Jok' on saanut suosta suojan,
Koin korvesta kokenut,
Hirret hirmulta mäeltä,
Ruotehet romeikolta,
Malat marjokankahilta,
Sammalet sulilta soilta.

Usein hyvän isännän,
Sen tarhan talon isännän,
Jäänyt on kinnasta kinvelle,
Hattua hawun selälle,

Saaheessa tätä salia,
Kammaria kalkuttaissa.

Usein hyvä isäntä,
Se tarffa talon isäntä,
Nossut on nuotiotulelta,
Hawannut hawusialta;
Hawu pään on harjaellut,
Warpa wartalon suginut,
Hirsiä hakattaessa,
Kartanoa tehtäessä.

Usein hyvä isäntä,
Se hyvä talon isäntä,
Saapi wierasta salihin,
Tuttuja tupansa täyen,
Lautsan täyen laulajoita,
Jkkunan ilotsijoita,
Joka sopen soittajoita,
Karsinan karehtijoita,
Seinäwieret seisojia,
Litowieret astujia,
Tanhuaiset tanssijoita,
Pihat pitkin kulkijoita,
Maat ristin matelijoita.

113. Hyvä emäntä.

Usein hyvä emäntä,
Se tarffa talon emäntä,

Kuulewi kufotta nostä,
Kananlaxsetta karata,
Wihtimähän wiljoansa,
Katsomahan karjoansa;
Dnko oikein Dmena,
Lyttyllähän Lyttimäinen.

Usein hywä emäntä,
Se tarkka talon emäntä,
Itse rihmat ketreäwi,
Itse kantahat kutowi;
Ei kysy kynsiä kylästä,
Oppia ojan takoa,
Pirran piitä naapurista,
Tointa toisesta talosta.

Usein hywä emäntä,
Se tarkka talon emäntä,
Saapi saunassa asua,
Syänyöllä yksinänsä,
Maltahia katsomassa,
Ituja imeltämässä;
Kasit ei maata maltahia,
Kisfat istuta ituja.

Usein hywä emäntä,
Se tarkka talon emäntä,
Dsoaa oluen panna,
Wirutella wiinakullan,
Gloksi imehisille,
Ja riemuksi rahwa'alle,
Jumalalle kunniaksi,
Luojaalle ylistykseksi.

114. Kiitos emännälle.

En minä puhu pufista,
Sano en sarwiraawahasta,
Enkä laula lampahista,
Kellokauloista kelota;
Puhun putron keittäjästä,
Nuokapuustani pumajan,
Laulan ruoan laittajasta,
Oluen osoajasta.

Kiitos kaunosen Jumalan
Emännästä tään talosen!
Tämän ruoan laittamasta,
Tämän pöyän täyttämästä,
Liioilla lihamuruilla,
Kaunehilla kaffaroilla.

Kiitos kaunosen Jumalan
Emännästä tään talosen!
Hywin on tehynnä emäntä,
Kun ompii olutta pannut,
Siit' on tehnyt sen paremmiin,
Kun on juomahan kutsuttu.

115. Sopitaisia.

Min kuulin saneltawaksi,
Tiesin tehtävän iloa:

Sopineeko, syntyneeko,
Käyneeko, tyhänne'eko,
Miesten soitto, naisten laulu,
Piikojen ilopiäntä? —
Miks' ei sowi, miks' ei synny,
Miks' ei käy, miks' ei tyhjäjä,
Miesten soitto, naisten laulu,
Piikojen ilopiäntä;
Sovitettu on, synnytetty,
Musta walkian waraksi,
Tyhyt pitkän puolisoiksi,
Pieni suuren wastimeiksi,
Kannunlauaksi kataja,
Tuomi tuopin wanteheksi,
Pakatsin rekipajuksi.

116. Woisi nuo pariksi panna.

Likka tanssiwi somasti,
Poika polkewi kowasti;
Tasasemp' on neien tanssi,
Kun pojan polosen tanssi.
Likka on nätti ja soria,
Poika potra ja koria;
Woisi nuo pariksi panna,
Kun ei ämmät äkkäjäisi,
Koukkuleuat kolkajaisi.
Tulisko Turusta rutto,

Amputauti Nunuksesta,
Tappaisi akat kylästä,
Koukkuleuat kollahtaisi! —
Saisi naastit naiaksensa,
Koriat kosisa käyä.

117. Tansin kulkku.

Si tanssi minun taluma,
Eikä toisen kumppalini;
Tanssi on tuotu tuolta maalta,
Kisa taampata taluttu:
Wienan päälliltä wesiltä,
Saksan salmilta sywiltä.
Eipä vielä sieltäkänä,
Ei perän pereäkänä;
Tanssi on tuotu tuonnempata,
Kisa taampata taluttu:
Alta Wiipurin wihannan,
Alta suuren Suomen linnan,
Eipä vielä sieltäkänä,
Ei perän pereäkänä;
Tanssi on tuotu tuonnempata,
Kisa taampata taluttu:
Takoa Tanikan linnan,
Uuen linnan ulkopuolen,
Pietarin pihoja myöten,
Kautta Wiipurin wihannan.

Ulwo ukset Uuen linnan,
Nauku Narwan linnan portit,
Suju sillat Suomen linnan,
Winku Wiipurin weräjät,
Tanssia taluttaessa,
Jlokasta tuotaessa.

Heposet weti hiesssä,
Warsat waahessa samosi;
Wesi tippu wempeleestä,
Raswa rahkehen nenästä,
Tanssia taluttaessa,
Jlokasta tuotaessa.

Reki rautanen ratsasi,
Kapla patwinen patsasi,
Jalas koivunen kolasi,
Luoffi tuominen tutasi,
Tanssia taluttaessa,
Jlokasta tuotaessa.

Pyyhyet wihertelivät
Wesasilla wempelillä,
Drawat samoelivat
Nisoilla waahterisilla,
Tetryet kufertelivät
Korjan kirjawan kofalla,
Tanssia taluttaessa,
Jlokasta tuotaessa.

Rannot hyppi kankahalla,
Mäellä pelmusi petäjät,
Riwet rannalla rakosi,
Someret siottelihen,

Tanssia taluttaessa,
Illosta tuottaessa.

Lehmät partensa lewitti,
Härät katko kytkyensä;
Naiset katso naurusuulla,
Emännät ilolla mielen,
Tanssia taluttaessa,
Illosta tuottaessa.

Herrat nosti hattujansa,
Kuninkaas kypärijänsä,
Wanhat miehet sauojansa,
Pojat nuoret polwiansa,
Tanssia taluttaessa,
Illosta tuottaessa.

Jo tanssi pihalle saapi,
Ilo alle ikkunoiin;
Wuotas mie kysyn lupoa,
Talunko tanssini tupahan.

Keltäpä kysyn lupoa? —
Isännältä pöyän päässä,
Emännältä etehisestää,
Pojalta rahin nenästä,
Tyttäreltä karsinasta:
Talunko tanssini tupahan,
Iloimmun lattialle?

Isäntä sanansa wirkki:
"Talu tanssisi tupahan,
Talu tanssiwierahasi!
Maholehmän tappanemma,

Tansin tallaellaksenne,
Holeikin lyöäksenne.”

Tanssi tungeksen tupahan,
Hlo pirtihin ajaksen;
Jalan polki portahalle,
Käen kääkähän siwalti;
Kiukoa kiwinen liiftu,
Patsas patwinen patsasi,
Silta soitti sorsanluinen,
Laki kultanen kulisä,
Tansin tullessa tupahan,
Hloimmun astuesssa.

118. Tanssin yrittelijä.

Tahon mie tanssihin ruweta,
Hlowirtehen wiretä;
Täytykö tätä tupoa,
Lainataanko lattiata,
Tanssia tafasen kansan,
Kansan nuoren noikustella? —
Kun ei täytyne tupoa,
Lainattane lattiata;
Talun tanssini pihalle,
Hlowirteni wiluhun.
Sitte tansin tanterella,
Keikun keskellä pihoa,
Jos ei pää lakehen koske,

Otsa ei ortehen kolaha,
Jalat sillan liitoksehen.

"Täytyypä tätä tupoa,
Lainatahan lattiata,
Tanssia tasasen kansan,
Kansan nuoren notkustella."

Suuri kiitos, kostjuntala!
Kenpä tanssihin tulewi,
Sille poika syntyöhön, *)
Wastakoivun walkeuinen,
Mereren ruowon ruskeuinen!
Ken ei tulle tanssihini,
Sille tyttö syntyöhön,
Terwatynnyrin pituinen,
Terwapartsan paksuffainen!

työsuud?

119. Tule meille tanssimahan.

"Tule meille tanssimahan!" —

"Kenen kanssa tanssimahan?"

"Ompa meillä wanha akka, **)
Wanha akka, **) olkiwuo."

"Empä tansi, enkä taia,
Empä huoli, en kylene;
Wilu käsi, wilu jalka,
Wilu kaikki katsantonsa."

*) Katso: laulu 13, rati 7—21. **) Ukko.

"Tule meille tanssimahan!"

"Kenen kanssa tanssimahan?"

"Ompa meillä nuori neito, *)

Nuori neito *) sulkkuvuoe."

Sekä tansin, jotta taian,

Kanssa huolin ja kykenen;

Lämmiin käsi, lämmin jalka,

Lämmiin kaikki katsantonsa.

120. Tahtoisitko rakastaa.

"Tahtoisitko rakastaa —

Mie työnnän tytön **) sinulle,

Annan mie tämän sinulle;

Sinull' on ihanat silmät,

Hänellä syän sulonen.

Kunpa hänen tietäisit,

Lo' et häntä heittäisi,

Rihlat hänelle laittaisit,

Sormukset sowitzteleisit."

Tahtoisimpa rakastaa —

Ellei kieltäisi isoni,

Ellei estäisi emoni;

Veikko on mennyt Wiipurihin,

Siskoni on Pietariissa.

*) Sulho. **) pojan.

Hymä kiitos, hymä laitos;
Saatihinpa nuori sulho, *)
Nuori sulho, *) kaunis sulho, †
Wakkianwerewä sulho. *)

121. Awattame aitoamme.

Awattame aitoamme,
Potkastame porttiamme —
Laske sulhoa **) sisälle!
Jo on sulhonen †) sisästä.
Katso sulho *) kaunoast,
Kurkistele kultoasi;
Katso yhtä, katso toista,
Katso kaikkien parasta!
Kenen katsot kaunihiksi,
Urvoat parahimmaksi,
Sille iske silmeäsi,
Sille kättä käppähytä;
Ukat saakohot sanoa,
Mitä mielenä tekewi.
Suokse sulho, *) jouwu sulho, *)
Piehu sulho, *) lennä sulho *)! —
Toiset ringissä tanssaa,
Kuti kultansa kanssa.

*) Nelto. **) neltoa. †) neitonen.

122. Hyvä ilta lintuseni.

Hyvä ilta lintuseni,

Hyvä ilta kultaseni,

Hyvä ilta nyt minun oma armahani!

Tansi, tansi lintuseni,

Tansi, tansi kultaseni,

Tansi, tansi nyt minun oma armahani!

Seiso, seiso lintuseni,

Seiso, seiso kultaseni,

Seiso, seiso nyt minun oma armahani!

Anna kättä lintuseni,

Anna kättä kultaseni,

Anna kättä nyt minun oma armahani!

Polwin maahan lintuseni,

Polwin maahan kultaseni,

Polwin maahan nyt minun oma armahani!

Räsi kaulaan lintuseni,

Räsi kaulaan kultaseni,

Räsi kaulaan nyt minun oma armahani!

Halausta lintuseni,

Halausta kultaseni,

Halausta nyt minun oma armahani!

Suuta, suuta lintuseni,

Suuta, suuta kultaseni,

Suuta, suuta, nyt minun oma armahani!

Täysi, täysi lintuseni,

Täysi, täysi kultaseni,

Täysi, täysi nyt minun oma armahani!

Ilös maasta lintuseni,
 Ilös maasta kultaseni,
 Ilös maasta nyt minun oma armahani!
 Tää hyvästi lintuseni,
 Tää hyvästi kultaseni,
 Tää hyvästi nyt minun oma armahani!

123. Köyhä ja rikas wouti.

”Minä, minä köyhä wouti,
 Maan möin, senki söin,
 Itse jouwuin kulkemahan.
 Tytär warrelle waluwi,
 Toinen miehelle menewi,
 Ei oo sukkoa sukua,
 Eikä lakkia lajia,
 Eikä halwinta hametta,
 Paitoa pahintakana;
 Lehmä kaatu, lammas kuoli,
 Kuoli lampahan karitsa.”

”Minä, minä rikas wuoti,
 Minull’ on riistöa rahoa,
 Tawaroita tallellani,
 Paljo pantua olutta,
 Kiviessä kellarissa,
 Tammisen tapin takana,
 Koivusen korenon alla,
 Syöäksenne, juoäksenne
 Iloleikin lyöäksenne,

Lehmän korwa leikkaella,
Hewon häntä tyssäellä.”

124. Hirwenhiihanta.

”Mie olen hirwen hiihannassa,
Salopeuran jaksannassa,
Kaikk’ on kenkäni kulunna,
Näitä teitä juostessani,
Samotessani saloja;
Onko hirviä salossa,
Onko nähty näillä mailla?” —

”Ompa hirviä salossa,
Ompa nähty näillä mailla,
Onwa hirwi liinaharja;
Tässä on käynyt tään kesosen
Meiän herran heinikossa,
Nähty on kanssa kaalimaassa;
Paljo on pahoa tehnyt,
Eyönyt heinät, maannut marjat,
Kaikki kaalinpäät kalunna,
Jost’ on waitia walitus
Ylitse koko kylämme.
Tapa kohta, kun tawannet,
Eyö’pä päähän, kun sa löyät,
Koua häntä nuolellasi,
Jouahuta jousellasi,
Tahi laske laahingilla,
Pyyä pysyssi keralla!”

125. Miksi en wäsyisi.

Seponenki hengähtäwi
Matkan pitkän mentyänsä,
Kautanenki raukenemi
Kesäheinän lyötyänsä,
Wetonenki wierähtäwi
Joen polwen juostuansa,
Tulonenki tuikahtawi
Yön pitkän palettuansa;
Niin miks' en minäi wäsyisi,
Miks' en heikko hengähtäisi,
Miks' en wieno wierähtäisi,
Miks' en tuhma tuikahtaisi,
Illan pitkiltä iloilta,
Päiwänlastun laulamilta?

II. Wääkansan lauluja.

a) Antiaisisa.

126. Onko mitä milläki?

(Koskimiehen puoli).

"Onko teiän neiollanne
Oman wärttinän wäkeä,

Oman hyppisen hyweä,
Oman keträn kiertämeä,
Hyvät hurstin huiahukset,
Päänalaset pällähykset;
Siwallukset silkkihuiwit,
Wilahukset willawaipat?"

(Kaason puoli).

"Kyll' on meiän neiollamme
Oman hyppisen hyweä,
Oman wärttinän wäkeä,
Oman keträn kiertämeä.
Kyll' on hursti huialeita,
Päänalasen pälläreitä;
Waan onko teiän sulhollanne
Oman jousen ampumoa,
Oman nuolen noutamoa,
Karhuntaljat katteheksi,
Petrantaljat peitteheksi?"

(Koskimiehen puoli).

"Kyll' on meiän sulhollamme
Oman jousen ampumia,
Oman nuolen noutamia,
Karhuntaljat kattehena,
Petrantaljat peittehenä;
Waan onko teiän neiollanne
Wiipurissa wiilatuita,
Raupungissa kaulatuita,
Kesäkuilla kuiwatuita,
Pantu päiväpaistehella,

Waattehia walkehia,
Talwisotkujä hyviä?"

(Kaason puoli).

"Kyll' on meidän neiolamme
Wiipurissa wiilatuita,
Kaupungissa kaulatuita,
Kesäkuilla kuuratuita,
Pantu päiwäpäisteHELLä,
Waattehia walkehia,
Talwisotkujä hyviä;
Waan onko teidän sulhollamme
Silkkiset sukansitehet,
Hopiaiset housunnauhat,
Saksansaappahat somaset,
Silkkihuiwit siivolliset,
Wien ruplan wilttihattu,
Ruuen ruplan wyö kusakka?"

(Koskimiehen puoli).

"Kyll' on meidän sulhollamme
Silkkiset sukansitehet,
Hopiaiset housunnauhat,
Saksansaappahat jalassa,
Silkkihuiwit siivolliset,
Wien ruplan wilttihattu,
Ruuen ruplan wyö kusakka;
Waan onko teidän neiossanne
Kelvollista fetreä'ätä,
Antojata funnollista;
Tokko käänty käärilauta,
Kun orawa oksapussä;

Tokko suihti sukulainen,
Kun kärppä kiiven kolossa;
Tokko piukki pirran piijit,
Kun tikka puun kupeessa?"

(Kaason puoli).

"Ompa meidän nelosamme
Kelvollista ketreä'ätä,
Kutojata kunnollista;
Niinpä käänty käärilauta,
Kun orawa oksapuussa;
Niinpä suihti sukulainen,
Kun kärppä kiiven raossa;
Niinpä piukki pirran piijit,
Kun tikka puun kupeessa.
Waan onko teidän sulhosanne
Kylwäjätä, kyntäjätä,
Siemenen sirottajata,
Warsan wiejeä wolle,
Mustan ruunan mullokselle?
Onko atransa teräwä,
Sekä luja luottimensa,
Millä nurmi kynnetähän,
Kämärifkö käännetähän?
Hywättö huuhtifirwehensä,
Kaunihitko kassaransa,
Jolla kasfi kaetahan,
Lehto lyvähän kumohon?"

127 Rutti, futti!

(Kosiomiehen puoli).

"Rutti, futti, kaaso rukka!
Kun sie neittäsi näkisit,
Kun sen käet käpäeleksen
Meiän sulhon kättä wašten!"

(Kaason puoli)

"Ei futti wäheäkänä,
Pientä pikkuruistakana;
Tuota toivo meiän neito,
Tuota toivo tuon ifänsä,
Kättänsä käpäelewän
Hywän sulhon kättä wašten."

(Kosiomiehen puoli).

"Rutti, futti, kaaso rukka!
Kun sie neittäsi näkisit,
Kun sen suu sopiaeleksen
Meiän sulhon suuta wašten!"

(Kaason puoli).

"Ei futti wäheäkänä,
Pientä pikkuruistakana;
Tuota toivo meiän neito,
Kaiken kaswantoajansa,
Suutansa sopiaelewan
Hywän sulhon suuta wašten."

(Kosiomiehen puoli).

"Rutti, futti, kaaso rukka!
Meiänp' oinas wallan otti,
Meiän pääsi päälle pääsi,
Meiän karkasi karitsa."

(Kaason puoli).

”Ei kutti wäheäkänä,
Pientä pikkuruistakana;
Tuota toivo meiän neito,
Tuota puolen polweansa,
Kaiken mennehen keseä,
Kaiken vuotta woipunutta,
Rahen öitä ollaksensa,
Kolmin koiskaellaksensa.”

(Kosiomiehen puoli).

”Kutti, kutti, kaaso rukka!
Söitpä, joitpa neitosesi;
Sinun on tyhjät istumesi,
Meiän täyet wuotehemme.”

(Kaason puoli).

”Woipa kurjat kuttianne,
Miehen²lemmot leiffiänne;
Millä te kutitteletta!
Emmä syönyt neioistani,
Enkä syönyt, enkä juonut,
En pannut pahenemahan,
Waan panin paranemahan.
Panin kyntäjän kylle,
Wakoajan waipan alle,
Leiwänsaajan leuan alle,
Kalansaajan kainalohon,
Hirwenhihtajan hikehen,
Karkhunsaaajan saunasehen;
Karkhuntajohin kaotin,
Wein wehnähinkalohon,

Ruispurnohon puotin,
Sinne saatin saahun lapsen,
Sinne aiotun asetin;
Annas Jumala aamun tulla,
Tuo Jumala toinen päivä,
Otan vaatetta vakasta,
Piesiinkä lippahasta,
Millä neittä valmistelen,
Kanaistani kaunistelen —
Jolla peitän pientä päätä,
Katan kaunista hiwusta;
Tuonpa fukkana tupahan,
Pöyhäntän pöyän päähän,
Ihmisten ihottawaksi,
Kansan katsaheltawaksi.”

128. Katso neitoasi! *)

(Koskimiehen puoli).

”Morsian mokalla huulin,
Kaaso kallella kypärin,
Itse sulhonen surulla;
Katso kaaso neitoasi,
Jott’ ei poikisi rekehen,
Satulall’ ei lasta saisi!
Sanoisi satulan syyksi,
Hewonharjan hieromaksi;

*) Lauletaan morsiamen raskasna ollen.

Tekis tieltä löytämäksi,
Matkalta tapoamaksi.”

(Kaason puoli).

”En oo ollut ennenkänä,
Pillkapuikko kenenkänä,
Senlaisien semminkänä;
Joko wainen joutunenki
Pillkapuikoksi polonen? —
Waan vielä tätä nykyä,
Wielä tällä kymmenellä,
Selwitäme, seisotame,
Pillkafirwesten kiasa,
Naurusuien hampahista. —
Muille nauroa pitäwi,
Ei emosen tyttölöille,
Ei waimon watsanwäelle;
Muista kummat kuulukohon,
Hätäkelot häilyköhön,
Ei emosen tyttölöistä,
Ei waimon watsanwäestä.”

129. Kasa kaasolla sylissä.

(Koskimiehen puoli)

”Kasa *) kaasolla sylissä,
Nuowaimolla nupukka *)!”

(Kaason puoli).

”Mitä sie kasasta kaason,
Nupukasta nuowaimon? —

*) Kuwailsewat ennen wihkimistä saatua lasta.

Tät' ei oo saatuna salassa,
Eikä piilossa pietty;
Täm' on saatu sängyn päällä,
Wihityillä wuotehilla,
Lakanoilla lauletuilla,
Siunatuilla pääsioilla."

130. Ele ihastu ensiillalla.

(Koskimiehen puoli).

Wuotas mie sanon sanasen,
Wirkan wierin sulholleni:
Sulhofainen nuorukainen,
Ele neitoa ihastu,
Ele neion waattehia;
Ele ensiillallasi,
Tof' ei wielä toisellana!
Kiitä huomenna hewoista,
Wuonna toisfa morsianta,
Kolmanna kotiwäwyä,
Itsiäsi et ikänä!
Moni on neito naitaisfa,
Drpana otettaisfa,
Portto poisajettaesfa,
Luosku luowuteltaesfa.
Moni on kaakku kaunis päältä,
Rowin kuorelta siliä,
Waan on sirkkoja sisäsfa,
Alfanoita alla kuoren.

Mont' on kantoa kas'ella,
Kaikk' ei koirun kantoloita;
Niä neitoja kylällä,
Ei kaikki hyväntapoja.

131. Kiitä sulho lyffkysi.

(Kaason puoli).

Kiitä sulho lyffkysi,
Kun kiität, hywinki kiitä!
Hywän sait, hywän tapasit,
Hywän luojasi lupasi,
Hywän anto armollinen.
Lue kiitokset emolle,
Pääsi poita wanhemmalle,
Kun tuuti tytön mokoman,
Ja mokoman morsiamen!
Puhas on neiti puolellasi,
Kirkas onpi kihloissasi,
Walkiainen walloissasi,
Soriainen suojaassasi.
Sait sa riskin rinnallesi,
Werewäisen wierehesi;
Sait sa riskin riihenpuijan,
Hempulaisen heinänlyöjän,
Pulskin poukkujen pesiän,
Warskin waatetwalkasian,
Karskin kankahan kutojan.

Miin sen piikki pirran ääni,
Kun käki mäellä kuffu;
Miin sen suiikki sukfulainen,
Kun kärppä kiwen raossa;
Miin sen käämy käännätteli,
Kun orawa oksafella.

132. Ele wie neittä pahville.

(Kaason puoli).

Sulho wiljon weikkoseni,
Wielä weikko parempi,
Emon lasta armahampi,
Ison lasta laufiampi!
Kuulesta ma kuin sanelen,
Kuin sanelen, kuin puhelen.
Elkäs meiän neioistamme,
Elkäs wiekö wehkasuille,
Panto parkkihuhmarelle,
Olkileiwille otelko;
Ei neittä ison koiissa,
Eipä wiety wehkasuille,
Pantu parkkihuhmarelle,
Olkileiwille otettu.
Aina wiilti wehnäsiä,
Katseli kananmunia,
Namut aittoja awailen,
Illat luhitia lufoten,

Maitotiinin tienohilla,
Dlutpuolikon powessa.
Ele wainen, sulho rukka,
Kiellä neittä kellarista,
Ele aitasta epeä;
Ei neittä ison koissa,
Eip' on kielty kellarista,
Tot' ei aitasta ewätty.

133. Puollusta neittäsi.

(Raason puoli).

Sulhofainen nuorukainen,
Miehen kanta kaunokainen!
Ellös meiän neioistamme,
Ellös sie pahoin pielfö;
Seiso seinänä eessä,
Pysy pihtipuolisena,
Ele anna anopin lyöä,
Elefä apen torua,
Ele wierahan wihata.
Pere käski pieksemähän,
Muu wäki mukittamahan;
Et hän raahi raukaiästasi,
Etkä henno hertaiästasi,
Kahan paljon pantuasi,
Enemmän luettuasi.

134. Neuo sulho neioistasi.

(Kaason puoli).

Sulhofainen nuorukainen,
Miehen kanta kammokainen,
Elkäs meiän neioistamme,
Elkäs sie pahoin pielkö,
Elkäs witsoin wingutelko,
Nahkaruoskin naukutelko;
Eipä neittä ennenkänä,
Ei neittä ison koissa,
Tot' ei witsoin winguteltu,
Nahkaruoskin naukuteltu.

Neuo sulho neitoasi,
Neuo neittä vuotehella,
Opeta owen takana,
Wuosikausi kummasasi;
Yksi wuosi suusanalla,
Toinen silmän iskemällä,
Kolmansi jalan polulla.
Kun ei sitte siitä huoli,
Ei totelle tuostakana,
Weä witsa wiiakosta,
Tuo'pa turkin helman alla,
Jolla neuot neitoasi,
Orpanoasi opetat —
Neuot nelisnurkkasessa,
Sanot sammalhuonehessa
Kyläkunnan kuulematta,
Sanan saamatta kylälle.

Ele nurmella nukita, niit niit.
 Pieksä pellon pientarella;
 Kuului si kumu kylälle,
 Tora toisehen talohon,
 Metsähän iso meteli,
 Naisen itku naapurihin.
 Elekä silmille sipase,
 Ele korvia koseta;
 Kuppki kulmalle tulisi,
 Sinimarja silmän päälle;
 Kylän kyntäjät näkisi,
 Kylän paimenet panisi,
 Kylän haukkui si harakat,
 Kysyisi kyläset naiset:
 ”Onko tuo soassa ollut,
 Talunna tappeluissa,
 Wai onko suen repimä,
 Tahi karhun kaapasema —
 Wai susiko sulhofesi,
 Karhu sulla kaunofesi?

135. **Ansioa myöten palkka.**

(Kaason puoli).

Sulhofainen nuorukainen,
 Miehen kanta kaunokainen!
 Kun neittä hywin pitelet,
 Niin hywäksi tunnetahan.

Kun tulet apen kotihin,
Ainoan anopin luoksi;
Itseäsi syötetähän,
Syötetähän, juotetahan,
Heposesi riisutahan,
Tallihin talutetahan,
Syötetähän, juotetahan,
Kaurawakka kannetahan.

Kun neittä pahoin pitelet,
Niin pahaksi tunnetahan.
Kun tulet apen kotihin,
Ainoan anopin luoksi;
Itseäsi ruoskitahan
Smallasi ruoskallasi,
Heposesi hirtetähän
Kokka'an, kujan lakehen,
Smillasi ohjillasi,
Smilla ohjaswarfillaasi.

136. Mitä itket neito?

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Mitä itket meidän neito? —

Itketkö sie leivätynyttä,
Leivätynyttä, lehmätynyttä,
Waiho sulhosi soreutta,
Wai emosi armautta?
Siskoseni, ainoseni,

Kanawarsi kaunoseni!
Et sie itke leiwätynyttä,
Leiwätynyttä, lehmätynyttä,
Etkä sulhosi soreutta,
Et emosi armautta;
Itket kaswon kauneutta,
Sekä hiuksen hienoutta,
Kun ne piennä peitetähän,
Katetahan kaswawana;
Piennä oot wihille wiety,
Lässa pantu lakki päähän.

137. Lähet jälen jäämättömäksi.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Niinkös luulit neito nuori,
Niinkö tiesit, jotta luulit,
Tiesit kerran lähtewäsi,
Et aina käfeäwäsi? —
Jo nyt on liittoosi liellä,
Lässa ompi lähtöaika.
Lähet tästä, kun lähetki,
Tästä kullasta koista,
Tson saamasta salista,
Emon kaunon kartanosta,
Meikon festikellariista,
Siskon tanssifiltasilta,
Syksyisen yön sylihin,

Kewähisen kierän päälle;
 Ettei jälki jäällä tunnu,
 Kierällä kexiä kenkä,
 Salan isku iljängolla,
 Hangella hamosen helma;
 Ettei äiti ääntä kuule,
 Iso ei itkua tajua,
 Kujerrust' ei kuule sisko,
 Oma weikko wieretystä;
 Kuulewat kyläset naiset,
 Ja kyllin kylän kasakat.

Voi sinua neito rukka,
 Kuinka taiat, kuinka raahit,
 Kuinka kuitenki eroat? —
 Emosefi wanhan heität
 Väävähän läkähtymähän,
 Kujahan kufistumahan,
 Kaatumahan kainvotielle;
 Isosesi wanhan heität
 Saunahan sawun sekahan,
 Kuiva vasta kainalohon.

138. Lähet kukka kulkemahan.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Kuules neiti, kuin sanelen,
 Kuin sanelen, kuin puhelen! —
 Olit kukka ollesfasi,

Kaswaesfasi kanarwa,
Wesa nuori nostesfasi,
Umpynen yletesfasi,
Näillä pitkillä pihoilla,
Kaunehilla kartanoilla.
Lähet nyt kukka kulkemahan,
Weran nukka wieremähän,
Tästä kullasta koista,
Kaunihista kartanoista,
Luulet wietävän kotihin,
Wietävän isosi luoksi;
Ei wieä isosi luoksi,
Wieähän isännän luoksi.

Lähet kukka kulkemahan,
Weran nukka wieremähän,
Luulet wietävän kotihin,
Wietävän emosi luoksi;
Ei wieä emosi luoksi,
Wieähän emännän luoksi.

Lähet kukka kulkemahan,
Weran nukka wieremähän,
Luulet wietävän kotihin,
Wietäväsi weikon luoksi;
Eipä wieä weikon luoksi,
Wieähän kyttyjen luoksi,

Lähet kukka kulkemahan,
Weran nukka wieremähän,
Luulet wietävän kotihin,
Wietävän sisaren luoksi;

Ei wieä sisaren luoksi,
Wieähän natojen luoksi.
Lähet kukka kulkemahan,
Veran nukka wieremähän,
Luulet wietävän kotihin,
Wietäväsi wierahiksi;
Eipä wieä wierahaksi,
Wieähämpä orjuutehen.

139. Toisiin toisessa talossa.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Neitokainen nuorukainen,
Kanamarja kaunokainen!
Kaswoit sie talossa tässä,
Korkian isosi koiissa,
Kaswoit kukkana kujilla,
Uhomaille mansikkana;
Kousit wuille wuotehelta,
Maiuille makoamasta,
Wenymästä wehnäsille,
Pettäjäisille pehuista.
Kun et woinut woita syöä,
Eipasit sianlihoa,
Ei ollut huolta ollenkana,
Ajatusta aionkana;
Annoit huolta honkasien,
Ajatella aiaksien,

Surra suuren suopetäjän,
Korpikuusen kuikutella.
Sie waan liehuit lehtyisenä,
Perhosena pyörähtelit,
Lennit lintuna lehossa,
Käw't kanana kartanolla.
Menet toisehen talohon,
Toisehen emon alahan,
Perhehesen wierahasen;
Toisin siellä, toisin täällä,
Toisin toisessa talossa —
Toisin ukset ulwasewat,
Toisin wierewät weräjät,
Sanowat saranarauat.
Et osaa owisfa käyä,
Weräjissä wieretellä,
Talon tyttöjen tawalla;
Et tunne puhua tulta,
Eikä liettä lämmitteä,
Ensinkään emännän lailla;
Taia et taittoa pärettä
Talon miehen mieltä myöten,
Sulhosen syäntä myöten.
Tulet tuttuna tupahan,
Ei ole tuttua tuwassa,
Rakast' ei rahin nenässä;
Tup' on tyhjä tultuasi,
Mutio awattuasi,
Ei isonen armastele,
Eikä äiti mainittele.

140. Jo nyt waihoit, minkä waihoit.

(Morssiamelle tuttawiltansa).

Woi neiti, sisarueni!
Jo nyt waihoit, minkä waihoit;
Waihoit armahan isosi
Appehen anipaha'an,
Waihoit armahan emosi
Anoppehen ankarahan,
Waihoit wiljon weljyesi
Kyyttäniškahan kyttyhyn,
Waihoit siskosi siweän
Naljasilmähän natohon,
Waihoit liinawuotehesi
Nokisihin nuotioihin,
Waihoit walkiat wetesi
Lilaskihin liettehisiin,
Waihoit hiekkaramnikkosi
Mustihin muraperihin,
Waihoit armahat ahosi
Kanarwikko kankahisiin,
Waihoit marjaset mäkesi
Raskikantohin kowihin.

141. Luulitko huolet loppuvan?

(Morssiamelle tuttawiltansa).

Miinkö luulit meiän neito,
Miinkö kaswawa kanaanen,

Huolet loppu, työt wäheni,
 Tämän illan istumilla,
 Tämän aamun astumilla,
 Keskipäiwän keikkumilla;
 Maata sinne wietäwäwäsi,
 Unille otettawasi? —
 Eip' on maata wieä'kana,
 Unille oteta'kana;
 Waista walwoa pitäwi,
 Waista huolta hoiwatahan,
 Hjatusta annetahan,
 Pannahan pahoa mieltä,
 Piikamieltä liitetähän.
 Kunis huiikit hunnutonna,
 Sinis huiikit huoletonna,
 Kunis liikut liinatonna,
 Piikut liioitta sanoitta;
 Äsken huntu huolta tuopi,
 Palttina pahoa mieltä,
 Piina liikoja sanoja,
 Pellawa perättömiä.

142. Läksit kouluhun fotoa.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Niinkö luulit neito nuori,
 Niinkö tiesit, jotta luulit,
 Luulit yöksi lähtewäsi,
 Käyä päiwäksi käsest? —

Etpä yöksi lähtenynnä,
Etkä yöksi, et kaheksi;
Läksit kaikeksi iäksi,
Kuuksi päiväksi katosit.
Läksit kouluhun kotoa,
Piinahan ison pihoilta;
Kowa on koulu käyäksefi,
Piina pittää ollaksefi,
Ikävä eleäksefi.
Siell' on ohjat ostettuna,
Valmistettu wanfirauat,
Ei ketänä muita wästen,
Wästen waiwaista sinua,
Ja kohti kowaosaiista.
Kyllä saat kokea koito,
Kokea kowaosanen,
Apn luisia leufaluuta,
Anopin kiwistä kieltä,
Kyn kylmiä sanoja,
Naon niskän nakkeloita;
Appi on karhu kartanolla,
Anoppi susi supussa,
Knty kynä kynnyksellä,
Nato nauloina owella.

143. *Upiat atiworeisut.*

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Veitonen sinä sifari!
Mit' olet pahoilla mielin,

Ulla kulman kuurullasi? —

Etkö muista, kuin sanelin:

”Ele sulhoon ihastu,

Ele sulhon waattehisiin;

Sulholl’ on suen ikenet,

Kewon kuokot kormanossa, *kuokot on kassissa.*

Karhun maksat kainalossa,

Werenjuojan weitsi wyöllä,

Jolla pääätä piirtelewi,

Selkeä sirettelewi.” —

Et sinä sitä totellut,

Et kuullut minun sanoa;

Sie waan sulhoon ihastuit,

Sekä sulhon waattehisiin.

Kerran lähteä käkesit,

Kerran toisen toiwottelit,

Lähteä emon eloilta,

Wanhan taaton tanhuilta,

Wiertä maille wierahille,

Käyä käskemättömille,

Miniäksi miehelähän,

Drjäksi anoppelahan.

Niinkö luulit neito nuori,

Niinkö kaswawa kanaanen,

Atiwoihin wietäwäsi,

Djamiin otettawasi? —

Siell’ on ouot oljareisut,

Apiat atiworeisut:

Halko pittä piirasina,

Seiwäs särpimen siassa,

Hamara sianlihoina,
Nyrkki woina wehnäsnä.

144. Heitän suoni, heitän maani.

(Morsian lähtiesfänsä).

Heitän suoni, heitän maani,
Heitän heinikkopihani,
Heitän walkiat weteni,
Heitän hietarantaseni,
Kylpiä kylän afoille,
Paskoia paimenille.
Suot heitän sorchtioille,
Sekä maat malekšioille,
Pihat pitkin juokšioille,
Mitawieret astujille,
Seinäwieret seisojille,
Kujowieret kulkioille,
Ison niityt ilwekšille,
Peuroille isoni pellot,
Ahot hanhien asua,
Lintujen lehot lewätä.

Lähen tästä, kun lähenki,
Toisen lähtewän keralla,
Kanssa toisen karkulaisen;
Lähen pois talosta tästä,
Ison saamasta salista,
Weikon festifellarista,

Syksyisen yön sylihin,
Kevähisen kieran päälle,
Tottei jälki jäällä tummu,
Jälki jäällä, tiera tiellä,
Jalan isku iljangolla,
Hangella hamosen toimi,
Helman hiepsintä lumella;
Ettei äiti ääntä kuule,
Iso ei kuule itkuaani,
Itkewisä itkewäni,
Parhuvan pahoissa miehin.

145. Läyli lähteä, läyli ilman.

(Morssian lähtiesfänsä).

Läyli lähteä tulewi,
Läyli olla lähtemättä;
Lähteä toki tulewi,
Kun on luotu lähtemähän,
Korkiammasta ei koista,
Matalampiin majoihin,
Rikkahammiltai eloilta,
Köyhempihin kellarihin.
Niinp' on neiti luotunaki,
Tyttäri tuuwiteltunaki,
Laattolasta miehelähän,
Miehelästä tuonelahan.
Lähsä on nyt muien lähtö,

Liki saanut muien liitto,
 Minun on lähtöni lähemmä,
 Minun liittoni lähemmä.
 Lähen pois talosta tästä,
 Tästä kuulusta koista,
 Honkasiesta huonehista,
 Lautakatto kartanoista,
 Petäjäsiihin pesihin,
 Koivusihiin koppeloihin.
 Heitän Kriesuksen siahan,
 Maarian tähän majahan;
 Hyw' on toiste tullakseni,
 Kensti keikutellakseni,
 Ennentuttuhun tupahan,
 Emon kaanon kartanohon.

146. Si toiste tunneta'naan.

(Morſian lähtiesänsä).

Lähen nyt talosta tästä,
 Korſian ifon koista,
 Heitän wanhat walkameni,
 Entiset elosiäni;
 Hyw' on toiste tullakseni,
 Kaunis kaaputellakseni.
 Tulen toiste, kun tulenki,
 Ilman teiän kutsunatta,
 Hyw' ois tulla kutsunalla;
 Ette kutsu kuitenkana.

Sitte toiste tullesani,
Kotihini käyesäni,
Ei minua muuti tunne,
Kun ne kaks'i kappaletta;
Alimmainen aian witsa,
Perimmäinen pellon seiwäs,
Nuo on piennä pistämäni,
Neitona witsastamani.

Emoni mahowa lehmä,
Minun nuorra juottamani,
Wasikkana waalimani,
Ammoa rifuttelewi,
Pitkillä piharikoilla,
Talwisilla tanterilla;
Se tuo tuntuenee minua
Kotoseksi tyttäreksi.

Iseni iki oronen,
Minun piennä syöttämäni,
Neitona apattamani,
Hirnuu rifuttelewi,
Pitkillä piharikoilla,
Talwisilla tanterilla;
Se tuo tuntuenee minua
Kotoseksi tyttäreksi.

Weiikoni kotonen toira,
Minun piennä syöttämäni,
Neitona opastamani,
Haukkua rifuttelewi,
Pitkillä piharikoilla,
Talwisilla tanterilla;

Se tuo tuntenee minua
Kotoseksi tyttäreksi.
Mut ne ei minua tunne
Kotihini tultuani,
Waikk' on wanhat wakkameni,
Entiset elosiäni.

147. Muuttunut koti.

(Morsian lähtiesänsä).

Lähen kurja kulkemahan,
Waiwanen waeltamahan;
En tule kotihin ennen,
Kun oman orihin reessä,
Oma poika ohjillani,
Saamani satulan päällä,
Kantamani kannuksilla.

Sitte tuonne tullessani
Ison entisen pihoille,
Koin ne waakuwat warikset,
Harakat hakahtelewi,
Ison pitkillä pihoilla,
Tasasilla tanterilla:
"Mitä sie tulit kotihin
Kuta kurja kuulemahan? —
Jo on kuollunna isosi,
Kaonmunna kantajasi;
Weikko istuu ison siassa,
Weljen waimo emon tilalla."

Menen mie toki pihalle,
Njan porstuan etehen.
Vuotan wiikon weikkoani
Riisumahan rinnuksia,
Kisoja alentamahan.
Eipä weikko tulle'kana,
Itse riisun rinnukseni,
Itse aisan alennan.
Wielä vuotan weikkoani
Tuosta käymähän tupahan;
Eipä weikko tulle'kana,
Itse tungeme tupahan,
Annan kättä kääkäselle,
Kylm' on kääkä kättä wasten.

Sitte tultua tupahan
Dwensuuhun seisotame,
Dwensuuhun, orren alle,
Kattilan pitotiloille,
Koriat kotoset naiset
Ei tulla likistämähän,
Käyä kättä antamahan.
Koria minä itseki,
En mene likistämähän,
Käy en kättä antamahan.
Pistän kättä hiilokselle,
Hiilet kylmät hiiloksessa,
Pistän kättä kiuksalle,
Kiwet kylmät kiuksassa.

Weikko penkillä wenywi,
Synli syttä hartioilla,

Waaksa muulla wartalolla,
Kynnära kyentä päässä,
Kortteli kowaa nokea.

Kysy weikko wierahalta:

"Mistä wieras wein takoa?" —

"Minä wanhin sikkojasi,

Ensimmäin'n emosi lapsi."

Weikon silmät wierimähän,

Posket weikkoni wesille.

Wirrko weikko naisellensa:

"Hanki syöä wierahalle!" —

Tuo weikon werinen nainen

Kanto kaalia etehen,

Jost' on rakkii raswan syöny,

Koira suolan koitellunna.

Wirrko weikko naisellensa:

"Tuo olutta wierahalle!"

Tuo weikon werinen nainen

Tuopi wettä wierahalle;

Ei sekänä siwon wettä —

Sisaresten silmiwettä,

Källysten käenpesemä.

148. Kun itket, hywinki itke.

(Morsiamelle tuttawiltansa).

Itke, itke meiän neito!

Kun itket, hywinki itke,

Itke meiän itkettäisä.

Kun et itke itkettäisä,
Itket toiste tullessasi,
Itket kynsin kynnyksessä,
Hampahin ovihaoissa;
Itket tulwille tupasen,
Siltalauat lainehille,
Kynnärän joka sopelle,
Lammit keskilattialle;
Kun tulet ison kotihin,
Kun löyät isosi wanhan
Kujahan kukištunehen,
Kartanolle kaatunehen.

Itke, itke meidän neito!

Kun itket, hywinki itke.
Kun et itke itkettäisä,
Itket toiste tullessasi,
Kun tulet emon kotihin,
Kun löyät emosi wanhan
Lääwähän läkähtynehen,
Kuollehen kupo sylihin.

Itke, itke meidän neito!

Kun itket, hywinki itke.
Kun et itke itkettäisä,
Itket toiste tullessasi,
Kun tulet weikon kotihin,
Kun löyät weikkoši werewän
Wainiolle waipunehen,
Metsähän menettynehen.

Itke, itke meidän neito!

Kun itket hywinki itke.

Kun et itke itkettäisfä,
Itket toiste tullessafi,
Kun tulet siskon kotihin,
Kun löytät siskosi siweän
Sotkutiellä fortunehen,
Jääneen karttu kainalohon.

149. Rutti, kutti, neito rukka!

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Siskoseni, ainoseni,
Kanawarsfi kaamoseni!
Enkö mie sanonut sulle,
Sanonut saoinki kerroin:
"Ele kuusissa kuhaja,
Närehillä näyttelete;
Ele puissa puuttelete,
Oksilla ojentelete!" —
Et sinä sitä totellut,
Et kuullut minun sanoa;
Sie waan kuusissa kuhasit,
Närehillä näyttelitet,
Sinä puissa puittelitet,
Oksilla ojentelitet.

Rutti, kutti, neito rukka!
Enkö mie sanonut sulle,
Sanonut tämän kewättä,
Tämän syystä syylätellyt:

"Tehkäämes kiwinen linna,
Salasanna salwattame,
Salasanna, piilopirtti,
Keskelle meren seläistä,
Jossa piikoja piellä,
Kanojamme kaswatella,
Ettei pääse Suomen sulhot,
Suomen sulhot, maan kosiat."

Neinpa aina neittä neuoin,
Orpanoani opetin:

"Kun tulewi Suomen sulhot,
Suomen sulhot, maan kosiat,
Sinä wastahan sanele,
Ja puhele puoleltasi:
"Tupa on tehty miesten tulla,
Talli seisoa vritten;
En lähe rewon rekehän,
Suen juoksewan jälille,
Lähe en karhun kantapäille,
Enkä korjahan kosian."

Et sinä sitä totellut,
Et kuullut minun sanoa;
Läksit sie rewon rekehän,
Suen juoksewan jälille,
Läksit karhun kantapäille,
Sekä korjahan kosian.

Rutti, kutti, neitto rukka!

Kuules vielä, kuin saneleen:

"Kun olit rakas rahoin,
Käpäs kättä antamahan,

Niin ole rakas rekehen,
Sekä siemä lähtemähän,
Käpäs käymähän kylähän;
Dri suitsia purewi,
Rautoja ratustelemi,
Reki neittä wuottelemi.”

150. Ele itke neito rukka.

(Morjiamelle tuttaviltansa).

Ele itke neito rukka! —
Ei sua etäälle wieä,
Ei wieä wesien taaksi,
Saksanmaalle saatettane;
Wieäjän wäähäsen maitse,
Yli salmen saatetahan,
Yli kynnyksen kylähän,
Poikki pellon naapurihin;
Turkki tuoahan jälestä,
Waippa wasta saatanehe.

Ele itke meidän neito,
Ellös olko milläskänä,
Alla päin, pahoilla mielin,
Alla kulman kuurullasi;
Et sie wierryt wehkasoille,
Puonnut parkkipuolikolle;
Ruispernohon putosit,
Raavit lauraammiohon.

151. Mitä neien itkemistä.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Mitä neien itkemistä,
Suuresti sureksimista! —
Ei ole it'ettäviä,
Suuresti surettavia;
Kun katsot kapehellesi,
Dikialle puolellesi,
Dmpa sulho suojassasi,
Mies werewä wieressäsi,
Kuonasi lohikalanen,
Kohenpoika puolellasi;
Hyvä mies, hyvä heponen,
Talon kanta kaikenlainen,
Sulho suotuinen keralla,
Kalewainen kannallasi.
Kiitä neito lyfkyäsi,
Kun kiität, hywinki kiitä;
Hyvän sait, hyvän tapasit,
Hyvän luojaasi lupasi,
Hyvän anto armollinen;
Hyvän osmon ohjillesi,
Kalewaisen kannoillesi.
Eipä tuo tok laiska liene,
Kyll' on waattehet wakaiset,
Wyöllä kusfakka koria,
Kippahattu, komppakengät;
Ei tuo wirsi wiinan kanssa,
Ei tusfaa tupakka suiussa.

Vue kiitokset emolle,
Passipoita vanhemmalle,
Kun tuuti pojan mokoman,
Ja sorian sulhokaisen;
Tuuti turvaksi sinulle,
Varoitsefi waapotteli.

152. Tapa toinen ottaminen.

(Morssiamelle tuttaviltansa).

Wielä neittä neuotahan,
Orpoa opetetahan —
Kuules neiti, kuin sanelen,
Kuin sanelen, kuin puhelen:
Menet toisehen talohon,
Toisehen emon alahan,
Perehesen wierahasen;
Toisin siellä, toisin täällä,
Toisin toisessa talossa,
Perehesä wierahasä —
Tay' on toinen ottaminen,
Entinen unohtaminen.
Pitäisi sinun piteä
Pää tarkka, tania mieli,
Ymmärrys yhentasanen,
Iltasella filmät wirkut
Walkiita wirittämähän,
Namusella korwat tarkat

Kukon ääntä kuulemahan.
Konsa kukko ferran laulo,
Kaulo ferran, laulo toisen,
Sillon aika nostä nuoren,
Hetki haikia hawata.
Kons' ei kukko laula'kana,
Ei äännä isännän lintu;
Piä kuuta kukkonasi,
Otawaišta oppinasi.
Käy sie ulkona usein,
Käy sie kuuta katsomassa,
Otawaišta oppimassa,
Tähtiä tähyämässä;
Konsa oikein otawa,
Sarmet suorahan suwehen,
Pursto perin pohjasehen,
Sillon nuorten nousuaika,
Wanhojen leppuaika.
Sillon aikasi sinunki
Nosta luota nuoren sulhon,
Wiereltä werewän sulhon,
Saaha tulta tuhkasista,
Walkiata wakkasesta.
Kun ei tulta tuhkasissa,
Walkiata wakkasessa,
Kutkuttele kullaištasi,
Katkuttele kaunoistasi:
"Anna tulta armaiseni,
Walkiaista marjaseni!"
Saat sie piitä pikkuruisen,

Tauloa taki wäähäsen;
Töke tuli tuifahuta,
Tikkurintahan wiritä.
Lähe lääwähän samalla
Läänimään emännän lääwä;
Käy sie kuunnellen kujassa,
Kuunnellen kujan takana,
Ummoko anopin lehmä,
Hirniko apen hewonen,
Kynyn lehmä kytkäsewi,
Naukasee naon wasikka,
Heinän hienon heittäjäistä,
Uvilan ojentajaista.
Käy kujaset kuukistellen,
Lääwänpohjat längistellen,
Olet lehmille ojenna,
Heposelle heinät heitä,
Heinät warsoille walitse.
Katsso karffokarsuoa,
Emälamma-slattiata,
Luo silmät sikoinfi päälle;
Ele sie sioille singu,
Ele potki porsahia,
Kanna kaukalo sioille,
Purtilonsa porsahille.
Kun sitte tulet tupahan,
Tule kolmena tupahan;
Tuo sie luuat, tuo sie lunta,
Ttse tule kolmantena.
Kun sie lattiita lakaset,

Ele lapsia lakase;
Nosta lapset laawitsalle,
Pese silmät, pää silitä,
Anna leipeä kätchen,
Wuole woita leiwän päälle;
Kun ei leipeä talossa,
Anna lastunen kätchen.

153. Ele moiti anoppiasi.

(Morsiamelle tuttawiltansa).

Kuules sisko, kuin sanelen,
Kun nyt menet miehelähän,
Käyt sinä kylästä kerran,
Yellon poikki naapurissa;
Kysywät kyläset naiset:
”Antoko anoppi woita,
Kun ennen emo kotona?” —
Ellös konsana sanoko:
”Ei anna anoppi woita.”
Sano aina annettawan,
Kapustalla kannettawan,
Jos kerran kesästä saanet,
Senki toisen talwelligista.
Kun sie leikkoat lihoa,
Eli wiilet wehnäsiä,
Säre weitsesi kiwehen,
Karahuta kalliohon,

Syöä sulholta lihoa,
Wiiltä wehnäpiirasia.

154. Miehen mielen nouto.

(Wähäonnisen naisen neuo morsiamelle).

Ruules sisko, kuin sanelen,
Kun meet toisehen talohon,
Ele noua miehen mieltä,
Miehen mieltä, kurun kieltä,
Kiinkun mie polonen nouwin.
Eihat laitton, leiwät laitton,
Woit laitton, oluet laitton,
Wiinat ostin Wiipurista,
Oluet omilta mailta.
Käv'n sitte makoamahan,
Otti yöksi wierehensä,
Anto kyllä kynnyswartta,
Wiljalta wihaišta kättä.
Kylm' oli kylki maatakseni,
Selkä wieläki wilumpi;
Kousin kylmältä kyleltä,
Wiluselta wuotehelta,
Sulho suorihen jälestä,
Lukat tuulelle jakeli,
Hapseni hajottelewi.

155. Kotihin heittämiset.

(Morsiamelle tuttaviltansa).

Neitokainen nuorukainen,
Kanamarja kannokainen,
Kun meet toisehen talohon,
Ne kolme kotihin heitä:
Päivän eilliset unokset,
Emon armahat sanaset,
Joka kinnun pettäjäiset.
Muista kaikki muut kalusi,
Unikonttisi unenta;
Heitä unille unesi,
Pankolle pahat tapasi,
Laiskuutesi lattialle.

Kaikki laiskuus lakata,
Kaikki unenta unesi,
Emoas' ele unenta,
Ele iltaiستمیسا,
Namuahkeröissänä;
Emo on nähnyt suuren waiwan,
Kantaja kowan kokenut,
Saunamaassa maatesansa,
Olkiloilla ollessansa,
Pewätesänsä pehuilla.

156. Ken meitä weelle wiepi.

(Morsiamen kotiwäki).

Lenti tänne musta lintu,
Läpi korwen koirutteli,

Korppi lenti halki korven,
Sammakko salou läwitse,
Suostutteli meiltä sorsan,
Maanitteli meiltä marjan;
Otti tuo omenan meiltä,
Wiettelä ween kalasen,
Petti pienillä rahoilla,
Höpehilla houkutteli.
Ken meitä weelle wiepi,
Ken joelle juohattawi? —
Saapi saawit seistäksensä,
Kolataksensa koremat,
Ja kavat kalataksensa;
Piintywät pikarin laiat,
Tuopin korwat tummenewat.

b) Wäissä.

157. Disiko lupa kysyä.

(Sulholle kotiwäki).

Disiko lupa kysyä,
Saisiko sitä sanoa,
Mitä mielehen tulewi,
Kerkiäwi kielesseni;
Saisiko sanoakseni,

Kupoa kysyäkseni:
Käwitkö tiesi terwehenä,
Matkassitko mainehitta,
Tulussitta pitkät matkat,
Matkat suuret walfiatta,
Kun lähit anopin luoksi,
Uinoan apen kotihin?
Oliko wiinat fuurittuna,
Wai oli wasta aiottuna;
Jok' oli leiwät leiwottuna,
Wai oli wasta aiottuna?
Syötettiinkö teitä siellä
Pestyin leiwin, pestyin pöywin;
Juotettiinkö teitä siellä
Ollusilla otrasilla;
Syötettiinkö sinun orosi
Portahilta pyöriviltä;
Juotettiinkö sinun orosi
Lähtehestä läikkywältä?

158. Tokko näit mitä tullessa.

(Morssiamelle sulhon heimo).

Hymä neito, kaunis neito!

Juotapa kysyn sinulta:

Tokko tänne tullessanne,

Tokko taisi tamma juosta,

Drit konsti kompotella,

Kuuna ruskia rawata?

Hyvä neito, kaunis neito!
 Tuotapa kysyn sinulta:
 Tokko tänne tullessanne,
 Kottot nousi, mäet aleni,
 Kumpareet kufertelihen,
 Kauniot rakentelihen,
 Kivet pienet piehtaroiitsi,
 Järven rannat roikkaeli?

Hyvä neito, kaunis neito!
 Tuotapa kysyn sinulta:
 Näitkö tänne tullessasi
 Kevoja keräperiä,
 Näsäpäitä närttehiä? —
 Ne kaikki tämän talosen,
 Tämän sulhon kyntämiä,
 Kyntämiä, kylwämiä.

Hyvä neito, kaunis neito!
 Kun tunsit talohon tulla,
 Niin tunne talossa olla;
 Ei meillä surulla syöä,
 Ei eletä huolen kanssa —
 Maitotiinu on tietysäsäsi,
 Piossasi piimäpytty,
 Woivatinen wallasäsäsi.

159. Voi weikko, mitä wetelet.

(Kyläläiset lommaawat morsianta).

Voi weikko, mitä wetelet,
 Terwasannon kauneutta,

Pititynnyrin pituutta,
 Kerinkannan korkeutta!
 Kätesit kätösen tuoa,
 Kuletella kuffulinnun,
 Tuoa maalta maan parahan,
 Weiltä walfian walita;
 Ei käi kätchen saanut,
 Kuffulintu kumppaliksi,
 Weilt' et walfiita walinnut,
 Tuonut maalta maan parasta.
 Puuttu konna koprihisi,
 Sammakko satimehesi;
 Saitp' on suolta suowariksen,
 Nialta ajoharakan,
 Korpin korpinotkelmalta,
 Pellolta pelotuslinnun,
 Mustan linnun mullokselta;
 Löysit nartun naurismaasta,
 Nirtun niintä kiskomasta;
 Narttu nauku, nirttu niuku,
 Sulhon tullessa lähelle.

160. Kirjas neiti kihilöissast.

(Kaason puoli).

Sulhokainen nuorukainen!
 Katso meidän neioistamme;
 On kun puola puolikypsi,
 Tahi mansikka mäellä.

Puhas on pulmonen lumella,
Puhtahampi puolellasi;
Walkia merellä waaksi,
Walkiampi walloissasi;
Soria merellä forsa,
Soriampi suojaßasi;
Kirkas tähti taiwahalla,
Kirkkahampi kihloissasi.
Et oisi Sawosta saanut,
Et tuonut Turustakana,
Lawannut Wiron takoa,
Wetänyt Wenäeheltä,
Niin foriita neitokaiista,
Mokomata morsianta;
Silmät maksawat sinisen,
Poßki puhta'an punasen,
Warsi walkian paperin.

161. Rutti, kutti, sulho rukka.

(Morsiamen lommaajat).

Sulho wiljon weljyeni!
Sanoit sie pahan sanasen;
Sanoit saawasi satafen,
Tuowasi tuhannen neien;
Et sataista saanutkana,
Tuonut et tuhannen neittä.
Sait su'un sukattomia,

Pajin kintahattomia,
Mitä lie tehynnä ikänsä,
Kuta mennehen kesosen,
Ei kutonut kintahia,
Suoritellut sukkaasia;
Hiiret kopsassa kopsasi,
Hörppäkorvat lippahassa.

Kutti, kutti, sulho rukka!

Tuota toivotit ikäsi,
Tuota puolen polweasi,
Käkesit tämän kesosen;
Sanoit saavasi sarasen,
Apilaisen ottavasi,
Gorsan suosittellesi,
Wesilinnun wienehesi.
Sait sinä hyvän sarasen,
Armahan apilasheinän —
Löysit tieltä terwasannon,
Leppäpötkelön lehosta.
Talwen on tateessa maannut,
Kuufauen hevosskujassa,
Wiel' on silmät siistimättä,
Kaikki kaswot kaawimatta.

162. Laajasukunen neiti.

(Kaason puoli).

Sulhofainen nuorukainen,
Rahan kanta kannokainen,

Ellös meiän neioistamme
 Sanoko suruttomaksi,
 Laatiko lajittomaksi,
 Tehkö tietämättömäksi!
 Ompa meiän neioillamme
 Suku suuri, laji laaja;
 Kappa ois kylweä papuja,
 Jywä kullentki tulisi,
 Kappa ois panna pellawaista,
 Kuitu kullentki tulisi.

Sulhofainen nuorukainen,
 Kahan kanta kaunokainen,
 Ellös meiän neioistamme
 Toki tuhmaksi hokeko,
 Typeräksi tunnustelko,
 Saamattomaksi sanoko!
 Mene sulho seppälähän,
 Tietä'päs terävä rauta,
 Tietä wiikate terävä;
 Waali wartehehnywähän,
 Westele weräjän suussa,
 Kannon päässä kalkuttele.
 Kun tulewi päiwäpaiste,
 Wie'pä neittä nurmen päälle,
 Sitte heinä herskähtäwi,
 Sekä jussi jurskahtawi,
 Kowa heinä forskahtawi,
 Suolaheinä säikähtäwi,
 Wihwiläinen wiuskahtawi,
 Mätäs myötähän menewi,

Kulo käypi kellellehen,
Wesan kanta kattiami.

163. Kaason kauneus.

(Koskimiehen puoli).

Syvä kaaso, kaunis kaaso,
Waskianwerewä kaaso;
Kaunis kaaso kengältäki,
Silmiltä sitä parempi.
Niinp' on kaaso kengitetty,
Kun on keltka tallotettu;
Niinp' on kaason silmät päässä,
Kun harakan pakkasella.

(Kaason puoli).

Niinp' on kaaso kengitetty,
Kun hewonen rauotettu;
Niin on kaason silmät päässä,
Kun on tähet taiwahalla.

164. Kaason istunta.

(Koskimiehen puoli).

Istu, istu kaaso rukka!
Kun istut, hywinki istu;
Istu puhki puinen penkki,

Halki lautanen lawitsa,
Seinät sienille märännä,
Katso halki harjahirsi.

(Kaaso).

Niinkö teill' on hoikat hötökat,
Sekä pehmiät petäjät,
Ettei kestä kaason olla,
Nuoswaimon wairuutella,
Tämän illan istumilla,
Tämän aamun astumilla? —
Enmä istu penkillänne,
Enkä seiso sillallanne;
Istun hieprahelmoillani,
Seison kenstifengilläni.
Wain en istu ensinkänä,
Enkä seiso semminkänä,
Ennenkuin sulkani sulawi,
Höyheneni lämpiäwi.

165. Kaason lämpimän saanta.

(Kostomiehen puoli).

Kun lienet kowin wiluösa,
Nouse kaaso kiuksalle,
Liesipankolle panete;
Pane jalka patsahalle,
Toinen orrelle ojenna,
Helmät lieskahan lewitä;

Eiinä sulkaſi ſulawi,
Höyheneſi lämpiäwi.

(Kaaso).

Nouſkohon nokifet welhot,
Saakohon tulipunaset,
Nokianne nuohomahan,
Karſtojanne kaawimahan!
Piruko tästä puiat otti,
Lempo ampu leſkieukot,
Nokiloita nuohomaſta,
Karſtoja karſtamasta?
Eikä tuoſa kaason ſyöä,
Nuowaimon munnoſtella;
Lepillenkö lehmät lypſi,
Kaannoille muni kanaanne?

166. Kaason ſyötäntä.

(Kofiomiehen puoli).

Sywä kaaso, kaunis kaaso,
Walkianwerewä kaaso!
Kun lienet kowin näläſſä,
Iſtunet rokan himolla,
Kuoli muinen muſta ruuna,
Waipu walkia hewonen,
Kuoli Kontiſen kujanahan,
Kyllöſen kyllyn etehen.
Tuoll' on raato rauniolla,

Pääfontti koan takana;
Sen on keuhot keittämättä,
Kapiot kaluamatta.
Siin' on kaason kyllin syöä,
Nuoswaimon nunnostella.

(Kaaso).

Nouskohon fontio kološta,
Havun alta haarakynsi,
Kiven alta kiskosilmä,
Wiasta wihanen kiska,
Ruunianne ruhtomahan,
Lammojanne tahtomahan,
Drittanne ottamahan,
Lehmiänne leiffomahan!
Missäpä hukka huiuroiwi,
Metsän wiiko wiehkuroiwi,
Kun ei karjassa kahua,
Piehu lehmien seassa?

167. Maata menentä.

Sywä kaaso, kaunis kaaso,
Walkianwerewä kaaso!
So ois aika maata mennä,
Piitto liipata lewolle;
Kufot laulawat kylällä,
Hoikkasääret hoiloawat.

(Kaaso).

Äskän aika maata mennä,
Piitto liipata lewolle,
Kun mun sulkani sulaisi,
Höyheneni lämpiäisi.
Wai joko waiwanen warajat
Tynnyrisi tyhjenewän,
Puolikkosi puolenewan? —
Wast' on kerta keitetynä
Kiiskiä kirokaloja,
Ahwenia ruotasia;
Tuoppi on tuotuna olutta,
Ei sekänä meitä wästen,
Wästen muita wierahia.

168. Kaason juomiset.

(Koskimiehen puoli).

Syvä kaaso, kaunis kaaso,
Kaaso walfianwerewä!
Dotko Wastalan wassikka,
Waike Puntalan Punikki,
Tynnyrien tyhjentäjä,
Puolikkojen puolentaja? —
Kun lienet olwen himolla,
Eli taarin tarpehella,
Kyll' on meillä kystä wettä,
Paljo pantua olutta,
Kellarit teloja täynnä,

Zelat täynnä tynnyriä.

Kun ei siitä kyllä liene,

Zahi ei tulle tarpehiksi;

Wiel' on tamma tanhualla,

Viinaharja liettehessä,

Pääwässä Punikki lehmä,

Toinen Ryyttö kytkyessä,

Joka laski laarin wiinan,

Hyvän juomisen jorotti.

(Kaaso).

En oo tänne lähtenynnä,

Empä oluen himolla,

Enkä taarin tarpehella;

Olutt' on kotonaniki,

Taaria talosfaniki;

Waanp' on läksin katsomahan

Pienen lintuni peseä,

Warpuseni wainioa.

Kohhta tästä kolkkan käännän,

Kolkkan käännän, toisen wäännän,

Tästä tuhmaasta tuwasta,

Kamalasta kartanosta;

Heitän tänne herttaseni,

Tänne kaunoni kaotan;

Suojelkohon suuri Jumala,

Kaikkivalta warjellkohon,

Ettei huomenna katuisi,

Päiwän päästä peljästyisi

Näitä outoja owia,

Weräjiä wierahia.

169. Kosiomiehen ylistys.

Kuules sie tuhannen vanha,
Ja wanhin kosiomiesi!
Tuo hattu, kun on sinulla,
Tuot ei kannu kaikki miehet,
Eikä pojat puolekkana,
Kolmannettkana kosiat.
Werka on Wirossta saatu,
Säteristä säälitetty,
Puuhka ou tuotuna Turusta,
Saksan linnasta saunetti.
Wähä paitoa näkywi,
Pikkarainen pilkottawi,
Paita kun papin paperi,
Kirkkoherran kirjalehti,
Dman kultanfa kutoma,
Kaunosensa kalkuttama;
Dmmeltu orawakynsin,
Näätäkynsin nästäelty,
Einaneuloin tiffaeltu.

III. Paimenlauluja.

170. Kuffalatiwa kuusi.

"Marisenko, marjasenko,
Punaposki puolასenko!

Käw'tkö tuon mäkösen alla,

Wiheriäisen wierun alla?" —

"Käwin ferran, kun käwiuti."

"Mitäs näit käyesäsi?" —

"Näin kuusen kuffalatwan,

Ja haawan halialatwan;

Tson kuusen kuffalatwan,

Emon haawan halialatwan."

"Konsa sen kotihin tuomma?" —

"Illan tullen, päivän mennen,

Karjan tullessa kotihin,

Knylölylyn löyhkätesä."

171. Mipä paimenten olla?

Mipä meidän paimenien,

Kupa karjan kaittijoiden? —

Ei ole paha paimenien,

Pah' ei karjan kaittijoiden;

Kiikumma joka kiwellä,

Paulamma joka mäellä,

Joka suolla soittelenma,

Pyömmä leikkiä aholla,

Syömmä maalta mansikoita,

Ja juomma joesta wettä.

Marijat kaswon kaunistawi,

Puolukat punertelewi,

Wesi ei woimoa wähennä,

Jokiwesi ei warssunkana.

172. Tule tänne!

Tule tänne tyttöpaimen, *)
Täällä on toinen poikapaimen; **)
Täällä on karjat kaunihimmat,
Täällä kellot kuulufimmat,
Täällä on mansikat makiat,
Täällä lillikat lihawat,
Täällä puolat puolitypset,
Watum waaran rintehellä.

Kuti, futi, kultaseni,
Tule tänne turkkaseni!
Täällä on kaunis karjan käydä,
Armas paimenten asua;
Pohjaspuolella mäkönen,
Päivänpuolella puronen,
Lehtomaita luotehesen,
Itähän isot ahoset.

Kuti, futi, kultaseni,
Tule tänne turkkaseni!
Täällä on suuri sulhofesi, ***)
Kaunis kaswin kumppalisi;
Sopisipa suuta antaa,
Kun olisi kahen walta.

*) Poikapaimen. **) Tyttöpaimen. ***) Nuori neltofesi.

173. Missä armahani?

Miss' on, kussa minun hyväni,
Miss' asuwi armahani,
Missä istuwi iloni,
Maalla kulla marjaseni? —
Kuulu ei ääntävän ahoilla,
Lyöwän leikkiä lehoissa,
Ei kuulu saloilta soitto,
Ei kunkunta kunnahilta.
Disko armas astumassa,
Marjani matelemassa,
Dma kulta kulkemassa,
Walkia waeltamassa;
Toisin torweni puhuisi,
Waarau rinnat wastoaisi,
Saisi salot sanelemista,
Joka kumpu kulkumista,
Lehot leikkiä pitäisi,
Ahot ainoista iloa.

174. Armahan kulkun.

Tästä on kulta kulkunna,
Tästä on mennyt mielitietty,
Tästä armas astunna,
Walkia waeltanuna;

Täsf' on astunut aholla,
 Tuosf' on istunut kivellä,
 Kivi on paljo firkkahampi,
 Paasi toistansa parempi,
 Kangas kahta kaunihimpi,
 Lehto wiittä leppiämpi,
 Korpi kuutta kuffahampi,
 Koko metsä mielusfampi,
 Tuon on kultani kuluista,
 Armahani astunnaista.

175. Enkö minäki toivoisi.

Lintu lauleli lehosfa,
 Pieni lintu pensahassa,
 Kullaiistansa kuitutteli,
 Marjaiistansa maanitteli,
 Armahaiistansa halasi;
 Enkö mie polonen raukka
 Tuota toivoisi enemmän,
 Halajaisi hartahammin,
 Kullaiistani kulkewaksi,
 Marjaista matelewaksi?
 Tule tänne, pieni lintu,
 Pennä tänne, lintu rukka,
 Haastele halusi mulle,
 Ilkewäsi ilmoittele;
 Mie sanon sinulle jällen,

Haastan mielihaihtiani.
Sitte vaihamma wajoja,
Rahenteesten kaihojamme.
Lennä, lennä lintu rukka,
Lennä, pieni pääsky rukka,
Lennä minun kaulalleni,
Käy käsiwarrelleni;
Siinä säilyt sie paremmin,
Olet onnella hywällä,
Olet kun kullan kuffarossa,
Olut kun armahan powessa.

176. Katso Kiesus karjaistani.

Katso Kiesus karjaistani,
Hoitele hyvä Jumala,
Näillä aukeilla ahoilla,
Leweillä lehtomailla,
Korkehilla koiwikoilla,
Kauneilla kataikoilla,
Pieniillä petäiköillä,
Mataloilla haawikoilla,
Kultasilla kuusikoilla,
Armahaisilla saloilla;
Ele anna sutosen tulla,
Kohiti kontion osata!
Jos konna susi tulisi,
Kohiti kontio kokiisi,

Muuta muiksi lehmäseni,
Kannonpäiksi kaunoseni,
Kiiviksi minun omani,
Kallioiksi karjaseni;
Ei susi kiivihin koske,
Karhu ei koske kallioihin.

177. Muut kuuli kirkonkellon.

Muut ne kuuli kirkon kellon,
Minä kurja karjankellon;
Pappin parran muut näkiwät,
Minä kurja kuusen latwan.

Kivi on mulla kirkonani,
Pajupehko pappinani,
Lahokanto laulajana,
Käki muina luffarina.

Kuku kultanen käkönen,
Kuku kulta kieellinen,
Hoila'a hopiarinta,
Tinarinta riuskuttele:

Käynkö wiikonki wilussa,
Kauan karjan paimenessa,
Ustunko ahoja kauan,
Wiikon soien wierukoita —
Kesosenko, kaksosenko,
Wiitosenko, kuutosenko,
Waike kymmenen keseä,
Tahi ei täyتهen tätänä.

178. Lepo, lepo, lehmäni.

Lepo, lepo, lehmäni!

Jopa löysin härkäni

Kololahen korwelta,

Pajulahen lammilta.

Lepo, lepo, lehmäni!

Jopa löysin härkäni

Kiviniemen särkältä,

Waskialta rannalta,

Horsmia syömästä,

Kaisloja kaimamasta.

179. Paista päivä paimenelle.

Näytä päivä silmiäsi,

Konkottele luomiasi,

Sinisetkö, wai punaset,

Waiko kellankarwalliset,

Waiko wiertehen näköset,

Tahi waahtiwalkeuiset.

Paista päivä paimenelle,

Ele kalanyyntäjälle;

Kalamies kaloja syöpi,

Paimen parka kuiwan leiwän,

Kuiwan leiwän kuskhehtiwi,

Otrasen oeltetewi, le

Kaurasen kawertelewi,
 Tattarisen taittelewi,
 Rukehisen ruinoawi,
 Lemettisen leikkoawi,
 Wielä parkkisen panewi,
 Petäjäisen peiputtawi,
 Kuoren kuirwan kuskuttawi,
 Ween lipillä luikkoawi,
 Märän mättähän nenäsä.

180. Laske paimenta kotihin.

Paišta päivänen Jumala,
 Hellittele herra Kiesus,
 Polosille paimenille!
 Pah' on olla paimenessa,
 Tyttölapsen *) liiatenki,
 Kun ei poikoa **) keralla.
 Kulu päivä kuusikolle,
 Wiere wehnä wiijikölle;
 Laske paimenta kotihin,
 Sen talon emännän luoksi,
 Että nälkäni näkisi,
 Heti aittahan meniä,
 Juosten juomahuonehesen,
 Keikutellen kellarihin,

*) Poikalapsen. **) tyttöä.

Laputtaisi talkkunoa,
Wuolasi wiita päälle,
Sipaisi sianlihoa,
Kawertaisi kannikkoa.

181. Mene päivä, wiere wiikko.

Mene päivä, wiere wiikko,
Mene Jumalan aika!
Mene päivä männikölle,
Kule kulta kuusikolle,
Karjaa kataikolle,
Lennä lehmäslypsykselle;
Päästä paimenta kotihin
Wilusta, pahasta säästä,
Wilusta wärisemästä,
Pakkasesta parkumasta,
Kannikkoa kaiwamahan,
Pyttyjä pyältämähän,
Woiwatia wuolemahan,
Kirnua kolistamahan.
Isäntä kowa kotona,
Emäntä sitai kowempi,
Poika puoli perkelettä,
Tyttö kun tulikipuna,
Miniä kun miehen karki;
Itse kaiwo kannikansa,
Itse pyttynsä pyäläsi,

Itse wuoli woiwatinsa,
Itse kirjansa kolisti;
Paimenelle wanha taari,
Wanha taari, kylmä kaali,
Jost' oli rakki raswan syönyt,
Musti murkinan pitännä.
Annas tulla toisen tunnin,
Jo sano minun syöneheni,
Rannikkansa kairwaneeni,
Pyttynsä pyältäneeni,
Woiwatinsa wuolleheni,
Kirjansa kolistaneeni;
Sitte pieksi petkeellä,
Kolkutti kotahalolla.

Käsi poikki, jalka poikki,
Sen pahan talon emännän,
Dikiasta olkapäästä,
Wasemesta sarwennosta!

182. Jo tulen kotihin.

Jo tulenki, jo tulenki,
Jo tulenki kotihini;
Joko on kylpy joutumunna,
Joko saatu saunawettä,
Sekä wastat walmihina?
Onko huttu keitettyinä,
Puohtimella peitettyinä,

Boita päälle heitetynä;
Onko luffat ääressä,
Maitokupit wieressä?
Ptru Kirjo, ptru Karjo,
Ptrufo haikia Haluna!
Jo on Kirjo kiini pantu,
Karjo kaarehen rakettu,
Haluna hakahan saatu;
Jo nyt jouwunki tupahan,
Jo tulenki, jo tulenki,
Jo tulenki, jo, jo.

183. Hämehen Käwijä.

"Kuulin kummat, näin imehet,
Hämeessä käyessäni."

"Mitä kuulit kummimmia,
Mitä näit imehimmiä?"

"Sitä kuulin kummimmia,
Sitä näin imehimmiä:
Siät sotki taikinata,
Emännät sikana röyki,
Porjas lattian lakasi,
Piijat pahnassa makasi."

"On tuo kumma kuullakseni,
Ime ilman ollakseni."

"Ei tuo vielä kumma lieue,
Ei ime wäheäkänä;

Wielä kuulin kummempia
Näin vielä imehempia:
Kirwehellä feitettihin,
Kattilalla leikattihin,
Drawa weti refiä,
Hepo hännin puuhun juoksi.”

”Se on kumma kuullakseni,
Ime ilman ollakseni.”

”Ei tuo vielä kumma liene,
Ei ime wäheäkänä;
Wielä kuulin kummempia,
Näin vielä imehempia:
Drot oli ohran leikku’usfa,
Siikaset siitelemässä,
Laklaset latelemässä,
Hanhet haasioitsemässä.”

”On tuo kumma kuullakseni,
Ime ilman ollakseni.”

”Ei tuo vielä kumma liene,
Ei ime wäheäkänä;
Kohhta kuulet kummempia,
Wieläki imehempia:
Anto hanhi siivet mulle,
Lakla laajat lentimensä,
Niillä lennin löyhyttelin
Yheksän meren ylitse,
Meripuolen kymmenettä;
Lennin maille wierahille,
Tulin tuntemattomille,
Sinisen salon sisähän,

Wasiksehen warwikkohon.
 Olija siellä puut punaset,
 Puut punaset, maat siniset,
 Lehot lemmentarwalliset,
 Ruohot ruostehehen näköset.
 Vuoret siellä woina wuoti,
 Kalliot sianlihana,
 Mäet mämmikakkaroina,
 Kaikki kankahat metenä.
 Siell' oli naiset listin lastin,
 Morsiamet mustin kulmin,
 Ukat wanhat waskiwöissä,
 Tyttäret tinasilloissa,
 Ukat wanhat uunin päällä,
 Nuoret miehet miekka wyöllä,
 Kukat kultakannuksissa,
 Kanat waskiwarpahissa,
 Lehmät leppäsin utarin,
 Paimenet pajusin jousin.
 Ei juotu oluttakana
 Kuparitta kultasetta,
 Wasfireunatta waitta;
 Ei syöty sianlihoa
 Weitsettä hoxiapäättä,
 Talrikitta tammisetta.

184. Ruulin kummat kuusialta.

Kouzin aiwan aikasehen,
 Aiwan aikahuomeneessa,

Kuun ja päivien keralla;
Wielä ennen ennättelin,
Ennen kuuta, päivieäni.
Pyyhin pikku pirttiseni,
Pakaelin lattiani,
Tinassilla tikkusilla,
Wasfisilla warpassilla.
Ammuelin rikkaseni
Tinasehen takkasehen,
Wasfisehen wakkasehen.
Wein mä rikkani pihalle,
Kannon ulos usta myöten,
Pihalle wajoa myöten,
Pellolle perimmäiselle,
Kaijimmalle pientarelle.
Seisattelimme rikoilla,
Kääntelimme, kuuntelimme,
Kuulin kummat kuusialta,
Imehet yheksiältä:
Sika sillalla makasi,
Porsas tiellä poikki puolin,
Kahet kannukset jalassa,
Oksat kullan kummassaki.

Wielä kuulin kummempia,
Imehempää tähyisin:
Akat ammo tytkyessä,
Lehmät leipo taikinata,
Kampahat pani olutta;
Susi surwo, häntä torlku,
Jänis jauho, pää järissi;

Drawainen ortta wuoli,
Pulmukainen puita pilkko,
Pääskynen pärettä kisko.

Wielä kuulin kummempia,
Imehempia tähyysin:
Hirsi weti, härkä notku,
Keki kesti, tie hajosi;
Drawa ahoja tynti,
Hewonen makasi puussa;
Kattilalla souettihin,
Wenehellä keitetihin;
Kopo päättä poimimassa,
Itse hanhut antamassa. —
Anna hanhut siipiäsi,
Lakla laakamoisiasi!
Millä lennän muille maille,
Noille maille tuttaville,
Hopiaisehen salohon,
Kultasehen koiwikkohon.
Waaher waskinen salossa,
Kuusi kulta koiwikossa,
Kukat kullan kiiltäväiset,
Lehet lemmen karwalliset;
Laulajat lehellä lemmen,
Kuulijat kufalla kullan,
Mie itse rewon rekehän,
Wirsi wäffärän wäkehän.

185. Minkä noista mille annan?

Topa mie tänä huomeneſſa
Nouſin aiwan aikasehen,
Peſime, kumartelime,
Pyyhin pikku pirttiſeni,
Wein rikkani pihalle,
Rikoillani ſeiſatime.
Katsahime kankahalle,
Kankahalla kaunis lampi,
Lammisſa wenoja kolme.
Yks' on weno kultakokka,
Toinen on hopiakokka,
Weno kolmas waſkikokka.
Minkä noista mille annan,
Kunka kullentki oſoan? —
Kultakokka taatolleni,
Weikolle hopiakokka,
Weljenpojan waſkikokka.

Katsahime toisen kerran,
Kolm' on neitoa wenoſſa.
Yks' on neito kultakaſſa,
Toinen on hopiakakaſſa,
Neito kolmas waſkikaſſa.
Minkä noista mille annan,
Kunka kullentki oſoan? —
Kultakaſſa taatolleni,
Weljelle hopiakakaſſa,
Weljenpojan waſkikaſſa.

Katsahime kolmannešti,
Ei ollut lampia enempi,
Eikä lammissa wenoja,
Wenosis' ei neitosia;
Lampi oli muuttunut lehoksi,
Haawikoksi neiot nuoret,
Wesikaareksi wenoset.

186. Työnsä kumpasellaki.

Tuli saarella palawi;
Kenpä tuolla tulta poltti? —
Sulho tuolla tulta poltti.
Mitä sulho raatelewi? —
Korjoansa kirjottawi.
Mitä tuolla korjasella? —
Neittä tuolla korjasella.
Mitä neito raatelewi? —
Kultakangasta kutowi,
Hopiaista helkyttäwi.

187. Juoksin, juoksin joen wartta.

Juoksin, juoksin joen wartta,
Katsoin ylös, katsoin alas;

Ylähällä päivä paisto,
Alahalla weno souti.

Kenenpä se weno souti? —

Taattoseni weno souti;

"Ota taatto wenosehesi!"

"Ei tytär weneesen pääse;

Tämä ranta raisu ranta,

Tämä wesi muakas."

Juoksin, juoksin joen wartta,

Katsoin ylös, katsoin alas;

Ylähällä päivä paisto,

Alahalla weno souti.

Kenenpä se weno souti? —

Maammoseni weno souti;

"Ota maammo wenosehesi!"

"Ei tytär weneesen pääse;

Tämä ranta raisu ranta,

Tämä wesi muakas."

Juoksin, juoksin joen wartta,

Katsoin ylös, katsoin alas;

Ylähällä päivä paisto,

Alahalla weno souti.

Kenenpä se weno souti? —

Weikkoseni weno souti;

"Ota weikko wenosehesi!"

"Ei sikko weneesen pääse;

Tämä ranta raisu ranta,

Tämä wesi muakas."

Juoksin, juoksin joen wartta,

Katsoin ylös, katsoin alas;

Ylähällä päivä paisto,
Alahalla weno souti.

Kenenpä se weno souti? —

Siskoseni weno souti;

"Ota sikko wenosehesi!"

"Ei sikko weneesen pääse;

Tämä ranta raisu ranta,

Tämä wesi muakas."

Juoksin, juoksin joen wartta,

Katsoin ylös, katsoin alas;

Ylähällä päivä paisto,

Alahalla weno souti.

Kenenpä se weno souti? —

Sulhoseni weno souti;

"Ota sulho wenosehesi!"

"Tule tyttö weneeseni;

Täm' ei ranta raisu ranta,

Ei tämä wesi muakas."

188. Wenehen synty.

Räwin tietä tengollista,

Maata maksan karwallista,

Siltoa sinikiwoista,

Djan porraasta punaista;

Tuli honka wastahani,

Mie tuota kyselemähän:

"Syntykö weno sinusta?" —

”Syntypä weno minuista;
Kaiken kaunoista kewättä,
Wielä wiime wiikollaki,
Käki kuffu latwoillani,
Mesi tippu lehwiistäni,
Päiwä kiersi keskipuuta.”

Kutsuin weikon weistämähän —
”Käy wenettä westämähän!”

Käwi weikko westämähän;

Weikkoni wenettä westi,

Kilkkawalla firwehellä,

Kalkkawalla kalliolla.

Wene synty westämällä,

Laiwa lastun ottamalla;

Käwi nuoret soutamahan,

Nuoret souti, airot notku;

Käwi wanhat soutamahan,

Wanhat souti, pää wapiisi.

189. Souti sotka suojan rannan.

Souti sotka suojan rannan,

Lawi tyynen tylkhytteli;

Souti sotkat, airot lotkat,

Pienoset peränpitimet.

Souti kerran suowesiä,

Souti toisen maawesiä,

Kolmannen kotiwesiä;

Pyllysesä' on pnyttöpaikat,
 Rnytytsä rnytsiaset,
 Kalasaunat saarimaalla.
 Souammako saarimaalle,
 Saarimaalta manterehen,
 Manterestä maammon luoksi,
 Maammon luota taaton luoksi,
 Taaton luota veikon luoksi,
 Veikon luota siskon luoksi;
 Siskoll' on sininen silta,
 Jossa leikki lyötänehe,
 Tanssi tallaeltänehe.

190. Läkäm sikko Suurulahan.

"Läkäm sikko Suurulahan! —
 Suurulas' on nuoret sulhot *)."

"Vuota teen tilan emolle,
 Jalan jaksan taattoselta."

Läkimmäpä Suurulahan,
 Suurulas' oli suuri pirtti,
 Musta lehmä lattiassa;
 Ukko sarvesta pitävi,
 Akka alta tempoavi.
 Minkä akka maion lypsi,
 Sen samasen ukko särpi.
 Katsahdimma karsinahan,
 Neitossa **) karsinassa;

*) Neiot. **) Sulhosia.

Sekä syövät, jotta juovat,
Piirassa pistelevät,
Behnäsiä wiiltelevät,
Ohrassa ottelewat,
Kaurassa katselewat,
Weitsellä hopeisella,
Kupposesta kultasesta.

Katsahdimma toisa'päinki,
Supun täysi sulhosia, *)
Pääwänlauta pöytänänsä,
Wasannahka pöytäwaate,
Peipä lehmältä kerätty,
Koiralta kolatsut saatu,
Wasikalta waasajuomat,
Rakkarat katinpojalta.

191. Antti armas herttaseni.

"Antti armas herttaseni,
Sinisilmä sirkkuseni!
Konsa meille häät tulewi?" —
"Huomenna meille häät tulewi."
Antti armas naitettihin,
Mitä tuon häisä keitettihin? —
Sirkkan siivet, torakan koirwet,
Peiposen peräpakarat,

*) Lyttöläitä.

Wästaräfin wäärät sääret,
Pienen linnun piipottimet.
”Antti armas herttaseni
Käy nyt yöksi wiereheni!”
Tuli yöksi wiereheni,
Sitte yön lewättyänsä,
Ustu aamulla warahin,
Meni naurihin tekohon;
Teki tielle naurihinsa,
Pani kissan kyntämähän,
Warpusen wakoamahan,
Itse paaelle paneutu,
Ruffu nurminättähälle.

192. Nepo ja jänis.

Nepo itki reilitteli
Kiven päällä kyykyllänsä,
Kahen kaupungin kesellä,
Kolmen liunan kuuluvilla;
Jänis juoksi katsomahan:
”Mitä itket repo ruffa?”

”Tuota itken jänö ruffa:

Kuoli mun sukuni suuri
Noilla tappotantereilla,
Wainowainvoillaasoilla.
Iso kuoli, äiti kuoli,
Kuoli wiisi weikkoani,

Kuusi kummini tytärtä,
Seitsemän setäni lasta.
Pienet poikani poloset,
Kaikki tyyni kantamani,
Ne on wietynä Wirohon,
Saksan maalle saatettuna,
Herroille hetulehiksi,
Kauppamiehille kaluiksi.”

”Ei itke repo rukka!

Tule minun turvihini;
Uwarat asunnot mulla,
Yellon pientaret lawiat,
Hongan juuret huonehina,
Kantoset kamarisoina.”

193. Hiiren peiaat.

Hiiri kaupalta tulewi
Purrella punaperällä,
Wenehellä waskifella.
Keitti linnan liepsahutti,
Tytär lintahan lipetti;
Keitti hutun hupsahutti,
Poika huttuhun hupeni.

Siitä hiiri hiihtamahan,
Pyhytpolwi lyyttämähän;
Jänis wastahan tulewi,
Kysytteli lausutteli:

"Minne hiihat hiiri raukka,
Lyhytpolwi lyyhyttelet?"

"Hiihan mie wähän wäkeä,
Kutsun peiaswierahia;
Kuoli kaks poikoani,
Huffu huttukattilahan."

"Missä piät peiahasi?" —

"Tuolla piän peiahani,
Puun raossa, maan raossa,
Kahen kantosien välissä."

"Ketä kutsut wierahiksi?"

"Kutsun suolta suowariksen,
Oholta ajoharakan,
Peiposen perheinsä,
Linnun laihan lapsinensa;
Ne mie kutsun wierahiksi."

194. Katin kosiominen.

Käwi katti tietä myöten,
Löysi tieltä mättähäisen,
Mättähäiseltä kotasen;
Ketä tuon koan sisästä? —
Hiiri laiha lapsinensa,
Pienonen perheinsä.

Kolkkasi koan owea,

Räyhäytti räystääspuuta:

"Anna hiiri tyttöäsi!"

"Miksi sulle tyttöäni!"

"Ninnallani istujaksfi,
Kanssani kasuajaksfi,
Elolaarin laukojaksfi,
Tyyväpurnon purkajaksfi."

"Mustat nulla tyttäreni,
Mustapa minä itseki."

"Muihen musta, miun hyvänen,
Miun metonen mielestäni,
Sima, maito, silmästäni."

Anto hiiri tyttärensä;
Katti se kosto kunnis
Pian hirtti hiiren lapsen,
Surmasi hyväasukusen.

195. Siiri ja hämähikkö.

Hämähikkö teitä kulki,
Hiiri maita matkaeli,
Tulit tiellä vastatusten;
Miin hiiri sanoiksfi saatto:
"Hämähikkö höyretyinen,
Keräpenttu köyretyinen!
Mitä sie kävelet kurja,
Tulet tielläni etehen?"

"Minä laitton luojan langan,
Keräsin kerän Jumalan."

"Baiko loihit luojan langan,
Kirostit kerän Jumalan!

Mie sun nülen nyrkilläni,
Piirrän peukaloisellani;
Wien nahkasi Wiipurihin,
Saatan Saksan kaupunkihin.
Saan sieltä sataaset markat,
Tuhantiset tukkoelen,
Wiisi Wiipurin rahoja,
Kuusi kultapenninkää.
Döstan olkisen orihin,
Hernewartisen hewosen,
Piinaharjan, liinahännän,
Karjalan pystykapion.
Ujan Kultalan kujihin,
Rikki kultihin rekeni;
Kulta kursori kulmilleni,
Päälleni hopiat pärski.”

196. Hiiri ja katti.

Hiiri metsähän menewi,
Lyhytjalka lynssyttäwi,
Pikku keltkanen perässä,
Pikku kirwes keltkasesä.

Pääty katti kannon päähän,
Kannon päähän katsomahan:
”Minne menet hiiri ruffa,
Lyhytjalka lynssyttelet?”

"Metsähän menen polonen,
Korpehen kovaosanen."

"Mitä siellä tekemähän,
Kuta raukka raatamahan?"

"Lehtikoivun leikkomahan,
Puun sorian sortamahan."

"Entä kuolet koivun alle,
Puun sorian sortumille?"

"Ystäyn mä puun rakohon,
Koen mennä maan rakohon."

"Entä nälkäki tulewi;
Mitä siellä syöäksesi?"

"Syön mä koivun kuornista,
Puren haawan fettusia."

"Entä turpuwi mahasi,
Watsa paisuwi pahaksi?"

"Puhkasen ma puikkosella,
Tärähytän tähkäsellä."

"Entäkun weri tulewi?" —

"Weren tulla'ki pitäwi."

"Entäkun kivištelewi?" —

"Woitelen ma woikkosella."

"Mistä saat sa woikkosia?" —

"Ukan wanhan wakkasesta."

"Mistä wanha akka saapi?" —

"Nuoren neien lippahasta."

"Mistä nuori neiti saapi?" —

"Nuoren lehmäsen nisästä."

"Mistä sitä nuori lehmä?" —

"Korehista forttehistä,

Tuorehista turpehista,
Wihanniista mättähistä,
Helyheinän hepsuista,
Kuojan pitkiltä pihoilta,
Kaikkivallan wainiolta.”

”Sen wainen walehtelitti;
Waan ma nyt sinun opetan,
Ettet totta toisen kerran
Mua syöttele sanoilla.”
Siinä kohta kourihinsa,
Kääppäsi käpälihinsa,
Tappo hiiren hirwiästi,
Ja kaotti kauhiasti.

Sihen loppu hiiren wirsi,
Katkesi katin tarina.

197. Hiiren tapaaaja.

Maaria matala muori,
Taaria talon emäntä,
Lypsi lehmän lyyrytteli,
Kanto maion kaarutteli,
Pani patsahan nenähän,
Kuppisehen kultasehen,
Waskisehen maljasehen.
Tuli hiiri, joi wähäsen,
Tuli toinen, puolen lappo,
Tuli kolmas, kaisen kaato.

Läski hiiri hiihtamahan,
Pyhytjalka lyntsimähän;
Katti wastahan tulewi:

"Mistä hiihat hiiri raukka?"

"Pakohon pahoista töistä,
Pilloistani piilemähän."

"Mitä sie pahoa laait,
Kuta teit pillojasi?"

"Olipa Maaria matala,

Taaria talon emäntä;

Lypsi lehmän lyyrytteli,

Kanto maion kaarutteli,

Pani patsahan nenähän,

Kuppisessa kultasessa,

Waskisessa maljasessa.

Meni weikko, joi wähäsen,

Meni sikko, puolen lappo,

Menin mie, ta kaisen kaavin;

Sitä mie pahoa laain,

Senpä tein pillojani."

Tuon katti käsin tawotti,

Hiiren hirtehen ripusti,

Siinä weti weitsellänsä,

Piirsi penkaloisellansa,

Wei nahan Wenäehelle,

Kanto kaupungin owille;

Sieltä sai sataaset markat,

Toi sieltä tuhannet tengat.

Kuill' osti ison orosen,

Hiirenkarwasen hewosen,

Meren jäätä juoksemahan,
Somerta sirottamahan.
Meri parsku parrahille,
Somer silmille sirahhti,
Suostessa hyvän hewosen,
Hyvän riskun riskuttaisfa.

198. Joutsen ja hanhi.

"Mistä, kusta hanhoseni,
Hanhoseni walkia?"

"Rantafelta, rantafelta,
Joutseneni ylpää!"

"Mitä sieltä tekemästä,
Hanhoseni walkia?"

"Poikiani pesemästä,
Joutseneni ylpää!"

"Pesitkö minunki poiat,
Hanhoseni walkia?"

"Olit sie itseki siellä,
Joutseneni ylpää!"

"Niin et pesyit poikiasi,
Hanhoseni walkia?"

"Enmä pesyit poikasi,
Joutseneni ylpää!"

"Mie sinun merehen upotan,
Hanhoseni walkia!"

"Kyllä siipeni kannatawat,
Joutseneni ylpää!"

"Mie sinun tulesa poltan,
Hanhoseni walkia!"

"Kyllä mä sammutan tulesi,
Joutseneni ylpää!"

"Mie sinun hirtän hirsipuuhun,
Hanhoseni walkia!"

"Kyllä mun kynteni karkasewi,
Joutseneni ylpää!"

"Mie sinun portista pujotan,
Hanhoseni walkia!"

"Jo olen siitä ennen käynyt,
Joutseneni ylpää!"

199. Mitä itket pieni lintu.

"Mitä itket pieni lintu,
Lintu tuima tuifuttelet,
Pahalla pajupurolla,
Tiheällä tuomikolla?"

"Sitä itken pieni lintu,
Lintu tuima tuifuttelen;
Palelewi jalkojani,
Kiwiistäwi kynsiäni.
En tohi tupahan mennä,
Saaha sammalhuonehesen:
Huorat luualla hosuwi,
Pahat waimot wastallansa.

Sitä itken pieni lintu,
Lintu tuima tuifuttelen,
Pahalla pajupurolla,
Tiheällä tuomikolla,
Kun en tuota tunne'kana,
Tunne'kana, tieä'känä,
Miune hyön mä lyyhyäni,
Kunne faiwottu ajame,
Näillä raukoilla rajoilla,
Polosilla Pohjanmailla;
Tulehenko teen tupani,
Wetehenkö saunan salwan.

Jos teen tulehen tupani,
Tuli polttawi tupani,
Pahana palokesänä;
Jos wetehen saunan salwan,
Wesi wiewi salwokseni,
Wesimuonna woimatonna.”

”Ele itke pieni lintu,
Lintu tuima tuifuttele!
Pennä tänne lintufeni,
Tule tänne tuttukseni;
Täällä on kaimis ruokoranta,
Ruokoranta, heinälehto,
Leikki lyöähän lehyssä,
Maitowelli keitetähän,
Woita päälle heitetähän,
Talkkuna taputetahan.”

200. Pääskyläinen.

Pääskyläinen, päivän lintu,
Päivän lintu, yön lipakko,
Kenteli kesäsen päivän,
Kevätpäivän keikutteli;
Etsi maata maataksensa,
Lehtoa lewätäksensä,
Peltoa pesiäksensä,
Murtoa muniaksensa.

Löynnyt ei maata maataksensa,
Lehtoa lewätäksensä,
Peltoa pesiäksensä,
Murtoa muniaksensa.

Kenti nuoren kuffulalle,
Kaski kuusen latwasehen;
Käki laiwan lainehilla,
Punamastosen merellä.

Kaski laiwan mastosehen,
Puottelihen purjepuhun;
Walo wäskestä pesäsen,
Muni kullasta mmasen.

Tuli tuulonen mereltä,
Kaato laiwan kallellehen;
Muna wierähti wetehen,
Mukshhti meren mutahan.

Tuohon kaswo kunnis saari,
Saarelle koria nurmi,
Nurmelle koria neiti.
Neiti poikia tekewi

Tuohon suurehen sotahan,
 Tasapäähän tappelohon,
 Joss' on päättä, kun mätästä,
 Joss' on huiusta, kun fuloa,
 Joss' on werta säärivarssi,
 Polwen korkeus punaista.

201. Uvullinen kurti.

Etpä tieä, minkä löysin —
 Löysinpä omenamarjan;
 Etpä tieä, kunne lötkin —
 Riihen päälle rikkasihin,
 Saunan päälle sammalihin.
 Tuli kukkanen kuopimahan,
 Kanan lapsi kaapimahan;
 Tästä kukkanen tapettihin,
 Kanan lapsi kältättihin,
 Mulle willat annettihin.
 Mie wanutin waipakseni,
 Kuoin willat kuotokseni,
 Superoitin huowakseni,
 Huowat rewin riewuikseni.
 Käskin suolle sotkuilleni,
 Kevelle letkuilleni;
 Sormus kultanen kulahti,
 Wasemesta formestani.
 Laiton piinat etsimähän,

Piiat etsi wärttinätä;
Laiton rengit etsimähän,
Kengit etsi kirveswarta.
Päfsin itse etsimähän,
Löysin kuren kyntämästä,
Waimasen wakoamasta.
Kurki kielelle paneksen:
"Annaa aikoa wähäsen,
Sifskun munani muutan,
Laajat lapseni latelen."
Otin kuren olalleni,
Seiwässäären selkähäni,
Tuota kannon ja hifosin,
Kannon saunan karsinahan;
Talwet piimällä pitelin,
Kesät woilla kestittelin.
Panin tynnärin olutta,
Puolentoista puolikkaa,
Kutsuin pipit, kutsuin papit,
Walitsin parahat wallat,
Suuren lintuni lihoille,
Kuren kuntopeiahille.
Kurki kielelle paneksen:
"Ei se tapa minua;
Apuna minä olisin,
Talkapuolla jauhajana,
Käsiapuolla käskyläisnä,
Siwin sillat pyyhkimässä,
Lattiat lafasemassa,
Kynsin pellot kyntämässä,

Warpahin wakoamassa,
Nokan wettä noutamassa,
Purston puut wetelemässä.”

202. Häwinnyt hanhi.

Läksin wettä rantaselta,
Kultawarrella kupilla;
Löysin hanhen rantaselta,
Istu hanhonen hawulla,
Sormiluitansa lukewi,
Warpahiansa walitti.
Minä hanheni olalle,
Kannon saunan karsinahan,
Kannon kouroja etehen
Lammisella talrikilla.
Käwin sitte katsomahan
Kohta kolmen yön perästä,
Wiikon päästä viimeistä;
Näin hanhen menneheksi,
Saunasta kaonneheksi.
Läksin tuota etsimähän,
Astuin soita, astuin maita,
Astuin syötyjä ahoja,
Kälutuita kankahia.
Näin mä kyntäjän aholla,
Kysyttelin kyntäjältä:
”Kyntömiesi weikkoseni!
Dotko nähnyt hanhoistani?”

”Mistä tunnen hanhofesi —
Mitä merkki hanhesfasi?”

”Siniisiipi, waskiwarwas,
Kultoa kuumun rajassa,
Päässä Saksan palttinoa,
Dissaassa omenamarja.”

”Donpa nähnyt hanhofesi:
Tuonne lenti löyhytteli
Yheksän meren ylitse,
Meripuolen kymmenettä;
Yksi siipi wettä wiili,
Toinen taiwasta tapaili,
Nokka luotoja lotasi,
Pää piteli pilwilöitä,
Gesfahan wetelä lieto,
Lakanansa taiwas kirkas.”

203. Hewosen hakija.

Tuli weikko wierahaksi,
Siskoni käwiämeksi;
Wein mä weikkoni hewosen
Lallihin tasalakehen,
Kannon kauroja etehen.
Syötin sitte wierahia
Kahella kananmunalla,
Kahetsalla kaffaralla,
Yheksällä woipytyllä,
Kymmenellä kyrfäsellä.

Kato weikkoni hewonen
Tallista tasalaesta.
Laiton lapset etsimähän,
Lapset poimi puolukoita;
Panin piiat etsimähän,
Piiat etsi pirran piitä;
Käskin rengit etsimähän,
Rengit re'en kaplaksia;
Menin itse etsimähän
Kolmen koirani keralla,
Wiien willahäntäseni.
Koirat sotki suota myöten,
Itse telkin tietä myöten,
Nousin suurelle kivelle,
Kuuntelime, kääntelime.
Kuulin kellon kiskahdawan
Paakkolan papukeolla,
Olin ohranärtehellä.
Käwin kohti kelloani,
Löysin weikkoni hewosen,
Panin hewon suitsi suuhun,
Siitä nousin ratsahille,
Njon koräskaten kotihin,
Koräskatellen kartanolle.

204. Merkitty orit.

Syötin syksyn oritta,
Talwen taaton konfaria,

Pesin ohrat, pesin kaurat,
Surwotin sumirukihit.
Läksi oro oikomahan,
Kauransyöjä karkomahan;
Miepä etsohon orihin,
Kujakkisen kuuntelohon,
Dron ohjat olkapäällä,
Warsan waljahat käessä.
Kuuntelin kumerwikoissa,
Katselin kanarwikoissa.
Mitä merkki orissani? —
Otsassa otawan tähti,
Päässä päivän pyöryläinen,
Kaulassa heliä kello,
Kultakuppi lautasella,
Säkä taiwaasta tapaawi,
Häntä maata halkasewi.

Näin mä hiekalla hewosen,
Kellokaulan kankahalla:
”Kun lienet ison oronen,
Tahi taattoni hewonen,
Hirnu ferran kuullakseni,
Kaljahatele kauransyöjä;
Dio soimelle kotihin,
Heinille helisewille,
Kauroille kahisewille;
Rikkoos risunen aita,
Ratko aita rautanenki,
Teräksinen temmo seiwäs,
Witsas waskinen mureenna.”

205. Tuntematon weli.

Läksin piennä paimenehen,
Kaşa lammaſten keralle;
Njon lehmät ſuota myöten,
Lampahat palomäkeä,
Itſe kangaſta kaputin,
Tulin rannalle ojaſen,
Raita rannalla ojaſen.
Nämähytin raitapuuta,
Tuolta poikaneu putoſi,
Solki ſuuſſa, wyö käeſſä.
Minä raukka itkemähän,
Poikaneu kyſelemähän:
"Mitäs itket nuori neito?"

"Itkenpä minä jotai,
Itken pientä weikkoani;
En ole ſitte ſilmin nähnyt,
Kun piennä ſotahan lähti,
Iſän polwen korkeimäiſſä,
Äitin wärttinän pituiſſä."

"Ele itke weikkoaſi,
Tuolta weikkoſi tulewi,
Alta linnan airot ſouti,
Pääältä linnan pää näkywi;
Tuopi uuet ummiſkengät,
Sulkkuſet ſukan ſitehet,
Tuopi paian palttinaiſen,
Tuopi toiſen aiwinaaiſen,

Jok' ei kulkuta kuwetta,
Eikä kaiwa kainaloita.”

Minä kurja kuulemahan,
Mie katala katsomahan;
Weikko seiso wieressäni,
Eessäni emosen lapsi.

206. Vakeneva.

Wihollinen wiurusilmä,
Pajupaula, niinikentä,
Käski maata ryöstämähän,
Hämettä häwittämähän,
Tappo taaton, tappo maammon,
Tappo wiisi weikkoani,
Kuusi kummini tytärtä,
Seitsemän setäni lasta,
Tahto tappoa minunki.
Minä pääsin tuwan päälle,
Tupani tulehen sytty;
Minä aialle ajome,
Nita kaatu kalliolle,
Kallio kaheksi lenti;
Minä kusehen kawahin,
Kuusi kuueksi muruksi,
Seitsemäksi seipähäksi;
Minä lehtohon lewahin,
Lehto mulle sauan anto,

Saua minun tielle saatto,
Tie minun talohon saatto.
Löysin muorit sotkemassa,
Emäntäiset leipomassa,
Tyttäret taputtamassa,
Pojat ilman istumassa.
”Emäntäinen armahainen!
Leivo mulle kaffarainen,
Kivensilmän kiekurainen,
Koirunlehen forkuffainen,
Pajunlehen paksuffainen,
Lepänlehen laajuffainen,
Kananmunan nuowoffainen.
Kunp’ on leivot kaffaraisen,
Kutsun kultatämmeneksi,
Canon Saksan formukseksi;
Kun et leivo kaffaraišta,
Kutsun kuppeloperäksi,
Canon halkohakkuriksi.”

Emäntäinen armahainen

Leipo mulle kaffaraisen;
Minne minä kaffarani? —
Kaffaran kalastajalle;
Mitä kalamies minulle? —
Kalamies kalastansa.

Minne minä ne kalani? —

Riihimiehelle kalani;
Mitä riihimies minulle? —
Riihimies jyvästänsä.

Minne minä ne jywäni? —
Potfolle minä jywäni;
Mitäpä minulle potso? —
Potso puolen kylkeänsä.

Minne minä potsonkylen? —
Minä kylen koiraselle;
Mitä koiranen minulle? —
Koira minulle orawan haukku.

Minne'pä minä orawan? —
Orawan minä papille;
Mitäpä minulle pappi? —
Pappi minulle liinapaian.

Minne minä liinapaian? —
Minä paian paimenelle;
Mitä paimonen minulle? —
Paimen minulle kostjumalan.

Minne minä kostjumalan?
Kostjumalan kofkoselle;
Mitä kofkosen minulle? —
Kofko minulle siipiänsä,
Siipiänsä, sulkiansa,
Kaksi kannusjalkoansa.
Minä lennin löyhyttelin
Yheksän meren ylitse,
Meren kahen kainalotse,
Kahen kaupungin läwitse,
Kuuen linnan kuuluwitse,
Niemelle nimettömälle,
Saarelle sanattomalle.

Siin' oli pikku huonehuinen,
 Jonk' oli owi osman luisista,
 Dwiseinä orihin luisista,
 Simuseinä sirkun luisista,
 Peräseinä petran luisista,
 Kafi lahnan suomuloista.
 Uuni oli waskesta walettu,
 Kiukoa meren kiwistä,
 Luaslauta lumpehiesta,
 Patjas puista pähkänäöistä.
 Kahi oli rauasta rakettu,
 Silta silkillä katettu,
 Pöytä kullan kirjoteltu,
 Hopiolla huoliteltu,
 Onnen kukko pöyän päässä,
 Joka lattian lakasi
 Siniseksi siivillänsä,
 Punaseksi purstollansa.
 Kikat kanto Riian tyttö
 Perille isänsä pellon,
 Josta kuulu kurjan ääni,
 Herjan huuto huonehesen;
 Jossa Maaria makasi,
 Puhas piika piiletteli,
 Tinarinta riuotteli.

IV. Lasten lauluja.

207. Anto ja saanti.

Etä tieä, minkä löysin —
Löysin kultasen munasen;
Etä tieä, minne peitin —
Riihen päälle rikkasihin,
Saunan päälle päistärihin.
Kävin tuota katsomahan
Illalla tulen keralla,
Päistäret tulehen sytty,
Minä pääsin aian päälle,
Mita kaatu kahen puolen;
Minä kupsin kuusosehen,
Kuusi kuueksi palaksi;
Minä kapsin kankahalle,
Kangas allani kajahti;
Minä lennin lehtomaalle,
Lehto sauasen minulle;
Minä sauan niittäjälle,
Niittäjä heiniä minulle;
Minä heinät lampahalle,
Lammaš willoja minulle;
Minä willani akalle,
Akka minulle tahtahaista;
Minä tahtahan sialle,
Sika anto sukassansa;

Minä sukaset suutarille,
Suutar kengäset minulle;
Minä kengät kelkkaselle,
Kelkka halkoja minulle;
Minä halot kiukoalle,
Kiukoa kiiven minulle;
Minä kiiveni merehen,
Meri suoloja minulle;
Minä suolat nuottoeelle,
Nuottoe kaloja minulle;
Minä kalat kattilahan,
Kattila rokkoa minulle;
Rokka ruotsiksi ropotti,
Kala kiehu karjalaksi.

208. Läckilään lähtö.

Lähin lasja Läckilähän,
Päätäni panettamahan,
Sikkillä siottamahan;
Läkin koirat haukkumahan,
Minä aialle kawahin,
Mitä allani mureni;
Minä lennin lepikköhön,
Lepikko mereksi muuttu;
Minä korpehen ko'ime,
Korpi hiekaksi helähti;
Minä karsin kankahalle,

Kangas muuttu kallioksi —
 Kurki kallion raossa.
 Minä kuren suitsi suuhun,
 Itse selkähän kurelle;
 Ujoin kurella kotihin,
 Löyhyttelin lämpösehen.
 Vanin kuren karsinahan,
 Heitin kerran heinäsiä,
 Toisen kerran hietasia,
 Kolmannen kotawesä.
 Näskin Elliä esinnä
 Lypsämähän kirkiani,
 Ei Elli nisiä löynnyt;
 Itse lypsin lyykyttelin,
 Kannon maion kapsuttelin,
 Vanin patsahan nenähän,
 Kultasehen kipposehen.
 Tuli hiiri hipsutellen,
 Katin poika kapsutellen,
 Kaato kiulun kimmin kammin,
 Kulta kipposen kumohon.
 Minä lyöä lusuttelin,
 Katti orsille kawahti,
 Orret kaikki lattialle,
 Pitkin siltoa pärehet;
 Ruulu remu Riikolahan,
 Tomu toisehen talohon,
 Pömy suuri Pökölähän.

209. Prokko tiellä propatiinna.

Lättän tästä Lättölähän,
 Proitin tästä Prokolahan! —
 Prokko tiellä propatiinna,
 Minä Prokon selfähäni,
 Kannon Prokon kartanolle;
 Prokon lehmät ammomahan,
 Prokon uuhet määkimähän,
 Prokon hevot hirnumahan,
 Prokon foirat haukkumahan,
 Prokon kissat naukumahan,
 Prokon lapset laulamahan,
 Prokon naiset nauramahan,
 Prokon akka itkemähän,
 Härkä iski hännällänsä,
 Wasikka wasarallansa,
 Kammas kinnikonnullansa,
 Wästaräkki säärellänsä,
 Lianen kannuksellansa.
 Minä pääsin päistärihin,
 Päistäret tulehen sytty;
 Minä pääsin aian alle,
 Aita mulle päälle kaatu j. n. e. *)

*) K. laulu 208; r. 7, ja siitä eespäin.

210. Tuomittu fatti.

Etä tieä, minkä löysin —
Löysinpä mie pienen linnun,
Pienen linnun manninkisen,
Josta keitin wellinkisen.
Tuli fatti kaupungista,
Wiirusilmä Wiipurista;
Lakki wellin lapsinensa,
Söi wellin perehinesä.
Minä fattia ajohon,
Ajon katin kaupunkihin,
Wiirusilmän Wiipurihin;
Tuolla fatti tuomittihin,
Wiirusilmä wietettihin,
Saarwaan saikkaan,
Lynkään leppään,
Kuivaan kuuseen,
Koweraan koukkuun,
Märkään mäntyyn,
Saikkapäähän petäjään.

211. Talo seppä wiifatteita.

Menin minä seppälähän,
Talo seppä wiifatteita;
Mitä niillä wiifatteilla? —
Heiniä niittää.

Mitä niillä heinillä? —

Lampahien syöä.

Mitä niillä lampahilla? —

Willoja keritä.

Mitä niillä willoilla? —

Lankoja keträtä.

Mitä niillä langoilla? —

Sarkoja kutoa.

Mitä niillä saroilla? —

Lapsille taffia.

Mitä niillä lapsilla? —

Lastuja kantaa.

Mitä niillä lastuilla? —

Kukkoja paistaa.

Mitä niillä kukoilla? —

Herrojen syöä.

Mitä niillä herroilla? —

Keräjiä käyttämähän,

Dikeutta ottamahan.

212. Kolkkaa kotoa.

Kolkkaa kotoa,

Anna akka pataa;

Mitä sillä paalla? —

Papille huttua.

Mitä sillä papilla? —

Lasta ristimään.

Mitä sillä lapsella? —
 Lastuja poimimaan.
 Mitä niillä lastuilla? —
 Saunaa lämmitä.
 Mitä sillä saunalla? —
 Maltahia tehdä.
 Mitä niillä maltailla? —
 Olutta panna.
 Mitä sillä oluella? —
 Häitä juoa.
 Mitä niillä häillä? —
 Miniätä tuoa.
 Mitä sillä miniällä? —
 Riiehesä rimuamahan,
 Saunassa samoamahan,
 Kivenpuussa kiikkumahan,
Lapakossa laulamahan.

213. Kenen tämä pelto?

Kenen tämä pelto? —
 Peiposen pelto.
 Millä tätä muokatahan? —
 Kirvehellä muokatahan.
 Missä firves? — Kannon päässä.
 Missä kanto? — Karhu kisko.
 Missä karhu? — Murmen juoksi.
 Missä nurmi? — Neiti niitti.

Misä neiti? — Lippahassa.

Misä lipas? — Kosken alla.

Misä kosti? — Koira laffi.

Misä koira? — Käärme pisti.

Misä käärme? — Koffo noukki.

Misä kofko? — Laiwosessa.

Millä sieltä saatanehe? —

Saarapäillä saamasilla,

Kirjawiilla kirjasiilla.

214. Ken söi kesäwoin?

Ken söi kesäwoin? —

Kissa söi kesäwoin.

Misä kissa? — Aitan alla.

Misä aitta? — Maahan kaatu.

Misä maa? — Wetehen wieri.

Misä wesi? — Härkä särpi.

Misä härkä? — Niityllä.

Misä niitty? — Wiikate wilahdi.

Misä wiikate? — Kannon päässä.

Misä kanto? — Toukka kaiwo.

Misä toukka? — Kuffo nokki.

Misä kuffo? — Kuusosessa.

Misä kuusi? — Kirwes kaato.

Misä kirwes? Seinän alla.

Millä sieltä saatanehe? —

Haapasilla halkosilla,

Korennoilla koiwusilla.

215. Kirkon teko.

Mikä tuoalla näkywi? —

Talo tuoalla näkywi.

Mikä tuon talon takana? —

Lampi tuon talon takana.

Mikä lammin laitasella? —

Wene lammin laitasella.

Mikä wenehen sisästä? —

Kättyt wenehen sisästä.

Mikä kättyen sisästä? —

Hursti kättyen sisästä.

Mikä hurstin hulpilossa? —

Weikko hurstin hulpilossa.

Mikä weikon olkapäällä? —

Kirwes weikon olkapäällä.

Mikä kirwehen kasassa? —

Lastu kirwehen kasassa.

Minne lastu singahdawi,

Sinne kirkko tehtänehe,

Sinisillä siltasilla,

Punasilla portahilla.

Kenpä kirkkosen tekewi? —

Wieras kirkkosen tekewi.

Kenpä kirkon kirjottawi? —

Wieras kirkon kirjottawi.

Kenpä patsahat panewi? —

Wieras patsahat panewi.

Kenpä ikkunat tekewi? —

Iso ikkunat tekewi.

Kenpä penkit westelewi? —

Weikko penkit westelewi.

Kenpä lattiat lafowi? —

Emo lattiat lafowi.

Kenpä sillat siwoawi? —

Sisko sillat siwoawi.

216. Neiti werfossa.

Läskin aiwan aikasehen,

Uivan aika huomeneſsa,

Ustuiin tietä tengollista,

Maata maksanfarwallista,

Dstetuille otramaille,

Kaupituille kauramaille,

Savin markoin maksetuille,

Tuhansin lunastetuille.

Katselime, kääntelime,

Pitimmällä pientarella,

Kaijimmalla kappaleella.

Poin silmäni luotehelle,

Käännin päätä päivän alle,

Keksin mustasen orosen,

Kauanfarwasen hewosen,

Suolla seikerrehtamassa,

Palolla papertamassa.

Kiskoin hännän, raastoin harjan,

Weinp' on weiolle kätchen:

"Laai weio werkko tästä,
Seän poika seitsonenki!"
Laati weio werkon siitä,
Seän poika seitsofenki.
"Wie'pä wirrkosi wetehen,
Satasilmä salmen suuhun!"
Weip' on werkkonsa wetehen,
Satasilmän salmen suuhun.
Läpsi weio werkoillehen,
Seän poika seitsolehen;
Mi on weion werkkosessa? —
Weion werkos' ei mitänä.
Mi minulla werkosfani? —
Minulla sininen sotka.
Mipä sotkan siiven alla? —
Sillki sotkan siiven alla.
Mi on silkkisen sisäsä? —
Hursti silkkisen sisäsä.
Mi on hurstin hupikossa? —
Hurja hurstin hupikossa.
Mi on hurjan kämmenellä? —
Helmi hurjan kämmenellä.
Mi on helmen loukkosessa? —
Lipas helmen loukkosessa.
Mi on lippahan sisäsä? —
Neiti lippahan sisäsä;
Wiitisekse, waatisekse,
Kultapantohin kukisse,
Seän pojan puoliseksi,
Weion wieriskumppaliksi.

217. Kojo ja Anni.

Ken se Kolkkosen kolisti? —

Kojo Kolkkosen kolisti:

”Annas Kolkko Anniasi!”

”Mitä sinulle Anniani?” —

”Kojon pojan puolisoiksi.”

”Mull’ on muista Annikkini.”

”Kyllä muila muitsi,

Pelonainen pesee,

Kesäweisi wakkasee,

Rumensainen rusottaa,

Suuri nyyplä somentaa,

Pieni nyyplä parantaa;

Wieres mutso rekeen!”

Wieri mutso rekeen;

Keki wieri, tie mureni,

Jalas patwi paukooa,

Wemmel tuomi tutajaa,

Kengas waski wawahtaa,

Rahis rauta ratsajaa.

Ken kirjakorjassa? —

Anni kirjakorjassa.

Ken heittohiemoissa? —

Anni heittohiemoissa.

Ken kumasniekassa? —

Anni kumasniekassa.

Ken sulkkusorokoisissa? —

Anni sulkkusorokoisissa.

Ken kultakoltuskoissa? —

Anni kultakoltuskoissa.

Ken suurissa paikoissa? —

Anni suurissa paikoissa.

Ken ruskeissa kengissä? —

Anni ruskeissa kengissä.

Ken sulkkukostoissa? —

Anni sulkkukostoissa.

Ken palttinapaiassa? —

Kojo palttinapaiassa.

Ken kumatsukainalossa? —

Kojo kumatsukainalossa.

Ken majawapuuhkassa? —

Kojo majawapuuhkassa.

Ken sulkkufuskassa? —

Kojo sulkkufuskassa.

Ken ohjilla ajaa? —

Kojo ohjilla ajaa.

Kenen mäkeen mennään?

Kojon mäkeen mennään.

Kenen törmään nostaan? —

Kojan törmään nostaan.

Kenen peltojen peritse? —

Kojon peltojen peritse.

Kenen tanhuan taatse? —

Kojon tanhuan taatse.

Kenen ikkunan alatse? —

Kojon ikkunan alatse.

Ken vastään tulee? —

Uffa vastään tulee.

Ken forjasta nousee? —

Anni forjasta nousee.

Ken tupaan lähtee? —

Anni tupaan lähtee.

Ken oven aukasee? —

Kojo oven aukasee.

Mitä noille syötäväksi? —

Munawoita syötäväksi.

Mitä noille juotavaksi? —

Rieskamaito juotavaksi.

Mihen noita maata? —

Ukon nuteen aittaan.

Mitä noille wuoteeksi? —

Puuhkoria perinöitä,

Sulkkusia potuskoita,

Piisjowia lakanoita,

Kankaisia katuhkoita.

218. Oi ukko uifari!

Oi ukko uifari,

Pää paljas paikari!

Muistatko muinasen,

Tajuatko taannosen,

Kun kihlan iskimmä,

Dukkulan owilla,

Koukkulan kynnulla,

Suurima saaressa,

Neesterin niemessä,
Pesterin pirtissä,
Takavaaran taipaleessa?

219. Min rastas raataa.

Min rastas raataa,
Sen pnyhyt pnyhtää,
Dnneton ottaa,
Waiwanen warastaa,
Lapiolle laittaa,
Telikälle työntää,
Dwen alla peittää,
Wastalla kattaa.

Talonpoika takoo,
Keihäitä keittää,
Poikia naittaa,
Tytöjä työntää,
Sawisissa saappahissa,
Kirjawiissa kintahissa.

Meren römä rönkyy,
Tuulonen tuulee,
Kuningas kuulee,
Wieltä wirstalta,
Kuulta kulmalta,
Seitsemältä selkoselta,
Kahelsalta kankahalta.

220. Ken Teron tietää?

Ken Teron tietää? —

Mie Teron tieän:

Tero pikku pirttissessä,

Matalaisessa majassa,

Petäjäisessä pesässä,

Hontasessa huonehessa;

Rokka Tuomahan tuvasa,

Kaali Kaian kammariassa,

Sakian sawun seassa,

Olkisen owen takana.

221. Piilehtijä.

Rittat, karkat, pitkät matkat,

Sinä ja minä ja Hentun Piisa,

Puntun Paavo ja Suortanan Juksi,

Kapakka Pasi ja Myllärin Matti,

Ympäri tuwan minua etsittiin;

Ei minua löytykänä —

Mie waan pankolla makasin.

222. Oli ennen ukko, akka.

Oli ennen ukko, akka,

Oli kirjawa kanaanen,

Muni kirjawan munasen,
Muna wieri hiiloksehen,
Hiilet lenti lattialle,
Lattia lakehen nousi,
Kiukoa kiwinen hyppi,
Pankko paasinen pamaſi.
Ukko, akka itkemähän,
Kananen kakahtamahan,
Harakat hatsahtamahan,
Kynnykset kyfertämähän,
Weräjäiset wieremähän,
Mitaset alenemahan,
Seipähät lotajamahan,
Musta lehmä ammomahan,
Muu kurja murehtimahan.
Warikselta warwas poikki,
Harakalta häntä halki;
Juoksi pappilan joelle.
Papin piiat sotkuillansa:
”Mitä hatsahat harakka,
Kuta kurja juoksentelet?”

”Sitä hatsahan harakka,
Sitä kurja juoksentelehen,
Tulin saamahan sanoa;
Kunpa teki tietäisittä,
Korentonne katkoisittä,
Korwonne murentaisittä,
Kartut käästä nakkaisittä,
Sotkut jäälle jättäisittä.”

Piiat pirttihin tulewat:

Papin leipä lietteheessä,
Papin lapset lattialla,
Papin akka pöyän alla,
Itse pappi parratonna,
Laffi halki hartioista,
Puskut poikki polwiloista,
Paitaki pahoin rewitty.

223. Paimenen hätä.

Turu, turu tulfoon,
Kotiwäki kuulfoon!
Jo on rošwot karjassani.
Goros kato karjastani,
Karjakoira hirtettiin,
Musta härkä tapettiin,
Paimen parka tuomittiin.

224. Elin welli.

Elli feitti wellii
Dmalla kapustallansa,
Dmist' otrajauhoistansa;
Welli kaatu karšinahan,

Ellin lapset lakkimahan,
Elli itse itkemähän,
Muu pere murajamahan.

225. Tuomisia.

Iso läski Tuuterihin,
Weikko wieri Wiipurihin;
Tule iso Tuuterista,
Wiere weikko Wiipurista,
Tuo pojalle puolahattu,
Tyttärelle tynnywerka,
Emännälle koppakengät,
Isännälle uusi turkki!
Mitäpä iso minulle? —
Minulle samettimysösy.
Mitä minulle weikkoseni? —
Weikkoni foriat kengät,
Tahi uusi werkatakki.

226. Tule ämmä Tuuterista!

Tule ämmä Tuuterista,
Kaala Karjalan howista;
Tuo munanen tullesfasi,

Keitä keltanen munanen,
Keltasessa kattilasssa,
Keltasen tulen keskellä.

227. Kääpönen, kääpönen.

Kääpönen, kääpönen
Käpäillä kuffuu,
Neitonen, neitonen
Ihalalla itkee,
Toivonen, toivonen
Toisessa talossa,
Maammonen jyttynäinen,
Matuskaksi puuttunainen,
Heinillä herstuu,
Kurmella nurstuu,
Linapotsalkoissa,
Sulkkusorokoissa,
Pellawasrätinöissä.

228. Yksi on akalla poika.

Yksi on akalla poika,
Minoa akalla poika,
Yks' on sillä silmä päässä.
Ampu peiposet pihalta,

Rastahaiset rauniolta;
Ampu wuoen, ampu toisen,
Jopa kohta kolmannella
Kaikki korjasi kokohon,
Kaikki tunkewi tulehen.
Lietso päivän, lietso toisen,
Lietso kohta kolmannenki;
Tuli tuhkia läjänen,
Paljo kuuwia poroja.

229. Vanhan ammunta.

Mies wanha wariksen ampu,
Tiesi tetren saanehensa,
Koppelon kopannehensa,
Wesilinnun wienehensä;
Tetret puisa terwehenä,
Koppelot kowin hywänä,
Wesilinnut liikkumatta,
Sorsaset sukeltamatta.

230. Nukka kunnis karkaele!

Syypä'ä hywänen nukka,
Nukka kunnis karkaele!

Miks' et nukka eilen tullut;
Eilen oli ilonen ilta —
Oli wiinat, oli oluet,
Oli kalat kaikenlaiset;
Wiinat wirtana wilasi,
Oluet ojana juoksi.
Kellen nukka heitettihin? —
Kerttu kurjan kulkun päälle,
Anni hampsun hartehille.

231. Sinun sifoja, minun sifoja.

Sinun sifoja, minun sifoja,
Syötetyitä, juotetuuta,
Syötetyt minun sifani,
Lehtyn leiwän kauran kanssa.
Se sika, jos on sinulla,
Teki paljo porsahia,
Enemmän emäsifoja.
Kyll' oil kuutta kynnäreaä,
Selkä seitsentä säsenta,
Saparo satoa sylvä.
Kylli maksu kymmeniä,
Selkä seitsemän satoa,
Saparosta sai tuhannen.

232. Sus sika metsään!

Sus sika metsään!
Mitä sika metsässä?
Tuomahan marjoja
Punasella pusilla,
Sinisellä silkillä,
Korialla kontilla,
Wasikisella wa'illa,
Kultasella kuppisella,
Maalatulla maljasella.

233. Nuotsin fieltä.

Syykä perju, juupa taalar,
Härät tanssaa, miki haakar,
Konkommu lilla syötävän!
Wiska tanssaa suullen hyppijän.
Konkommi lilla toffa!
Wiska tanssaako hoppaa.

234. Olin ennen onnimanni.

Olin ennen onnimanni,
Onnimannista matikka,
Matikasta maitopyörä,
Maitopyörästä pytikä,

Pytikästä pöntäristi,
Pöntärististä ripukka,
Ripukasta rintasolki,
Rintasolesta sopuska,
Sopukasta Suomen kirffo,
Suomen kirkosta kipinä,
Kipinästä kirjanmerkki,
Kirjanmerkistä meteli,
Metelistä meiän herra,
Meiän herrasta hewukka,
Hewukasta heinäkelffa,
Heinäkelffasta kekäle,
Kekäleestä kenkinsraaja,
Kenkinsraajasta rapukka,
Rapukasta raianhaara,
Raianhaarasta harakka,
Harakasta hangonwarssi,
Hangonwarresta watikka,
Watikasta wallismanni,
Wallismannista matikka,
Matikasta maitopyörä,
Maitopyörästä pytikä,
Pytikästä j. n. e. (waikka loppumattomaan).

235. Hyi, hyi Hymylään.

Hyi, hyi Hymylään!
Hymylän koirat haukkumaan.
"Käykäi lapset katsomaan,

Mitä Halli haukkuu,
Luppakorwa lupsottaa.”

”Tuota Halli haukkuu,
Luppakorwa lupsottaa:

Tulee tuolta Tolwasen repukka

Räkihinsä rääkistynnä,

Pikohinsa liikistynnä,

Paho'insa paakistunna;

Kapusta korjana,

Hiiri hewosena,

Kissa kyytijänä,

Petkel ruuskana.”

Tuli tuo Tolwanen tupahan,

Veivät lietehen akalta,

Lapionsa lattialle;

Alka halkoorille,

Welliwati käessä,

Wetelä welli Tolwasen silmille:

”Woi, woi, missä minä peseme!”

”Pesete terwakaukalossa!”

Pesihen terwakaukalossa:

”Joko pääsin puhta'aksi?” —

”Oh, oh, ei wäheäkään;

Pesete vielä toinen kerta!”

Pesihen sitte toisen kerran:

”Joko han nyt wälttänee?” —

”Jo nyt wähän wälttänee.”

”Missä saisin pyyhkiäme?”

”Mene ruumenhinkalohon;

Siellä saat sa pyyhkiäte.”

Meni ruumenhinkalohon,
Mtko siellä pyyhkiähen:

”Joko han nyt wälttänee?”

”Oh, oh, ei wäheäkään;
Mene höyhenhinkalohon!”

Meni höyhenhinkalohon,
Mtko siellä pyyhkiähen:

”Joko han nyt wälttänee?”

”Jo nyt wähän wälttänee;
Mitä kuuluu wieraalla?”

”Ei mitänä erittäin;
Arwuutuksilla woitettiin.

Paljo olen käynynnä,
Pitkin kyliä kysellyt,

Pitkin teitä tieustellut,
Enkö saisi wastausta;

Jo on nälkäki wähasen,
Saisinko mitä syöäkseni?”

”Tuoll’ on koan orrella
Wanha kissan häntä,

Hiiret hiukan kalunnehet,
Siin’ on sinulla syöäksesi;

Tactwettä tanhualla,
Siin’ on juomista sinulle.”

236. Meni akka metsään.

Meni akka metsään,

Pukki tuli vastaan:

"Mene pukka kotiin!" —

Ei pukka mennytkään.

Meni akka metsään,

Tukka tuli vastaan:

"Lyö'pä tukki pukkii! —

Pukka ei mene kotiin."

Eipä tukki lyönytkään.

Meni akka metsään,

Tuli tuli vastaan:

"Polta tuli tukki! —

Tukka ei lyö pukkii,

Pukka ei mene kotiin." —

Ei tuli polttanutkaan.

Meni akka metsään,

Wesi tuli vastaan:

"Sammuta wesi tuli! —

Tuli ei polta tukkii,

Tukka ei lyö pukkii,

Pukka ei mene kotiin." —

Ei wesi sammuttanutkaan.

Meni akka metsään,

Härkä tuli vastaan:

"Juo'pa härkä wesi! —

Wesi ei sammuta tulta,

Tuli ei polta tukkii,

Tukka ei lyö pukkii,

Pukka ei mene kotiin." —

Eipä härkä juonutkaan.

Meni akka metsään,

Nuora tuli vastaan:

"Lyö'pä nuora härkää! —

Härkä ei juo wettä,
Wesi ei sammuta tulta,
Tuli ei polta tuffii,
Tuffi ei lyö puffii,
Puffi ei mene kotiin.” —
Eipä nuora lyönytkään.

Meni akka metsään,
Hiiri tuli vastaan:
”Pure hiiri nuora! —
Nuora ei lyö härkää,
Härkä ei juo wettä,
Wesi ei sammuta tulta,
Tuli ei polta tuffii,
Tuffi ei lyö puffii,
Puffi ei mene kotiin.” —
Eipä hiiri purrutkaan.

Meni akka metsään,
Kissa tuli vastaan:
”Syöpä kissa hiiri! —
Hiiri ei pure nuoraa,
Nuora ei lyö härkää,
Härkä ei juo wettä j. n. e.
Eipä kissa syönytkään.

Meni akka metsään,
Repo tuli vastaan:
”Syöpä repo kissa! —
Kissa ei syö hiirtä,
Hiiri ei pure nuoraa,
Nuora ei lyö härkää j. n. e.
Eipä repo syönytkään.

Meni akka metsään,
Koira tuli vastaan:
"Tapa koira repo! —
Repo ei syö kissaa,
Kissa ei syö hiirtä,
Hiiri ei pure nuuraa j. n. e.
Eipä koira tappanutkaan.

Meni akka metsään,
Susi tuli vastaan:
"Syö'pä susi koira! —
Koira ei tapa repoo,
Repo ei syö kissaa,
Kissa ei syö hiirtä j. n. e.
Eipä susi syönytään.

Meni akka metsään,
Karhu tuli vastaan:
"Tapa karhu susi! —
Susi ei syö koiraa,
Koira ei tapa repoo,
Repo ei syö kissaa,
Kissa ei syö hiirtä,
Hiiri ei pure nuuraa,
Nuora ei lyö härkää,
Härkä ei juo wettä,
Wesi ei sammuta tulta,
Tuli ei polta tuffii,
Tuffi ei lyö puffii,
Puffi ei mene kotiin."

Siitä:

Karhu tappamaan sutta,
Susi syömään koiraa,

Koira tappamaan repoo,
Repo syömään kissaa,
Kissa syömään hiirtä,
Hiiri puremaan nuoraa,
Nuora lyömään härkää,
Härkä juomaan wettä,
Wesi sammuttamaan tulta,
Tuli polttamaan tuffii,
Tuffi lyömään pukkii,
Pukki juoksemaan kotiin.

Sillä sai akka pukkinsa kotiin.

237. Palwelin minä rikasta miestä.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä fukon palkastani;
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä kanan palkastani;
Kai minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä kissan palkastani;
Kau minun kissani,
Kai minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä koiran palkastani;
 H a u minun koirani,
 N a u minun kissani,
 K a i minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä sian palkastani;
 R ö h minun sifani,
 H a u minun koirani,
 N a u minun kissani,
 K a i minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä uohen palkastani;
 M ä ä minun uoheni,
 R ö h minun sifani,
 H a u minun koirani,
 N a u minun kissani,
 K a i minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palwelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja wiifasta,
Sain minä wuohen palkastani;
 M y y minun wuoheni,
 M ä ä minun uoheni,
 R ö h minun sifani,

H a u minun koirani,
N a u minun kissani,
K a i minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

Palvelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja viisasta,
Sain minä lehmän palkastani;

M u u minun lehmäni,
M y y minun wuoheni,
M ä ä minun uuheni,
K ö h minun sikan,
H a u minun koirani,
N a u minun kissani,
K a i minun kanani,

Kukko sano kukkuluuraa.

Palvelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja viisasta,
Sain minä härän palkastani;

M ö ö minun härkäni,
M u u minun lehmäni,
M y y minun wuoheni,
M ä ä minun uuheni,
K ö h minun sikan,
H a u minun koirani,
N a u minun kissani,
K a i minun kanani,

Kukko sano kukkuluuraa.

Palvelin minä rikasta miestä,
Rikasta miestä ja viisasta,
Sain minä oriin palkastani;

S u minun oriini,
M ö ö minun härkäni,
M u u minun lehmäni,
M y y minun wuoheni,
M ä ä minun uuheni,
N ö h minun sikani,
S a u minun koirani,
N a u minun kiskani,
K a i minun kanani,
Kukko sano kukkuluuraa.

238. Nuojan kukku.

Nuojan kukku, kultahelkka!
Kuku mulle kultiafi,
Kuku mulle, kuku muille,
Kuku kaikelle kylälle;
Kuku kultia kujille,
Hopehia tanhuille,
Waskia wajojen päihin,
Tien wierihin tinoja.

Nuojan kukku, kultahelkka!

Kuku vielä kerta, toinen;
Kuku meidän kuulijoita,
Paita meidän laulajoita,
Kuulijat kufalle kullan,
Poulajat lehelle lemmen,
Mie itse remorekehien,
Wirret wäffärän wäkehien.

Loisintoja.

1.

- rati 2. Tuiki tyhjeä puhuvat.
 8. Ween koiran konkkaluista.
 18. Kaske ei laaulleen iloa.

2.

- r. 4. Kurjan kuffumaisistani.

4.

- r. 1—2. Lauloipa Lapinki lapset,
 Käkärinnat riesoawat (riesaawat, ries-
 kahuvi).
 3—4. Hirwen hienoilta lihoilta,
 Petran paksun pallehilta.
 5. Miksensä minäi laula.
 7—8. Leiwältä rukehiselta,
 Wehnäseltä wierteheltä.
 * Leiwiltä rukehisilta . . .
 11—12. Suomalta jywättömältä,
 Petäjältä wehkaselta.
 * Kieleltä jywättömältä,
 Suulta suuruksettomalta,
 12. Kuoren puisen purtuansa.
 15—16. Lestyn leiwän syötyänsä,

- r. Puhtukaisen purtuansa.
(Suotua jyvän syämen).
* Kieleltä jyvälliseltä,
Suulta suurukselliselta.
23. Petäjäisiltä pesiltä.

5.

- r. 3. Emmä sillon laajon laula.
4. Enkä sillon pitkin piusta.
* Et sillon paljo pakaja.
* Et sillon äijin äännä.
* Etkä äijin äännättele.
* Etkä äijin ääntä kanna (anna)
* Etkä pitkin piiskottele.
* Laajon laula, suosin soita.
7. Surman suitsset suun eessä.
9. Kaulalla manalan kahlis.
17. Päälle paartten pantanehe.
* Kun sä pannaan paarin päälle.
23 - 24. Kun mos otettanehet,
Ja wiluhun wietänehet.
25—26. Lauta alla, toinen päällä,
Kupehella kummallaki.
31. Surman suurilta paloilta.
r. 39—40. Kim muni suuni ruohon kaswo,
Summi ruohon, pääni heinän.
41. Pääni pensian petäjän.

6.

- r. 14. Salkku salmena sulana.

8.

- r. 2. Pöyänpää pöriseitä.
* Pöyänpää on pörhöpääitä.

9.

- r. 3. Kyltä käveliällä.
12. Runon lapsi lausehia.
17—18. Senpä suu pakaelewi,
Minkä mieli muistelewi.
18. Mitä mieli miettinewi.
20. Runne wirsi wiisoawi.
22. Ja wetäwi wirtehensä.
46. Laula tyyten wirsiänsä.

10.

- r. 3—4. Laulan pieleket pihalle,
Tammet keskitanhualle.
9. Käkönen kukahteleksen.
10. Kulta suusta kupsahtawi.
* Kulta suusta kupsahtawi.
* Kulta suusta kupsuawi.
11. Wasäki leualta (leuoillen) waluwi.
13. Wasäkisehen maljasehen,
Yhen formen mentävähän,
Peukalon mahuttawahan.
16—17. Tuosta tammet taittelemma,
Puut pitkät pirostelemma.
20. Keskipaikan kellariksi.

- r. 22—25. Pifarista piiat juovat.
Wanhat ämmät ämpäristä,
Ukot uudesta pytystä,
Kapsat laffiwat kapasta.

11.

- r. 3—4. Kuweta runon tefohon,
Saaha laulun laulelohon.
15. Etten tieä tihmalleni.

12.

- r. 1—3. Ei runo rahatta laula,
Suut' ei fullatta fuluta.
5—6. Laulajan lafi palawi,
Kieli kultanen kuluwi.
10. Entä wälttäisi wähättä.
12. Kaksfi kielen kääntymältä.
* Kaksfi kielen kääntimeltä.
14. Puolen puolelta sanoa.
17—18. Kuningasta kultinehen,
Papin firkkokuntinehen.

13.

- r. 4. Otsfikaha oppiani.
* Otsfilla opastajani.
5. Kun wirsi kiiteltänehe.
6. Laulua ylentänewi.
7. Heille poika syntyöhön.

- r. 9—11. Meren ruowon ruskeuinen,
Meren kaislan kaunokainen,
Niin on wiisas, kun isonen.
17—18. Terwasfannon kaunokainen,
Pätsirinnan mustuffainen,
Otsusrihman ohuffainen.

14.

- r. 8—9. Ison forkian koißsa,
Emon kaunon kartanossa.
12—13. Wainõn joukkio jorisi,
Wainõn joukko jouatteli.

15.

- r. 3. Sifaria suuri silta.
* Sifaria sillan täyssi.
5. Tuli tuli, otti airon.
12. Käsiwarret waaruloiksi.

16.

- r. 10. Niinpä taittu siskon sillat.
* Sifarilta silta taittu.
* Sifarilta sillat taitto.
11. Weikoilta weno hajosi.
12—13. Sai siskot salon sisälle,
Weikkoiset ween warahan.

17.

- r. 1—2. Kukka muinen mun käteni,
Entinen käteni kulta.
12. Syöjä söi minun käteni,
Otti kumma kukkujani;
Sill' ei kuulu kukkuwaksi.
13—14. Eipä illoin, eikä aamuin,
Eikä keskikäiwällänä,
Syännyöll' ei sylkyttävän.

18.

- r. 12. Heimokunnan heittiöksi.
13—15. Waan ellös suku suruo,
Kamaloio ristikansa,
Minun päiwiä pahoja.
17. Eipä sitä Herra heitä.
19—20. Ku on luoksen luojahansa,
Heitäksen Jumalahansa.

19.

- r. 2—3. Kerran kestävän hamosen,
Kerran miehen (naisen) kelm. —
5. Niinkuin kerran kentiäsiin.
8—9. Ennenkun Turun tuwassa,
Sawon sammalhuone'essa.

20.

- r. 10. Paljo huolta hongistaki,
Muista kannoista muretta.

- r. 25—26. Istuin eilen illan kaiken
Karjalaisen kammin päässä.
31. Kuunkauen kurikkatani.

21.

- r. 1—2. Pitäisinpä mieki piian,
Ottaisinpä mieki orjan.
3—4. Kun ois rauniot rahana,
Kivet pienet penninkinä.
10. Enkä tunne tuhma raukka.
11—12. Mi on piltti piioillani,
Käärme käskyläisilläni.
12. Orjillani outo tuuma,
Käärme käskynkuulioilla.
13—14. Piikat ei pysy minulla,
Ei ole minulla orjat.
* Ei ne pysy piikat mulla,
Eikä ole mulla orjat.

23.

- r. 6. Paljo pantua olutta.

24.

- r. 5. Kun olen kannettu kesällä.
5—6. Kun synnyin syvillä mailla,
Kasvoin mailla karkeilla.
10. Näkimeni näin pahana.
21—22. Kasvo suolla suuri mänty,
Kannalla rajut petäjä.

- r. 27. Jos' olen huoles tuuwitettu,
 Sekä waiwanen wanuttu.
 32—33. Synnyin tuhmillä tulilla,
 Rokisilla nuotioilla.
 38. Enkä sitte kyllin juonut.
 40. En' ole kyllin kylpenynnä.
 41. Kun on paapon paarmahilla.
 43. Kun emosen rinnan alla.

25.

- r. 1. Miten on mieli miehen nuoren.
 * Miten on mieli miesten muihen.
 * Miten on mieli muihen naisten.

26.

- r. 1—2. Mahall' on allin mieli
 Uiesä wilujokea,
 Sufkeloitesä suloa,
 Säänalaista järkyttäisä.
 3—4. Alempi minun sitäi
 Käyessä kyläwäliä.
 7. Wilumpi minun sitäi.
 9. Syän kylmä kyyhkyläisen.
 12. Jokiwettä juoesäni.
 * Juoesä jokiwessä.
 * Juoesä wiluwessä.

27.

- r. 1—2. Osani oli minulla,
 Niinkun muilla neitossilla.
 12. Maammon maitopiirasilla.

28.

- r. 3—4. Minun onneni makaawi,
Haltiani hairaawi.
7—8. Disko onni ostannassa,
Lykky ilman löyännässä.
* Disko onni ostawoina,
Lykky ilman löytävöinä.
9—10. Dttaisin paremman onnen,
Pahan onneni panisin.
15—16. Kantaisin kapalla wettä
Kowan onnen kostukkeeksi.

29.

- r. 1. Osakkahan onni walwo.
1—2. Osallisen onni walwo,
Lykylisen lhyrätteli.
3—4. Minun malkisen (maarion) m.,
Minun wienon wieretteli.
4. Minun utran uinahteli.
6. Lykylisten wuotehella.
7. Tuuwitti minun emoni.
9. Orressa osattomassa.
* Osattoman orren päässä.
9—10. Dwen suussa, orren alla,
Kattilan katasjoilla.
14. Härän söi susi kewäillä.
* Miut söiwät emoni maion.

30.

- r. 1. Eläisi kesällä leski.

31.

- r. 2. Perkelehet peiähia.
8. Kylän kummoa kutsuta.
9—10. Itse huorat häänensä juovat,
Portot piironsa pitävät.

32.

- r. 16. Mlenin ylen hywässä.
17—18. Kaswoin suurilla kaloilla,
Lihosin liharokilla.
21—22. Pois otti pojan polosen
Kaunihista Karjalasta.
26. Kuuhut kultanen kumotti.
35. Njan kaiken, kensa kaswoin.

33.

- r. 3. Tuli tengat tietä myöten.
14—16. Nks' on tuuli turwanani,
Ahawainen armonani,
Waranani wastarinta;
Ei minua muuti tunne.
19. Wenakkoa sisokofeni.
* Wenakon sisarekseni.
23. En enää millonkana.
* En tämän elon sisäsä.

- r. 29. Minä luoksi luontelime,
Lähelle lähentelime.
30. Tiesin weikon weisoawan.
34—35. Soitti forsat kanteletta,
Weslinnut wempelettä.
* Weslinnut weisoawi,
Pajatti pahasukuset.
* Wenäläinen (Wenäläiset) w. —

34.

- r. 2—3. Refi termattu teloilla,
Hewonen refiwetonen.
7. Saisin aisat oiwalliset.
8. Luokit tuomesta tekisin.
12—13. Kun mun saatua Sawohon,
Joroisihin jouwuttua.
15. Sawon saunat lämpiäisi.

35.

- r. 3—4. Miisä miehet mullostawi,
Kusša kulkewi urohot.
7. Sainpa kehno kiertämähän.
7—8. Jouwuiin furja kulkemahan,
Waimala waeltamahan.
15—16. Johon forsat suojeleksen,
Ullit laitot laajeleksen.
18. Ulla pehkojen pesäni.

36.

- r. 8. Päiwä päätön, yö siwuton.
* Päiwät pääten, yöt siwuten.

- r. 9—10. Ilta wiimenki tulewi,
Yö pimiä päälle saapi.
12. Walostawi walkiainen.
27—29. Tuuli wiepi turwattoman,
Uhawainen armottoman,
Warattoman watarinta.

37.

- r. 13. Eikä weifon weistelemä.

38.

- r. 6. Sisaret siwukäwiät.
9. Erotti minun emoni.
13—14. Tuolle puolelle tupoa,
Wastawaaralle mäkeä.
14. Poies puoleltaan fotoä.
16. Urjintää älyämähän.
17. Kaikki tunnen tuimallinen.
23. Noit' en tullut tuntemahan.

39.

- r. 18. Niin on siirtämä sisaret.
23. Hylkäsi hywä laini.
25. Oma sisfoni siwusi.
34—35. Lasta waimon huolellisen,
Kaihollisen kantamaista.

40.

- r. 5. Emonen suettaessa.
8. Weirot wienolle weelle.
12. Niin jätti minun isonen.

41.

- r. 4. Kiintiämmästi kiivistä.
12—13. Wetäisi kojonen weikon,
Kiinaharja lillettäisi.
* Weikko weisaten wetäisi,
Laulaen emoni lapsi.

42.

- r. 10. Mure mielen murtelewi.
11. Kun ferran kewät tullsi.
13. Kuolisin ma koito raukka.
13—14. Kohta kuolen koito raukka,
Sillon kattian katala.
16. Minä raukka maan rakohon.
19—20. Turwetta tufeamahan,
Mätästä märäntämähän.

43.

- r. 12. Niika ois Manalle mennä.
17—18. Baan ei tuo hyvä Jumala,
Ei taia sitä suata.

44.

- r. 2. Tahi tullen Tuonelahan.
3—4. Tuonen sulhaset toruwi,
Kalman poiat kaimoawi.
4. Kalman lapset kaiwoawi.
5—6. Kenpä toi sinun Manalle,
Kuka tunki Tuonelahan.

- r. 6. Tuuwitteli Tuonelahan.
7—8. Nuorra tulit Tuonelahan,
Nuorrapa Manan majoille.
25—27. Kun sinua Tuoni toisi,
Mana mailta sürteleisi.
28. Sylin ois mullat sürrettynä.

45.

- r. 11—14. Makaisin maksoisfa wielä,
Alla keuhkon keltittäisin,
Alla ristin riuottaisin,
Pesän pernoisfa pitäisin.

46.

- r. 3. Ilman luomatta Jumalan.

47.

- r. 1—2. Mi se lie minunki luonut,
Kupa kurjasen suennut.
2. Kuka kurjoa kuwannut.
4. Näille suurille suruille,
Apioille mielaloille.
18—19. Sylätä syfistä puuta,
Kefäleistä käännätellä.
20—21. Kun syläsit nuorta miestä,
Nuorta miestä naimatonta.
* Kun sa syleilit minua,
Halaelit haifiata.

- r. 29. Kysynnä kyläset naiset:
Mikä saunassa sawuna.
32—33. Ituja on imeltymässä,
Maltahia hautumassa.

48.

- r. 9—10. Ilmahan imettäjäni,
Ninnan suuhun rientäjäni.
11. Kapaloia karttusia.
14. Ennenkun tätäki lasta.
* Ennenkun tätä tytärtä.
19. Otranen ojentajani.
21—22. Tuuwitella turpeissa,
Piekutella liepehiä.
30—31. Tahi panna tuutunen tulehen,
Waapuainen walkiahän.
31. Watu panna walkiahän.

49.

- r. 2—3. Wai lie äitini kironnut,
Wai waati oma osani.
7. Pahat mielet painamahan.
17—22. Mahoit maammo ruffaseni
Kaotella kaksioisä,
Wieä rikkoina pihalle,
Kannonpäinä kartanolle,
Luo peltojen perille,
Panna aitojen alatse.
27. Kauran ripsinä katsellut.

- r. 28—29. Duofsunut otranpäistä,
Kauran ripsistä kamonnut.

50.

- r. 3—4. Kun oisi käältä kieli,
Kuffujalta kuffutorni.
* Dis luoja kääksi luonut,
Ja kuwannut kuffujaksi.
5. Kuffuusi jokainen kuusi.
6. Joka lehto leikin löisün.
* Joka hongan hoilottaisün.
* Joka kuusen kuffalatwan,
Hopiaisen honganlatwan.
7—11. Sillon kuffuisin kowemmin,
Kun huoleinen teitä käypi,
Marras maita mittelewi.
12. Mistä tunnet huolellisen.
14—15. Huolellinen laulelewi,
Huoleton on huuhulewi.

51.

- r. 11. Suuni soia suosioksi.
13. Säweleni särkynynnä.
15. Lakin wettä lammaosta.
18. Suru särki kanteleni.
21. Murehisfa murrahun.

52.

- r. 1. Moni tuoalla sanowi.
3. Ei oo huolta huppialla.

- r. * Ei oo huolta hurmikilla.
11. Ken mun huoleni sanoisi
13. Se kosken kivet sanoisi.
22 - 23. Kanna korppi kaiheeni,
 Mureheni musta lintu.
29. Kalat kaikki kaihostuisi.
31. Havit halkiais surusta.
33—34. Siikaiset surua saisi,
 Muitut mustiksi tulisi.
36. Murehista mustan linnun.
 * Mureistani mustan päivän.

54.

- r. 6. Kun on lammin lumpehia,
 Ei metsässä haruja.
 * Kun on metsässä haruja,
 Päällä lammin lumpehia.
7. Katajassa kapsehia.
13—14. Kestitiivarin keolla,
 Koko kirkkokunnassamme,
 Ei löywy etempänäki,
 Wiien linnan Wiipurista,
 Kunen linnan kuuluvista.

55.

- r. 7—8. Itse neiti neuottawa,
 Laps' orpo opastettawa.

57.

- r. 5. Korpitökränä törisi.
11. Eikä koskena kohaja.

58.

- r. 21—22. Mure woitti wuoet multa,
Skäwä iän kaotti.

59.

- r. 7—10. Jos sanon minä sinulle,
Niin sanot sinä sawulle,
Sawu sen saapi patsahalle,
Patsas hiisko hiilokselle,
Hiilos pihtipuoliselle.
- * Jos sanon minä sawulle,
Sawu hiilto hiilokselle,
Hiilos j. n. e.
- 12—13. Piha muille wierahille.
- 14—17. Wirkon wuimein weikolleni,
Weikko wirkko naisellensa,
Nainen kohtaki kälylle,
Käly kaikelle kylälle,
Kylä kirkkokunnallemme,
Kirkkokunta kymmenelle.
- 20—21. Wieras wueksi panewi (sanowi),
Wieläpä kohta kuueksi,
Kyläläinen kymmeneksi.
- * Matti muille mankasewi,
Minun mieleni pahaksi,
Haitiammaksi haluni.
- Tahi jos kaihkolle sanoisin,
Kaihko kaihkolle sanoisi,

- r. Raihko kaikelle kylälle,
 Kyläkunta kymmenelle.
 23. Minun mielihaikeiani.
28—29. Leperöittelen lepile,
 Ilman hongille horisen.

60.

- r. 4. Päätäköiset lämpiäwi.
 5—6. Ei sula minun suruni,
 Ei walu minun wajani.
14—15. Mimpä päivänen ylempi,
 Sen mun mieleni alempi.
 20. Syömeni surullisempi.

62.

- r. 8. Duto eukotta eleä.

63.

- r. 1—2. Kowin haukku suuri koira,
 Mieron wartio walitti.
 6. Tuotihin emintimäinen
 10. Kolotettu koiwun latwa.
 12. Isätöntä iskiellä,
 Emotonta ensimmäisfä.
15—16. En löyä emon jyttyttä,
 Dman äitin armautta.
 18. Walitsisin walkialla.
 19. Wieras on emo minulla.
 * Se se nyt emon tilalla.

64.

- r. 6. Sukat ulkoset unohti.
10—13. Soilla soikarrehtamahan,
Jäillä jäätällehtämähän,
Teillä tiiteroitsemahan,
Palolla papattamahan.
17—19. Tuuli taitto haawan oksan
Jänön pojan puoliseksi.
19. Maot maiolla elätti.

65.

- r. 13—16. Illi aalloille ajanut (sytännyt, sy-
wille),
Lokki luotojen nenähän,
Kajawa meren karille,
Wesilintu keikasunna.

66.

- r. 4. Kaikkien sanottawana.
* Sit' on kaikki käskemäsfä.

67.

- r. 3. Käki kuffua käfesin
Salomaille saatuani.
7—8. Kun oisim käkenä kälkö,
Eli kurja kuffujana.
12. Kaikki lehwät lellättäisim

- r. 15. Waiwaset waestelewat.
18. Tai istuu iloset mielet.
26. Allahalla wyön pitäwi.

68.

- r. 11. Suren suurta kattiloa.
14. Rinnoilleni riutuwaksi.

69.

- r. 1. En kulu minä kutisfa.
7. Kaikkipa sanat sakowi.
12. Isottoman eillimmäisfä.
21—22. Puolelta minun polosen,
Minun wienon wiereltäni.

70.

- r. 4—5. Saisin huolesta hewosen,
Suitses suurista suruista.
9—11. Dhjat kylän outoloista,
Reet on miesten rensunnoista,
Korjat naisten konttiloista.
23. Duto kieli kellitellä.

71.

- r. 4. Eikä weikko wierettele.
5—7. Jos on joutuisin jokehen,
Kaatuisin kalojen luoksi.
21. Heimo heimolle tajua,
Minun köyhän kulkiesfa.

72.

- r. 14. Soisi heimoni helewä.
20—21. Kaatuwani kaiwotielle,
Kioille litiistywäni.
28. Silta luinen lutfettawi.

73.

- r. 6. Luvat suuta tunnustawi.
11. Ja kohta kotoset naiset.
15. Nuonna awara herra.
* Hylännnyt hywä Jumala.
17. Maahan waajaksi wajowan.
24. Maahan waajaksi walua.

74.

- r. 9. Enwasf on toruja walmis.

75.

- r. 17. Wierahan wihanen witsa.
22. Armasta ison kotia.

77.

- r. 13. Istuwat joka kivenessä.
18. Kuten kuuluma eleä.

78.

- r. 7—8. Anna tulla tuuhiasti,
Koriasti kohti käyä,

- r. Tuon on tuhlarin kätchen,
Jolt' aina apua saisin.
11. Josta wilja wirtoawi,
Maa mafia matkoawi,
Tämän talon tanterille.

79.

- r. 3. Saisin häikseni olutta.
13. Wiepä pilwi Wiipurihin,
Kanna kaari Karjalahan.
* Mene pilwi Pietulahan,
Pilwen kaari Karjalahan.
17. Siell' on kaurat kuivillahan,
Djan pohjat ortunehet,
Kaikki käymättä oluet.
20. Kastamatta kaikki tyyni.
27. Pojat portahan nenillä.
29. Lapset lautojen perillä.

80.

- r. 8. Ufot uunilla sofiat.

81.

- r. 1—2. Mikäs meiän neitosien,
Mikä muienki tytärten.
3—4. Ei ole neittä neuotonta,
Ei tytärtä tuumatonta.
12. Kapustaasta kaminneuon.

82.

- r. 6. Kahenpuolen ruokapöyän.
12. Pah' oli kuulla kummaistafi.

84.

- r. 4. Nato tyttö neitoloista.
6. Nwamistansa anoppi.
8. Nato tyhjän naurannašta.
13—14. Huhuellen käypi huoles,
Huoleton huhuilematta.
17. Warullisen waipan alle,
Haastattele huolellista.

85.

- r. 3—4. Joko on tehty talwitöitä,
Joko weetty wierrinpuita.
19—22. Wyyhillä wiriä waimo,
Pankolla aniparahin,
Emäronntti roinwaloilla.

86.

- r. 9—10. Eip' on maaten markat saatu,
Istuen ikihymmyet;
Maaten saatihin maruet,
Lewäten perä lewiä.
14. Koriata kuoffiata.
19—20. Werassa waolla käywät,
Korioina kuoffimasfa.

87.

- r. 9. Hewonen hawuja syöpi.
17. Tuop' on aamulla tulewi.
20. Weti witsoa weristä.

88.

- r. 2. Waimo waiwansa näköä.
8. Lapseni wakawuuteni.
12. Ele fihlo firffotiellä.
19—20. Pää on silkillä siottu,
Hiukset pantu palmikolla.
23—24. Ota olkijuhmarelta,
Riihenwarstasta walitso.
24. Riihiwartasta walitse.
* Riihanwarresta walitse.
* Wasanwarresta walitse.
25. Riwenpuusta neiti fihlo.
30. Warfi jauhon waahterossa.

89.

- r. 9. Pahimmallai paita päällä.
15. Konsti kankahan kutoja.
19—20. Kawetasta naisen löyät,
Riihestä riwahkan piian.

90.

- r. 21. Kuules kufki weioseni,
Ei sitä pitäisi syöä.

- r. 35—36. Waan ei kiellä Kiesuskana,
Epeä Jumalakana.
44. Weikasta wesien päälle.
54. Kirwehetöntä kotia.
63—126. Sano wanha Wäinämöinen
Monta muutaki sanoa,
Joit' ei ole ollenkana
Tähän wirtehen weetty;
Muuten niitä muistellahan
Suomen suurissa kylissä,
Tawoiksemme, taioksemme,
Djennukseksi, opiksi.

91.

- r. 5. Sihen sirkkuja sifesi.
* Sihen sirkkuset sifesi.
8—10. Sekä närhetti näpisti,
Yhen otti ohralintu,
Toisen warpunen warasti.
11. Warpusrukka raukka poika.
* Sirkkunenpa pieni lintu.
14. Neuoawan reumimmaista.
19—20. Wesi silmästä sirisi,
Weri noukkaasen nenästä.
23—25. Tuli kurki tuomariksi,
Laklat lauan istujiksi.
35. Kurki kulkkunsa ojensi.
38. Käynyt kurja näppimässä,
Waiwanen warastamassa.
41. Ei piä armahtaa warasta.

- r. * Warast' ei tehdä hyväksi.
 43—44. Tahi kaula katkaištahan,
 Väähyt poikki leikatahan.
 46. Suulta suuruksettomalta,
 Kieleltä jyvättömältä.
 47. Waras oot sinä itsefi.
 48—50. Syötpä kurki kakrojaki,
 Appoat rukeitafi,
 Lavottelet tattaria.
 50. Kannat Kaurasen jyviä.
 51—53. Kurki lintujen kuningas
 Yli pöyhän lausueli:
 Mitä sie sanelet raukka,
 Kuta kurja lausuelet?
 54—57. Emmä köyheä warasta,
 Ota miestä onnetonta.
 60—62. Katkon kauran tähkäsiä,
 Tahi taitan tattaria.
 61. Tahi syön suolta sammalia.

92.

- r. 1—2. Repo juosta reyretteli,
 Alla nuoren woivotteli.
 * Repo juosta reilitteli,
 Päässä waaran waapotteli.
 4. Miis' olit tämän kesosen.
 5—6. Olin paimenna Jumalan,
 Kasakkana kaikkiwallan.
 * Jumalalla palkollisna,
 Kuojalla kasakkunesja.

- r. 11—12. Kysyttelin, lausuttelin:
Mitä itket repo raiška.
14. Kaikki tyyni tyttärenti.
* Sekä laajan (laiton) lapsueni.
16. Kaupungissa kaulustoina.
19. Herrasväen heitaleina.
19—20. Sotiherrojen somina,
Kauppamiesten kaunosina.
* Sotilaisen pääsomina,
Kuningasten kuffasina.
* Herroilla hetulehina,
Kauppamiehillä kaluna.
26. Nimismiehen niskän päälle.
30. Kansa sai satimen alle.
32. Pahat sangat paukahtawi.
34. Koriaki kompastuwi.

94.

- r. 11—12. Wiikon keitän wiikatetta,
Kauan kirveskuokkoani.
14. Mies on kehno katsomahan.
22—26. Siin' on kerta keitetynä,
Hietakopra heitetynä.
30. Kirwehelle kiehuralle,
Kaualle rakettawalle.

95.

- r. 8. Walutteli walfiaiser.
36. Synerwän sywimmän löysin.

- r. 40—43. Yks' on Kiivas, toinen Kaavas,
Kolmans' Imantrokoski.
43. Päällekäynyttä Imantron.

96.

- r. 3. Tuli korpille kolina.
5—7. Hakahdi harakat sinä,
Tuossa närhet närkäsiwät,
Kylän koirat kohti juoksi.

97.

- r. 8—9. Kaikki toimi tuonnempana,
Ajatus on ilman alla.

99.

- r. 9—14. Kaunis tetri kattilahan,
Repo kaunis kaupuksille;
Minne kaunis neito nuori? —
Nuotehelle neito nuori.

100.

- r. 11. Härkä lyötihin j. n. e.
13. Härkä häiksi, furki kuisi.
16. Meille sarwet puistetahan.
18. Alla aian affaneni.

101.

- r. 2. Wiriänki wiivyyttäwi.
5. Laitteleksen lapsen luoksi.

103.

- r. 1. Soutelemma, luitelemma.

105.

- r. 1. Lähen maata maan luvalla.
6. Santta salwan laskekohon j. n. e.
* Santta salwan laskemahan j. n. e.
7. Silmät unen ottakohon,
Syän herrassa walwokohon.

107.

- r. 2. Hyvän järwen hylkehä.
13. Meri meiätki elätti.

108.

- r. 3. Halki lauan laulajoita.
* Läpi seinän soittajoita.
5—6. Wiinast' on walituswirsi,
Kuumun ruoan puuttumasta.
11—12. Ele kuole wiina kulta,
Ele kao kaimis ruoka!
Jok' olit illalla ilona,
Ani aamulla warahin.
13—14. Oli herffu herroillaki,
Esiwalloisfa walittu.
14. Paras ruoka pappiloisfa.
* Parahisfa pappiloisfa.

- r. 15. Paras kaikkien parissa.
17. Lauhutti suruset mielet.
20. Ihmiset ilo kätehen.
27. Pyöty kaikki kahleisiin.
29. Heitty hattu hartioille.
32—33. Di kuulu meidän kuningas,
Herra aiwan armollinen.
* Ruotsin kultanen kuningas,
Ministeri maan isäntä.
36—39. Laske pannut wallallensa,
Entisille kannoillensa,
Hanskoistansa rippumahan,
Mesitilkkan tiukkumahan.
41—43. Saisimma Sawon rajoilla,
Pikarin piwon piellä,
Suuruspullin suulle panna.

109.

- r. 1—2. Puffi saaresta puhui,
Koposesta kofkuttawi.
6. Pahat ajat arwaelen.
8—10. Weikko wierti wehkamaita,
Mitini mahoä lypsi,
Kälykset käpyjä jauho.
13—14. Poies pohjani porotin,
Katkon kaikki wanteheni.

110.

- r. 21. Wai pääynnä päästäisnä.
38. Hurskaat hurwittelewi.
45. Paha paljo juotuansa.

111.

- r. 12—16. Kannel kammarin ovilla,
Pillit seisovat pihalla,
Glokelot ikkunoilla,
Laverit lasien alla.

112.

- r. 24. Huolittaisa huonehutta.
* Puita lautsan puitaessa.
27—28. Saapi tuttua tupahan,
Rakasta rahin nenähän.

113.

- r. 3. Kuullut on kufotta nösta.
7. Onko oikein omanen.
12—16. Wie ei willoja kylähän,
Kulettele kuontaloita,
Lappuroita tarjottele.
19. Saanut on saunassa asua.
23—24. Kasi ei oo maannut maltahia,
Kisfa istunna ituja.
27—28. Osann't on oluen panna,
Sekä wiinan wieretellä.

114.

- r. 6. Ruokapuustani rojotan.
7—8. Wirkan wiljan antajasta,
Suoman tuojasta jorotan.

- r. 9—10. Kiitos olkohon Kitille,
Kaiken maailman Katille.
13—14. Pitteillä lihamuruilla,
Kapeilla kannikoilla,
Tottei wamu watsoani,
Syöjä syäntä ei pitele,
Tämän ruoan ruufettuisa,
Atrian asettuesä (ajautesä).

115.

- r. 17. Pajacka reen pajuksi.
* Kynnäppä refipajuksi.

116.

- r. 13. Koukkuleuat follohtaisi.

117.

- r. 1. Ei tanssi minun rotima.
5. Wienan wäljiltä wesiltä.
17—18. Takoa Tanilan linnan,
Uuen linnan liepehiltä.
23. Suju suilla Suomen linnan.
26. Mierokasta tuotaesä.
* Tulokasta tuotaesä.
27. Heposet hikoweesä.
35—36. Nisa koiwunen kolasi,
Luoffi tuominen tutisi.
61—62. Miehet mielimuutuksihin,
Pojat puoli pyörriksihin.

- r. 61—62. Vanhat miehet wanttujan,
 Pojat polvensa kohotti,
 Siniset sukut jalassa,
 Heinäpäiset sukkarimat.
 66. Glowirsi ikkunoille.
 71. Emännältä sen siivussa.
 73. Tyttäreltä lattialla.
 80. Tansin taljaellaksenne.
 82—83. Jo tanssi tupahan pääsi,
 Tanssi pirttihin tulewi.
 84. Jalan polki kynnykselle.

118.

- r. 5—6. Tanssia tasasten miesten,
 Miesten nuorten notkuksella.
 11—12. Sitte tansin tanhualla,
 Reikim kellarin peräksä.

122.

- r. 19. Viihistystä lintuseni j. n. e.
 22. Anna suuta lintuseni j. n. e.
 25. Kyllä, kyllä, lintuseni j. n. e.

123.

- r. 1. Minä köyhä kerjäläinen.
 9. Eikä siivon juonnikasta.
 21—22. Lehmän korvan leikkoajat,
 Hewon hännän työsfä'äjät.

126-

- r. 1—2. Onko teiän neijillänne,
Onko wärttinän wäkeä.
6. Päänalaset pättäwäiset.
27. Katsotuita kaupungissa.
56. Niinkö käänty käärilauta.
* Kääntyykö käärilauta.
58. Piukkajaako pirran pi'it.
60. Suikkajaako suffulainen.
80—81. Huuhtikirwehet walitut,
Hywät kaskikasjaraiset.
* Huuhtikirweet kirkkahia,
Kaskikasjarat hywia.
84—88. (Koskimiehen puoli).
”Onko teiän neiossanne
Ollillen otettawoa,
Wuotehelle wietäweä,
Wierehen werewän sulhon,
Sulhon suuren rinnan alle?”

127.

- r. 31. Kahren öitä maataksensa.
38. Naiset lemmit leikkiänne.
41. Enkä tielle tellännyinä.
46—49. Keiwänsaajan liepehelle,
Karkitsijan kainolohon,
Hirwen hiihtäjän hiahan,
Karkunsaajan saappahasen.

- r. 51. Wierrin wehnähinkalohon.
53—54. Sinne saatin saalihini,
Ehätin hyvän eräni.
57—58. Otan liinat lippahasta,
Waattehuiset wakkasesta.
58. Wakkasiset wakkasesta.

128.

- r. 4. Katso kaaso morsianta.
6. Tiell' ei poikoa tekisi.
20. Noista lemmon leukaluista.

129.

- r. 5. Tät' ei oo saatuna saloa.
10. Siunatuilla tyynyloilla.

130.

- r. 14—15. Hevo poisheitettäessä,
Luisku (lautta) luowutett. —
16. Kammis kaaffu päältäpuolin.

131.

- r. 3. Hyvän sait, hyvän walitsit.
15. Puhtukaisen puolellesi.
* Punaposken puolehesi.
18—19. Walskin waatetten tefiän,
Konstin kangasten kutojan.
22. Kun käki kesällä kuffu.

132.

- r. 11—13. Ei neiti ison kotona,
Eip' on wierryt wehkafoilla,
Dlut ei parffihuhmarella.
15—16. Aina wieri wehnäsillä,
Ja kašwo kanammunilla.

134.

- r. 6. Waljanpäässä wangutelko.
20—23. Ota witsa wiitan alta,
Nahkaruoska naulan päältä,
Jolla hauot hartioita,
Pehmität perälihoja.
33. Naisen nauru naapurihin.
34—35. Ele silmillen siwalla,
Elekä korwillen kohota.
* Ele silmiä siwele,
Elekä korwalle kohenna.
37—40. Tuostapa kytty kysyisi,
Appi kanssa arweleisi.
43. Talunnna tappelossa.
45. Waike karhun kaimeloma.
* Tahi karhun raatelema.
46—47. Wai susiko sulhosena,
Karhu sulla kaunosena.
* Susi on sunki sulhosesti,
Karhu sunki kaunosesti.

136.

- r. 3—5. Wainko itket lehmätuhtä,
Wai emosi armautta,
Nuoren sulhosi soreutta.
12. Itket kaswon kaiheutta.

137.

- r. 3. Tieät kerran lähtewäsi.
* Joko luulit lähtewäsi.
6. Sekä lässä lähtöaika.
* Sekä lähtösi lähellä.
14. Kewäisen tieran päälle.
18. Hangella hamosen toimi.

138.

- r. 3—4. Olit neito ollessasi,
Kaswaessasi kananen.
10. Sametti samoamahan.
16. Wieähän isäntälähän.
22. Wieähän emäntälähän.
26. Wietäväsi weikkoloihin.
28. Wieähän kytysi luoksi.
32. Wietäväsi siskoloihin.
34. Wieähän natosi luoksi.
40. Wieähämpä miehelähän.
* Wieähän sulhon kotihin.

139.

- r. 21—22. Käwit kuffana kujanäsa,
Kajawana kartanolla.

- r. 28. Toisin uffet ulkasewat.
31—35. Et tunne tupahankana,
Dsoa owehenkana,
Talon tyttären tawalla;
Tunne et tulen liehonnoita,
Etkä liejen lämmitystä.
43—46. Jo on tutut tuonnempana,
Weikkona wesiapajat,
Sisarina siikasalmet.

141.

- r. 20. Kyllä huntu huolta tuopi.
20—23. Kunis huiikit humullisna,
Sinis huiikit huolellisna;
Kun sie liikut liinasissa,
Piikut liioissa sanoissa;
Kun sie paukut palttinassa,
Paukut mielessä pahassa.

142.

- r. 4. Päiwäksi käkeäwäsi.
6—8. Etpä yöksi, eikä kuiksi;
Jopa wiiwyt wiihommanki,
Kaoit kaikeksi iäksi.
8. Grosit elinajaksi.
9—10. Läkkit koulua kotoosi,
Piinoa ison pihoilta.
15. Warustettu wanfirauat.
19. Kohta (wielä) saat kofea k. —

- r. 22. Anopen lihaišta fieltä.
26. Anoppi susi tuwasša.
28. Nato nastoina owella.

143.

- r. 8—9. Kewon koiwet formanosša,
Sian maksat siiven alla.
10. Wenäläisen weitsi wyöllä.
* Ruotsalaisen ruoska käässä.
30. Ikäwät atimoreisut.
32. Seiwäs suora särpimenä.

144.

- r. 5—6. Kylpiä kyläisten naisten,
Mieron waimojen walella.
* Kylpiä kyläni waimoin,
Pasikoia paimenlasten.
24. Kierälle kewähiselle.

145.

- r. 1. Päylö lähteä tulewi.
13. Päsf' on tässä muien lähtö.
* Pähell' on nyt muien lähtö.
18—20. Tästä kullasta koišta,
Siskon tanssitanterilta,
Weikon kaunon kartanossta.

146.

- r. 23—24. Ison pitkillä piholla,
Tasasilla tanterilla.

- r. 37. Neitona silittämäni.
 43—44. Muut kaikki minua tunti
 Kyläiksi wierahiksi.
 * Naukuwi emoni kisa,
 Määkywi sisaren uuhi,
 Kyläiksi kulkijoiksi,
 Wierahiksi wein takoa.

147.

- r. 3. 5. Empä tuolta ennen tulle,
 Kun on oma poika ohjaksilla.
 16—17. Isosi on kuollut kuusi vuotta,
 Emo kaonnut kahdeksan.
 24. Luokkia lotajamahan.
 27. Itse luokkini lokasen.
 34. Mene mie toki tupahan,
 Kaiwame katoksen alle.
 37. Rengin riisuntasioille;
 Ei ole tuttua tuwassa,
 Rakast' ei rahin nenässä.
 48. Wiimen weikko ni tokahan,
 Äkkäjän emoni lapsen,
 Alla pöyän pahnasilla,
 Penkin wieresä pehuilla.
 48—52. Wiimen weikko tulewi,
 Ennättää emoni lapsi,
 Syli syttä olkapäillä,
 Waaksa kaswain nenässä.
 53—54. Wirkko weikko wierahalle:
 ”Mistä wieras, kusta wieras?”

- r. 61—62. Berihuora weifon nainen
Keitti kaalin wierahalle,
Makkaroita maljan täysi.
68—71. Tuopi tuopilla olutta,
Jost' oli hiiri hiivat syönyt.

I49.

- r. 4. Tuhansinki tuikkaellut,
Lausunut epäluksin.
5. Ele kuusissa kupahu.
17—18. Jo sanoin tämän syksyn,
Keitutin tämän kewättä.
18. Tämän syystä syöttelin.
19. Teikämästä piilopirtti.
23—24. Jossa piikoja piämme,
Kanojamme kaswatamma.
* Piikojamme piiletellä,
Kaswatellamme kanoja.
25. Johon ei pääse suuret sulhot.
31. Sie waan wästen wästaele.
34. Tanhua orihin olla.
* Talli seisoa hevosten.

I50.

- r. 1. Ele itte Inka rukka.
5—8. Wieähän Wiron Matille;
Wiron Matti, wiinaratti,
Haisi kun hapantatatti,
Lemuski kun lehmänraato.

151.

- r. 7—8. Ompa sotka suojašfasi,
Wesilintu wieresšäsi.
10. Pohempursto puolellasi.

152.

- r. 1—2. Wielä neito neuotahan,
Emontuoma tutkitahan.
16. Iltašilla filmät pyštüt.
23. Hetki haikian hawata.
31. Ilmoa ihoamašsa.
37—40. Sillon nouse sieki siško,
Nouse luota nuoren sulhon,
Katsö tulta tuhkašista.
45. Maanittele marjaistaši.
57—59. Naukuko naon wašikka,
Apen ruuna hirnašoipi,
Määkäšee kälyn karitsa.
74—77. Tulet ulkoa tupahan,
Niin tuo luuat tullešfasi,
Lunta luutien wälišsä.
* Tule sie tupahan tuolta,
Luutawašta kainalošsa,
Wesikappanen käešsä.
78. Kun lakaset lattiata.
85. Anna tikkunen kätchen.

153.

- r. 7. Kun ennen oma emonen.
20—21. Siwasta šianlihoa,
Kynnäšpäätä kyllältäši.

155.

- r. 13—14. Kaikki laulusi lakata,
Kaikki wirtesi unenta.

157.

- r. 1—6. Kysyn teiltä tullehilta,
Pitkän matkan käynehiltä.
14. Wain oli waista aikoinasi.

158.

- r. 4—6. Tokko tamma taiten juoksi,
Drit konsti kompotteli,
Nuuna ruškia rawasi.
10—14. Kotkot nousi, maat yleni,
Kumpuset kufertelihen,
Kauniot rahana wieri,
Kiwet pienet penninkinä.
19. Näköpäitä närttehiä,
Napapäitä nappuloita.

159.

- r. 16. Nialta ajowariksen.
* Nialta hajuharakan.

160.

- r. 4. Läs' on siinä lämmin leipä,
Kun on leipä kinkahassa;
Läsä siinä lämmin neito,
Kun on neito wieresäsäsi.

161.

- r. 23—24. Et saraista saanutkana,
Apilaisi' et ammonkana.

162.

- r. 2. Niehen (talon) kanta kaunt. —
26—29. Wie'pä neito nurmen päälle,
Sitte heinä helkähtäwi,
Jusikkoki jurškahtawi,
Kowa heinä kolskahtawi.

164.

- r. 9. Kun ei kestä kaason käyä!

165.

- r. 6. Helmat liesmahan lewitä.
9—12. Oli ennen punanen waimo
Kokiasi nuolemassa,
Karstojasi kaapimassa.
14. Tauti tappo nuoret naiset.
17—20. Josp' on nousen kiukahalle,
Liesipankolle paneme j. n. e.
Wieras wirheni näkisi,
Pere muut pahimmat paikat.
19. Lepikkööntö lehmät lypsi.

166.

- r. 10. Pääkontti koan laessa. —
12. Pääkallo kaluamatta,

- r. Setä sääret säilyhynnä.
16. Havun alta harwahammas.
20. Tammojasi tappamahan.
22. Lehmiä lewittämähän.

168.

- r. 28. Warikseni wainiota.
31. Tästä tyhjästä tuwasta.

169.

- r. 6. Kolmannetkana kohota.
9. Puuhka Pietarin porista.

172.

- r. 4. Täällä paimenet paremmat.
10—16. Tule tänne tyttö raukka,
Päiwäpuolelle mäkeä,
Pohjaspuolelle jokea!
Tääll' on hywä ollaksesi,
Kannis karjojen eleä;
All' on auringon ahoset,
Wästen länttä lehtoloita.

174.

- r. 7. Kiwi on tullut firkkahaksi.
41. Korpi kuutta fukkarampi.

176.

- r. 9. Kultasilla kumpuroilla.
19—20. Ei susi kiviä kisko,
Karhu ei kisko kallioita.

177.

- r. 1. Muut kuulevat kirkon kellon.
11. Hoilaa hopyalintu.
16. Sotken soien wierukoita.

179.

- r. 3. Sinisetkö sulla silmät.
9—10. Kalamies kaloja saapi,
Paimen rukka (kurja) k. l.
17. Vielä parkkisen purewi.
20. Wettä lippivi lisäks.

181.

- r. 4—6. Kulu kuisen juurikolle,
Hyypeä hywälle maalle,
Hyvän pellon pientarelle.
11. Kannikkaa kawertamahan.
* Kakkaroita kaiwamahan.
15—16. Isäntä paha kotona,
Emäntä sitäi pahempi.
15—19. Itse tuo paha emäntä.
* Woipa tuo emäntä huora.
20. Itse kannikan kawerti,
Itse kaali kattilansa.
24. Minulle heitti kylmän kaalin.
* Minulle keitti kylmän kaalin.
24—27. Pohjapuol' oli heitettynä
Poloselle paimenelle;
Tuost' oli muusti murkinoinna,
Halli haukannut palasen.

182.

- r. 3—4. Joko on sauna joutununa,
Onko weetty saunawettä.
8. Voita silmähän heitetynä.
10. Maitotuopit wieresssä.
* Maitomaljat wieresssä.
16—17. Jo tulenki, jo tulenki,
Jo tulenki kotihini.

183.

- r. 9. Porsas siltoa lakasi.
* Sika siltoa lakasi.
11—12. On tuo outo ouon kuulla,
Ätkinäisempi älytä.
17—18. Härkimellä feitetihin,
Kapustalla hierottihin.
27—28. Urot otran leikkunssa,
Sinerwöt sitelemässä.
* Sulhot otran leikannassa,
Neitoset sitelemässä.
29—30. Lakloset latsottamassa,
Hanhuet haasioimassa.
48. Laiwas tammentarwallinen.
56—57. Ukat nuoret nuorawyöllä,
Wanhät ämmät waskiwyöllä,
Neitoset tinasyllissä.
58—59. Ukot umpisaappahissa,
Pojat puolisaappahissa.
61. Kanat waskiwaljahissa.

- r. * Wasat waskikahleissa.
Wasat waskifytkyissä.
63. Paimenet pajusin sauin.

184.

- r. 1—5. Kaain liiton nostakseni
Kuunki, päivänki keralla,
Nousin ennen liittoani,
Ennen ehtoaihoani.
5. Ennen kuuta aurinkoa.
6—8. Lämmittelin pirttiseni,
Lapuoni lattiani,
Tinassilla lehtisillä.
14—15. Käskin ulos usta myöten,
Pellolle pärettä myöten.
16. Perimmälle pellolleni.
18—19. Seisottelin ma rikoilta,
Kääntelin mä, kuuntelin ma.
20—21. Kuulin kummat kuusiannat,
Tähysin kaheksiannat.
* Kuulin kummat kuusiannat,
Imehet kaheksiannat.
25. Aikat kuusen kummasfaki.
28. Aikat ammo kyttyellä.
* Aikat tarhalla asuwi.
28—29. Aikat tarhalla makasi,
Lehmät leipo, siat sotki.
40—41. Drawalla kynnettihiin,
Dro kuusessa makasi.
44—45. Aikat wanhat päätä poimi,
Itse hanhut antelewi.

- r. 48. Millä mennä muille maille.
57. Kuulijat kullan kannalle.
58—59. Mie itse remon rekehen,
Wirsi wänkärän wäkehen.

185.

- r. 7—8. Katsahime kauran alle,
Kauran alla kaunis lampi.
19—22. Kolm' on mutsoa wenoissa,
Yks' on mutso kultakulma j. n. e.

186.

- r. 6—7. Mikä tuolla forjan alla? —
Reito tuolla forjan alla.

188.

- r. 3—4. Siltoa sinertäväistä, —
Djanpengertä punaista.
9—13. Mato ei maannut juurellani,
Lintu ei oksalla lewännyt.
20—21. Wene synty westämättä,
Laiwa lastun ottamatta.

189.

- r. 1—2. Souti sotka suojat rannat,
Tawi tyynet tylskytteli

191.

- r. 1. Antti armas Tiilikainen.
1—2. Antti armas Henrickinen,
Siniilmä, kultakulma.

193.

- r. 14—17. Hühan häiheni pitohon.
18—19. Missä häät piettävänä?
Tuolla häät piettävänä.
23—26. Kutsun suolta suopetäjän,
Leppäpöckelön lehošta,
Petäjän perehinesä,
Lahokannon lankoinensa.

195.

- r. 1. Hämärifkö teitä kulki.
1—2. Hämähäkki teitä kulki,
Kettu teitänsä käveli.
4. Niin repo sanoiksi wirkki.
5. Hämähäkki huoran poika.
5—6. Hämärifkö höyrötyinen (höyrytyinen,
heyretyinen, heuretuinen),
Keräifkö köyrötyinen (köyrytyinen kery-
retyinen, feuretuinen).
7. Mitä sie tuletki surma.
10. Keträsün kerän Jumalan.
Kiesuksen kerän keräsün.
11—12. Waike laitot luojan langan,
Keräsit kerän Jumalan.
14. Piirrän pikku penkalolla (formellani).
21. Östan ruskian orosen.
26. Kefeni kujihin rikki.
28. P. hopiat pirsäki (piukka).

196.

- r. 2. Lyhytpolwi lyntsyttäwi.
5—6. Pääty katti kannon päässä,

- r. Kannon päässä katsomassa.
- * Katti kannolta kawahti,
Kannon päästä katsomasta.
- * Katti katso kannon päästä.
- * Katti aialta kysywi.
- 9—10. Hiihan puita puiroasta.
11. Mitä sinne tekemähän.
- 13—14. Lehtikoivun lyötämähän,
Kasken kaiken kaatamahan.
15. Kasvu (annaskun) kuolet k. a.
- 15—16. Sinua puulla puitanehe,
Langolla tapettanehe.
18. Koen juurella asua.
19. Kasvu loppuwi ewähät.
- 21—22. Koen purra koivun kuoren,
Leikata lepästä lastun.
- * Hakkoa mies haawan parkin,
Leikkooa lepänki lastun.
24. A kun watsan paisuttawi (puhaltawi).
25. Mie puhome puikkosella.
- * Puhkoa mies puikkosella.
- 25—26. Minä puistan puikkosella,
Pistän pikkua nieklasella.
30. Voitelee mies lehmän woilla.
- * Hiiren woilla woiteleme.
31. Mistä sinulle lehmän (hiiren) w.
33. Mistä sitä wanha akka.
36. Nuoren lehmän nannisestä.
38. Korkehista korttehistä.
40. Metisistä mättähistä.

- r. 42—43. Luojan kaiken katon alta,
Kaikkivallan kartanosta.

197.

- r. 3—4. Lypsi lehmän lyyritteli,
Kanto maion kaaritteli.
4—5. Lypsin lehmän lyyrättelin,
Kannoin maion kaaruttelin,
Panin patsahan nenähän.
31—32. Tuonpa mie käsin tavotin,
Hiiren hirtehen ripustin j. n. e.
42. Suomerta sivoitsemahan.
* Sinerwää silittämähän.
43. Meri räisky ryntähille.
43—44. Wesi parsku parmahille,
Suomer silmille sivoitsi.
47—52. Jonk' oli lampi lautasilla,
Wesi selwä selkäluiilla,
Josta welhot wettä juowat,
Lappalaiset lainoawat;
Jonk' ei jälki jäällä tunnu,
Kynnen istu iljangolla.

198.

- r. 1—4. "Mistäs tulet, kustas tulet,
Hanhi, hanhi walkia!"
"Merén rannalta, merén rannalta,
Joutsen, joutsen ylpää!"
11. Itse sieltä wiimeksi läksit.
15. Mahot itse poikasi pestä.

199.

- r. 8. Ripeilewi kynsiäni.
19—20. Minne lyönen lyykyäni,
Kunne kairvottu ajanen.
23—24. Tuulehenko teen tupani,
Wai weteheh saunan westän.
25—30. Teen mä tuulehen tupani,
Ei ole tuulesfa tukia;
Westän saunani weteheh,
Wesi wiepi westokseni.
29. Wesi wienewi iketi (peräti).
33—34. Lennä tänne linnukkinen,
Tule tänne manniffinen.
39. Voita päälle wyörätähän.

200.

- r. 2. Yölintu, lipakkolintu.
8. Nurmea muniaksensa.
13. Lenti nuoren kuffuralle.
15—16. Näki laivosen merellä,
Punamaston purjehtiwan.
17—18. Lenti tuohon laivosehen,
Laski laiwan partahalle.
18. Käwi laiwan kannen alle.
20. Tuohon kultasen munasen.
22. Laiwa kaatu kallellehen.
24—34. Puskashti meren mutahan,
Sifissi meren kaloiksi,
Tuosta hynny hylkeheksi;
Paljo on mustia meresä,
Ei ole kaikki hylkehiä,

- r. Paljo fantoja kase'lla,
 Ei ole kaiikki karhunpäitä.
 26—34. Mikä saaren päälle kaswo? —
 Kurmen nukka, tuomen kukka,
 Ahomansikka mafia.

201.

- r. 7—8. Kanan lapsi kaiwamahan;
 Tästä kukkan kerittihin.
 11. Minä willat waipakseni.
 14. Waipat rewin riewukseni.
 16. Wetelälle wellolleni.
 24—25. Tuli kurki kuitotteli,
 Wääräsääri wäapötteli.
 25. Warpusen wakoamasta.
 29. Sikiöni siirrättelen.
 32. Pentuset perästä juoksi.
 45—52. Jalkapuina jauhamassa,
 Siivilläni sillat pyyhin,
 Kaikki lattiat lakasen,
 Kynsilläni pellot kynnän,
 Warpahillani wakoan,
 Nokallani wettä nouan,
 Purstollani puut wetelen.

202.

- r. 3. Löysin kuren rantaselta.
 6. Warpaitansa walitsi.
 14. Jo oli mennyt hanhoseni.
 14—15. Jo oli kurki kuitotellut,

- r. Wääräsääri wäipötellyt.
17. Etsin soilla, etsin mailla...
27. Kultoa kumun nokassa.
35. Toinen taiwoja jakaili.
39. Taiwas siinen takana.

203.

- r. 10. Kymmenellä jyrkiällä.
17—18. Vaiton orjat etsimähän,
 Orjat etsi purren puuta.
28. Heikin heinäpieleksesä.
34. Pärskäten ison pihalle.

204.

- r. 3. Lesin wehnät, lesin kakrat.
14. Otsassa otawan merkki.
16. Lähe länkien siassa.
* Rinnassa hopiariisti.
20—21. Näin hewosen heinikossa,
 Kankahalla kauransyöjän.
26. Tule soimelle kotihin.
28. Kauroille kalisewille.
29—30. Riko sie risunen aita,
 Mita ratko rautanenki.

206.

- r. 1—4. Ruotsalainen ruotofoira,
 Wenäläisen werenjuoja.
* Wenäläinen wainolainen (werifoira)

- r. Sano Suomen ryöstävänsä,
Hämehen hävittävänsä.
- 5—6. Tappo isän, tappo äitin,
Tappo wiisi weikon lasta.
9. Oli tappoa minunki.
* Oli tappanut minunki.
* Oli milma tappamassa.
17. Kahesaksi kannonpääksi,
Yhesäksi ympyräksi.
21. Tie minun kylähän kanto.
- 22—25. Siell' on muorit sotkemaassa,
Emännäiset leipomassa,
Tyttonen taputtamassa,
Minia ilman istumassa.
* Löysin muorit sotkemaasta . . .
- 26—32. Emäntäni muoriseni!
Paišta (tees on, teffys) m. k.,
R. s. kiehkyinen (suuruhinen),
R. l. korkeuinen (koruhinen),
Pajunlehen paksuhinen,
L. l. leweyinen (laajuhinen),
Kananmunan muotohinen.
33. Kump' on paistat (tehnet) k.
35. Waiho waskiwarpahaksi.
42. Mie kakun kalastajalle.
* Kakun mie kalamiehelle.
* Kakkaran mie kalamieheen.
44. Kalamies kaloja mulle (anto).
* Kalamies minulle kaloja.
46. Kalat mie riihimiehelle.

- r. * Mie kalat riihimieheen.
 * Mie kalat riihenpuijille.
 48. Riihenpuijat jywä minulle.
 50. Mie potsille jywäset.
 52. Pöso (potto, potsi) p. f.
 56. Koira haukkuwi orawan.
 58—66. Drawan minä kofolle.
 * Mie orawan kofkoselle.
 * Minä korpille orawan.
 66—70. Korpille mie kostjunalan,
 Korppi minulle siipiänsä,
 Päästähän parahimmia.
 73. Puolen merta kymmenettä.
 76—78. Kofon uutehen tupahan.
 79—80. Siin' oil seinät senki luidsta,
 Dwiseinä otran luidsta.
 84. Uuni uuisista kiwistä.
 98—99. Dwen pääll' oli onnen sänky.
 * Josta kuulu kufon ääni,
 Herran huuto huonehesen.
 101—102. Puhas poika pullotteli.
 Puhas poika putsutteli.

207.

- r. 1—16. Lehmani kujanahan kuoli,
 Rannon lehmän lepikköhön,
 Lepikkö minulle sauan...
 * Tuli tuikki, walkii sammut,
 Minä metsähän pakenin,
 Metsä mulle sauan anto...

- r. 9—10. Minä pääsin aian alle,
Mita mulle päälle kaatu.
11. M. kuusehen kupasiin (kupahuin).
13. M. kankahalle kipasiin (kapahuin, kapiasiin).
- 17—18. M. s. heinämiehelle (heinänwetäjälle).
Heinä mies (heinänwetäjä) minulle heinäsiä.
20. Lammas minulle willasia.
22. Akka minulle taikinoa.
24. Sika minulle sukahaiset.
25. Minä sukaset ompeliale.
27. M. k. puunwetäjälle (halonleikkaajalle).
28. Puunwetäjä (halonleikkaaja) minulle puuhusia.
29. M. puut kiukoahan (kiukahasen).
- 30—38. Kiukoa syysiä minulle,
Minä syet sepposelle,
Seppo mulle weitsen tako;
Minä weitsen suutarille,
Suutar mulle kengät neuho;
Minä kengät waiwaselle,
Waiwanen kiitti Herraa Jumalaa,
kun kengät sai.
30. Kiukoa minulle kiwysyä.
32. Meri minulle suolasia.
- 33—35. Minä suolaset kanalle,
Kana minulle munasia,
Kana kahetsan munoa;
Minä munat kattilahan.

35—38. Minä kalat lokalle,
Kokka mulle sulkaasia;
Minä sulat suutarille....

208.

- r. 3. Silkillä silottamahan.
5. Minä hyppäsin aialle.
8. Lepikkö lehoksi muuttu.
30. Kananpoika kapsutellen.
33. Minä lyöä putskuttelin.

212.

- r. 1. Kukka, kolla kottaa.
4—6. Kapselle welliä (maitoa).
20—23. Riikkeen rimuamahan,
Alle parsiin asumahan,
Riivenpuuhun kiikkumahan,
Kapakkohon laulamahan.

213.

- r. 3. Millä tätä pieksetähän.
12. Missä koira? — Mato pisti.

214.

- r. 1—5. Ken söi Nykäsen akan woin? —
Kettu söi Nykäsen akan woin.
Missä se kettu? — Uitan alla.
Missä se aitta? — Walkia poltti.
Missä se walkia? — Westi sammutti.

- r. 7—17. Missä se härkä? — Kirves tappo.
 Missä se kirves? Kannon päässä.
 Missä se kanto? — Mato kaimo.
 Missä se mato? — Kuffonen noukki.
 Missä se kuffo? — Kuusikossa.
 Kymmenen meren takana,
 Kuusessa kuffo luuraa.

215.

- r. 2. Tammi tuoalla näkyy.
 17—18. Minne lastu pingahtawi,
 Sinne kirkkosen tehään.

216.

- r. 3—4. Vesime, kumartelime j. n. e.
 (Katso: laulu 184: r. 6—15).
 11. Vitimmällä, kiijimmalla.
 14. Näin mä ruuskian orosen.
 * Hepo oli heinähuonehessa.
 18—19. Nyyhin hännän, riistin harjan,
 Wein on jouhet weiolleni.
 21. Seän poika seitsinenki.
 * Seän poika seiaksesi.
 * Sertsän poika seitsot laai.
 23. Katso r. 21.
 24—25. Wie'pä wirkko weenki suuhun,
 Laske poikki umpilammin.
 * Wie'pä werkko Wengin suuhun,
 Pane umpilampisehen.
 26—29. Weimmä werkot Wengin suuhun,

- r. — Panimma umpilampisehen;
 Menimä siitä werkkoloille.
 29. Sertsän poika seitsellehen (seitsillehen).
 33. Minulla sininen forsa.
 38—40. Mi on hurstin hupusessa? —
 Hullu hurstin hupusessa.
 Mi on hullun koprasessa? —
 42. Mi on helmen silmäsessä? —

217.

- r. 1. Ken se Kolosen kolisti.
 3. Annas Kolo ainosesi.
 4. Kenen pojan puolisoiksi.
 7. K. m. mutsoo (mutsi, mutsu).
 19. Raskei rautaset rahkeet.
 22. Ken hiettohiemoisissa.
 30. Ken suurissa huivissa.
 44. Ken ohjaksen perissä.
 46. Kenen mäkeen mennessä.
 48. Kenen törmään nostessa.
 54—55. Mitän perätse ajaa,
 Seinän alla seisottaa.
 56. Kenpäs noille vastaan.
 64. Mitä noille syöäksen.
 66. Mitä noille juoaksen.
 68. Kunne'ka noita maata.
 70—74. Puuhowille perinöille,
 Sultkusille potuskoille j. n. e.

218.

- r. 5. Kun kishlan löimä.
 10. Pesterin perällä.

- r. * Perisilmän perässä.
* Petäjäpirtissä.

219.

- r. 1—2. Min pyyhyt pyyti,
Sen rastaš raati.
5. Lapiolle laskee.
10. Keiponen (keihänen) keittää.
12. Tyttöä antaa.
14. Kiivissä kintahissa.
16. Pohjatuuli tuulee.
21. Kahelsalta kannikalta.

220.

- r. 7—8. Koffatuomarin tuvassa,
Kalapuksun kammariissa.
8. Kaalikaiman kammariissa.

225.

- r. 9—13. Eaa mulle samettimysšy,
Toinen weä werkajaku,
Kolmansi koriat kengät.

227.

- r. 7—8. Maammoni jyttynäni,
Matuskaksi puuttunani.

228.

- r. 2. Uinoa akana poika.
5. Rastiaiset rauniolta.

229.

- r. 3. ^r Koppelon kohannehenfa.
7—8. Wesilinnut linnoillehen,
Kaikki allit aitoillehen.

230.

- r. 4. Eilen oit ilonen aika.
10—11. Kerta kurjan kulkun päälle,
Aina Annin hartioille.

231.

- r. 12—13. Selkä seitsemän rahoa,
Saparosta sai fatoja.

232.

- r. 2—3. Luo lapselle marjoja.
4—9. Sinisellä silkilläsi,
Punasella pussillasi j. n. e.

233.

- r. 3. Komu, komu lilla syötävän.
5. Tujomei lilla toffa.

234.

- r. 1. Olin ennen olin mallin.
1—27. Olipa ennen onnimanni,
Onnimannissa maloffi,
Maloffissa maitopönni,
Maitopönnissä pöpelö,
Pöpelössä pöntäriikki,

- r. Pöntäriksä rimano,
 Rimanosä ristinsolki,
 Ristinsolessa somikki,
 Somiksä formifinnas,
 Sormifintahan kipura,
 Kipurasta kirjankansi,
 Kirjankannesta kirikko,
 Kirikösfä nuoret miehet,
 Nuoret miehet naimattomat,
 Vielä wiinan juomattomat,
 Ja kossä käymättömät.
4. Maitopyönn. pöpeli (pöpälä).
 6—11. Pöytärist. rimento (ryssikkä),
 Rimennosta ristikiikku,
 Ristikiikusta kipelö (kyperi),
 Kipelöstä kirjanmerkki.
- 9—25. Sopukasta suolamarffa,
 Suolamarffasta matikka,
 Matikasta maitopyörä j. n. e.
- 9—10. Somikista formifinnas,
 Sormifintaasta kipinä.
- 13—25. Metelistä meiän wouti,
 Meiän wouwista wotikka,
 Wotikasta woltermanni,
 Woltermanniista matikka,
 Matikasta maitopyörä j. n. e.

235.

- r. 1. Hyi, hyi Hywelään.
 10. Kikohinsa liitistynnä.

- r. 14. Riisa kyytmiesfä.
21. Belli Tolwasen silmille.
25. Joko tulin puhtaaksi.

237.

- r. 4. Kuffoni kuffeliitu.
8. Kaa minun kanani.
34. Pää minun nuheni.
64. Mör minun härkäni.
75. Sain minä hevon palkastani.

Ensimmäisen kirjan loppu.

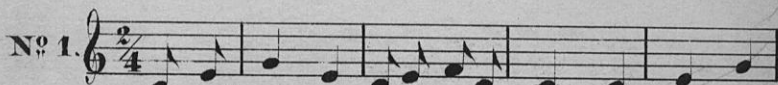
SUOMALAISTEN

Laulujen ja Runojen

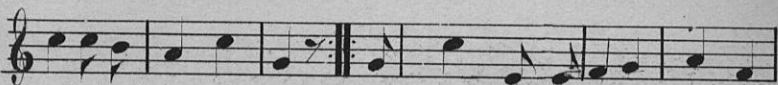
NUOTTEJA.

ulk. Elias Lönnrot.

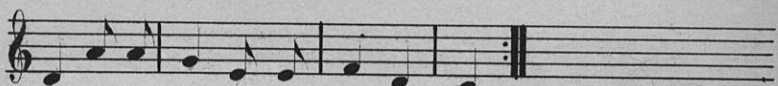
Laulunnotteja.

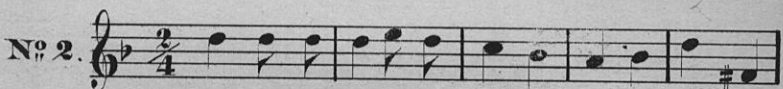
Mi nä seisoin korkialla vuo-rel-la, Wi-

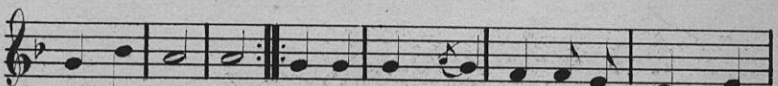
heriässä laksos-sa; Näin, näin minä laivan sei-laa

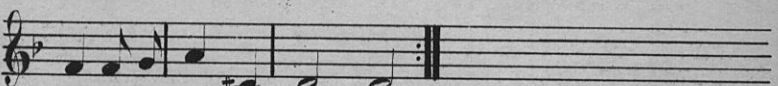
van, Kötme kreivi ä laival-la

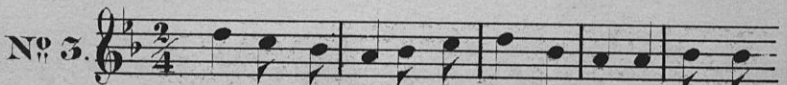
Nuori mies kihlasi mors-i amen, Ot-ti

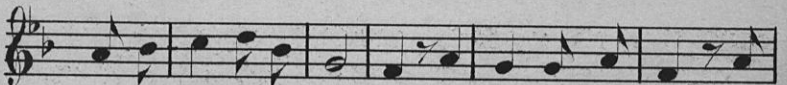
oman kullan, Meni sit-te vieraille maille,

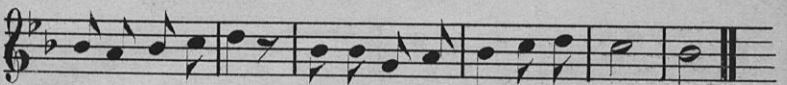
Lupasi pi-an tul-la.

Illal-la istuttiin istu-mella, Mure-

hest'ei mitänä tiet-ty; Wa ralla-lal-la ra, va

ralla ralla ra, Murehest'ei mitänä tiet-ty.

Joka minun kultani kannattaa, Ei o - le ruuhta

ran - nalla, Joka minun kul - tani kannattaa.

N° 8.

Tuoll' on munkultani, ain' y - hä tuolla, Küminkahan

kultasen kar - ta - non puolla, Woi minun tin - tuni,

voi minun kulta - ni. Kün et tu - le jo!

N° 9.

Hy - västi kulta - se - ni, hy - västi kulta - ni!

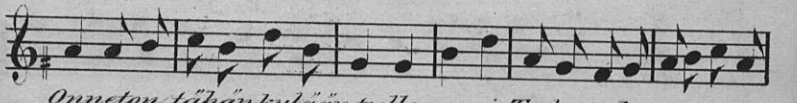

Mun lähte - ä nyt täytyy pois ko - ti - maalta - ni.

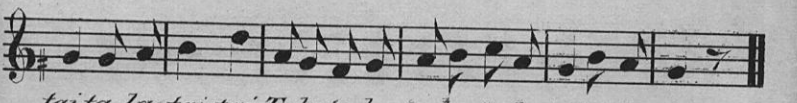
N° 10.

On - ne - ton olin minä ol - les - sa - ni,

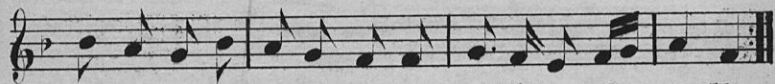
Onneton tähän kylään tulles - sani, Tä la ta la, ta la ta la,

tai ta la tai tai, Tä la ta la, ta la ta la, tai ta la ta.

N° 11.

Itkettää ja surettaa ja huoleksi tahtoo tulla,

Muill'on koissa kulta sensa, eikä o - le mulla.

N° 12.

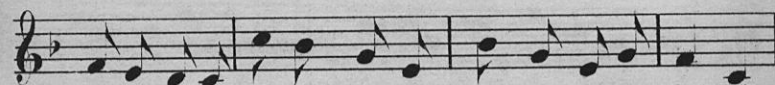
Hoi on, hoi on huolettava ja hullukstaijan tulla,

Kultani on vallattuna, joko li ennen mulla.

N° 13.

Pois pitää mennä ja hyvä kylä jättää,

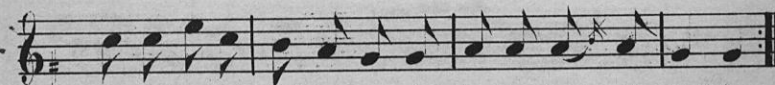
Ei nyt enää tämän kylän tytöt anna kättä -

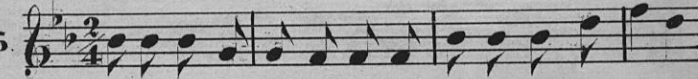
Ei nyt enää tämän kylän tytöt anna kättä.

N° 14.

Minä olen Suomenneito, Suomen koria kukka,

Moni poika minu a jo houkutte - ti hukkaan.

N° 15.

Sen mä olen laulanut ja laulan kaikkien kuullen

Tule tännelikka kulta, anna suuta mulle!

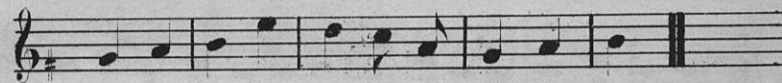

N^o16.

Oli minullaki ennen ys-tä-vä O-li

minullaki ennen ys-tä-vä, Nyt on mulla

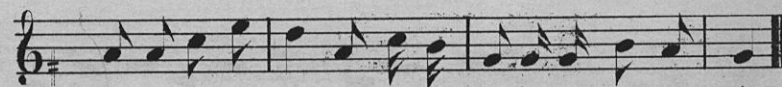

wi-ha mies. Nyt on mulla wi-ha mies.

N^o17.

Ki-ro-tut ol-koot sormet, joill-oven ava-sit, Ki-

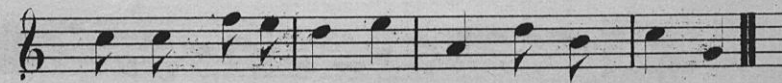

ro-tut kä-si-varret, joilla minua ha-la-sit!

N^o18.

Aste-lin kaunistu kangasta myöten,

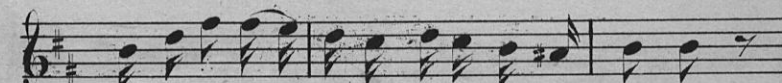

He-li-ä-tä rannan hiekk-o-a myöten.

N^o19.

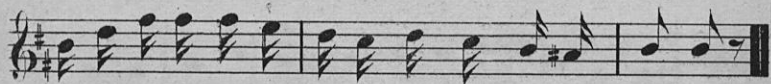
Läksin minä ke-sä-yö-nä käymään

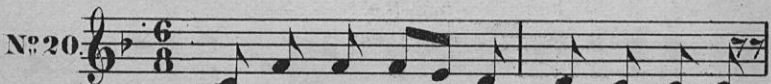
Sihen laksoon, kussa kuunte-lin päivä-ä,

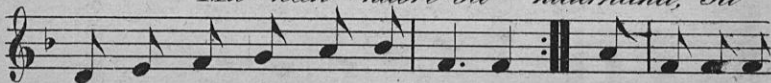
Kussa lintuset laulaa, Metsäkanatki ne pauhaa,

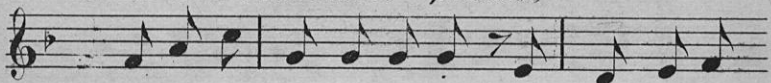
Ja mun syä meni etsi le-po-a ja raittaa.

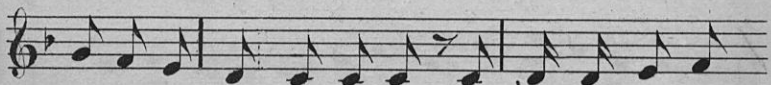
*Näin minä un-ta maates-sä-ni,
Mu-nan kuori oli kuurnana, Ja*

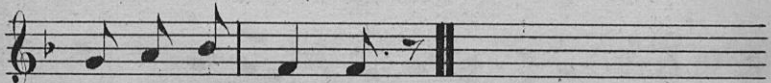
*War-pu-sen pa-ne-van olt-ta;
tuolta hän ruu-ka-si polttaa) Ja koskahan*

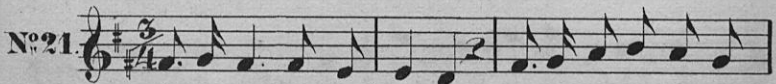
olvensa valmiksi sai, Hän it-sensä

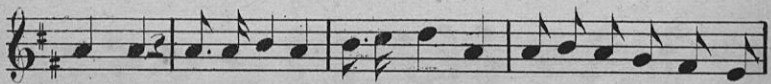
sii-tä nyt juo-ruksiin joi, Ja pa-ni a-la

räystä, hän maata.

Koska pi-ämmä häitä, Elkämi unohtako

näi-tä Hyppimiä, tanssimi-a, kun on vanhuudesta

ta-pa! Pari kaunis, ihan valmis, käynyt tanssi hin

kanssa I. lo. tellen, rie. mutellen tanssi. ka. te nyt

kaikki.

N° 22.

*Löy. ty. vi kulltaa kupiksi, Jos talon poika
Löytyy myös sanoja viiksi, Kun etem. pöytä*

*tahtoo, Ho. pee. ta hausun napik. si, Ken ka. luk.
d. si, Ja laitte. te. vi lauluksi, Ru. noiksi*

*si sen kat. soo,
te. hä viitsii.*

VARIATION
uu
N° 6.

Sy... ä. mesta... ni ra. kaastan sua

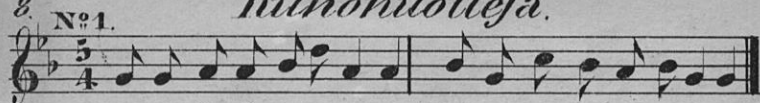
e. lin aika. ni, Jos kohta onki turha jo

kaikki toivo. ni. Et kyllä it. se tuvaant mua

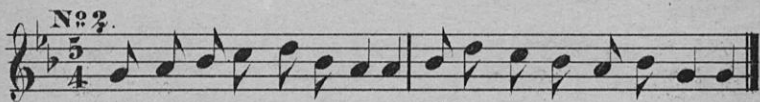
kos. kaan heittää näin, Vaan. köy. hyy. te... ni

tählen mä hyl. jä tyk. si jäin.

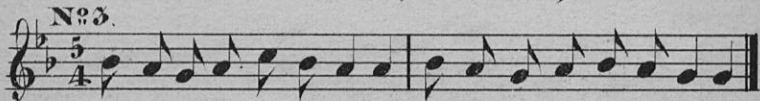
2. *Runonluotetta.*

N° 1.

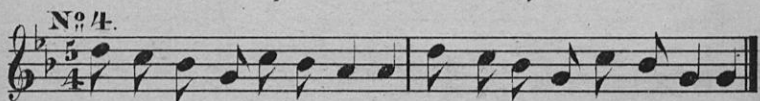
Mene päiväviere viikko, A. le. ne Jumalan aika.

N° 2.

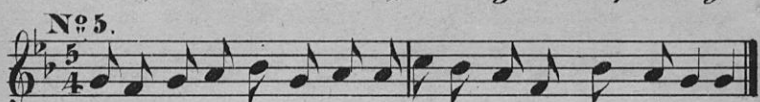
Käki kukku kuusikossa, Käki kukku, lintu laulo.

N° 3.

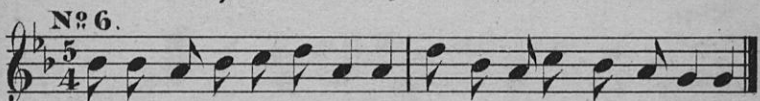
Pahonmieleni palosen, Ilmanki pahottamatta.

N° 4.

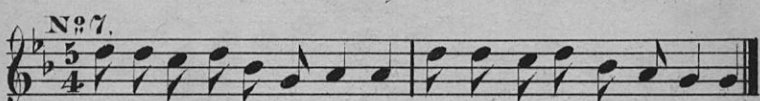
Laula, laulakieli kei-to, Suukurja sulin paka- ja!

N° 5.

Mitä itket pieni lintu, Lintutuima tuikkuttelet?

N° 6.

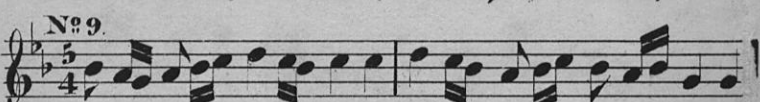
Käki kukku a käke-si, Maalletälle tul-tuansa.

N° 7.

Ajat- te- len aiko- ja- ri, Muistan muuta päivi- ä- ni.

N° 8.

Toisin ennen, toisin eilen, Toi- sinpa tä- nä- ki pääne

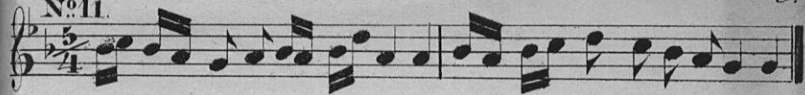
N° 9.

Piennä heitti nuori- so- ni, Pienni- so- ni, pienni emoni.

N° 10.

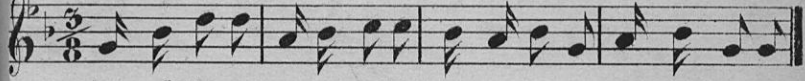

Ruadi en- nen ä- tiään, I so- il- kuni ta- ju- si.

N^o11.

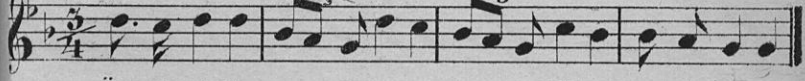
Vai va sen hepo sen varsa kaikki en ajeltavana

N^o12.

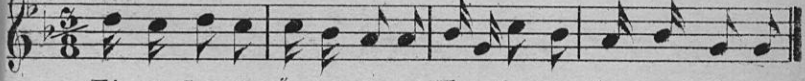
Mikä lie minusta nähty, Kuka kumä katsot tu na.

N^o13.

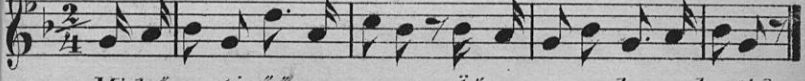
Äi ti ni lu van lupasi Sun takilta set i lo ta.

N^o14.

Ei su la sy än surunen, Ei valu va ja nen rin ta.

N^o15.

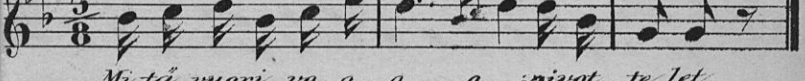
Mikä sorti äänen suuren, Äänen armahan alenti?

N^o16.

Me ne myöten myötj neiti!

N^o17.

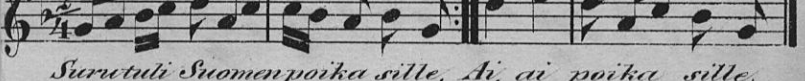
Mitä vuori vo o o o o :oivot te let.

N^o18.

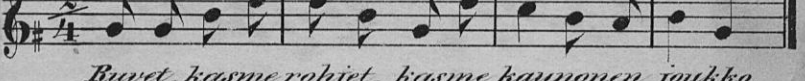
Su ru tu li Suomenmaalle, Ai, ai Suomenmaalle.

N^o19.

Sicutuli Suomenpoika sille, Ai, ai poika sille.

N^o20.

Ru vet kasme, rohjet kasme kaunonen joukko.

